

**Rīgas domes Labklājības departamenta
GADAGRĀMATA
„Sociālā sistēma un veselības aprūpe
2014. gadā”**

Rīga, 2015

**RĪGAS DOMES
LABKLĀJĪBAS
DEPARTAMENTS**

AUTORI

Atbildīgā redaktore:

Irēna Kondrāte, Rīgas domes Labklājības departamenta direktore

Projekta koordinatori:

Mārtiņš Moors, Sociālās pārvaldes priekšnieks

Inga Solovjova, Veselības pārvaldes priekšniece

Lita Brice, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas vadītāja

Gadagrāmatas autori:

Agnese Igaune, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem vadītāja

Ainārs Judeiks, RSAC „Mežciems” direktors

Aldis Strapcāns, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Aldis Virbulis, RSAC „Gaiļezers” direktors

Andris Izinkēvičs, Projektu koordinācijas sektora vadītājs

Anita Liepiņa, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktora vietniece

Antuāna Kalviške, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītājas vietniece

Baiba Skuja, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja

Benita Brūdere, Finanšu nodaļas vadītājas vietniece

Dagnija Kamerovska, Rīgas patversmes direktore

Daina Nereta, Finanšu nodaļas vadītāja

Diāna Grenčmane, Projektu koordinācijas sektora galvenā speciāliste

Gunta Baļčūna, Finanšu nodaļas galvenais ekonomists

Jekaterīna Tjurina, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas galvenā speciāliste-eksperte

Laura Kalniņa, Juridiskās nodaļas vadītājs

Edgars Kainaizis, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Ervins Alksnis, Rīgas Sociālā dienesta vadītājs

Ieva Grietēna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas apmācību un informācijas sektora vadītāja

Iļona Dzene, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Kaspars Jasinkevičs, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktors

Liene Baumanne, Personāla un kvalitātes nodaļas vadītāja

Līva Vītola, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas apmācību un informācijas sektora galvenā speciāliste

Ruta Klimkāne, Nodarbinātības nodaļas vadītāja

Sandra Rancāne, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste

Solvita Rudoviča, RSAC „Stella maris” direktore

Solvita Smilga, Sociālo pakalpojumu administrēšanas nodaļas vadītāja, pārvaldes priekšnieka vietniece

Taiga Kantāne, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Velga Rudzīte, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām vadītāja

Vivita Ķīkule, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītāja, Veselības pārvaldes priekšnieces vietniece

Vija Kursiša, Personāla un kvalitātes vadības nodaļas lietvede – arhivāre

Zenta Čevere, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Saturs

IEVADS	5
AKTUĀLIE NOTIKUMI 2014. GADĀ	7
RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS	10
RD LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA DARBINIEKI	11
IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ	12
PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI	14
LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS IESTĀDES UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS	15
RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU	19
Rīgas Sociālais dienests	19
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	21
Nodarbības Rīgas patversmes Dienas centrā.	24
Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”	25
Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”	27
Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”	29
SOCIĀLIE PABALSTI	31
Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra	33
GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts.....	33
Pabalsti citiem mērķiem	36
Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma	37
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	39
Sociālais darbs ar Zolitūdes traģēdijā cietušajiem	41
Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem.....	43
Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem	45
Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem	46
Dienas aprūpes centri bērniem	47
Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem.....	48
Krīzes centri	52
Konsultatīvie krīzes centri.....	56
Ārpusģimenes aprūpe	56
Aizbildnība	57
Audžuģimenes	57
Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas.....	59
Sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās.....	62
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām	65
Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā	65
Aprūpe mājās.....	66
Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās	67
Pakalpojums „Drošības poga”	67
Pakalpojums „Silto pusdienu piegāde mājās”	67

Pavadoņa-asistenta pakalpojums	68
Dienas centri pilngadīgām personām	68
Dienas aprūpes centri personām ar demenci	69
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem	70
Specializētās darbnīcas	71
Grupu mājas (dzīvokļi)	72
Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti	74
Transporta pakalpojumu apmaksā personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās	74
Vides pieejamība	77
Pabalsts mājokļa pielāgošanai	77
Pacēlāju ierīkošana dzīvojamās mājās	77
Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti	78
Sociālais darbs veselības aprūpes iestādēs	79
Īslaicīga sociālā aprūpe ārstniecības iestādē	80
Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā	81
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām	85
Rīgas patversme un naktspatversmes	85
Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem	87
Rīgas patversmes Dienas centrs	87
Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem	88
Zupas virtuves	89
Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem	90
NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA.....	91
Sociālais darbs ar bezdarbniekiem	95
Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem	98
Nodarbinātības atbalsta pakalpojums invalīdiem	100
Pašvaldības sabiedriskie darbi	101
Algotie pagaidu sabiedriskie darbi	104
VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBA	107
Sadarbība ar Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām	107
Sadarbība primārās veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanā	108
VESELĪBAS VEICINĀŠANA	110
Veselības veicināšanas pasākumi un īstenotās programmas	110
Veselību veicināšanas un slimību profilakses, tai skaitā atkarības profilakses programmas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem	116
SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM	128
Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome	128
Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros	129
ĪSTENOTIE PROJEKTI.....	132
Sociālajā jomā.....	132
Veselības aprūpes pieejamība.....	133
INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM.....	134

IEVADS

Rīgas sociālā sistēma var lepoties ar patiesi augsti profesionāliem, apbrīnojamiem cilvēkiem, kuri ik dienas, veicot savus darba pienākumus, cenšas padarīt pilsētas iedzīvotāju dzīvi daudz labāku. 2014. gads iezīmējās ar virkni nozīmīgu notikumu. Vasaras otrajā pusē Imantas 8. līnijā ekspluatācijā tika nodots vērienīgākais sociālais komplekss Latvijā, kurš tika būvēts pēc īpaša projekta, un izstrādāts tā, lai pilnībā apmierinātu Imantas un Zolitūdes apkaimju iedzīvotāju, kā arī gados vecāku cilvēku, un personu ar īpašām vajadzībām prasības. Sociālajā kompleksā iedzīvotājiem vienuviet ērti ir pieejams Rīgas Sociālā dienesta teritoriālais centrs, dienas centrs, dienas aprūpes centrs cilvēkiem ar smagiem garīga rakstura un kompleksiem funkcionāliem traucējumiem, kā arī jaunā SIA „Rīgas veselības centrs” filiāle “Imanta”. Labiekārtotās un modernās telpas nodrošina nepieciešamos apstākļus pacientu diagnostikai, ārstēšanai un rehabilitācijai. 2014. gadā Rīgas 1. slimnīcā turpinājās 2010. gadā Rīgas domes apstiprinātā slimnīcas attīstības programma, un nu tā ir kļuvusi par vienu no attīstītākajām plaša profila ambulatorajām iestādēm, kurā strādā augsti kvalificēti speciālisti ar lielu pieredzi. Pagājušā gada rudenī tika atklāts ar mūsdienīgām un inovatīvām tehnoloģijām aprīkotais, šobrīd modernākais operāciju bloks Latvijā.

Protams, mūsu panākumu galvenais virzītājspēks ir nozares darbinieki, kuri strādā pēc labākās sirdsapziņas. 2014. gadā pirmo reizi nozarē tika pasniegta „Gada balva sociālajā nozarē” godinot labākos sociālās un veselības aprūpes nozares darbiniekus. No sirds saku lielu paldies par pašreizējā veiktā darbu visiem nozarē strādājošajiem, kuri atbildīgi un godprātīgi veic savus darba pienākumus, sniedzot atbalstu iedzīvotājiem! Paveikts jau ir daudz. Tomēr tikpat daudz vēl ir darāmā, un kopīgiem spēkiem mēs varēsim rast arvien jaunus risinājumus rīdnieku dzīves kvalitātes uzlabošanai. Lai visiem pietiek enerģijas, izturības, neatlaidības un lai prieks par labi padarītiem darbiem! Veiksmi un izdošanos Jums it visā!

Olga Veidiņa Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja

Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja:

Pirmajā rindā: Olga Veidiņa (Politisko partiju apvienība „Saskaņas centrs”) (turpmāk – PPA „Saskaņas centrs”).

Otrajā rindā no labās puses: Svetlana Savicka (PPA „Saskaņas centrs”), Anna Vladova (PPA „Saskaņas centrs”), Baiba Rozentāle (PPA „Saskaņas centrs”), Igors Solovjovs (PPA „Saskaņas centrs”).

Trešajā rindā: Jurgis Klotiņš (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!”- „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”), Ainars Baštiks (partija „Gods kalpot Rīgai”), Aigars Pētersons (partija „Vienotība”), Ivans Ivanovs (PPA „Saskaņas centrs”).

Komitejā darbojas arī deputāti Irina Vinnika (partija „Gods kalpot Rīgai”), Pēteris Vinķelis (partija „Vienotība”), Vadims Jerošenko (Neatkarīgais deputāts), Genādijs Sevastjanovs (PPA "Saskaņas centrs"), Igors Solomatins (partija „Gods kalpot Rīgai”), Andris Vilks (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!”- „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”), Kārlis Dombrovskis (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!”- „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”).

Katrs gads mūsu dzīvē iezīmējas ar kādu virsotni, kas jāsasniedz un izaicinājumiem, kuri neļauj apstāties pie sasniegtā. 2014. gads manās izjūtās ir bijis inovāciju, jaunu ceļu un pieeju meklējumu, darbīgas mobilizēšanās gads. Labklājības nozare Rīgas pašvaldībā var lepoties ar milzīgu pieredzi un profesionāliem speciālistiem, taču tas neļauj dusēt uz lauriem – ir jābūt gataviem izvērtēt, analizēt un rast jaunus risinājumus gan pakalpojumu, gan sociālās palīdzības jomā. Pērn mūsu lielākajām iestādēm – Rīgas Sociālajam dienestam un Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centram- apritēja pieci gadi. Varbūt tas ir likumsakarīgi, ka tieši šo dienestu darba organizēšanā ieviesta virkne jauninājumu, kuru pilnveide turpināsies arī šogad.

Soli pa solim tiek sakārtota arī pašvaldības veselības aprūpes joma – RPSIA „Rīgas 1. slimnīca”, „Rīgas Dzemdību nams”, „Rīgas 2. slimnīca” un reorganizētais „Rīgas veselības centrs” veido vienotu veselības aprūpes pieejamības koncepciju pilsētā.

Taču vērtīgākais ir mūsu cilvēki – speciālisti, kuru ikdienas darbs ir palīdzēt, atbalstīt, iedrošināt. Būt blakus izmisuma, bezspēcības un apjukuma brīdī. Palīdzēt ar padomu, praktisku darbību, nomierināt. Esmu patiesi gandarīta, ka kopš 2014. gada arī mūsu nozarei ir sava Gada balva – sociālajā un veselības aprūpes jomā. Cilvēku darbam ir jābūt novērtētam. Īpaši tad, ja šis darbs veicams tikai patiesā cilvēkmīlestībā! Vēsu prātu un karstu sirdi Jums, mīļie – mums lieli darbi veicami!

Irēna Kondrāte

Rīgas Domes Labklājības departamenta direktore

2014. gadā Rīgas pašvaldības prioritāte bija sociālo pakalpojumu attīstīšana. Uz to norāda būtisks sociālajiem pakalpojumiem paredzētā finansējuma pieaugums salīdzinājumā ar 2013. gadu. Neskatoties uz to, ka pieaug veco cilvēku aprūpes vajadzības, ir izdevies attīstīt arī sociālos pakalpojumus citām mērķa grupām, piemēram, ģimenēm ar bērniem un personām ar garīga rakstura traucējumiem. Tomēr ir jāatzīst, ka līdz ar to pieaug sociālo darbinieku, īpaši Rīgas Sociālajā dienestā, darba sarežģītība un noslogojums. Pieaug klientu aprūpes vajadzības Rīgas ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās. Savukārt Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs sekmīgi turpina īstenot pieeju, ka bērniem un jauniešiem ilgstošās sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijā ir

ne tikai tiesības, bet arī tādi paši pienākumi kā bērniem ģimenē. Tas rada jaunus izaicinājumus gan sociālā darba speciālistiem, gan vadītājiem. Tomēr tieši šādu izaicinājumu un jaunu risinājumu dēļ Rīgas sociālā sistēma saglabā līdera lomu sociālajā darbā Latvijā. Rīgas sociālie darbinieki un sociālie pakalpojumi ir etalons, pēc kā tiecas citas pašvaldības un valsts sociālo pakalpojumu sniedzēji Latvijā.

Mārtiņš Moors

Rīgas Domes Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks

Veselības pārvaldei pagājušais gads bija likumsakarīgs turpinājums ceļam, kas tika uzsākts ar mērķi sekmēt starpnozaru sadarbību sabiedrības veselības jomā un vainagojās ar visai Rīgas pilsētai nozīmīgu sasniegumu – Rīga tika uzņemta PVO Veselīgo pilsētu tīklā. Šī uzņemšana ir nopelnīta ilgstoša darba rezultātā un kalpo par apliecinājumu pašvaldības ieguldījumam iedzīvotāju un sabiedrības veselības veicināšanā.

Veselas sabiedrības izaugsmes un attīstības pamatā ir vesels un darbaspējīgs cilvēks, tāpēc Veselības pārvalde turpināja Rīgas pilsētas iedzīvotāju informēšanas un izglītošanas darbu veselības veicināšanas un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības jomā. Īpaši jāuzsver gada nogalē īstenotā sabiedrības informēšanas kampaņa par garīgās veselības aktualitātēm, uzmanību vēršot

mūsdienu vienai no aktuālākajām slimībām – depresijai. Paldies visiem par paveikto, jo tikai mērķtiecīgi strādājot un cieši sadarbojoties var panākt labākos risinājumus sabiedrības veselības uzlabošanā un saglabāšanā!

Inga Solovjova

Rīgas Domes Labklājības departamenta Veselības pārvaldes priekšiece

AKTUĀLIE NOTIKUMI 2014. GADĀ

❖ No 28. janvāra Rīgas pašvaldība piedalījās biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” projektā „Rīgas Ģimeņu atbalsta programma”, kura mērķis - mazināt sociālās atstumtības un bērnu nokļūšanas ārpusģimenes aprūpē riskus, īstenojot preventīvos pasākumus, bērnu interešu aizstāvību, rehabilitāciju un sniedzot sociālos pakalpojumus darbā ar ģimenēm un bērniem. Projekts nodrošina pilna apjoma sociālo gadījumu pārvaldību 100 ģimenēm ar bērniem.

❖ Atbilstoši Rīgas domes (turpmāk - RD) 25.02.2014. lēmumam Nr. 822 ir nodibināta kapitālsabiedrība – sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Rīgas veselības centrs” – kā labuma guvējs, reorganizācijas rezultātā apvienojot RP SIA „Bērnu veselības centrs „Ķengarags””, RP SIA „Bolderājas poliklīnika”, RP SIA „Ilģuciema poliklīnika”, RP SIA „Primārās veselības aprūpes centrs „Ziepniekkalns””, RP SIA „Torņakalna poliklīnika” un RP SIA „Veselības centrs „Imanta””.

❖ Februārī Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra (turpmāk – RPBJC) struktūrvienība - Krīzes centra bērnu nodaļa pārcēlās uz jaunām telpām Maskavas ielā 178A, kā arī tika palielināts vietu skaits. Šobrīd nodaļa var uzņemt 30 bērnus.

❖ 15. maijā kampaņas „Palīdzi man uzaugt” ietvaros sadarbībā ar nodibinājumu „Sociālo pakalpojumu aģentūra”, Latvijas SOS bērnu ciematu asociāciju un Rīgas domes Labklājības departamentu (turpmāk – Labklājības departaments) notika konference „Bērns – vajadzības – risinājumi”.

❖ 1. jūnijā Burtnieku ielā 37 tika atklāts krīzes centrs ģimenēm ar bērniem „Burtnieks”, kurā nodrošināta 51 vieta. Pakalpojumu sniedz Latvijas Sarkanais Krusts.

❖ 6. jūnijā svinīgā ceremonijā Rīgas pilsētas pašvaldības priekšsēdētājam tika pasniegts sertifikāts, kas apliecina Rīgas uzņemšanu Veselīgo pilsētu kustībā. Šis sertifikāts apliecina pašvaldības ieguldījumu un sasniegumus iedzīvotāju veselības veicināšanas un sabiedrības veselības jomā.

❖ No 1. jūlija RD Vienotās informācijas sistēmas apakšsistēmā – pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvajā sistēmā (SOPA) ieviesta daļēja sasaiste ar Valsts ieņēmumu dienesta (VID) datu bāzi, kur rasta iespēja pārbaudīt personas datus - ienākumu BRUTO summu un sadalījumu pa ienākumu grupām.

❖ Labklājības departamenta 2014. gadā sagatavotajos grozījumos Rīgas domes 12.09.2012. saistošajos noteikumos Nr. 184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība” (spēkā no 14.08.2014.) iekļautas šādas izmaiņas:

- Līdzvērtīgi nosacījumi Rīgas iedzīvotājiem, izvēloties aprūpes mājās pakalpojumu saskaņā ar pašvaldības iepirkumu nodrošināta aprūpes mājās pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā vai, ja personas (ģimenes) rīcībā esošie līdzekļi nepārsniedz Latvijas Republikā noteiktās minimālās algas apmēru katram ģimenes loceklim, – materiāla atbalsta veidā, kas paredzēts samaksai par aprūpes mājās pakalpojuma sniegšanu personas izvēlētam aprūpes mājās veicējam,

- klientiem labvēlīgāki noteikumi ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pilngadīgām personām (turpmāk – SAC) pakalpojuma apmaksas kārtībā – klienta apgādnieki tiek atbrīvoti no samaksas par SAC pakalpojumu, kā arī paplašinātas klienta iespējas ar pašvaldības finansiālu atbalstu izvēlēties SAC pakalpojumu atbilstoši savām vēlmēm un maksātspējai.

❖ 1. septembrī Kandavas ielā 27 tika atklāts dienas centrs pilngadīgām personām ar dzirdes invaliditāti.

❖ 29. septembrī, RP SIA „Rīgas 1. slimnīca” tika atklāts jaunais operāciju bloks, kas ir mūsdienīgākais operāciju bloks Latvijā.

❖ Septembrī tika izstrādāts Rīgas pašvaldības portāls www.veseligsridzinieks.lv, lai informētu iedzīvotājus par Rīgas pilsētas pašvaldības kompetenci un īstenojamajām aktivitātēm veselības veicināšanas un aprūpes jomā.

❖ 7. oktobrī Imantas 8. līnijā 1 korpuss 3 tika atklāts jauns daudzfunkcionāls sociālo pakalpojumu (dienas) centrs pilngadīgām personām.

❖ 15. oktobrī Imantas 8. līnijā 1 korpuss 2 tika atklāts Rīgas Sociālā dienesta (turpmāk – RSD) teritoriālais centrs „Imanta”.

- ❖ No 22. oktobra līdz 17. decembrim tika realizēts pilotprojekts par „Krīzes intervences pakalpojuma” sniegšanu ģimenes dzīvesvietā, organizējot speciālistu intervenci krīzes situācijā, piesaistot nepieciešamos pakalpojumus, lai novērstu bērna/u izņemšanu no ģimenes vai veicinātu atgriešanos tajā.
- ❖ 27. oktobrī RP SIA „Rīgas veselības centrs” filiāle “Imanta” uzsāka darbu jaunās telpās Imantas 8. līnijā 1 korpuss 1.
- ❖ Lai pilnveidotu optimizācijas pasākumus un stiprinātu darbinieku kapacitāti, uzlabotu darba kvalitāti un klientu apmierinātību, no 1. novembra līdz 15% tika palielināta atlīdzība kopumā 1170 Rīgas pilsētas pašvaldības sociālās sistēmas darbiniekiem.
- ❖ No 1. novembra RD SOPA ieviests UDV (universālā darba vieta) Valsts asistenta pakalpojumu modulis, kas sevī ietver asistentam reģistrēto valsts finansētā asistenta pakalpojuma uzskaiti, iespēju attēlot pakalpojuma statusu elektroniskajā sistēmā, kā arī iespēju nodot pakalpojuma ikmēneša atskaiti elektroniski. Šis pakalpojums ir pieejams portālā www.e-riga.lv Rīgas pašvaldības pakalpojumu kategorijā „Ģimene un bērni, veselība, sociālie pakalpojumi” sadaļā „Valsts finansētā asistenta pakalpojuma atskaišu iesniegšana un apstiprināšana”
- ❖ Noslēdzot sadarbības līgumu ar RD Informācijas tehnoloģiju centru, no 1. novembra ārējiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem (Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācijas Rīgas SOS Ģimeņu atbalsta centru; Biedrības Latvijas Sarkanais Krusts Krīzes centru, u.c.) rasta iespēja, risinot sociālos gadījumus, izmantot RD SOPA esošo informāciju par klientu, kā arī ievadīt informāciju par klientiem sniegto sociālo pakalpojumu un veiktajām darbībām, tādējādi nodrošinot informācijas apmaiņu ar RSD sociālajiem darbiniekiem tiešsaistē.
- ❖ No 2. novembra RPBJS struktūrvienības „Ilga” nosaukums ir „Pārdaugava”, un tajā ir izveidota pusaudžu māja jauniešiem, tai skaitā jauniešiem ar uzvedības traucējumiem, vecumā no 12 līdz 18 gadiem.
- ❖ 3. novembrī Imantas 8. līnijā 1 korpuss 3 tika atklāts jauns dienas aprūpes centrs pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem.
- ❖ 3. novembrī Imantas 8. līnijā 1 korpuss 3 tika atklāts jauns grupu dzīvoklis personām ar garīga rakstura traucējumiem (psihiskām saslimšanām).
- ❖ 3. novembrī Ludzas ielā 43 tika atklāts jauns dienas aprūpes centrs pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem.
- ❖ 27. novembrī atklāts SIA „Rīgas veselības centrs” filiāles „Bolderāja” doktorāts Mežrozīšu ielā 22, tādējādi uzlabojot rīdziniekiem veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Bolderājā.
- ❖ uzsākta jauna sociālā pakalpojuma sniegšana - sociālās rehabilitācijas centra pakalpojums bezpajumtniekiem un personām pēc soda izciešanas brīvības atņemšanas iestādēs (20 vietas vīriešiem).
- ❖ Jau otro gadu pēc kārtas Rīgas Dzemdību nams saņēma Latvijas Ārstniecības iestāžu Kvalitātes balvu nominācijā „Dzemdību nodaļa”.
- ❖ 22. decembrī svinīgā ceremonijā pirmo reizi tika pasniegta „Gada balva sociālajā nozarē 2014” galvaspilsētas labākajiem sociālās un veselības aprūpes nozares darbiniekiem. Konkursu organizēja Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja sadarbībā ar Labklājības departamentu, lai apzinātu un godinātu sociālās un veselības aprūpes nozares darbiniekus Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs, kuri profesionāli, atbildīgi un godprātīgi veic savus darba pienākumus, sniedzot atbalstu rīdziniekiem, kā arī veicinātu izpratni par sociālās, medicīnas nozares darbinieku darbu, popularizētu un celtu to prestižu sabiedrībā, paaugstinātu darbinieku motivāciju un piederības izjūtu savai profesijai.
- ❖ Pirmo reizi nominācijā „Leonīda Kurdjumova balva” par augsti profesionālām, izcilām zināšanām, atbildīgu, godprātīgu darbu, īpašiem nopelniem savā nozarē un ieguldījumu kolektīva saliedēšanā saņēma Rīgas pašvaldības Bērnu jauniešu centra struktūrvienības „Imanta” vadītāja Ausma Bakāne, un SIA „Rīgas 1. slimnīca” valdes loceklis Genādijs Sevastjanovs.
- ❖ Rīgas domes pateicības rakstus par ieguldīto nesavtīgo, pašizliedzīgo darbu Rīgas pilsētas iedzīvotāju sociālās labklājības un veselības aprūpes nozares nodrošināšanā saņēma Rīgas patversmes aprūpētājs Viktors Pņevskis, RSD Latgales rajona nodaļas vadītāja Laimdota Gaile, SIA

„Rīgas 1. slimnīca” Hronisko slimnieku īslaicīgās aprūpes nodaļas vadītāja Rita Rindža un Rīgas patversmes ģimenes ārsta prakses ārste Ilze Pozņaka.

❖ Labklājības departamenta balvas nominācijā „Jaunā cerība” saņēma Kristiāna Puniņa RSD Latgales rajona nodaļas TC „Avoti” sociālā darbiniece darbā ģimenēm ar bērniem un RP SIA „Rīgas Dzemdību nams” vecmāte Ilze Ansule. Nominācijā „Sociālā gadījuma eksperts” balvu ieguva RSD vecākā sociālā darbiniece Maija Vančenko un RP SIA „Rīgas Dzemdību nams” sociālā darbiniece Ingrīda Smelcere. Balvu nominācijā „Inovātīvākais darbinieks” saņēma RSD sociālās palīdzības galvenā speciāliste Ginta Ķīšeniece un RP SIA „Rīgas 2. slimnīca” pacientu aprūpes vadītāja Maira Vīksna. Nominācijā „Komandas līderis” apbalvojumu ieguva RSD vecākā sociālā darbiniece Una Lapskalna un Rīgas veselības centrs” filiāles „Ziepniekkalns” zobārste Dzidra Trūpa. Nominācijā „Saskarsmes eksperts” apbalvojumu saņēma RSD informatore Gunta Lināre un RP SIA „Rīgas 2. slimnīca” Traumatoloģijas bloka vadītājs Jānis Keselis. Nominācijā „Speciālists-skaitļu eksperts” balva tika RSD datu bāzes analītiķei Irēnai Pomerancevai un Rīgas veselības centra” filiāles „Ķengarags” medicīnas statistiķei Ritai Makuševai. „Žūrijas balvu” saņēma Rīgas patversmes Dienas centra apkopēja Natalja Sinkeviča un SIA „Rīgas 1. slimnīca” 9. internās nodaļas vadītāja Evija Zālīte. Bet īpašo „Žūrijas balvu” par sadarbību, atbalstu, izpratni un koleģialitāti saņēma Rīgas domes Finanšu departamenta kolektīvs un tā vadītāja Ilga Tikhuse, kā arī Rīgas domes Īpašuma departamenta kolektīvs un tā vadītājs Oļegs Burovs. Labklājības departamenta pateicības un atzinības rakstus par godprātīgu profesionālu darbu Rīgas iedzīvotāju labā saņēma RSD dienas centra „Kamene” vecākā sociālā darbiniece Pārsla Baļķe, RSD sociālā darbiniece Ilvija Rimša, RP SIA „Rīgas Dzemdību nams” galvenā vecmāte Vija Bathena, Rīgas sociālās aprūpes centra „Gaiļzers” aprūpētāja Marina Antropova, RP SIA „Rīgas Dzemdību nams” vecmāte Astrīda Spilveniece, Rīgas sociālās aprūpes centrs „Mežciems” medicīnas māsa Viktorija Celma un Rīgas sociālās aprūpes centrs „Mežciems” finansiste Zane Renebuša.

„Gada balva sociālajā nozarē 2014” laureāti.

RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS

Rīgas domes Labklājības departaments ir Rīgas pilsētas pašvaldības vadošā iestāde Rīgas pilsētas pašvaldībai noteiktās kompetences ietvaros sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības, veselības aprūpes pieejamības, veselības veicināšanas un profilakses, tostarp atkarību izplatības ierobežošanas un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas jautājumos.

Labklājības departamenta mērķis ir izveidot stabilu un atbildīgu sociālo sistēmu, kura sniedz minimālo materiālo nodrošinājumu, kā arī atbalstu sociālo problēmu risināšanā un personu sociālās funkcionēšanas spēju samazināšanās gadījumā, nodrošina veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanas pasākumus.

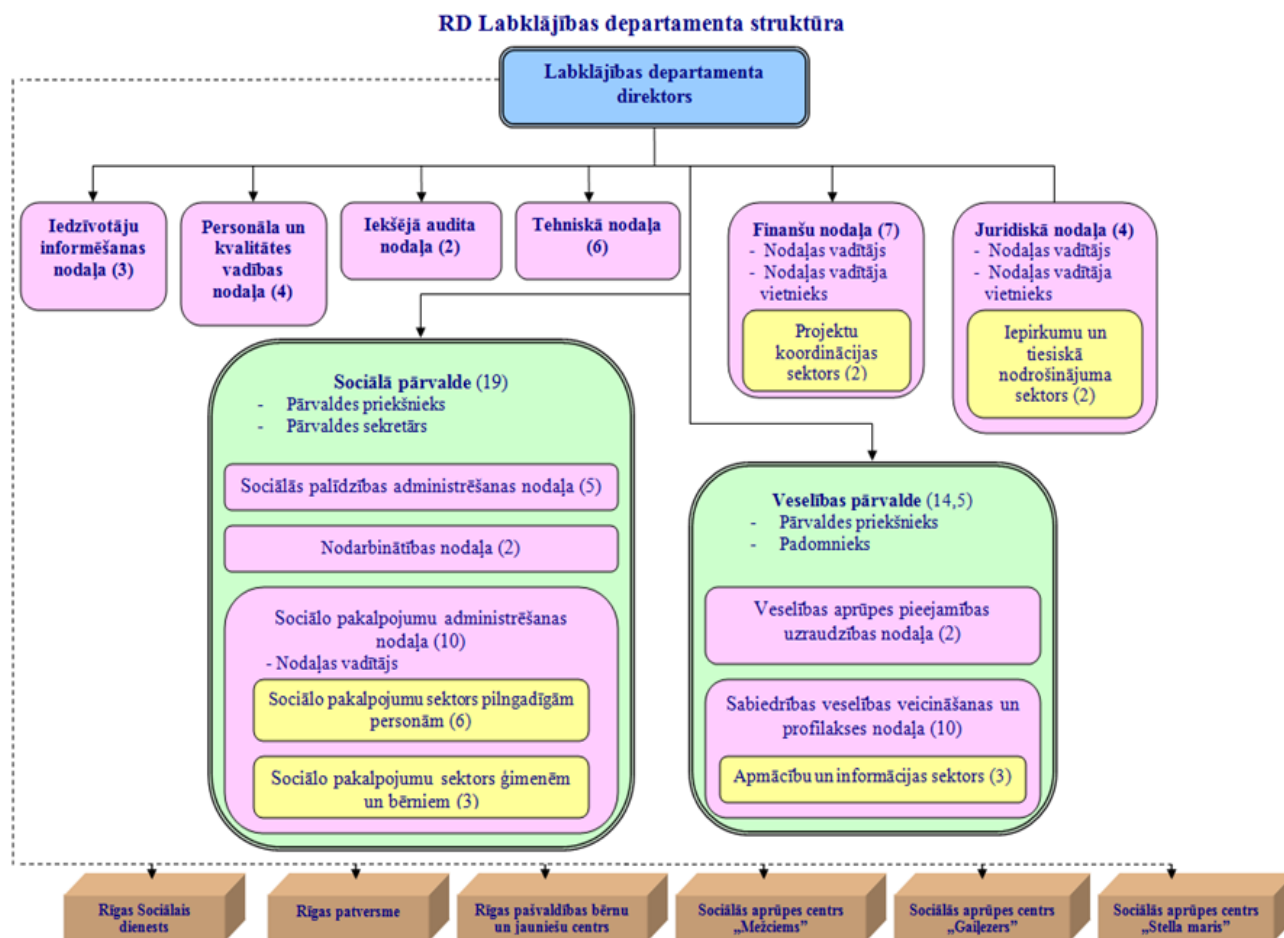
Labklājības departamenta darbības prioritātes ir noteiktas Rīgas pilsētas attīstības stratēģijā, Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģijā, kā arī citos plānošanas dokumentos.

Labklājības departaments ir tieši pakļauts Rīgas domes priekšsēdētājam, tā darbību pārrauga Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja.

Labklājības departamentā 2014. gadā saņemti 4 747 dokumenti no dažādām juridiskām, fiziskām personām, un sniegtas 1 476 atbildes. No iedzīvotājiem saņemti 514 iesniegumi un sniegtas atbildes. Sagatavotas 980 dienesta vēstules, 24 Rīgas domes lēmuma projekti, 216 rīkojumi pamatdarbības nodrošināšanai, noslēgti 305 dažādi līgumi, kā arī notikuši 108 iepirkumi.

2014. gada nogalē Labklājības departamentā strādāja 64 speciālisti (54 sievietes un 10 vīrieši), viņu vidū 25 darbinieki ar augstāko izglītību, 30 darbinieki ar maģistra un viens ar doktora grādu, 9 ar vidējo speciālo izglītību. 2014. gadā 3 darbinieki turpināja izglītību doktorantūrā.

Rīgas domes Labklājības departamenta struktūras shēma

RD LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA DARBINIEKI

No labās sēž: Taiga Kantāne, Kaspars Jasinkevičs, Solvita Rudoviča, Ainārs Judeiks, Mārtiņš Moors, Irēna Kondrāte, Inga Solovjova, Ervins Alksnis, Aldis Virbulis, Daina Nereta, Ruta Klimkāne

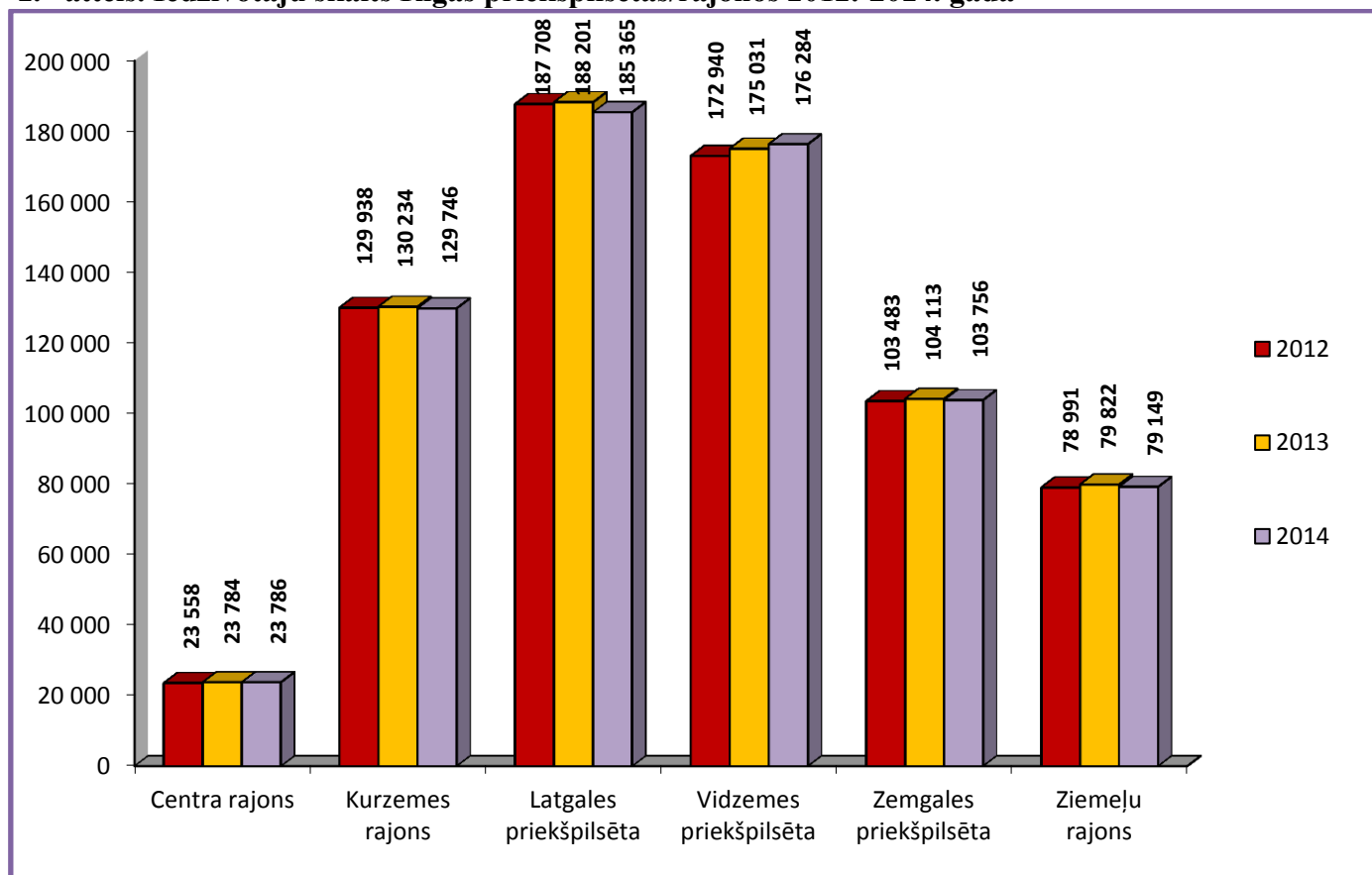
2.rindā no labās: Evija Krūka, Edgars Dargis, Jānis Krasts, Laima Līduma, Antuāna Kalviške, Valda Apšeniece, Velga Rudzīte, Gunta Grīse, Vivita Ķīkule, Rudīte Kaņepāja, Jekaterīna Tjurina, Anita Zīda, Santa Nevarževska, Gunta Baļčūna, Benita Brūdere, Vija Kursiša, Diāna Grenčmane, Inita Zaltāne, Solvita Smilga, Agnese Igaune, Alvīna Geida

3.rindā no labās: Edgars Lauskis, Aina Žubeviča, Gundega Klauža, Andris Izinkēvičs, Lilīta Lejiete, Eva Kārlsone, Kristīne Ločmele-Manevska, Ilona Segliņa, Alise Dūdiņa, Anna Auziņa, Baiba Repša, Līva Vītola, Rūta Raude, Liene Baumanē, Iveta Grauduma, Sandra Rancāne, Laura Kalniņa, Lita Brice, Edgars Kainaizis

IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ

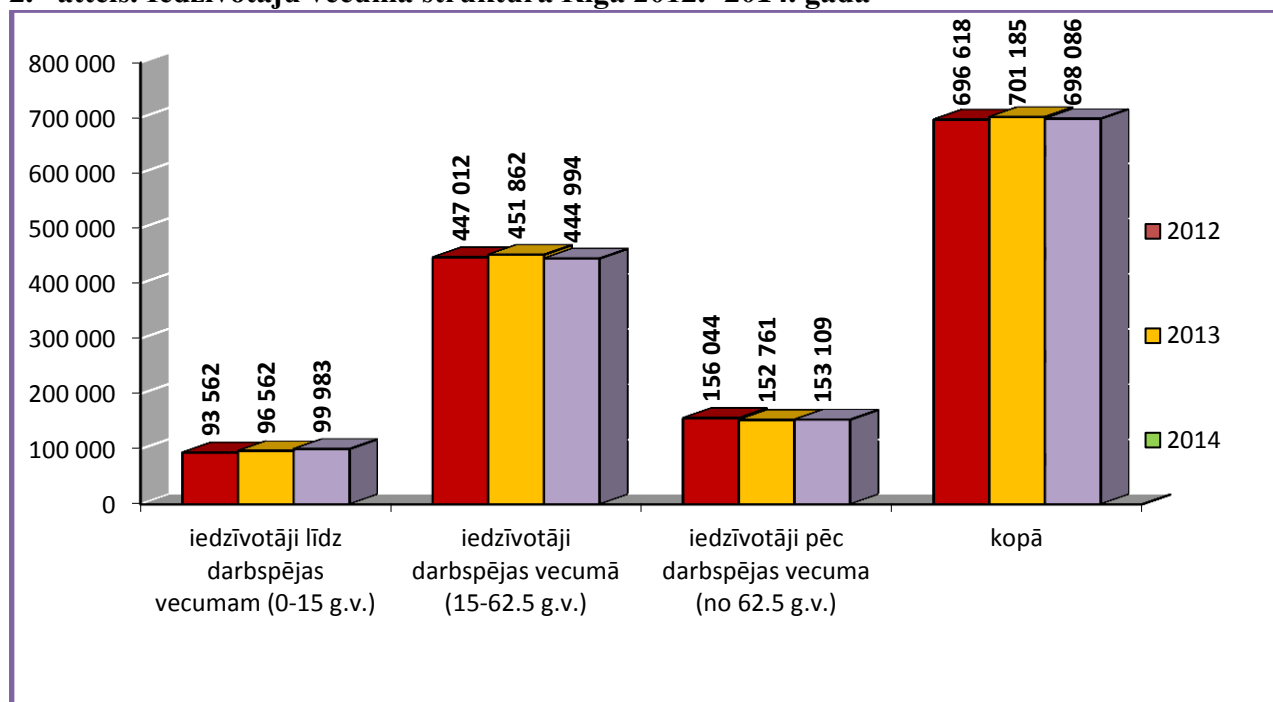
Rīgā 2015. gada 1. janvārī reģistrēti **698 086** iedzīvotāji¹.

1. attēls. Iedzīvotāju skaits Rīgas priekšpilsētās/rajonos 2012.-2014. gadā¹

Vislielākais iedzīvotāju skaits ir Latgales priekšpilsētā - 27% no kopējā iedzīvotāju skaita Rīgas pašvaldībā, Vidzemes priekšpilsētā - 25%, Kurzemes rajonā 19%, Ziemeļu rajonā - 11%, savukārt Centra rajonā tikai 3%.

2. attēls. Iedzīvotāju vecuma struktūra Rīgā 2012.- 2014. gadā¹

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

No Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2014. gadā 14,3% iedzīvotāji nebija sasnieguši darbspējas vecumu, savukārt darbspējas vecumā bija 63,8% no iedzīvotāju kopskaita, vecāki par darbspējas vecumu 21,9 % (2012. gadā attiecīgi 13,4%; 64,2%; 22,4%, 2013. gadā - 13,8%; 64,4%; 21,8%). Līdz ar to jāsecina, ka pretēji pieaugošajam pensijas vecuma personu un bērnu skaitam, darbspējas vecuma personu skaitam Rīgā saglabājas tendence samazināties.

1. tabula. Pensiju un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2012. - 2014. gada decembrī²

		2012		2013		2014	
		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Pensijas saņēmēji		188 109	27,00	186 151	26,55	184 344	26,4
No tiem:	Vecuma pensijas saņēmēji	159 138	22,84	157 200	22,41	155 647	22,29
	Invaliditātes pensijas saņēmēji	20 504	2,94	20 882	2,97	20 986	3
	Apgādnieku zaudējuma pensijas saņēmēji	4 718	0,68	4 446	0,62	4 231	0,61
	Izdienas pensijas saņēmēji	4 258	0,62	4 169	0,58	4 079	0,58
Personas ar invaliditāti		45 929	6,59	48 074	6,85	47 588	6,82
Tai skaitā:	Personas ar 1.grupas invaliditāti	5 769	0,83	6 250	0,89	6 788	0,97
	Personas ar 2.grupas invaliditāti	22 715	3,26	23 076	3,29	22 947	3,29
	Personas ar 3.grupas invaliditāti	15 498	2,22	16 673	2,38	17 853	2,56
	Bērni invalīdi	1 947	0,28	2 075	0,29	2 162	0,31

Piezīme

2014. gada 1. janvārī Latvija kļuva par 18. Eirozonas dalībvalsti. Neatsaucami fiksētais pārejas kurss - EUR 1=LVL 0,702804. Gadagrāmatā 2012. gada un 2013. gada cipari ir izteikti EUR atbilstoši iepriekšminētajam kursam.

² Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI

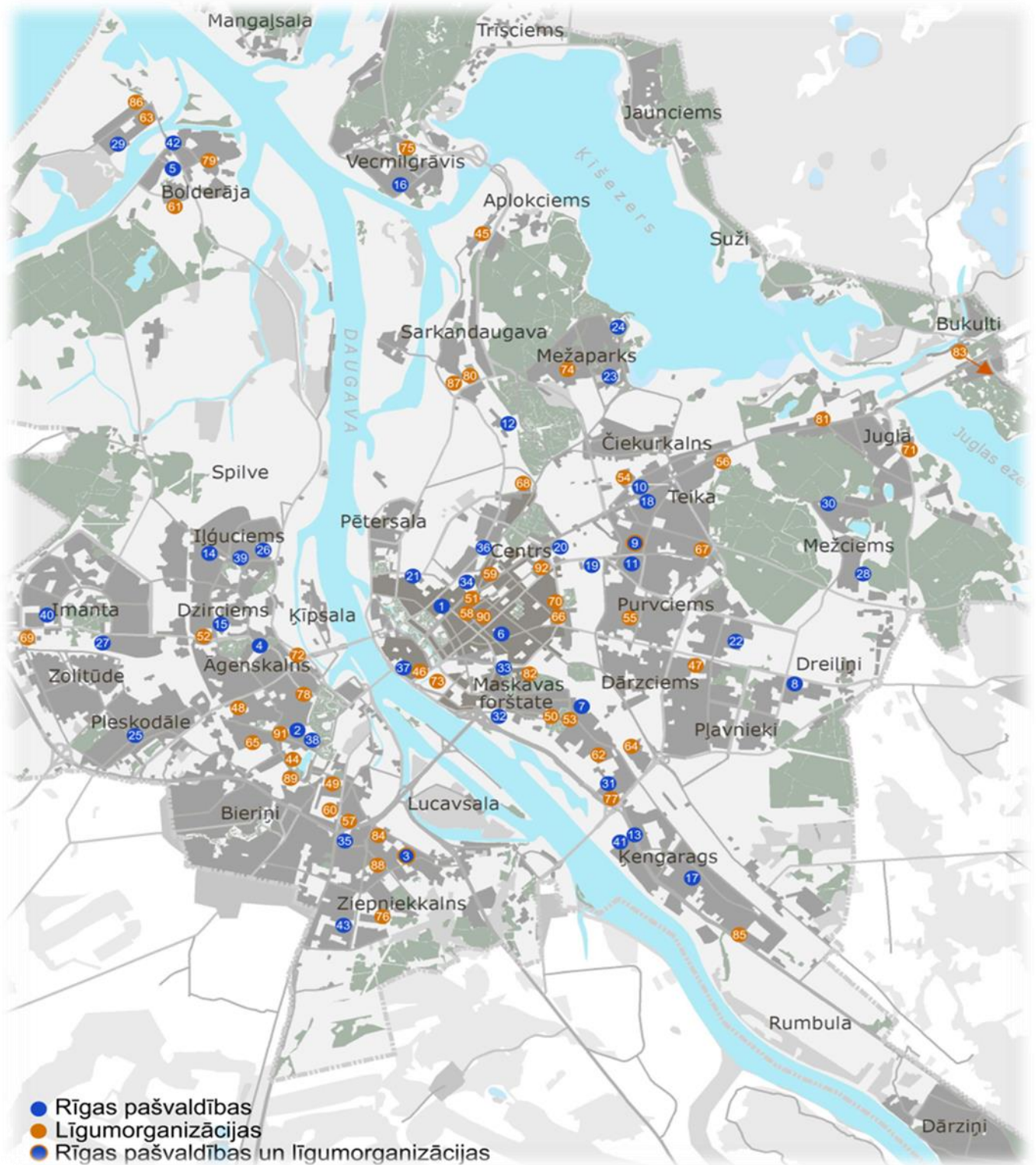
2. tabula. Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finanšu līdzekļi

	2012	2013	2014
Rīgas pilsētas pašvaldības izdevumi (pamatbudžets un speciālais budžets), milj. EUR,	693,37	752,11	743,17
no tā			
Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālajiem pakalpojumiem un veselības aprūpei, milj. EUR	56,4	53,22	55,17
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu un veselības aprūpei izlietoto finanšu līdzekļu īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā, %	8,13	7,08	7,42
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotā finansējuma pieaugums/samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %	-5,57	-5,65	+3,66
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie finanšu līdzekļi vidēji vienam Rīgas iedzīvotājam, EUR	80,66	76,51	79,03

3. tabula. Pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietoto finanšu līdzekļu struktūra, milj. EUR

	2012	2013	2014
Sociālā palīdzība	28,77	23,05	19,79
Sociālie pakalpojumi	25,87	28,64	34,12
Veselības aprūpe un veicināšana	0,63	0,83	0,98
Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām	0,09	0,09	0,08
Labklājības departamenta administratīvie izdevumi	1,05	1,1	1,18

LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS IESTĀDES UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS

1. Sociālie pakalpojumi personām bez noteiktas dzīves vietas		
Evanģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”	85	Mazjumpravas iela 8
SIA „V.L.G.A.”	86	Esplanādes iela 1
Biedrība „PINS”	87	Tvaika iela 2 k 12
SIA „V.L.G.A.”	88	Kartupeļu iela 8
Biedrības „Labā cerība”	17	Aglonas iela 35/3 (vīriešiem)
Biedrības „Labā cerība”	89	Mārupes iela 31-11 (sievietēm)
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Gaižiņa iela 7
Biedrība „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”	90	Kr.Barona iela 56
Biedrība „Svētā Jāņa Palīdzība”	68	Laktas iela 8 k-1
Nodibinājums „Latvijas Evanģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs”	91	Skvērā starp Mazo Nometņu ielu un Zeļļu ielu
Rīgas Sv. Trijādības - Sergija sieviešu klosteris	92	Kr.Barona iela 156
Rīgas patversmes (vīriešu nodaļas)	31	Maskavas iela 208
Rīgas patversmes (sieviešu nodaļas)	32	Bārdziņa iela 2
Rīgas patversmes dienas centrs	33	Katoļu iela 57
Rīgas patversmes Mobilā brigāde		Mob.26309975
2. Sociālie pakalpojumi pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti		
2.1. Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā		
Rīgas SAC „Gaiļezers”	28	Hipokrāta iela 6
Rīgas SAC „Mežciems”	30	Malienas iela 3
Rīgas SAC „Stella maris”	29	Birzes iela 54
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” „Pārdaugava”	84	Garozes iela 15
Biedrības „Dzintarkrasta serviss”, SAC - pansionāts „Liepa”	69	Zolitūdes iela 30
Nodibinājuma „Fonds VIA VERITAS” starpkonfesionālais pansionāts „Ciāna”	44	Mārupes iela 14
2.2. Īslaicīga sociālā aprūpe institūcijā		
PR SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruninieku iela 5
2.3. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Sūpoles”	61	Platā iela 9
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	62	Maskavas iela 221
SIA „Bērnu oāze”	49	Biešu iela 6
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība "Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi"	41	Imantas 8. līnija 1 k-3

2.4. Specializētās darbnīcas pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Skaida”	64	Lubānas iela 41
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „PINS”	87	Tvaika iela 2 k - 12
2.5. Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību māja”	64	Rēzeknes iela 2a
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību ligzda”	53	Balvu iela 11
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību tilts”	19	Ieriķu iela 2b
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību sala”	62	Maskavas iela 221
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”	33	Ludzas iela 43
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule”	65	Ventspils iela 29
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule”	45	Ezera iela 21
Biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars”	66	Pērnavas iela 62
Nodibinājuma „Fonds „Kopā”	67	Raunas iela 64
Biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” „Saulsvece”	68	Hospitāļu iela 55
Biedrība "Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi"	41	Imantas 8. līnija 1 k-3
2.6. Citi dienas aprūpes centri un dienas centri pilngadīgām personām		
SIA „Bērnu oāze” „Oāze” (personām ar demenci)	49	Biešu iela 6
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” „Liepa” (personām ar demenci)	69	Zolitūdes iela 22a
Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācija „Aspazija”	70	Pērnavas iela 54-14
Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” (LNB) Strazdumuižas rehabilitācijas dienas centrs	71	Pāles iela 14/2
DC „Ābeļzieds”	15	Dzirciema iela 24
DC „Vecmīlgrāvis”	16	Emmas iela 3
DC „Kengarags”	17	Aglonas iela 35/3
DC „Ābeļzars”	6	Avotu iela 31/1
DC „Kamene”	8	Salnas iela 2
DC „Kastanis”	7	Lomonosova iela 1 k-19
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes” Dienas centrs „Rīdzene”	9 10	Ūnijas iela 49 Brīvības 266
Biedrība „Rīgas aktīvo senioru alianse „Rasa”	34	Šarlotes iela 1b
DAC (personām ar demenci) „Ozolaine”	12	Patversmes iela 30/2
DC „Čiekurs”	13	Maskavas iela 285/6
DC „Skudrupūznis”	14	Vaidelotes iela 12
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski Luteriskās baznīcas	41	Imantas 8. līnija 1 k-3

Diakonijas centrs" daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu DC „Mēs”		
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „LNS Rehabilitācijas centrs” dienas centrs „Rītausma	15	Kandavas iela 27
2.7. Sociālās aprūpes personas dzīvesvietā pakalpojumu sniedzēji		
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	68	Laktas iela 8 k 1
SIA „Mājas aprūpe”	72	Bezdelīgu iela 12
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Slokas iela 161 k-1
	9	Ūnijas iela 40
	3	Ziepju iela 13
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”	17	Aglonas iela 35/3
	74	Visbijas prospekts 18
	2	Eduarda Smiļģa iela 46-407
Pilnsabiedrība „Complex Food”	81	Brīvības gatve 369
SIA „Pirmais Patronāžas Serviss”	91	Nometņu iela 59 k3
3. Citi līgumi		
Pilnsabiedrība „Rīgas virtuve”	78	Slokas iela 33
	79	Stūrmaņa iela 25
	87	Tvaika iela 54/3
	81	Brīvības gatve 399
	82	Daugavpils 41
	76	Zaļenieku iela 40
Dienas aprūpes centri bērniem		
Nodibinājums „LBLB Diakonijas centrs” „Roku rokā”	50	Līksnas iela 13
Nodibinājums „LBLB Diakonijas centrs” „Sirdsgaismā”	3	Ziepju iela 13
SIA „Bērnu oāze” „Torņakalns”	49	Biešu iela 6
Reliģiskā organizācija ”Pestīšanas armija” „Patvērumš”	51	Bruņinieku iela 10a
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” „Stropiņš”	52	Slokas iela 161
Nodibinājuma „Latvijas Evangēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes”	9	Ūnijas iela 49
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem un funkcionāliem ierobežojumiem		
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Asniņš”	53	Balvu iela 11
Biedrība rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”	54	Lēdmanes iela 2
Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	55	Varžu iela 3
Biedrība „Emmijas Pikleres biedrība Latvijā”	34	Šarlotes iela 1B
Rīgas 3. Speciālā pamatskola DAC „Torņkalna Rūķi”	57	Telts iela 2a
Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	58	Tērbatas iela 42/44-1
Dienas aprūpes centrs un Īslaicīgā sociālā aprūpe bērniem ar invaliditāti „Atelpas brīdis”	28	Juglas iela 20
Biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes	60	Vienības gatve

biedrība”		45
Institūcijas, kurās tiek nodrošināta klātienē sociālpsiholoģiskās individuālās un grupu konsultācijas		
SIA „Atbalsta un izaugsmes centrs „Droša skola””	58	Stabu iela 33-25
Nodibinājums „Centra Dardedze”	44	Cieceres iela 3a
4. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (pakļautībā)		
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (RPBJC)	64	Lubānas iela 17A
Struktūrvienība „Ziemeļi”	23	Sudrabu Edžus iela 11a
Struktūrvienība „Apīte”	10	Apes iela 8
Struktūrvienība „Ezermala”	24	Ezermalas iela 36
Struktūrvienība „Vita”	25	Kalnciema iela 131
Struktūrvienība „Pārdaugava”	26	Motoru iela 6
Struktūrvienība „Imanta”	27	Imantas 7. līnija 4
5. Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas		
Valsts SAC „Rīga” filiāle „Pļavnieki”	47	Zebiekstes iela 3
Valsts SAC „Rīga” filiāle „Rīga”	48	Kapseļu iela 31/18
6. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri		
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	44	Cieceres iela 1
Nodibinājums Sociālo pakalpojumu aģentūra	45	Ezera iela 21
Biedrība „Skalbes”	46	Kungu iela 34
RPBJC Krīzes centrs bērniem	31	Maskavas iela 178
„Latvijas Sarkanais Krusts” Krīzes centrs „Burtnieks”	19	Burtnieku iela 37
7. Rīgas Sociālais dienests (pakļautībā)		
Centrālā administrācija	1	Baznīcas iela 19/23
PĀRDAUGAVAS RAJONA NODAĻA		
TC „Āgenskalns”	2	E. Smiļģa iela 46
	3	Ziepju iela 13
TC „Dzirciems”	4	Baldones iela 2
TC „Bolderāja”	5	Dolomīta iela 1A
TC „Imanta”	27	Imantas 8. līnija 1 k-2
LATGALES RAJONA NODAĻA		
TC „Avoti”	6	Avotu iela 31 k-2
TC „Kengaraga krasts”	7	Lomonosova iela 19-1
TC „Pļavnieki”	8	Salnas iela 2
ZIEMEĻU RAJONA NODAĻA		
TC „Vidzeme”	10	Vidrižu iela 3
	18	Brīvības gatve 266
TC „Purvciems”	19	Ieriķu iela 2b
	20	Pērnavas iela 1
TC „Ziemeļi”	21	Hanzas iela 7
8. Kapitālsabiedrības (pārraudzībā)		
RP SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5
RP SIA „Rīgas 2. slimnīca”	35	Ģimnastikas iela 1
RP SIA „Rīgas Dzemdību nams”	36	Miera iela 45

SIA „Rīgas veselības centrs” filiāle „Tornakalns”	39	Kokles iela 12
SIA „Rīgas veselības centrs” filiāle „Ilģuciems”	40	Buļļu iela 7
SIA „Rīgas veselības centrs” filiāle „Imanta”	41	Imantas 8. līnija 1 k-1
SIA „Rīgas veselības centrs” filiāle „Kengarags”	42	Kaņiera iela 13

SIA „Rīgas veselības centrs” filiāle „Bolderāja”	43	Kapteiņa iela 7
SIA „Rīgas veselības centrs” filiāle „Ziepniekkalns”	44	Valdeķu iela 57

Labklājības departamenta pakļautības iestāžu, pārraudzības iestāžu un līgumorganizāciju adresu saraksts ĀRPUS RĪGAS

Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā

SIA „Pansionāts Dzimtene”	Emīla Dārziņa ielā 24, Jūrmalā
Engures novada domes pensionāts „Rauda”	Smārdes pagasts, Engures novads
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”	Laidzes pagasts, Talsu novads
Tērvetes novada Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”	Tērvetes pagasts, Tērvetes novads
Talsu novada pašvaldības iestāde „Pansionāts Lauciene”	Kareivju ielā 7, Talsi, Talsu novads

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem

Camphill nodibinājums „Rožkalni”	Rencēnu pagasts, Valmieras rajons, p/n Līdzēni
SIA „Bērnu oāze”	Lauderu pagasts, Zilupes novads

Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas

Nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats”	Grašu pils, Cēsaines pagasts, Cēsaines novads
Ventspils novada bērnu nams „Stikli”	Stikli, Puzes pagasts, Ventspils novads
Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”	Valmieras SOS Bērnu ciemats, Ganību ielā 3, Valmiera
Īslīces SOS Bērnu ciemats	Imantas ielā 1, Īslīces pagasts, Bauskas novads
Valkas novada ģimenes atbalsta centrs "Saulīte"	"Čiekuriņi" Ērgemes pagasts, Valkas novads
Alojas novada domes bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs "Zīles"	Ozolmuiža, Brītvemnieku pagasts, Alojas novads
Kokneses novada domes Ģimenes krīzes centrs "Dzeguzīte"	Iršu pagasts, Kokneses novads
Rēzeknes novada pašvaldības Tiskādu bērnu nams	Ezera iela 23, Vecružinas ciems, Sīlmalas pagasts, Rēzeknes novads
Sociālās aprūpes centrs "Tērvete"	"Mežmalieši", Tērvetes pagasts, Tērvetes novads
Asociācija "Dzīvesprieks"	Aizupe, Vānes pagasts, Kandavas novads
Jelgavas novada pašvaldības Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs	Parka iela 11, Eleja, Elejas pagasts, Jelgavas novads

Leonīda Kurdjumova balvas laureāti: Ausma Bakāne Rīgas pašvaldības Bērnu jauniešu centra struktūrvienības „Imanta” vadītāja. Genādijs Sevastjanovs, SIA „Rīgas 1. slimnīcas” valdes loceklis.

RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU

Rīgas Sociālais dienests

Rīgas Sociālais dienests izveidots 01.12.2009., un kopš pirmās tā izveidošanas dienas to vada Ervins Alksnis.

2014. gada nogalē RSD strādāja 475 darbinieki, no kuriem sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem sniedza 394 sociālā darba speciālisti (Rajonu nodaļās 336 darbinieki, Sociālā darba nodaļā 49 darbinieki un Sociālās palīdzības nodaļā 9). No 475 darbiniekiem 443 ir sievietes un 32 vīrieši. 343 RSD sociālā darba speciālistiem ir augstākā izglītība, bet 45 darbinieki iegūst izglītību, lai turpinātu profesionālo izaugsmi. Maģistrantūrā studē 6 speciālisti.

2014. gada precizētais pamatbudžets - EUR 5 441 640. Darbinieku vidējā mēneša alga - EUR 739, vecākajam sociālajam darbiniekam darba alga mēnesī – EUR 811, sociālajiem darbiniekiem – EUR 728, sociālās palīdzības organizatoriem – EUR 679.

2014. gadā RSD darbiniekiem tika sniegtas 38 grupu supervīzijas (301 nodarbība), tādējādi pildot „Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma” un MK noteikumu Nr. 291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” prasības darba devējiem.

Lai nodrošinātu Ministru kabineta (turpmāk - MK) 04.12.2013. rīkojuma Nr.590 „Par atbalsta pasākumiem traģēdijā Priedaines ielā 20, Rīgā, cietušajām un seku novēršanā iesaistītajām personām” 13. un 14. punktu, kā arī Latvijas Republikas Labklājības ministrijas (turpmāk - Labklājības ministrija) 29.01.2014. lēmuma Nr. 25-4-5/5 izpildi, RSD uz laiku no 01.01.2014. līdz 31.12.2014. RSD papildināja amatu un algu sarakstu noteikto funkciju izpildei ar šādām amata vietām:

- ❖ vecākais sociālais darbinieks;
- ❖ psiholoģiskās palīdzības koordinators.

2014. gadā RSD tika veiktas strukturālas izmaiņas un izveidotas vairākas struktūrvienības:

- ❖ 15.10.2014. RSD tika atvērta jauna struktūrvienība - Pārdaugavas rajona nodaļas teritoriālais centrs „Imanta”, Imantas 8. līnija 1 k-2, Rīga;
- ❖ 01.11.2014. tika izveidota struktūrvienība - Asistenta pakalpojuma pašvaldībā administrēšanas nodaļa.

Papildu telpu piešķiršana ļāva paplašināt apmeklētāju pieņemšanas vietas, uzlabot apkalpošanas līmeni. RSD aktīvi sadarbojas ar 10 Latvijas augstskolām, nodrošinot topošos sociālā darba speciālistus ar prakses vietām. Vairāki studenti nereti pēc prakses veikšanas ir kļuvuši arī par RSD darbiniekiem. 2014. gadā RSD praksē strādājuši 95 studenti, no tiem 38 RSD darbinieks. 81 praktikanti strādāja mācību praksi, 14 veica pētījumus. Visvairāk studentu bija no Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolas.

RSD 2014. gada vasaras sezonā (sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru (turpmāk – NVA) un Izglītības, kultūras un sporta departamentu (turpmāk – IKSD)) iesaistījās „Nodarbinātības pasākumos vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādē” un nodarbināja 40 skolēnus.

2014. gadā RSD turpināja 2013. gada sākumā uzsākto II līmeņu sociālās palīdzības sniegšanas projektu, kura mērķis ir uzlabot klientu apkalpošanas kvalitāti. Tika uzstādīta vēl 1 rindmašīna jaunatvērta teritoriālajā centrā „Imanta”.

Lai uzlabotu Rīgas Sociālā dienesta sociālā darba speciālistu, kas strādā sociālās palīdzības jomā, saskarsmes prasmes darbā ar klientiem, Rīgas Sociālais dienests nodrošināja saviem darbiniekiem vairākas apmācības, piemēram, Profesionāla klientu apkalpošana pa tālruni un klātienē; Saskarsmes psiholoģija; Krīžu interence; Stress darba vietā, tā pārvarēšana un profilakse; Profesionālā izdegšana.

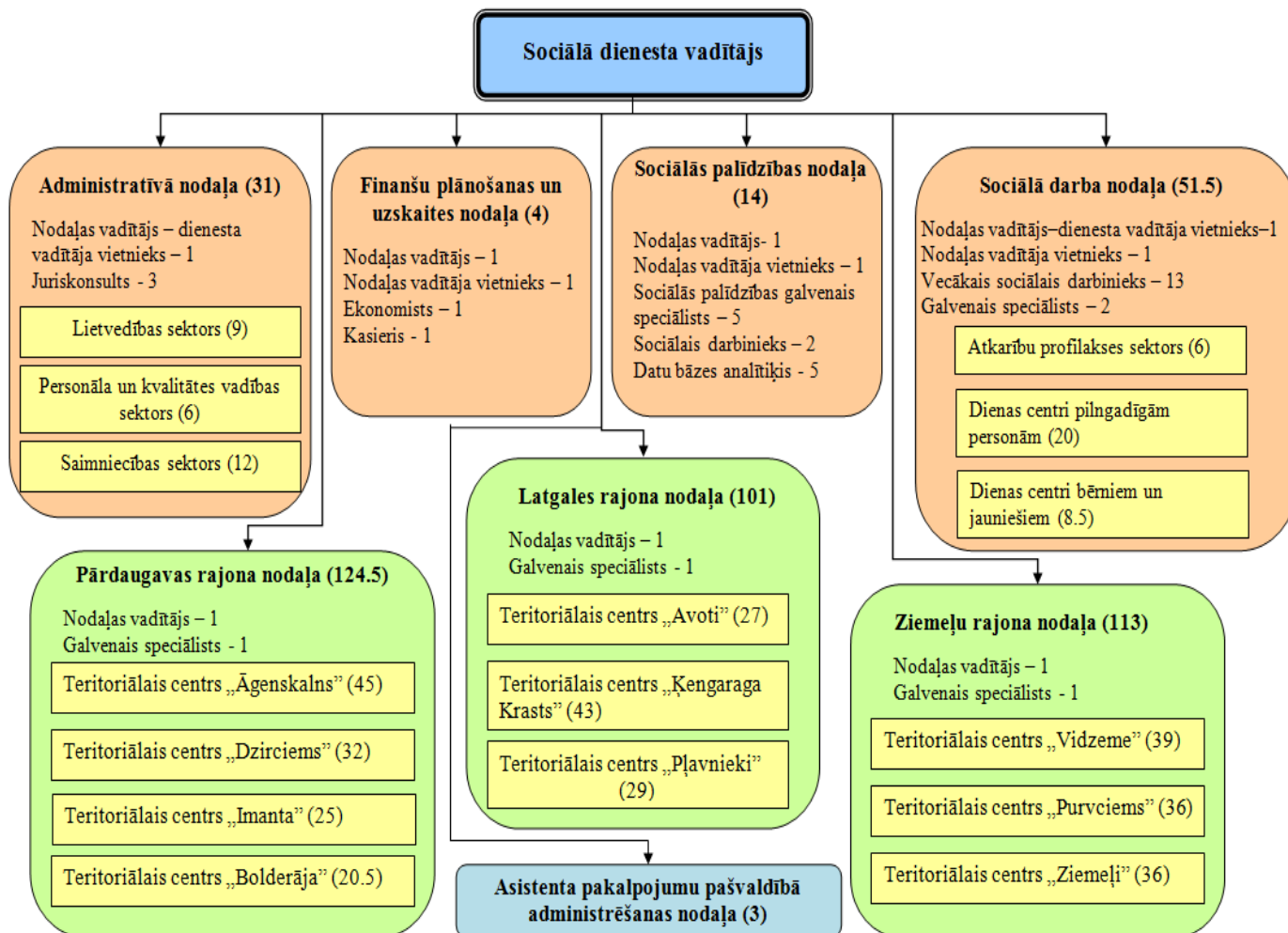
2014. gadā RSD uzņēma ārvalstu (Baltkrievijas, Igaunijas) un Latvijas (Cēsu) delegācijas un dalījās pieredzē par darbu un palīdzības sniegšanu pašvaldības iedzīvotājiem.

RSD sadarbībā ar Valsts policiju turpināja 2012. gada pavasarī aizsākto sadarbību organizējot sacensības bērniem un jauniešiem „Roku rokā”. 2014. gadā sacensībās piedalījās ne tikai komandas no RSD dienas centriem un nevalstisko organizāciju Dienas centriem, bet arī bērni no Rīgas pašvaldības Bērnu un

jauniešu centra. Sacensību mērķis - veicināt veselīga dzīvesveida attīstīšanu, iesaistīt jauniešus sportiskās aktivitātēs, tādējādi mazinot noziedzības un atkarības riskus.

2014. gadā RSD tika saņemti un izskatīti 202 595 iesniegumi sociālo pabalstu, sociālo pakalpojumu un normatīvajos aktos noteikto statusu piešķiršanai un šo statusu apliecināšanai, pieaugums pret 2013. gadu ir 0,1% (2013. gadā tika saņemti un izskatīti 202 328 iesniegumi). Neskatoties uz to, ka klientu skaits, kas saņem sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību, 2014. gadā RSD ir samazinājies no 65 351 personas 2013. gadā līdz 59 216 personām 2014. gadā, izskatāmo dokumentu un pieņemto lēmumu skaits RSD pēdējos divus gadus ir saglabājies nemainīgs.

Rīgas Sociālā dienesta struktūras shēma

RSD jauno darbinieku apmācību kabinets Baznīcas ielā 19/23.

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs izveidots 2009. gada 1. decembrī. No 2014. gada 3. marta RPBJC direktors ir Kaspars Jasinkevičs.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem 2014. gadā sniedza RPBJC 7 struktūrvienības ar 266 vietām.

2014. gada nogalē RPBJC strādāja 243 darbinieki, no kuriem 203 bija sievietes un 40 vīrieši. 25 no minētajiem bija sociālā darba speciālisti un 156 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veica grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

2014. gada nogalē 99 darbinieki bija ar augstāko izglītību, no tiem 26 maģistri un viens darbinieks ar doktora grādu. 27 darbinieki ieguvuši 1. līmeņa augstāko izglītību, 83 – vidējo profesionālo vai vidējo speciālo izglītību.

2014. gada precizētais pamatbudžets – EUR 3 568 578.

Darbinieku vidējā mēnešalga – EUR 542, sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem pedagogiem – EUR 745, sociālajiem audzinātājiem – EUR 580, bērnu aprūpes un audzināšanas iestādes audzinātājiem – EUR 500, bērnu aprūpētājiem (diennakts) EUR 360, auklēm – EUR 440.

No 2014. gada 2. novembra RPBJC struktūrvienības „Ilga” jaunais nosaukums ir „Pārdaugava” (Motoru ielā 6). Līdz ar nosaukuma maiņu ir mainījušies struktūrvienības darbības principi, pārtraucot ilgstošās sociālās korekcijas programmas nodrošināšanu. 2014. gada otrajā pusgadā struktūrvienībā „Pārdaugava” ir izveidota jauniešu māja jauniešiem ar uzvedības traucējumiem vecumā no 12 līdz 18 gadiem. Jauniešu mājā ir paredzēts vietu nodrošinājums 24 jauniešiem, trīs dzīvokļos, katrā pa astoņiem jauniešiem. Jauniešu māja darbojas pēc ģimenes modeļa principa, pašiem rūpējoties par ikdienas sadzīvi un kopā veidojot grupas emocionālo mikroklimatu. Jauniešu mājas darbības principi paredz psihosociālās terapijas un rehabilitācijas, kā arī ilgstošās sociālās aprūpes nodrošinājumu, ņemot vērā jauniešu psihosociālo raksturojumu un resursus.

Lai nodrošinātu psihosociālo atbalstu jauniešiem ar uzvedības traucējumiem, gada nogalē struktūrvienības „Pārdaugava” speciālisti tika apmācīti strādāt ar šai jauniešu mājai izstrādātu programmu „Pozitīvas bērna vadīšanas un atbalstīšanas pieeja”, kas balstās uz *Marte MEO* principiem un nevardarbīgās audzināšanas (*NONviolent resistance parenting*) principiem.

RPBJC struktūrvienībā „Ziemeļi” tika izremontēti un labiekārtoti divi dzīvokļi, vienā no tiem pārejot uz ģimenes modeli. Starptautiskajā bērnu aizsardzības dienā, struktūrvienībā atklāja rotaļu laukumu un notika sporta svētki. Pasākums notika projekta „Dzīvesprieks” ietvaros, to realizēja brīvprātīgo domubiedru grupa, kas nodarbojas ar labdarību. Projekta moto „Mēs katrs esam citādāks, taču katram no mums ir laba sirds, mīloša dvēsele un gādīgas rokas”. Pasākumā piedalījās Latvijas basketbola izlases dalībnieks, trīskārtējs LBL čempions Ivars Timermanis. Pārsteigumu bērniem sagādāja motokluba „MX Ādaži” un „x99/Slīterāni” dalībnieki.

RPBJC struktūrvienībā „Imanta” darbojas sporta klubs „Imanta”, kurš 2014. gadā piedalījās dažādos futbola čempionātos gan Latvijā, gan ārpus tās robežām, gūstot labus rezultātus. Ansamblis „7. Līnija” ir izdevusi mūzikas kompaktdisku „Tavs ceļš uz sirdi...”.

RPBJC struktūrvienībā „Vita”, pateicoties LU PPMF mākslas programmas studentiem, apgleznota teritorijas siena. Jūnija nogalē struktūrvienībā viesojās četri sportisti, kuri ar rallija mašīnu apceļoja visas Baltijas valstis. Oktobrī bērnus pārsteidza pasaulslavenais iluzionists no Lielbritānijas Marks Grifitss.

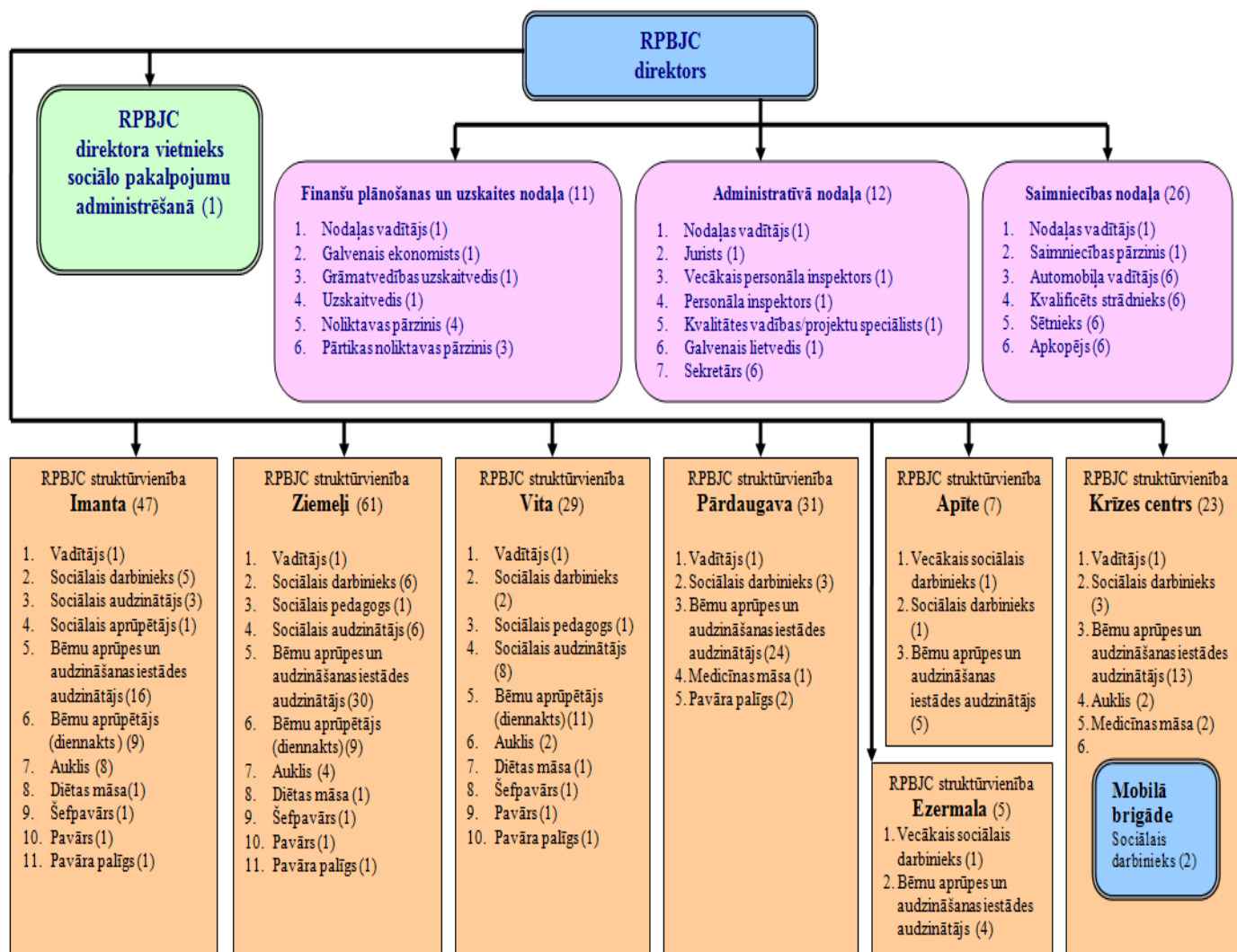
RPBJC struktūrvienībai „Krīzes centrs bērniem „Marsa gatve”” tika nomainīts nosaukums uz RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” (turpmāk – Krīzes centrs). 2014. gada februārī Krīzes centra bērnu nodaļa pārcēlās uz jaunām telpām Maskavas ielā 178A, kā arī tika palielināts vietu skaits, piedāvājota iespēja 24 bērnu vietā Krīzes centrā uzņemt 30 bērnus. RPBJC struktūrvienības „Krīzes centrs ģimenēm ar bērniem „Marsa gatve”” pakalpojumsa sniegšanu no 2014. gada jūnija nodrošina biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”. Gada nogalē „Krīzes centrā” tika uzsākts pilotprojekts „Krīzes intervences komanda”, kura darbības laikā 5 ģimeņu bērni atgriezās pie vecākiem.

RPBJC ir nodrošinājis speciālistu (logopēdu, psihologu, psihoterapeitu, psihiatru un interešu pulciņu vadītāju) piesaisti struktūrvienībās kā ārpalpojumu.

Pēdējā gada laikā palielinājies adoptēto bērnu skaits, bet samazinājies to bērnu skaits, kuri atgriezušies ģimenē pie vecākiem vai ievietoti audžuģimenēs. 2014. gadā RPBJC iestājušies 79 bērni/jaunieši, bet izstājušies 119 bērni/jaunieši. No tiem patstāvīgu dzīvi 2014. gadā uzsākuši 38 jaunieši, no kuriem lielākā daļa turpina mācības Latvijā, bet 4 jaunieši turpina mācības ASV.

Lielākais jauniešu skaits ir vecumā no 15 līdz 17 gadiem. Individuālais darbs ar jauniešiem devis pozitīvus rezultātus, jo visi apmeklē mācību iestādes, bet 13 jaunieši apgūst profesijas profesionāli tehniskajās vidusskolās un arodskolās.

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūras shēma

Rīgas patversme

Rīgas patversme ir pašvaldības iestāde, kura izveidota 2002. gadā. No 2007. gada līdz šim brīdim to vada direktore Dagnija Kamerovska. Rīgas patversmes struktūru veido 4 nodaļas – Sociālās rehabilitācijas nodaļa, Mobilā brigāde, Dienas centrs un Saimniecības nodaļa. 2014. gada nogalē Rīgas patversme nodarbināja 65 darbiniekus, (t.sk., 43 sievietes un 22 vīrieši). Rīgas patversmē strādā medmāsa, psihologs, 15 sociālā darba speciālisti un 16 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veic grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

Augstākā izglītība Rīgas patversmē ir 29 darbiniekiem, 15 sociālajiem darbiniekiem ir augstākā izglītība sociālajā darbā, 2 no tiem ir profesionālā maģistra grāds sociālajā darbā.

Aprūpes speciālistu vidū otrās pakāpes augstākā izglītība ir diviem darbiniekiem, pirmās pakāpes augstākā izglītība vienam darbiniekam. Pārējiem aprūpes speciālistiem ir vidējā vai vidējā profesionālā izglītība. Psihologam ir sociālo zinātņu maģistra grāds psiholoģijā un maģistra grāds pedagoģijā.

2014. gada precizētais pamatbudžets – EUR 833 986. Darbinieku vidējā mēneša alga – EUR 536, sociālajiem darbiniekiem – EUR 725, aprūpētājiem – EUR 450.

Katru gadu tiek rūpīgi sekots darbinieku tālākizglītības nodrošināšanai, ievērojot darbinieku izteiktās vēlmes, kā arī vadības un tiešo vadītāju ieteikumus un prasības. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē mācības vismaz 24 stundu apmērā, bet aprūpes speciālisti - 8 stundu apmērā. Sociālā darba speciālisti periodiski apmeklē seminārus profesionālās saskarsmes/komunikācijas jomā ar dažādiem klientiem (agresīviem klientiem, klientiem ar dažādām atkarībām, personām ar invaliditāti u.c.). Aprūpes speciālisti apmeklēja darbam nepieciešamās apmācības saskarsmes un komunikāciju prasmju pilnveidošanā. Darbinieki periodiski apmeklē seminārus par stresa, profesionālās izdegšanas mazināšanu un pašpalīdzības principiem šajā jomā, jo darbs ar Rīgas patversmes klientiem ir ļoti specifisks.

Rīgas patversmes darbiniekiem tika nodrošinātas 100 stundas kovīzijas. Desmit sociālie darbinieki saņēma 62 individuālās supervīzijas nodarbības.

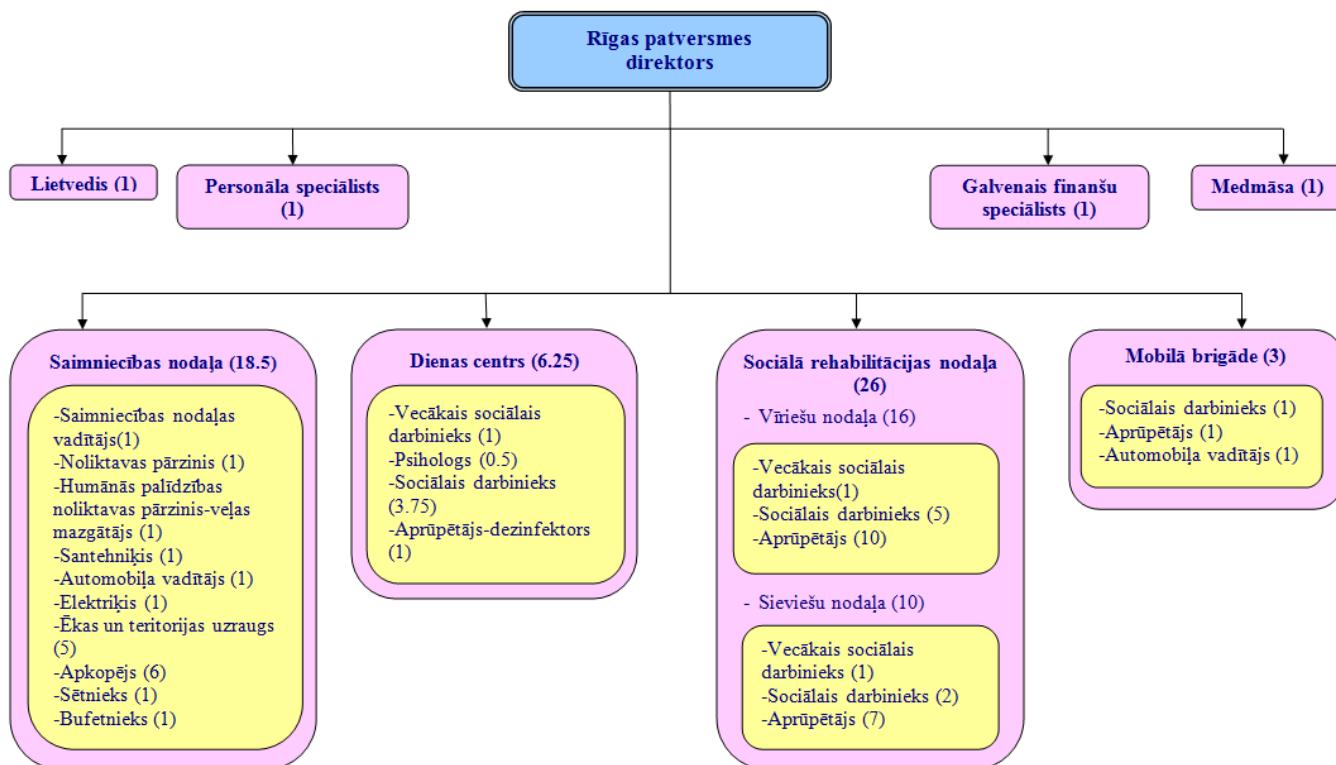
Rīgas patversme sadarbībā ar Latvijas Universitāti, Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolu un „Komplekss Citadele” SIA Profesionālo studiju skolu „Citadele” nodrošinājusi prakses vietas 5 studentiem.

Rīgas Patversmē 2012. - 2013. gadā īstenotais projekts „Motivācijas programmu izstrāde un ieviešana bezpajumtniekiem-bezdarbniekiem” 2014. gadā tika iekļauts to desmit projektu skaitā, kas prezentē Eiropas pilsētu sasniegumus sociālās atstumtības problēmu risināšanā, ieguldījumiem cilvēkkapitālā un efektīvu pakalpojumu nodrošināšanā.

Projekta rezultātā izveidotā apmācību programma, kas sastāv no 3 daļām un vairāk nekā 50 dažādu nodarbību aprakstiem, veiksmīgi tiek izmantota grupu darbā ar Rīgas patversmes klientiem. 2014. gadā izveidotas 17 apmācību grupas, kurās piedalījušies 91 klienti un kopā apmeklējuši 580 apmācību stundas par 25 dažādām tēmām.

Turpinājās ESF projekta „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās” realizācija. Projekta ietvaros Rīgas patversme nodarbināja 9 bezdarbniekus. NVA reģistrētiem bezdarbniekiem patversmē tika norīkoti kā palīgi pamatdarbā strādājošajiem. Šie darbinieki varēja iegūt prasmes dažādos mazkvalificētos darbos, iepazīties ar Rīgas patversmes darba specifiku un kopīgi risināt problēmas.

Rīgas Patversmes struktūras shēma

Nodarbības Rīgas patversmes Dienas centrā.

Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”

Rīgas sociālās aprūpes centrs (turpmāk – RSAC) „Mežciems” atrodas Rīgas klusajā un zaļajā zonā, un savas durvis vēra 1975. gada 3. novembrī. Kopš 2008. gada to vada direktors Ainārs Judeiks.

Lai iemītnieki būtu aprūpēti, un justos kā mājās, iestādē strādā 112 cilvēki. 22 darbiniekiem ir pirmā vai otrā līmeņa augstākā izglītība, 56 - vidējā vai vidējā speciālā izglītība, savukārt 34 - ir pamatizglītība un papildus dažādos kursus iegūta izglītība.

2014. gadā RSAC „Mežciems” strādāja 91 sievietē un 21 vīrietis. Vairāk nekā 95 darbinieki ir tieši saistīti ar iemītnieku ikdienu: rīta un vakara higiēnu, ēdināšanu, dažādām ikdienas aktivitātēm (sporta aktivitātes, rokdarbi, lasītāju pulciņš, galda spēles, atmiņas trenēšana, dziedāšana u.c.), medicīnisko palīdzību, ķermeņa un gara aprūpi, kultūras pasākumiem un ekskursijām.

RSAC „Mežciems” administrācijā strādā 3 darbinieki, finanšu un plānošanas nodaļā 2 darbinieki, kā sociālie darba speciālisti strādā 9 darbinieki. Iestādē strādā 8 medicīnas māsas, 58 aprūpētāji. Saimnieciskais personāls ir 11 darbinieki.

2014. gada precizētais pamatbudžets – EUR 1 584 515. Darbinieku vidējā darba alga – EUR 499, sociālajiem darbiniekiem – EUR 720, sociālajiem aprūpētājiem – EUR 620, aprūpētājiem – EUR 450. Aktīvi sadarbojoties ar dažādām mācību iestādēm RSAC „Mežciems” nodrošināja prakses iespēju 38 studentiem no 6 dažādām izglītības iestādēm.

2014. gadā vietu skaitu RSAC „Mežciems” bija 283.

RSAC „Mežciems” nodrošina klientu sociālo un medicīnisko aprūpi, kā arī dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Vienlaicīgi tiek nodrošināta diennakts palīdzība 283 rīdziniekiem 365 dienas gadā. Sociālā aprūpes centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Iemītnieki dzīvo 64 vienvietīgās, 110 divvietīgās istabās.

Vidējais iemītnieku vecums pagājušā gadā bija 76,1 gads, 117 iemītnieks bija vecumā virs 80 gadiem. Vecākajai iemītniecei 2014. gadā bija 96 gadi, jaunākajai iemītniecei - 27 gadi. Viena ceturtdaļa no iemītniekiem ir vīrieši. 241 iemītnieks bija vecuma pensijas saņēmēji, 25 invaliditātes un 17 valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji. 2014. gadā no jauna RSAC „Mežciems” tika uzņemts 101 rīdzinieks.

2014. gadā no kopējiem izdevumiem 48 % tika izlietoti algām un nodokļiem, 20 % iemītnieku ēdināšanai (iemītnieki tiek ēdināti 4 reizes dienā), bet 7 % komunālajiem pakalpojumiem.

2014. gadā par uzturēšanos ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā diennaktī tika noteikta maksa - EUR 13,67, īslaicīgās aprūpes pakalpojumus RSAC „Mežciems” nesniedz.

2014. gadā RSAC „Mežciems” turpināja realizēt ESF projektu „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība”. Projekta ietvaros 20 NVA reģistrētam bezdarbniekam bija iespēja strādāt sociālā aprūpes centrā, kas sniedza lielu atbalstu darbiniekiem. Ar projektā iesaistīto bezdarbnieku palīdzību tika sakārtota pansionāta zaļā zona, veikti telpu uzkopšanas darbi un nelieli kosmētiskie remontu.

2014. gadā turpinājās sadarbība ar Valsts probācijas dienestu. Šajā gadā RSAC „Mežciems” piespiedu darbu strādāja 10 cilvēki, kuri palīdzēja sakopt pansionāta apkārtni un iekštelpas, veikt sīkus remontdarbus.

Maijā notika iemītnieku ekskursija uz Jelgavu, kuras laikā iepazinās ar romu kopienas dzīvi un sociālajām aktivitātēm Jelgavas pilsētā. Septembrī notika ekskursija uz Minhauzena muzeju, bet atceļā tika apmeklēta zirgaudzētava Ādažos. Ekskursijā piedalījās arī pieci klienti riteņkrēslos. Vasarā notika iepazīšanās ekskursija uz Nacionālo bibliotēku, kurā piedalījās arī klienti riteņkrēslos.

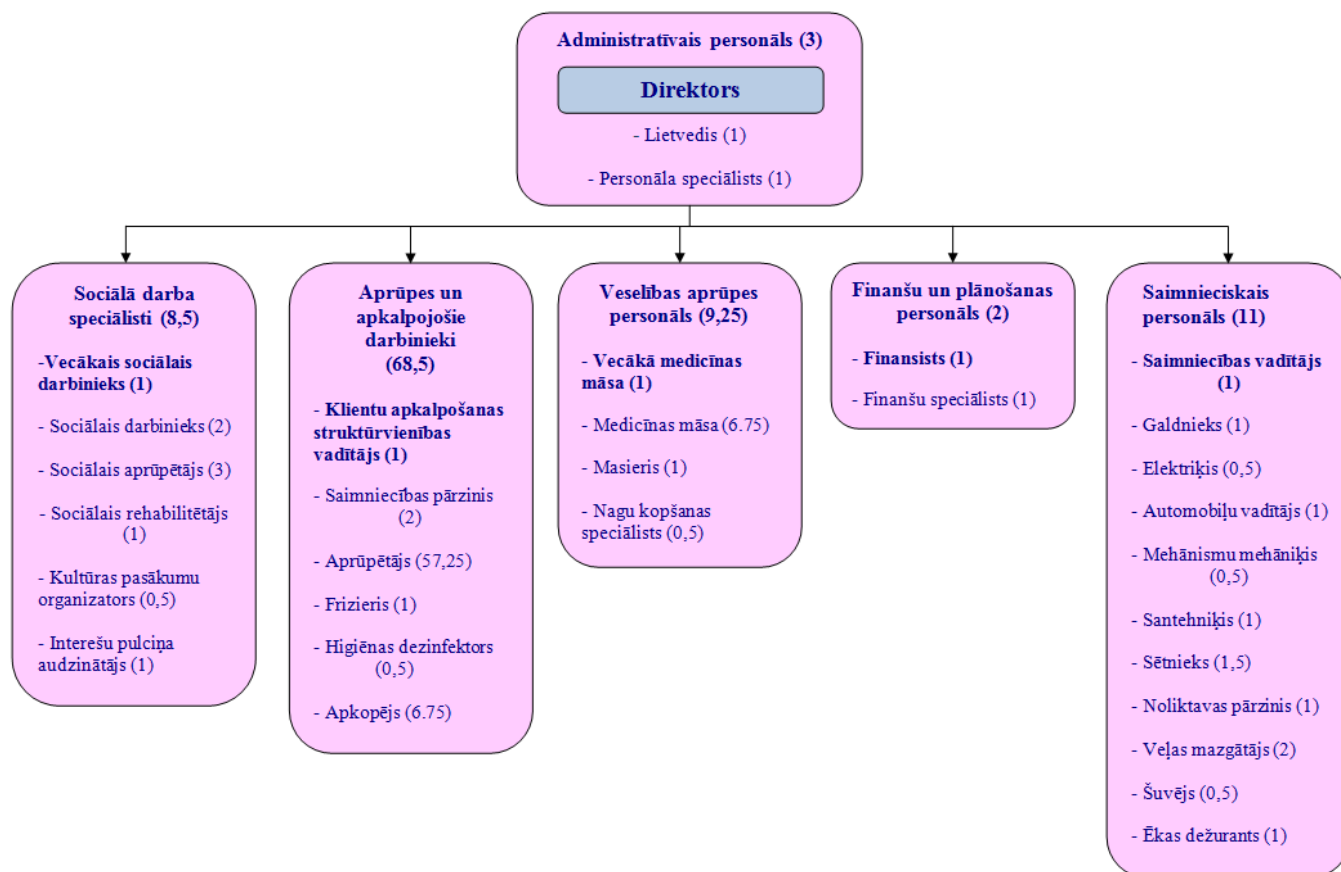
Tika iekārtots B2 un A2 gaitēju kopējais foajē regulārai interešu pulciņa audzinātājas vadītajiem spēļu rītiem, kuri notiek 3 reizes nedēļā. Tagad spēļu rītu ilgums ir dubultojies. Klientiem ar demenci tā ir papildus iespēja vides maiņai un komunikācijai ar citiem klientiem.

2014. gadā pansionātā viesojās tautas deju ansamblis „Dzīpars un Dzīpariņš” ar teatralizētu uzvedumu, Mārupes amatieru teātris ar izrādi „Vecmeitas” un Ādažu amatieru teātris ar izrādi „Priekulene 2014”. Notika arī Latvijas Radio bērnu ansambļa „Dzeguzīte” un Vidzemes priekšpilsētas muzikālo

kollektīvu koncerts. Pirmsjāņu periodā pirms Līgo svētkiem notika V.Salaka vīru vokālā ansambļa koncerts „Ielīgosim kopā”. Ziemassvētkos notika „Radošā apvienība jauniešiem „Trepes””, Rīgas Gospelskolas un dziedājošo dvīņu māsu Drozdoviču Ziemassvētku apsveikuma koncerts, kura laikā individuāli tika apsveikts katrs klients. Viens no vērienīgākajiem 2014. gada koncertiem bija Prāgas jauktā kora labdarības koncerts, kurš bija veltīts Čehijas Republikas neatkarības gadadienai. Jau par tradīciju Ziemassvētku priekšvakarā ir kļuvis Rīgas Franču liceja deju kolektīva koncerts un labdarības akcija „Ziemassvētku gaidās”.

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta (turpmāk - IKSD) atbalstītā projekta ietvaros brīvprātīgie sniedza atbalstu klientiem dārza darbos, virtuves nodarbībās projekta „Gardēži” ietvaros kopā ar žurnālisti Veltu Puriņu, kā arī nodrošināja klientu klātbūtni daudznacionālos kultūras pasākumos.

RSAC „Mežciems” struktūras shēma

RSAC „Mežciems” iemītnieku ikdienas dzīve.

Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”

RSAC „Gaiļezers” (turpmāk – Centrs) ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kura savas durvis vēra 1988. gada 1. novembrī. No 1989. gada 1. novembra līdz 2014. gada 28. janvārim RSAC „Gaiļezers” direktore bija Ļubova Zaka. No 2014. gada 3. marta RSAC „Gaiļezers” direktors ir Aldis Virbulis.

RSAC „Gaiļezers” nodrošina aprūpi 429 klientiem. Centrā aprūpe tiek nodrošināta vispārējā tipa nodaļā, kurā ir 290 vietas, tajā skaitā invalīdiem ar kustību traucējumiem un klientiem ar demenci, savukārt nodaļā klientiem ar garīga rakstura traucējumiem - 139 vietas.

RSAC „Gaiļezers” nodrošina savus klientus ar dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim, kā arī ar sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Sociālā aprūpes centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Iemītnieki dzīvo 79 vienvietīgās, 41 divvietīgā, 36 trīsvietīgās, 15 četrvietīgās, 11 piecvietīgās un 8 sešvietīgās istabās. RSAC „Gaiļezers” atrodas Mežciemā, Hipokrāta ielā 6, skaistā vietā meža ielokā, kam blakus ir ērti pieejams sabiedriskais transports.

Centra klienti ir nodrošināti ar tehniskajiem palīgīdzekļiem, kuri atvieglo viņu ikdienas aktivitātes un pašaprūpi.

RSAC „Gaiļezers” dzīvo dažāda vecuma klienti: vecumā no 18 līdz 35 gadiem - 6 klienti, vecumā no 36 līdz 61 gadiem – 102 klienti, vecumā no 62 līdz 89 gadiem - 280 klienti, savukārt virs 90 gadiem - 36 klienti. 224 klienti ir vecuma pensijas saņēmēji, 178 - invaliditātes un 22 - valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un citu pabalstu saņēmēji.

2014. gada nogalē RSAC „Gaiļezers” strādāja 178 darbinieki, t.sk. 161 sieviete un 17 vīrieši, no kuriem 3 darbinieki strādāja Centra administrācijā, 2 darbinieki finanšu nodaļā, 18 ir rehabilitācijas un sociālā darba speciālisti, 19 ir medicīnas darbinieki, 79 - klientu aprūpētāji, un 6 klientu vannotāji, 2- frizieri, savukārt 49 darbinieki ir saimniecības struktūrvienības speciālisti.

Lai sniegtu kvalitatīvus sociālās aprūpes pakalpojumus darbinieki regulāri pilnveido savas zināšanas dažādos semināros un pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī mācās augstskolās.

33 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 122 - vidējā vai vidējā speciālā un 25 ir pamatizglītība un dažādos semināros iegūta papildizglītība.

2014. gada precizētais pamatbudžets - EUR 2 430 728. Darbinieku vidējā mēneša alga EUR 479, sociālajiem darbiniekiem – EUR 650, aprūpētājiem – EUR 441.

2014. gadā par uzturēšanos RSAC „Gaiļezers” diennaktī tika noteikta maksa EUR 13,74.

Centrā darbojās 3 medpunkti, kuros strādā sertificētas medicīnas māsas ar labām profesionālām zināšanām. Medicīnas uzraudzība un aprūpe tiek nodrošināta visu diennakti. Nepieciešamības gadījumā tiek nodrošināta neatliekamā medicīniskā palīdzība.

Klienti tiek ēdināti 4 reizes dienā, ievērojot īpašu ēdienkarti. No kopējiem izdevumiem 50,3% tika izlietoti algām un nodokļiem, 21% klientu ēdināšanai, 11% komunālajiem pakalpojumiem, bet 17,7% pārējiem uzturēšanas pakalpojumiem.

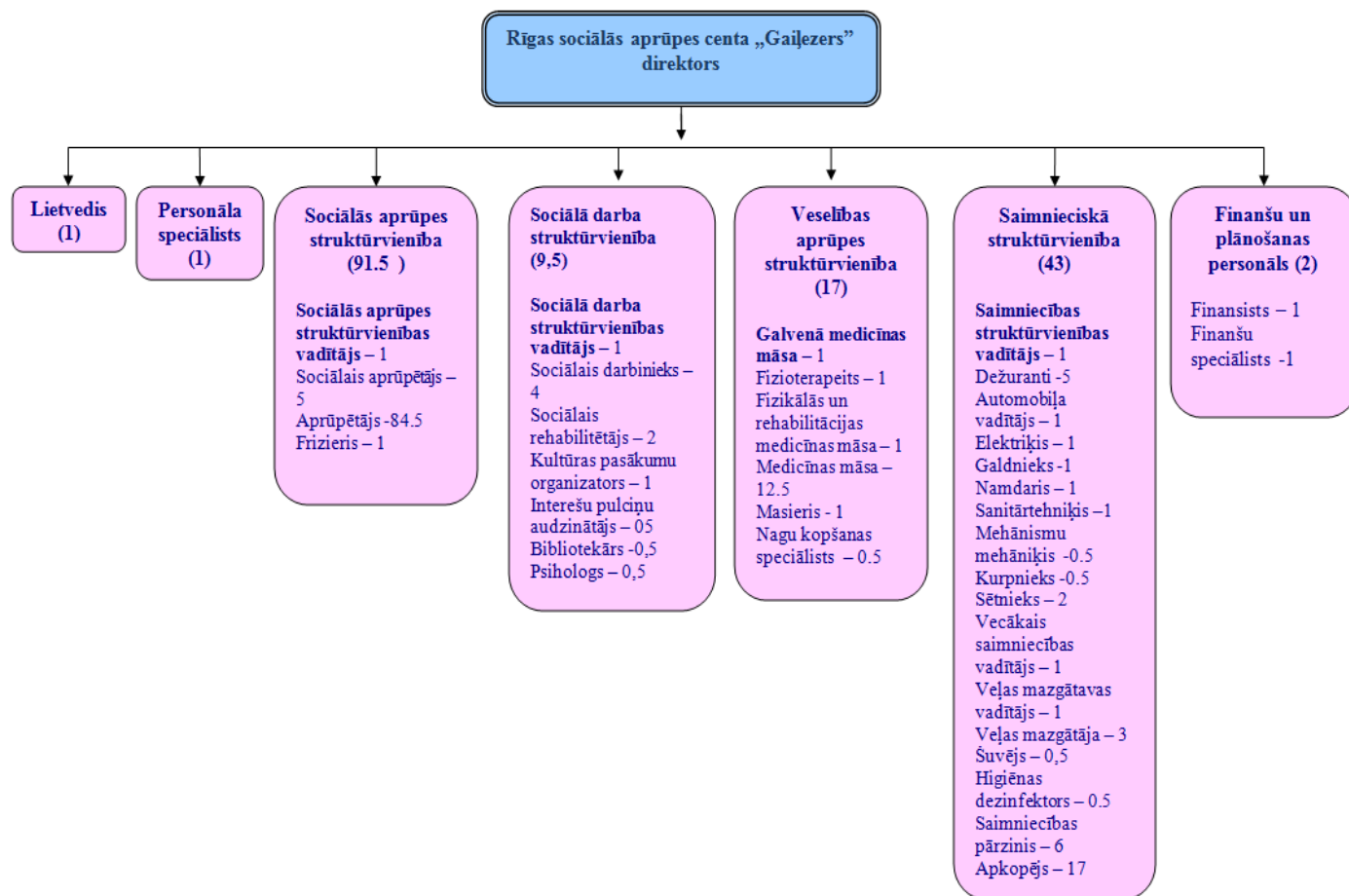
RSAC „Gaiļezers” tiek organizētas daudzveidīgas aktivitātes - dzimšanas dienu, nacionālo svētku svinēšana, dažādi turnīri, galda spēles, izklaides programmas (koncertu, muzeju, izstāžu, cirka un citu pasākumu apmeklēšana, gan RSAC „Gaiļezers”, gan ārpus tā, kā arī klienti dodas dažādās ekskursijās pa Latviju). Klienti piedalās teātra uzvedumos un iesaistās dziedošajā kopā „Jautrie iemītnieki”. Ticīgiem klientiem ir iespēja piedalīties sarunās ar savu konfesiju garīdzniekiem.

Projekta „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās” ietvaros RSAC „Gaiļezers” 2014. gada janvārī tika izveidotas 12 darbavietas. Kopumā 2014. gadā projekta ietvaros RSAC „Gaiļezers” tika nodarbināti 43 bezdarbnieki. Daļa bezdarbnieku tika nodarbināti teritorijas uzkopšanas un telpu uzturēšanas darbos, taču lielākais vairums strādāja roku rokā ar aprūpētājiem, palīdzot tām tiešajā darbā ar Centra klientiem. Projekta norises laikā 6 bezdarbnieki par savu turpmāko darbavietu izvēlējušies RSAC

„Gaiļezers” un šobrīd vairāki no viņiem ir iekļāvušies kolektīvā, lai godprātīgi veiktu aprūpētāja pienākumus.

2014. gadā tika pārbūvētas un paplašinātas klientu uzņemšanas telpas. Sadarbībā ar ēdināšanas uzņēmumu tika izremontētas un ar jaunām mēbelēm apgādātas ēdamzāles.

RSAC „Gaiļezers” struktūras shēma

RSAC „Gaiļezers” ēdnīcas telpas.

RSAC „Gaiļezers” iemītnieku ansamblis „Jautrie iemītnieki”.

Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”

RSAC „Stella maris” (turpmāk – Centrs) ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas darbu uzsāka 1994. gada 15. septembrī. 2014. gada septembrī institūcija atzīmēja savu 20. pastāvēšanas gadadienu. Centru izveidoja un ilgstoši vadīja Māra Ingrīda Zaķe. No 2010. gada 6. aprīļa līdz 2014. gada 3. martam RSAC „Stella maris” direktors bija Aldis Virbulis, bet no 2014. gada 6. maija direktore ir Solvita Rudoviča.

Aprūpes centrs nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu 116 klientiem. Lai nodrošinātu klientu drošību un nepieciešamo aprūpi (balstoties uz katra individuālajām vajadzībām), Centrā ir izveidota arī specializēta nodaļa personām ar demenci. RSAC „Stella maris” priekšrocība ir lieliskā atrašanās vieta starp jūru un upi, jo tas atrodas uz Daugavgrīvas salas. Ir savs parks, kurš ieskauj Centra ēkas.

Lai Centra iemītnieki saņemtu viņu vajadzībām atbilstošu aprūpi, 2014. gadā RSAC „Stella maris” bija 51,7 amata vienības un nodarbināti 55 darbinieki. 12 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 39 darbiniekiem vispārējā vidējā, speciālā un arodizglītība, 4 darbiniekiem vispārējā pamatizglītība un dažādosursos iegūta papildus izglītība. 2014. gada novembrī Centrā notika strukturālas izmaiņas, tika izveidotas 3 nodaļas; administratīvais personāls – 3,7 amata vienības (4 darbinieki), sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa – 31,5 amata vienības (34 darbinieki), saimniecības nodaļa – 13,5 amata vienības (14 darbinieki), veselības aprūpes nodaļa – 3 amata vienības (3 darbinieki). Gada nogalē tika nodarbinātas 48 sievietes un 7 vīrieši. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē mācības no 16 - 24 stundu apmērā, bet aprūpētāji - 8 stundu apmērā. Sociālā darba speciālisti periodiski apmeklē seminārus profesionālās saskarsmes/komunikācijas jomā ar dažādiem klientiem (agresīviem klientiem, klientiem ar dažādām atkarībām, personām ar invaliditāti u.c.). Tiek organizētas arī apmācības uz vietas institūcijā. 2 aprūpētājas ieguvušas aprūpētāja kvalifikāciju, 4 uzsākušas mācības Rīgas 1. medicīnas koledžā, lai iegūtu medmāsu palīga, aprūpētāja kvalifikāciju. 2014. gada vasarā darbinieki pieredzes apmaiņas nolūkā apmeklēja aprūpes centrus Igaunijā, kā arī Rūjienā un Ropažos. Darbinieku darba apstākļu uzlabošanai, izveidota atpūtas un sanāksmju telpa, izremontētas arī arhīva un bibliotēkas telpas. Gada nogalē Centrā tika uzsākta sociālā pakalpojuma sniedzēja pašnovērtēšana (pēc *Common Assessment Framework model* jeb CAF metodikas), kas tiks izmantota tālākai institūcijas attīstībai.

2014. gada precizētais pamatbudžets - EUR 731 424. Darbinieku vidējā mēneša alga bija EUR 486, sociālā darba speciālistu (sociālā darbinieka, sociālā rehabilitētāja, sociālā aprūpētāja) – EUR 660, aprūpētāju – EUR 443. No kopējiem izdevumiem 51% tika izlietoti atlīdzībai un nodokļiem, 38 % iemītnieku ēdināšanai, 17 % komunālajiem pakalpojumiem, 13 % medikamentiem, medicīnas precēm un inkontinences līdzekļiem klientiem.

Pamatojoties uz 24.09.2013. Rīgas domes lēmumu Nr.168 „Par Rīgas domes Labklājības departamenta un tā pakļautībā esošo iestāžu maksas pakalpojumiem”, RSAC „Stella maris” uzturēšanās maksa vienai personai dienā ir EUR 15,52.

RSAC „Stella maris” iemītnieki ir pensijas vecuma cilvēki, pilngadīgas personas ar invaliditāti. No 116 klientiem 13 vīrieši, 103 sievietes. 20 klientiem noteikta invaliditāte, no viņiem 7 ir darbspējīgā vecumā. Pārējie klienti ir pensijas vecumu sasnieguši cilvēki. Lielākai daļai no viņiem ir diagnoze – demence. Daudzi klienti ir mazkustīgi un viņiem nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē. Jaunākajai klientei 2014. gadā bija 36 gadi, vecākajai – 100 gadi. Klientu vidējais vecums ir 77.1 gads, sievietēm – 78.3, vīriešiem – 66.8 gadi. 2014. gadā Centrā tika uzņemti 28 rīdziniekus: 3 vīrieši, 25 sievietes, 21 persona no mājām, 7 – no citām institūcijām. 96 klienti uz 31.12.2014. bija vecuma pensiju saņēmēji, 19 invaliditātes pensiju saņēmēji.

RSAC „Stella maris” klientiem nodrošina dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Iemītnieki dzīvo 48 istabās: 4-vienvietīgās, 22- divvietīgās, 16- trīsvietīgās, 5-četrvietīgās un 1-piecvietīgā istabā. Lai uzlabotu klientu aprūpes kvalitāti, RSAC „Stella maris” iegādājās tehniskos palīg līdzekļus. 2014. gadā klientu vajadzībām iegādāti jauni barošanas galdi, funkcionālā gulta, pretizgulējumu matračis, dušas krēsli, svāri (mazkustīgu klientu svēršanai), izlietoto higiēnas preču savākšanas konteineri, kā arī veikti klientu istabu remonts. Pakāpeniski notiek arī mēbeļu un

inventāra nomaiņa. Klienti tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. 2014. gadā izveidota iemītnieku virtuvīte, kurā ikviens var papildus pagatavot sev vēlamo maltīti, kā arī pirms svētkiem radošajā darbnīcā gatavot tradicionālos ēdienus (pīrāgus, piparkūkas u.c.). Lai uzlabotu sociālo pakalpojumu kvalitāti, tika veikta iemītnieku aptauja.

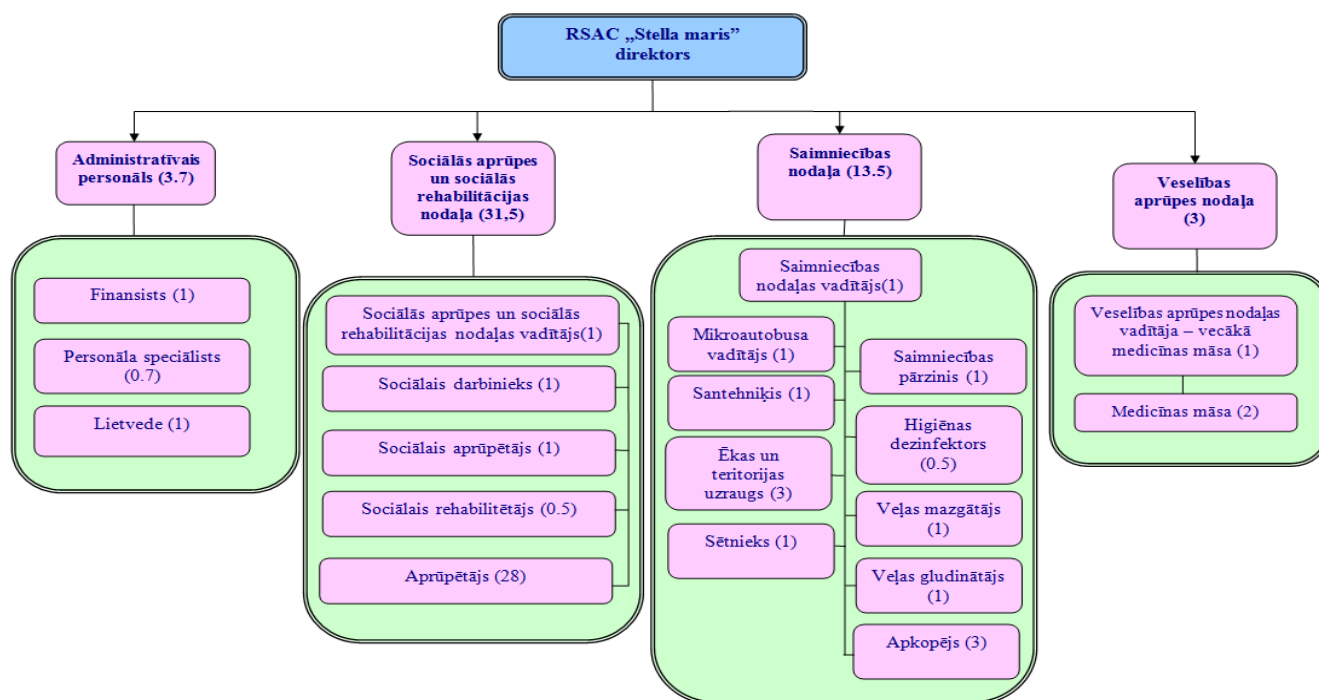
Klienti ārstēšanas plāna ietvaros saņem medikamentus, kā arī atbilstoši nepieciešamībai - higiēnas preces. Klientiem ir nodrošināta ēdināšana 4 reizes dienā, ja nepieciešams arī atbilstošas diētas. Veselības aprūpes pakalpojumus Centrā nodrošina – vecākā medicīnas māsa, 2 medicīnas māsas, fizioterapeits, ģimenes ārsts, psihiatrs, podologs, kā arī citi speciālisti atbilstoši klienta veselības stāvoklim un nepieciešamībai.

Centrā tiek organizētas dažādas aktivitātes - plašs nodarbību un pasākumu klāsts (dzimšanas dienu un nacionālo svētku svinēšana, rokdarbi, floristika, galda spēles, dārzkopība, dažādi turnīri, vingrošana, galda spēles, atmiņas trenēšana, mākslas terapija, nūjošana u.c.). Iemītnieki, iespēju robežās, apmeklē pasākumus arī ārpus Centra – dodas ekskursijās, pastaigās gar jūru.

Svētkos tiek izstrādātas īpašas programmas – tiek rīkotas radošās darbnīcas, kā arī organizēti koncerti ar viesmāksliniekiem. Centrā viesojās Ž.Siksna un Jelgavas Tirkīza Zilās Zemes koris, folkloras kopa „Rikši”, kā arī kolektīvi no Salaspils, Baložu pilsētas kultūras namiem. Bez tam klientiem tiek organizēti izbraukumi uz teātri, operu, cirku un izstādēm. Centra klientiem tiek nodrošināta garīgā aprūpe atbilstoši konfesijai piederībai.

Vairāku gadu garumā RSAC „Stella maris” veiksmīgi darbojas ESF projektā „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībā”. Projekta ietvaros realizēti SAC telpu remonts, parka teritorijas sakopšana, telpu uzkopšana un nodrošināta palīdzība klientu aprūpē. 2014. gadā projektā piedalījās 51 dalībnieks. Šāda veida projekti ir liels ieguvums gan institūcijai, gan pašiem dalībniekiem. Tie, kas sevi ir pierādījuši kā teicami palīgi, pēc projekta beigām papildinājuši SAC draudzīgo darbinieku kolektīvu. Veiksmīgi realizēts arī projekts, iesaistot vasaras brīvlaikā 4 skolniekus, kuri organizēja klientu brīvā laika aktivitātes, pavadīja pastaigās, piedalījās aprūpes procesā (ēdinot, veicot individuālu darbu ar klientiem). 2014. gadā turpinājās veiksmīga sadarbība ar Valsts probācijas dienestu. 13 personas tika iesaistītas Centra parka un teritorijas uzkopšanā, kā arī iekštelpu remontdarbu veikšanā.

RSAC „Stella maris” struktūras shēma

SOCIĀLIE PABALSTI

Sociālie pabalsti Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti atbilstoši likuma „Par sociālo drošību”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma, Ministru kabineta noteikumu un Rīgas domes saistošo noteikumu prasībām.

2014. gadā RSD sociālo pabalstu izmaksu nodrošināja saskaņā ar Rīgas domes budžeta programmai – 18.02.00. „Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” – piešķirto finansējumu.

Pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti gan testēti pabalsti (izvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli), gan netestēti pabalsti (konkrētās dzīves situācijās, neizvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli). Turpmāk tekstā tiks lietots termins „sociālie pabalsti”, kas ietver gan testētos sociālos pabalstus, gan netestētos pašvaldības sociālos pabalstus.

2014. gadā RSD saņēma un izskatīja 202 595 iesniegumus sociālo pabalstu, sociālo pakalpojumu un normatīvajos aktos noteikto statusu piešķiršanai un šo statusu apliecināšu izziņu izsniegšanai (2012. gadā 203 059 iesniegumi; 2013. gadā 202 328 iesniegumi) un izmaksāja 357 215 sociālos pabalstus (2012. gadā 537 067, bet 2013. gadā 419 387 sociālos pabalstus). Neskatoties uz to, ka klientu skaits, kas saņem sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību, 2014. gadā Rīgas Sociālajā dienestā ir samazinājies no 65 351 personas 2013.gadā līdz 59 216 personām 2014. gadā, izskatāmo dokumentu un pieņemto lēmumu skaits RSD pēdējos divus gadus ir saglabājies nemainīgs.

2014. gadā sociālo pabalstu izmaksu nodrošināšanai bija plānots izlietot EUR 22 220 289, no kuriem 2014. gadā izlietoti EUR 19 789 257 jeb 89%.

Kopējā sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma samazinājums 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu ir 14%, jo samazinājās izdevumi pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai (turpmāk – GMI pabalsts) (par 28% salīdzinājumā ar 2013. gadu), dzīvokļa pabalstam par 23% salīdzinājumā ar 2013. gadu, piemaksas pie GMI pabalsta par 39% salīdzinājumā ar 2013. gadu un pabalsta veselības aprūpei nodrošināšanai par 20% salīdzinājumā ar 2013. gadu (skat. 4. tabulu).

4. tabula. Sociālo pabalstu saņēmēju skaits, izlietotie finanšu līdzekļi un vidējais pabalsta lielums personai 2012. - 2014. gadā

Pabalstu veidi	Personu skaits, kurām izmaksāti pabalsti			Sociālo pabalstu apmaksai izlietotie līdzekļi, EUR			Pabalsta lielums vidēji vienai personai, EUR		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
„Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” KOPĀ, t.sk.:	72 380	60 250	53 512	28 767 491	23 049 731	19 789 257	397	383	370
GMI pabalsts	27 105	19 456	13 694	7 254 307	4 613 239	3 336 209	267	238	244
Dzīvokļa pabalsts	45 316	37 007	25 858	14 498 019	12 089 943	9 256 781	320	327	358
Pabalsts veselības aprūpei	5 370	6 181	5 190	359 487	612 100	490 271	67	100	94
Vienreizējs pabalsts ārkārtas situācijā	2 449	2 573	1 905	423 549	637 381	1 029 769	174	248	541
Pabalsti citiem mērķiem, t.sk.	35 703	24 957	32 994	4 997 324	3 832 085	4 299 607	139	154	130
pabalsti audžuģimenēm ³	249	247	247	635 990	642 818	737 715	2 554	2 602	2 987
pabalsti pilngadīgiem bāreņiem ⁴	637	593	549	713 950	790 703	773 786	1 121	1 335	1 409
piemaksa pie GMI līmeņa	3 592	2 553	1 626	1 937 017	1 253 805	769 694	539	491	473
pabalsts pārtikas iegādei	22 685	13 937	24 171	1 145 099	594 063	1 492 243	43	43	62

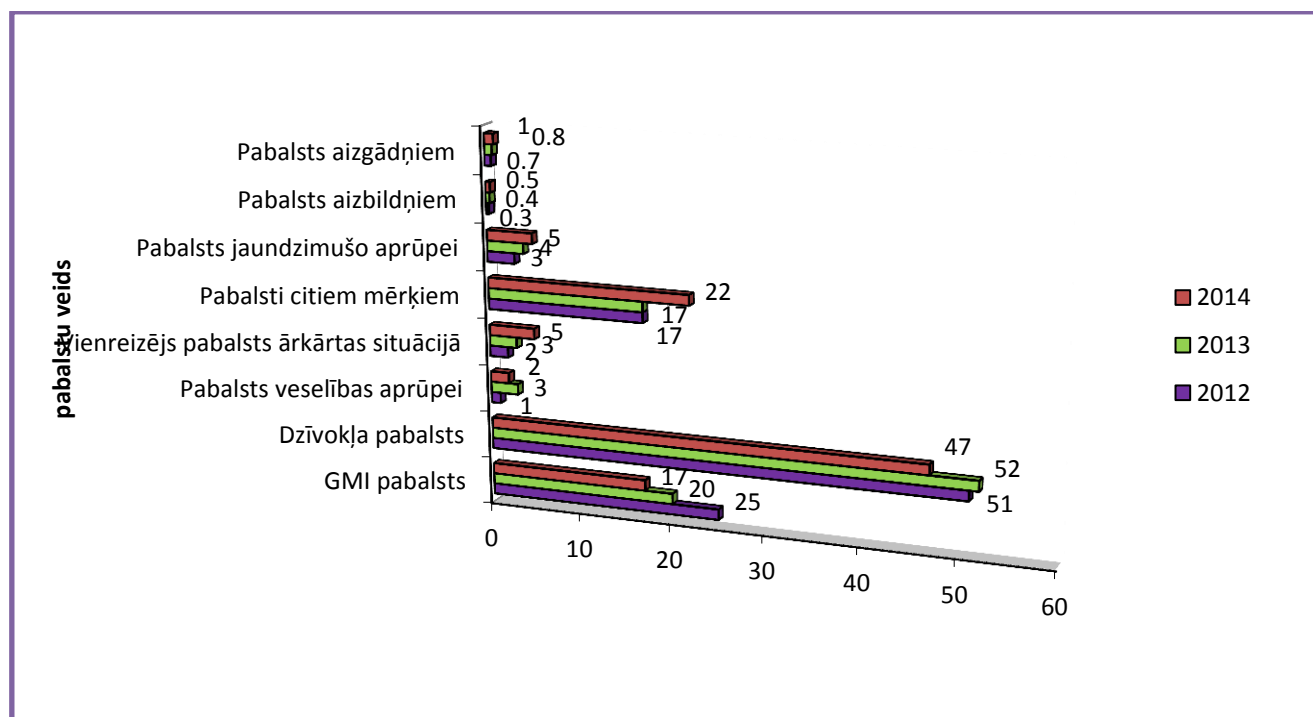
³Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē, pabalsts audžuvecākiem apģērba un mīkstā inventāra iegādei, atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

⁴Pabalsts pilngadīgam bāreņim sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts pilngadīgam bāreņim patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalsts pilngadīgam bāreņim ikmēneša izdevumiem, pabalsts pilngadīgam bāreņim dzīvojamās telpas īrei.

pabalsts mācību līdzekļu iegādei	5 484	3 962	3 115	194 862	140 935	110 801	36	36	36
pabalsts politiski represētajām personām	3 600	3 434	3 441	256 757	244 307	258 071	71	71	75
pabalsts mājokļa pielāgošanai	29	65	58	61 539	128 771	119 268	2 122	1 981	2 056
pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķiem	377	686	509	42 006	26 012	29 180	111	37	57
pabalsts simtgadniekiem	71	75	59	10 102	10 672	8 850	142	142	150
Pabalsts jaundzimušajiem rīdziniekiem	6 496	6 710	7 183	924 298	954 747	1 076 417	142	142	150
Pabalsts aizbildņiem	193	189	183	109 683	108 753	101 123	568	575	553
Pabalsts aizgādņiem	758	769	754	200 826	201 483	199 080	265	262	264

2014. gadā būtiski mainījies atsevišķiem sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma īpatsvars no kopējiem izlietotajiem finanšu līdzekļiem sociālajiem pabalstiem. 2013. gadā GMI pabalstam tika izlietoti 20% no kopējā sociālo pabalstu finansējuma, savukārt 2014. gadā tikai 17% no kopējā finansējuma sociālo pabalstu nodrošināšanai. 2013. gadā dzīvokļa pabalstam tika izlietoti 52% no kopējā sociālo pabalstu finansējuma, bet 2014. gadā tikai 47% no kopējā finansējuma sociālo pabalstu nodrošināšanai (skat. 3. attēlu).

3. attēls. Sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma īpatsvars 2012. – 2014. gadā, % no kopējiem finanšu līdzekļiem sociālajiem pabalstiem

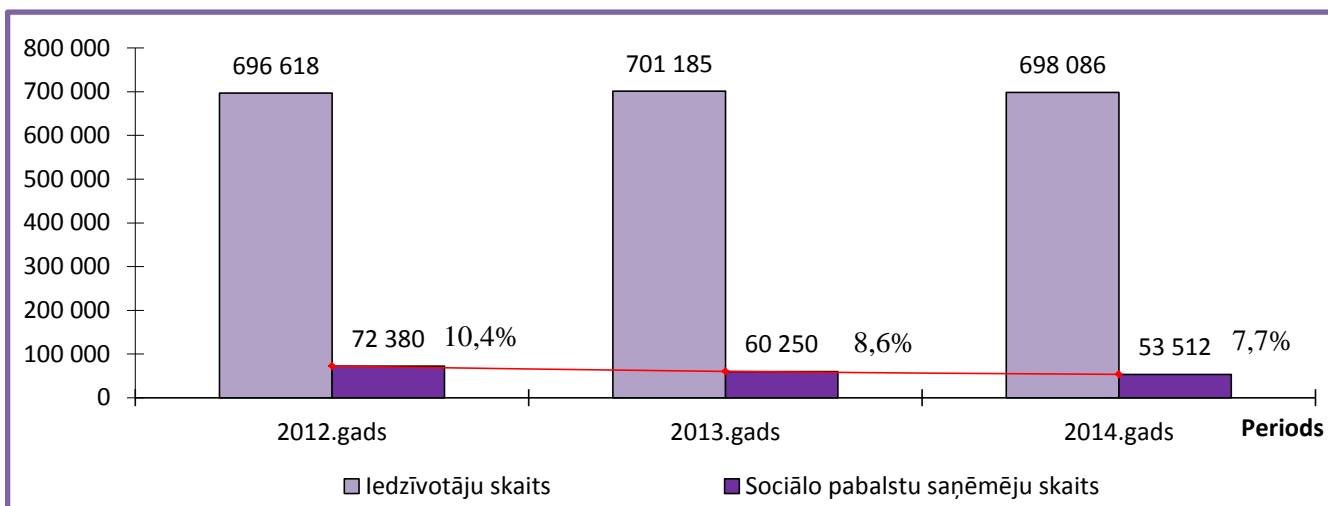

No EUR 19 789 257, kuri 2014. gadā izlietoti sociālo pabalstu nodrošināšanai, EUR 12 592 990 vai 64% izlietoti GMI un dzīvokļa pabalstam (2012. gadā attiecīgi 76%, 2013. gadā 72%).

Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra

Analizējot iedzīvotāju skaitu Rīgas pašvaldībā, varam secināt, ka pēc neliela iedzīvotāju skaita pieauguma 2013. gadā (par 0,6%), 2014. gadā atkal vērojams iedzīvotāju skaita samazinājums (salīdzinot ar 2013. gadu par 1%), savukārt sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars 2012. gadā ir vidēji 10%, 2013. gadā vidēji 8,6%, bet 2014. gadā 7,7% no visiem Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem (skat. 4. attēlu).

4. attēls. Iedzīvotāju, sociālo pabalstu saņēmēju skaits Rīgā un sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars no iedzīvotāju skaita, 2012. – 2014. gadā

No visiem 53 512 sociālo pabalstu saņēmējiem 2014. gadā, 39 621 personām vai 74%, tika piešķirti testēti pabalsti.

GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts

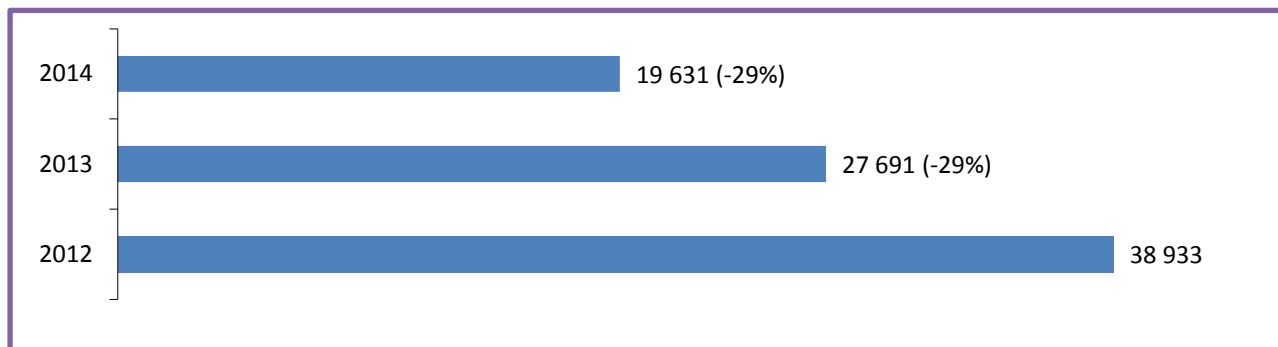
Saskaņā ar Rīgas domes 2013. gada 15. janvāra saistošo noteikumu Nr. 202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā” nosacījumiem GMI līmenis pilngadīgām darbspējīgām personām ir EUR 56,9 mēnesī, bērniem EUR 64,03 mēnesī, savukārt vecuma un invaliditātes pensiju saņēmējiem EUR 128,06 mēnesī.

2014. gadā GMI pabalstu saņēma 13 694 personas vai 35% no visiem testēto pabalstu saņēmējiem (2012. gadā 46%, 2013. gadā 41%). Izlietotais finansējums 2014. gadā EUR 3 336 209 vai 23% no kopējā izlietotā finansējuma testētajiem pabalstiem (2012. gadā 37%, 2013. gadā 26%).

GMI pabalstu lielākoties saņem ģimenes ar bērniem - 50% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem (2012. gadā 58%, 2013. gadā 55%), ģimenes bez bērniem, kurās ir darbspējīgas personas 26% (2012. gadā 30%, 2013. gadā 26%), pensionāri/invalīdi 24% (2012. gadā 12%, 2013. gadā 19%) (skat. 6. attēlu).

GMI pabalsta saņēmēju skaita samazinājumu ietekmē trūcīgo personu skaita samazinājums. Ja 2012. gadā bija reģistrētas 38 933 trūcīgas personas, tad 2013. gadā 27 691 trūcīgas personas, bet 2014. gadā tikai 19 631 trūcīga persona (samazinājums gan 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu gan 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu ir 29%) (skat. 5. attēlu).

5. attēls. Trūcīgo personu skaits Rīgā 2012. – 2014. gadā

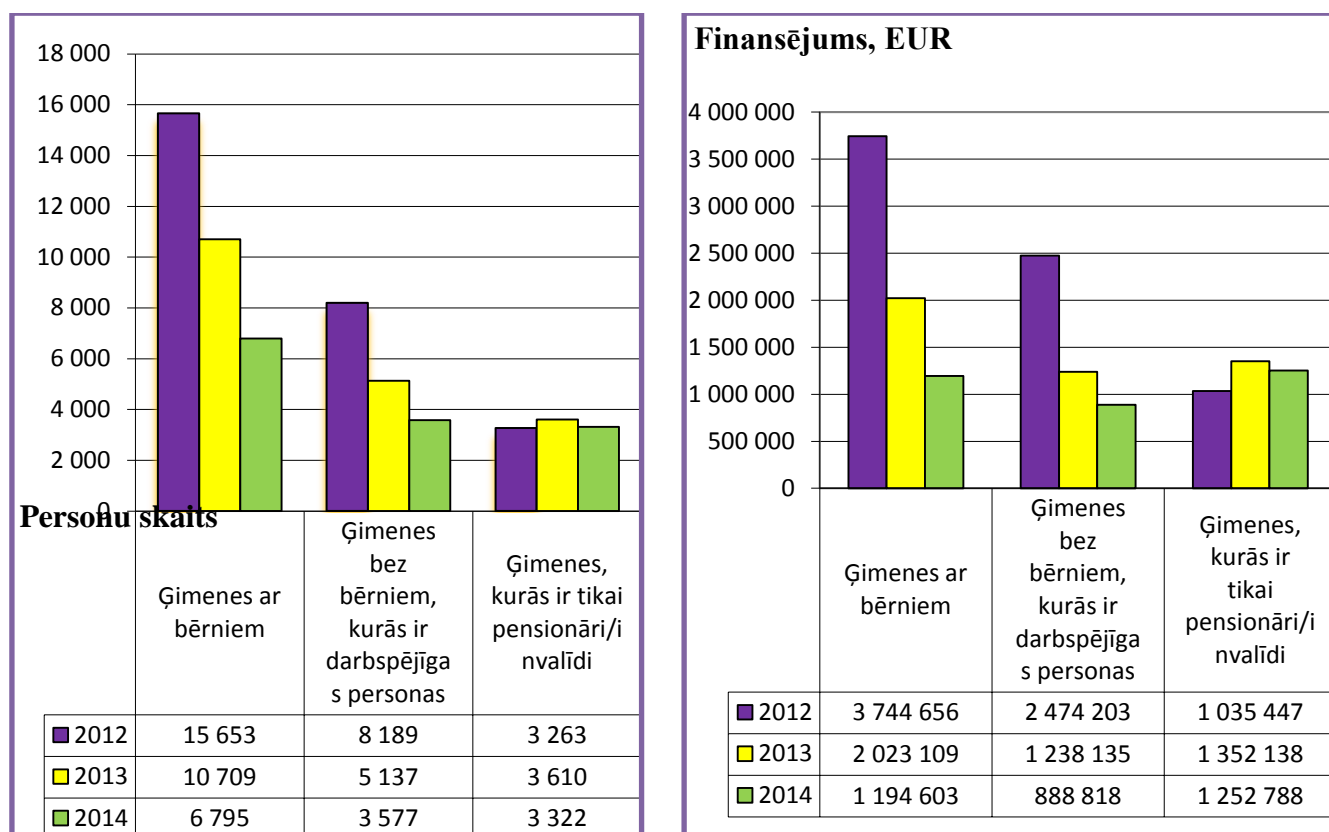
Trūcīgo personu skaita samazināšanās vērojama ne tikai Rīgā, bet arī valstī kopumā. Labklājības ministrijas apkopotā informācija liecina, ka 2014. gada decembrī visās Latvijas pašvaldībās kopā reģistrēta 61 221 trūcīga persona, 2014. gada jūnijā Latvijas pašvaldībās bija reģistrētas 69 933 trūcīgas personas, bet 2013. gada decembrī – 81 908 trūcīgas personas.

No visām personām (ģimenēm), kuras saskaņā ar RSD lēmumu atzītas par trūcīgām personām (ģimenēm), 2014. gada decembrī 37% bija darbspējīgas personas, 32% bērni, 21% personas ar invaliditāti un 10% pensijas vecuma personas. Salīdzinoši 2013. gada decembrī no visām trūcīgām personām (ģimenēm) 41% bija darbspējīgas personas, 33% bērni, 17% personas ar invaliditāti un 9% pensijas vecuma personas. Var secināt, ka 2014. gada decembrī pret 2013. gada decembri samazinās darbspējīgo personu un bērnu īpatsvars starp trūcīgajām personām, savukārt pilngadīgu invalīdu un pensionāru īpatsvars starp trūcīgajām personām pieaug. Tas skaidrojams ar to, ka pieaug klientu skaits, kuriem ir piešķirta invaliditāte un ir zemi ienākumi. Pēc VSAA sniegtās informācijas 2013. gada decembrī no jauna invaliditātes pensija Rīgā tika piešķirta 195 personām un vidējais izmaksātās invaliditātes pensijas apmērs bija EUR 152,26 vienai personai, bet 2014. gada decembrī invaliditātes pensija no jauna tika piešķirta 200 personām un vidējais izmaksātās invaliditātes pensijas apmērs bija EUR 148,97 vienai personai.

2014. gadā GMI pabalstam izlieto to finanšu līdzekļu apmērs, salīdzinot ar 2013. gadu, ir samazinājies par 28% (2013. gadā salīdzinot ar 2012. gadu izlieto to finanšu līdzekļu apmērs samazinājās par 36%).

2014. gadā pirmo reizi visvairāk finanšu līdzekļu no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma izlietots pensionāru/invalīdu ģimenēm – 37% (2013. gadā 29%, 2012. gadā 14%), savukārt, ģimenēs ar bērniem izlietotais finansējums samazinājies līdz 36% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2013. gadā 44%, 2012. gadā 52%), bet ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbspējīgas personas, pabalstam izlietotais finansējums tāpat kā 2013. gadā ir 27% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2012. gadā 34%) (skat. 6. attēlu).

6. attēls. GMI pabalsta saņēmēju skaits un pabalstam faktiski izmaksātie līdzekļi, EUR

2014. gadā dzīvokļa pabalstu saņēma 25 858 personas vai 65% no visiem testēto pabalstu saņēmējiem (2012. gadā 77%, 2013. gadā 79%).

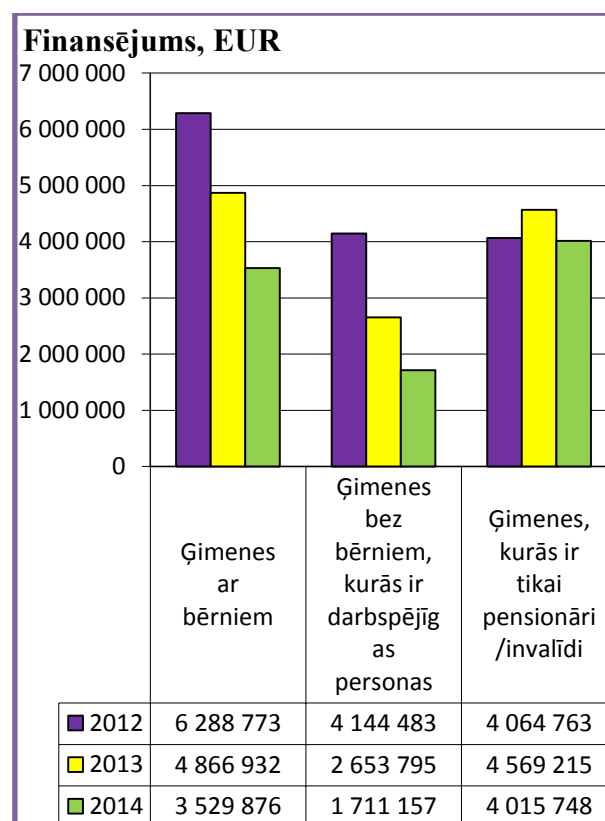
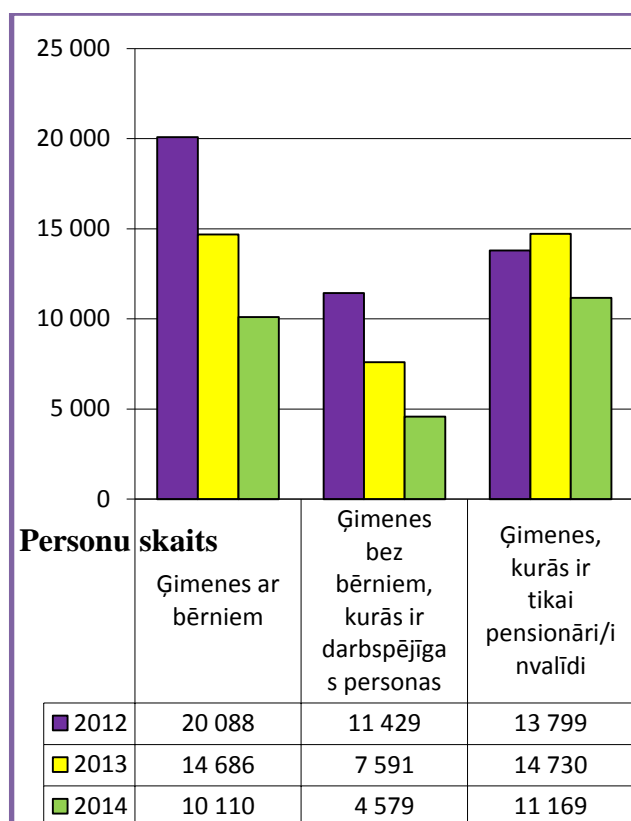
2014. gadā izlietotais finansējums dzīvokļa pabalstam bija EUR 9 256 781 vai 63% no kopējā finansējuma testētajiem pabalstiem (2013. gadā 67%; 2012. gadā 73%). Tomēr turpinās tendence pieaugt vidēji vienai personai izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmēram. Ja 2012. gadā pabalsta apmērs bija vidēji EUR 320 gadā vienai personai, 2013. gadā – EUR 327, bet 2014. gadā jau EUR 358. Tas skaidrojams ar tendenci pieaugt īres maksai mājokļiem, kas tiek īrēti no privātpersonām, kā arī ar to, ka 2014. gada sākumā bija salīdzinoši augsti izdevumi par apkuri.

Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits 2014. gadā, salīdzinot ar 2013. gadu, samazinājās par 30% (2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits samazinājās par 18%), ko ietekmēja vairāki faktori, tai skaitā trūcīgo personu skaita samazinājums (skat. 7.attēlu).

2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits ģimenēs ar bērniem samazinājās par 31% (samazinājums 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu ir 27%), bet personu skaits ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbaspējīgas personas, samazinājās par 40% (samazinājums 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu ir 34%), savukārt ģimenēs, kurās ir tikai pensionāri/invalidi, dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits samazinājās par 24% (2013. gadā salīdzinot ar 2012. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits starp pensionāriem/invalidiem pieauga par 7%).

Visvairāk finanšu līdzekļu 2014. gadā no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma izlietots pensionāru/invalidu ģimenēm – 43% (2013. gadā 38%, 2012. gadā 28%), ģimenēm ar bērniem izlietots 38% no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2013. gadā 40%, 2012. gadā 43%), bet ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbaspējīgas personas, dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai 2014. gadā tika izlietoti 19% no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2013. gadā 22%, 2012. gadā 29%).

7. attēls. Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits un faktiski izlietotie līdzekļi, EUR

Pabalsti citiem mērķiem

Pabalstiem citiem mērķiem 2014. gadā tika izlietoti 22% no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotajiem finanšu līdzekļiem. Šo pabalstu saņēmušo personu skaita pieaugums salīdzinājumā ar 2013. gadu ir 32%, izlietotā finansējuma pieaugums ir 12%, jo pieauga vienreizēja pabalsta pārtikas iegādei saņēmēju skaits. Salīdzinoši 2013. un 2012. gadā pabalstiem citiem mērķiem tika izlietoti 17% no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotajiem finanšu līdzekļiem. Vienreizēja pabalsta pārtikas iegādei saņēmēju skaits 2014. gadā salīdzinot ar 2013. gadu pieauga par 10 234 personām vai 73%, jo sakarā ar pāreju uz eiro valūtu, 2013. gada nogalē netika maksāts vienreizējs pabalsts pārtikas iegādei, savukārt 01.01.2014. stājās spēkā Rīgas domes 12.11.2013. saistošie noteikumi Nr.70 „Par palīdzību pārtikas iegādei” un 23.11.2014. stājās spēkā Rīgas domes 04.11.2014. saistošie noteikumi Nr.122 „Par palīdzību pārtikas iegādei”, līdz ar to 2014. gadā vienreizēju pabalstu pārtikas iegādei saņēma 24 171 persona.

2014. gadā, turpinoties samazināties trūcīgo personu skaitam un GMI pabalsta saņēmēju skaitam, samazinājās arī piemaksas pie pabalsta GMI līmeņa nodrošināšanai saņēmēju skaits. 2014. gadā piemaksu pie pabalsta GMI līmeņa nodrošināšanai saņēma par 36% personām mazāk kā 2013. gadā, bet 2013. gadā par 29% personu mazāk kā 2012. gadā.

Tāpat samazinājās pabalsta mācību līdzekļu iegādei saņēmēju skaits. 2014. gadā pabalstu mācību līdzekļu iegādei saņēma par 21% personu mazāk kā 2013. gadā, bet 2013. gadā pabalstu par 28% personu mazāk kā 2012. gadā.

2014. gadā salīdzinot ar 2013. gadu samazinājās pabalsta veselības aprūpei saņēmēju skaits par 16%, kas skaidrojams ar 2014. gada oktobrī veikto pensiju indeksāciju, kā rezultātā vidējā vecuma pensija pieauga vidēji par EUR 7,26, bet invaliditātes pensija par EUR 4,68 (skat. 4. tabulu). Salīdzinoši 2013. gadā pabalstu veselības aprūpei saņēma par 15% personu vairāk kā 2012. gadā.

Jau trešo gadu pēc kārtas vērojama pozitīva tendence palielināties pabalsta jaundzimušajiem rīdniekiem saņēmēju skaitam. 2014. gadā tika piešķirti 7 183 pabalsti jaundzimušajiem rīdniekiem, kas ir par 7% vairāk kā 2013. gadā (6 710 pabalsta saņēmēji). Kopumā 2014. gadā Latvijā ir reģistrēti 21 532

jaundzimušie⁵, 33% no tiem – rīdzinieki. 2013. gadā tika piešķirti par 3% pabalstu jaundzimušajiem rīdziniekiem vairāk kā 2012. gadā.

Saistībā ar 21.11.2013. Zolitūdē notikušo traģēdiju⁶, RSD saskaņā ar Rīgas domes 26.11.2013. lēmumu Nr.457 „Par pabalstiem 21.11.2013. traģēdijā – ēkas Priedaines ielā 20, Rīgā, sabrukšanas rezultātā cietušajām personām un bojāgājušo personu tuviniekiem” 2014. gadā turpināja izmaksāt vienreizēju pabalstu ārkārtas situācijā. Kopumā 2014. gadā tam tika izlietots EUR 663 145 (2013.gadā – EUR 190 831).

Kopumā sociālo pabalstu saņēmēju skaita samazinājumu 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu ietekmēja sekojoši būtiski faktori:

❖ 2014. gadā, turpinoties iepriekšējo gadu tendencei, uzlabojoties bezdarba rādītājiem Rīgā, samazinājās RSD reģistrēto darbaspējīgo nestrādājošo klientu skaits, tai skaitā arī ilgstoši nestrādājošo personu skaits. Līdz ar to 2014. gadā bezdarbnieku skaits, kas saņēma pašvaldības testētos pabalstus, samazinājās par 25% (no 3 030 personām 2013. gada decembrī līdz 2 280 personām 2014. gada decembrī). Savukārt ilgstoši nestrādājošo pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju skaits RSD samazinājās par 26% (no 1 067 personām 2013. gada decembrī līdz 786 personām 2014. gada decembrī). Salīdzinoši 2013. gadā bezdarbnieku skaits, kas saņēma pašvaldības testētos pabalstus, samazinājās par 44% (no 5 386 personām 2012. gada beigās līdz 3 030 personām 2013. gada beigās). Savukārt ilgstoši nestrādājošo pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju skaits RSD samazinājās par 52% (no 2 164 personām 2012. gada beigās līdz 1 049 personām 2013. gada beigās).

❖ 2014. gadā salīdzinot ar 2013. gadu **par 29% vai 8 060 personām ir samazinājies trūcīgo personu skaits** (2013. gadā par 29% mazāk kā 2012. gadā).

❖ 2014. gadā turpināja **pieaugt GMI pabalsta saņēmēju vidējie ienākumi pirms pabalstu saņemšanas** no EUR 55,18 vidēji vienai personai 2013. gada decembrī līdz EUR 62,1 vidēji vienai personai 2014. gada decembrī (2012. gada decembrī – EUR 46,14).

2014. gadā RSD pieņēma 2 580 lēmumus par sociālās palīdzības atteikumu (2013. gadā – 2 733 atteikumi). Visbiežāk – 26% gadījumu sociālā palīdzība tika atteikta, jo personas (ģimenes) ienākumi ir augstāki kā normatīvajos aktos noteiktie kritēriji, 10% gadījumu – persona zaudējusi bezdarbnieka statusu, 9% gadījumu – personai pieder īpašums.

Savukārt, analizējot Labklājības departamentā personu apstrīdētos RSD lēmumus par atteikumu piešķirt sociālo palīdzību (2014. gadā – 210 apstrīdēti RSD pieņemtie lēmumi), var secināt, ka biežākie atteikuma iemesli ir – personas (ģimenes) ienākumi ir augstāki kā normatīvajos aktos noteiktie kritēriji – 24% gadījumu (2013. gadā - 21%), personai pieder īpašums - 15% gadījumu (2013. gadā nebija starp biežākajiem atteikuma iemesliem), personai ir uzkrājums – 14% gadījumu (2013. gadā nebija starp biežākajiem atteikuma iemesliem), persona nepilda noteiktos līdzdarbības pienākumus – 13% gadījumu (2013. gadā - 14%). Visbiežāk 2014. gadā Labklājības departamentā tika apstrīdēts RSD lēmums atteikt dzīvokļa pabalstu - 24% gadījumu (2013. gadā – 26%), atteikums piešķirt maznodrošinātas personas (ģimenes) statusu - 16% gadījumu (2013. gadā - 12%), atteikums piešķirt trūcīgas personas (ģimenes) statusu - 12% gadījumu (2013. gadā – 13%).

Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma

Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma (turpmāk - SOPA) ir paredzēta pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu klientu uzskaitē un procesa administrēšanai. Sistēmas lietotājam ir iespēja strādāt ar programmu tieši klienta pieņemšanas laikā, nodrošinot operatīvu klientu informācijas iegūšanu un apstrādi.

Turpinot pēdējos gados iesākto, lai nodrošinātu efektīvāku klientu materiālās situācijas izvērtēšanu, izmantojot valsts reģistros un citās ārējās sistēmās pieejamos datus, pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvajā sistēmā SOPA 2014. gadā tika ieviesti vairāki papildinājumi:

⁵ Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes dati.

⁶ 2013. gada 21. novembrī, iebūkot lielveikala „Maxima” griestiem, Rīgā, Priedaines ielā 20 gāja bojā 54 cilvēki.

❖ izstrādāts UDV (universālā darba vieta) Valsts asistenta pakalpojumu modulis, kas sevī ietver asistentam reģistrēto valsts finansētā asistenta pakalpojuma uzskaiti, to statusu attēlošanu; iespēju nodot pakalpojuma ikmēneša atskaiti elektroniski. Šis pakalpojums ir pieejams portālā www.e-riga.lv Rīgas pašvaldības pakalpojumu kategorijā „Ģimene un bērni, veselība, sociālie pakalpojumi” sadaļā „Valsts finansētā asistenta pakalpojuma atskaišu iesniegšana un apstiprināšana”;

❖ ieviesta daļēja sasaiste ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk - VID) datu bāzi, kur rasta iespēja pārbaudīt personas datus - ienākumu BRUTO summu un sadalījumu pa ienākumu grupām;

❖ komunālo maksājumu datu pārņemšana no SIA „Rīgas Pilsētībūvnieks” un to apstrāde. SOPA reģistrētajām personām (ģimenēm) piešķirtā trūcīgas/maznodrošinātas personas (ģimenes) statusa informācijas nodošanu SIA „Rīgas Pilsētībūvnieks”;

❖ informācijas par personām, kuras atbilst trūcīgas vai maznodrošinātas personas (ģimenes) statusam (atbalstītais lietotājs) nodošana AS „Latvenergo”, izmantojot Valsts informācijas sistēmu savietotāju, lai piemērotu valsts noteikto atlaidi atbalstītajam lietotājam;

❖ rasta iespēja ārējiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem (Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācijas Rīgas SOS Ģimeņu atbalsta centru; Biedrības Latvijas Sarkanais Krusts Krīzes centru, u.c.), noslēdzot Sadarbības līgumu ar RD Informācijas tehnoloģiju centru, izmantot SOPA, risinot sociālos gadījumus, kā arī ievadīt SOPA klientiem sniegto sociālo pakalpojumu, t.sk., konsultācijas;

datu pārvaldības iespējas papildinātas ar iespēju kontrolēt klientam dubultā piešķirtos statusus par vienu un to pašu periodu un atlikto pabalstu periodu ilgumu.

RSD teritoriālā centra „Ķengaraga krasts” (Lomonosova ielā 1 k-19) labiekārtotās telpas.

Jaunais RSD teritoriālais centrs „Imanta”(Imantas 8. līnija 1 k-2).

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu un Rīgas domes saistošajiem noteikumiem Rīgas pašvaldībā tiek sniegti sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām, kā arī sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem. Sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši personas vajadzībām, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas vajadzību un resursu novērtējumu. Pašvaldība sniedz vai nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus institūcijā, kā arī sociālā darba pakalpojumu (sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas ietvaros, RSD un ārstniecības iestādēs, kurās strādā sociālais/ie darbinieks/i).

2014. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja 7 pašvaldības institūcijas (Rīgas Sociālais dienests, Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centrs, 3 Rīgas sociālās aprūpes centri, Rīgas patversme, Rīgas 3. speciālā pamatskola), kā arī 102 sociālo pakalpojumu sniedzēji, ar kuriem pašvaldība noslēgusi līgumus par sociālo pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem (33 nevalstiskās organizācijas, 54 privātpersonas, 15 valsts/citu pašvaldību iestādes).

2014. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem tika apmaksāti 13 Rīgas domes budžeta programmu ietvaros. Kopumā sociālo pakalpojumu nodrošināšanai izlietoti EUR 33 790 784 (skat. 5. tabulu). Salīdzinoši 2013. gadā šim mērķim izlietotais finansējums bija EUR 28 637 374.

2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu sociālajiem pakalpojumiem izlietotais finansējums pieauga par EUR 5 153 410 jeb 18%.

2014. gadā papildu finansējuma nepieciešamība budžeta programmas „Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” ietvaros sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem personas dzīvesvietā skaidrojama ar to, ka:

1. 2014. gadā turpinājās iepriekšējo gadu tendences - aprūpes mājās un invalīdu transporta pakalpojuma saņēmēju skaita un apjoma pieaugums saistībā ar pensijas vecuma personu un personu ar invaliditāti/prognozējamu invaliditāti skaita palielināšanos un iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos:

❖ par 12% palielinājās sociālās aprūpes pakalpojumu personas dzīvesvietā (aprūpe mājās, „drošības poga”) saņēmēju skaits un aprūpes mājās pakalpojuma apjoms (nodrošināto aprūpes stundu skaits pieauga par 31%), līdz ar to arī par 39% palielinājās minēto pakalpojumu apmaksai izlietotais pašvaldības budžeta finansējums (skat. 5. tabulu);

❖ par 12% palielinājās samaksas invalīdu transporta pakalpojumiem saņēmēju skaits, līdz ar to arī par 15% palielinājās minētā pakalpojuma apmaksai izlietotais pašvaldības budžeta finansējums (skat. 5. tabulu).

2. 2014. gadā par 17% palielinājās ģimenes asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits (ģimenes ar bērniem un personas ar garīga rakstura traucējumiem) un pakalpojuma apjoms, līdz ar to arī par 3 reizēm palielinājās minētā pakalpojuma apmaksai izlietotais pašvaldības budžeta finansējums

3. 2014. gadā programmas ietvaros tika uzsākts finansēt jaunus pakalpojumus – no septembra SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” dienas centra „Rītausma” pakalpojumu personām ar dzirdes invaliditāti (20 personām dienā) un nodibinājuma „LELB Diakonijas centrs” daudzfunkcionālā sociālo pakalpojumu centra pilngadīgām personām pakalpojumu (50 personām dienā), bet no novembra divu dienas aprūpes centru personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem pakalpojumu, kuru sniedz biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” un biedrība „Rīgas pilsētas Rūpju bērns” (kopā 28 vietas).

2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu sociālajiem pakalpojumiem bija nepieciešams lielāks finansējums, jo:

1. No jūnija tika sākta krīzes centra ģimenēm ar bērniem pakalpojumu (51 vieta) finansēšana.

2. No novembra tika sākta grupu mājas (dzīvokļa) personām ar garīga rakstura traucējumiem (psihiskām saslimšanām) pakalpojumu (14 vietas) finansēšana.

3. No maija atbilstoši pieprasījumam tika piešķirts papildu finansējums specializēto darbnīcu personām ar garīga rakstura traucējumiem pakalpojumu nodrošināšanai (10 vietas).

4. Ņemot vērā pieaugošo personu skaitu Rīgas patversmē un naktspatversmēs 2013. gadā un to, ka valsts ir pārtraukusi finansēt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personām pēc soda izciešanas brīvības atņemšanas

iestādē, tika uzsākts finansēt jaunu sociālo pakalpojumu - sociālās rehabilitācijas centra bezpajumtniekiem un personām pēc soda izciešanas brīvības atņemšanas iestādē pakalpojumu (20 vietas vīriešiem).

5. Ņemot vērā sociālo pakalpojumu izmaksu sadārdzinājumu saistībā ar valstī pieaugošajām preču un pakalpojumu cenām, lai pakalpojuma kvalitāti varētu saglabāt esošajā līmenī, Rīgas pilsētas pašvaldības 2014. gada budžetā no 2014. gada 1. janvāra tika paredzēts finansējums aprūpes mājās un ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pilngadīgām personām pakalpojuma, bet no 2014. gada maija dienas aprūpes centra pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, dienas aprūpes centra personām ar demenci un grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojuma cenas palielinājumam par 10%.

6. No oktobra uzsākts finansēt jauna RSD teritoriālā centra „Imanta” darbību.

7. No novembra palielināta atlīdzība sociālās sistēmas darbiniekiem.

8. Aptuveni 2,8 reizes palielinoties valsts finansētā asistenta pakalpojuma saņēmēju skaitam, gandrīz par 5 reizēm palielinājās šim mērķim izlietotais finansējums.

5. tabula. Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izdevumi sociālajiem pakalpojumiem sadalījumā pa Rīgas domes budžeta programmām 2012. - 2014. gadā, EUR

Nr.p.k.	Rīgas domes budžeta programma	2012	2013	2014
Kopā, EUR		26 264 106	28 637 374	33 790 784
1.	18.02.01. Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, t.sk.	8 527 511	9 680 893	11 995 334
1.1.	<i>Sociālpsiholoģiskie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem</i>	438 055	603 219	619 934
1.2.	<i>Dienas centri un dienas aprūpes centri pilngadīgām personām</i>	962 547	1 024 728	1 166 916
1.3.	<i>Invalīdu transporta pakalpojumi</i>	988 468	1 135 624	1 306 563
1.4.	<i>Sociālās aprūpes pakalpojumi</i>	4 685 878	5 162 499	7 195 573
1.5.	<i>Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi</i>	58 244	112 071	218 135
1.6.	<i>Sociālā darba pakalpojums ārstniecības iestādēs</i>	*	73 700	92 374
1.7.	<i>Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums</i>	**	364 803	***
1.8.	<i>Ēdiena piegāde un izdalīšana personām sociālā drošības tīkla ietvaros</i>	1 394 319	1 204 250	1 395 839
2.	18.02.02. Asistenta pakalpojumi ***	**	***	2 396 026
3.	18.03.00. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	2 924 118	3 397 000	3 277 785
4.	18.03.01. Bērnu uzturēšanās iestādes - līgumorganizācijas	1 075 415	1 089 231	1 015 327
5.	18.04.00. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes	4 345 710	4 692 761	4 686 394
	18.04.01. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes - līgumorganizācijas	2 088 222	1 990 665	2 214 904

6.	18.05.00. Rīgas patversme	821 212	840 197	801 578
7.	18.06.00. Rīgas patversmes - līgumorganizācijas	659 921	660 198	708 061
8.	18.07.00. Rīgas Sociālais dienests ****	4 608 706	4 893 078	4 983 920
9.	18.09.00. Invalīdu pacēlāju uzstādīšana, apkope un remonts	84 383	98 084	83 586
10.	18.11.00. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri	389 450	387 532	581 600
11.	18.14.00. Grupu mājas/dzīvokļi	340 206	345 556	392 996
12.	18.19.00. Īslaicīga hronisko slimnieku kopšana un rehabilitācija	399 252	562 179	653 273

*pakalpojumu līdz 2013. gadam nodrošināja RSD darbinieki budžeta programmas 18.07.00 „Rīgas Sociālais dienests” ietvaros.

**pakalpojumu uzsākts finansēt no 2013. gada marta.

***2013. gadā finansējums iekļauts budžeta programmā 18.02.01. Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, bet no 2014. gada pakalpojumam izveidota atsevišķa budžeta programma 18.02.02. Asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti.

****uzturēšanas izdevumi, t.sk. finansējums sociālā darba speciālistu atalgojumam un pašvaldības dienas centru/dienas aprūpes centru pakalpojuma nodrošināšanai.

Sociālais darbs ar Zolitūdes traģēdijā cietušajiem

No 2014. gada 2. janvāra līdz 2014. gada 31. jūlijam RSD darbu ar traģēdijā cietušām personām un bojāgājušo personu tuviniekiem veica 5 vecākie sociālie darbinieki (turpmāk – VSD). VSD strādā ar 106 ģimenēm/personām, kurām ir atvērtas sociālā gadījuma lietas (vidēji 22 klientu lietas vienam VSD).

RSD sociālie darbinieki veica ļoti intensīvu sociālo darbu pirmajā un otrajā mēnesī pēc traģēdijas, kad tika apzināti bojā gājušo tuvinieki un viņu sociālā situācija, noskaidrotas vajadzības.

Uzsākot darbu LM finansētajiem VSD tika turpināts sociālais darbs ar bojā gājušo personu ģimenēm un tuviniekiem, un tika intensificēts vai no jauna uzsākts darbs ar cietušajām personām un viņu ģimenēm. Sociālā darba ietvaros tika/tiek veiktas šādas darbības:

- ❖ VSD pieņēma iesniegumus sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanai un sagatavoja atzinumu pakalpojuma saņemšanai, pēc tam dokumentus pārsūtot Sociālās Integrācijas valsts aģentūrai (turpmāk – SIVA).

- ❖ Atbilstoši klientu vajadzībām tiek piesaistīti nepieciešamie sociālie pakalpojumi un palīdzība.

- ❖ Strādājot ar cietušajiem, bojāgājušo tuviniekiem, konstatētas dažādas problēmas, ar kurām uzsākts darbs (piemēram, vardarbība, savstarpējo attiecību, materiālās, veselības problēmas, utt.).

- ❖ VSD veic saraksti ar valsts, pašvaldību institūcijām un nevalstiskām organizācijām, kā arī fiziskām personām.

- ❖ VSD apsekojuši personas dzīvesvietā, veic pārrunas un sniedz psihosociālu atbalstu bojāgājušo tuviniekiem un cietušajām personām.

- ❖ Izveidota sadarbība un nodrošināta informācijas apmaiņa ar labdarības organizācijām, ziedotājiem.

- ❖ Sagatavoti dokumenti un klientu lietas par pašvaldības vienreizējo pabalstu izmaksu. Sagatavotas klientu lietas par kompensācijas piešķiršanu 97 bojāgājušo personu tuviniekiem izskatīšanai Rīgas domes 26.11.2013. lēmuma Nr.457 „Par pabalstiem 21.11.2013. traģēdijā – ēkas Priedaines ielā 20, Rīgā, sabrukšanas rezultātā cietušām personām un bojāgājušo personu tuviniekiem” izpildes un ziedojumu izmaksas komisijā (turpmāk - Komisija).

- ❖ VSD sagatavo dokumentus izskatīšanai Komisijā par bojāgājušo personu tuvinieku un cietušo personu izdevumu segšanu, kas radušies saistībā ar ārstēšanos, medikamentu iegādi vai atkārtotas rehabilitācijas nepieciešamību, kā arī citu izdevumu segšanu, kas radušies saistībā ar traģēdiju.
- ❖ VSD sagatavo dokumentus psihologa pakalpojuma un citu klientu vajadzībām atbilstošu sociālo pakalpojumu piešķiršanai.
- ❖ Apzinātas Sociālās Integrācijas valsts aģentūrā sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēmušās personas, kopā 372 personas, kurām sniegta informācija par palīdzības iespējām.

Papildus RSD speciālisti organizēja sadarbību ar nevalstiskām organizācijām un ziedotājiem par atbalsta sniegšanu bojāgājušo un cietušo ģimenēm t.sk. ar biedrību „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” un biedrību *MTÜ Laste ja Noorte Kriisiprogramm* (Igaunija), lai Krīzes programmas ietvaros laika periodā no 08.05.-11.05. nodrošinātu nometni bērniem, kuri zaudējuši vecākus. Nometnes norises vieta bija Hanilas pagasta Pivarūtsi ciems Lēnemā apriņķī (*Pivarootsi küla, Hanila vald, Läänemaa*), Igaunijā. Krīzes programma Igaunijā darbojas kopš 1995. gada. Programma palīdz tikt galā ar traumu, kuru izraisa tuvinieka zaudējums. Atgriezeniskā saikne no grupu dalībniekiem liecina par to, ka dalība nometnēs ir atstājusi labu iespaidu uz bērnu veselību, sekmēm skolā un ģimenes attiecībām. Bērni un jaunieši saņēma emocionālu atbalstu un mācījās viens no otra, kā pēc iespējas labāk tikt galā ar sarežģītām situācijām un zaudējumu. Nometnē piedalījās apmācīti speciālisti no Rīgas pašvaldības izglītības iestādēm (skolu psihologi), RSD (sociālie darbinieki), SOS psihologi un Mobilās brigādes darbinieki. RSD vecākie sociālie darbinieki organizēja klientu apzināšanu dalībai nometnē un atlases konsultāciju norisi. Vecākie sociālie darbinieki organizēja nometnes komandas, nometnes dalībnieku un viņu vecāku, kā arī Igaunijas ekspertu tikšanās.

Sociālie darbinieki snieguši 689 konsultācijas klātienē, 1 967 konsultācijas pa tālruni, veikuši 136 apsekojumus dzīvesvietā, sagatavojuši 87 vēstules. Līdz 2014. gada 31. decembrim tika strādāts ar 72 aktīvām klientu lietām un redzeslokā bija 3 neaktīvas lietas, savukārt pārskata periodā tika slēgtas 38 klientu lietas.

Klienti un/vai viņu ģimenes locekļi ir saņēmuši paredzētās kompensācijas un pabalstus, visvairāk izmantojuši SIVA pakalpojumu ar rehabilitācijas pasākumu kompleksu - medicīnisko rehabilitāciju un psiholoģisko palīdzību. Lai gan daļai klientu tika rekomendēta psiholoģiskās palīdzības turpināšana, vairākums klientu iespēju saņemt psihologa pakalpojumu, izmantojot RSD resursus neizmantoja. Aptuveni ceturtdaļa klientu izmantojuši psihologa pakalpojumu (RSD resurss), daži klienti izmantojuši skolas psihologa palīdzību, vai izvēlējušies apmeklēt psihologu/ psihoterapeitu privāti (konsultācijas apmaksāja no saziēdotajiem naudas līdzekļiem). Sociālo problēmu, kas aktualizējās saistībā ar notikušo traģēdiju, risināšanā piesaistīti arī aprūpes mājās, dienas centru, jurista, psihiatra, smilšu spēļu terapeita, reitterapijas, bērnu emocionālās audzināšanas grupas, ģimenes asistenta, atkarības profilakses speciālista pakalpojumi. Kā nozīmīga līdz šim VSD veiktā sociālā darba ietekme, strādājot ar Zolitūdes traģēdijā cietušajiem klientiem un bojāgājušo personu tuviniekiem, vērtējama gan praktiska darbība materiālās palīdzības (pabalsti, medicīnisko, ārstēšanas izdevumu kompensācijas u.c.) un sociālo pakalpojumu saņemšanai, gan citu sociālo problēmu identificēšana un risināšana, kā arī regulāra informatīva, atbalstoša rakstura saziēšanās ar klientiem, kas atbilstoši intervencei krīzes situācijā, sniegusi cilvēkiem svarīgo atbalstu un struktūru (konkrētus, stabilus, pieejamus pakalpojumus un resursus). Klientu vajadzība saglabāt saikni ar drošu, stabilu atbalstu punktu novērojama tendencē pieteikties psihologa pakalpojumam, apmeklēt dažas konsultācijas, tad tās pārtraukt, taču pilnībā neatteikties no šī pakalpojuma (pārceļot uz vēlāku laiku). Tāpat konstatēts, ka aptuveni 4-7 mēnešus pēc notikušās traģēdijas, daļa klientu, kuri sākotnēji atteikušies no sadarbības ar RSD un psihologa pakalpojuma, izteikuši vēlmi to saņemt, atsākuši aktīvi sadarboties ar sociālo darbinieku pēc savas iniciatīvas, daudzi arī pirmoreiz vērsās RSD. Šie procesi tieši saistāmi ar traumatiskās krīzes norises gaitu, un laika periods no pusgada līdz gadam atbilst krīzes pārvarēšanas procesa izprašanas un risināšanas fāzei, kad noliegums kā psihes aizsargreakcija uz notikušo zaudējumu mazinās, zūd akūto fāžu simptomi, notiek samierināšanās, neizvairīšanās no īstenības, noris virzība uz pārorientēšanās fāzi. Līdz ar to konstatējot šo klientu aktivitāti, var pieņemt, ka paaugstināsies klientu vajadzība saņemt sociālos pakalpojumus.

Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem

Sociālā darba ar ģimenēm ar bērniem mērķis ir nodrošināt profesionālu un mērķtiecīgu sociālā darba un sociālo pakalpojumu sniegšanu, kas orientēti uz ģimenes sociālo problēmu risināšanu un bērna psihosociālo drošību, attīstot pašas ģimenes resursus un iesaistot atbalsta sistēmas. Sociālā darba pakalpojumu sniedz sociālais darbinieks darbam ģimenēm ar bērniem.

Sociālo darbinieku galvenie darba uzdevumi:

- ❖ sociālā darbinieka konsultācijas;
- ❖ bērnu vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšana un pakalpojuma piešķiršanas organizēšana;
- ❖ ģimenes apmeklēšana dzīvesvietā (apsekojumi);
- ❖ ģimenes vēstures un sociālās situācijas un apstākļu izvērtēšana;
- ❖ klientu pārstāvniecība dažādās iestādēs;
- ❖ ģimenes motivēšana;
- ❖ līdzdalība dažādās sociālajās akcijās un svētku pasākumos;
- ❖ sadarbība ar valsts, pašvaldības institūcijām un nevalstisko sektoru;
- ❖ sociālais darbs ar grupām - atbalsta un pašpalīdzības grupu organizēšana un vadīšana.

Nodrošinot sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem, sociālie darbinieki visbiežāk strādā ar ģimenēm, kurām ir grūtības bērnu audzināšanā, tās nonākušas konfliktsituācijās, bērni neapmeklē skolu, konstatēta bērnu pamešana novārtā vai ģimene nonākusi krīzes situācijā (vecāku šķiršanās, tuvinieku smaga slimība vai nāve u.c.), kāds no ģimenes locekļiem ir cietis no vardarbības, ir alkohola, narkotiku, azartspēļu problēmas un citu atkarību gadījumi. Sociālais darbinieks, iegūstot informāciju par ģimenes situāciju, veic sociālās funkcionēšanas izvērtējumu, t.i. novērtē klienta resursus un iespējamās atbalsta sistēmas, palīdz klientam saprast un atzīt identificētās problēmas un iesaistās to risināšanā. RSD sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem 2014. gadā nodrošināja 66 sociālie darbinieki. 2014. gadā samazinās to ģimeņu skaits, kuras saņēmušas sociālā darba pakalpojumu. 2014. gadā sociālā darba pakalpojums tika sniegts 3 397 ģimenēm, kurās kopējo ģimeņu locekļu skaits ir 13 063, no tiem 5 447 bērni un 7 616 pilngadīgie ģimenes locekļi.

Līdz ar sociālā darba pakalpojuma saņēmušo klientu skaitu samazinās arī sniegto konsultāciju skaits. 2014. gadā tika sniegtas 40 357 konsultācijas, tajā skaitā, 16 475 klātienēs un 23 879 telefonkonsultācijas.

6. tabula. Sociālā darbinieka ģimenēm ar bērniem klientu skaits

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Kopējais bērnu skaits ģimenēs
2012	3 416	12 680	7 499	5 181
2013	3 618	13 592	7 936	5 656
2014	3 397	13 063	7 616	5 447

Visbiežāk konstatētās sociālās problēmas pilngadīgajiem klientiem bija vardarbība ģimenē, krīzes situācija, saskarsmes problēmas starppersonu komunikācijā, sociālo prasmju trūkums, nodarbinātības problēmas, kā arī pieaug dažādu atkarību izraisošo vielu lietošana un jauno tehnoloģiju atkarības. Savukārt, bērniem visbiežāk tika konstatēta vardarbība ģimenē no pieaugušo puses, neatbilstoši sadzīves un mājokļa apstākļi, izglītības problēmas, t.sk., mācīšanās grūtības, skolas kavējumi. Aktualizējas atkarību izraisošo vielu lietošana un jauno tehnoloģiju atkarība nepilngadīgo vidū. Joprojām, aktuālas ir saskarsmes problēmas un konflikti gan starp vienaudžiem izglītības iestādēs, paaudžu attiecībās, kā arī vecāku šķiršanās gadījumos.

Līdz ar sociālā darba pakalpojuma saņēmušo klientu skaitu samazinās ar sniegto konsultāciju skaits. 2014. gadā tika sniegtas 40 357 konsultācijas, tajā skaitā, 16 475 klātienēs un 23 879 telefonkonsultācijas.

Nozīmīgi ir apsekojumi klientu (ģimenes) dzīvesvietā. Apsekojumi dzīvesvietā nodrošina iespēju sociālajam darbiniekam novērtēt klienta sadzīves apstākļus, kā arī novērot viņa izturēšanos un komunikāciju

ar ģimenes locekļiem klientam ierastā vidē. Apsekojumi dzīvesvietā ir būtiska sociālā gadījuma risināšanas sastāvdaļa, jo komunikācija ar ģimeni notiek tās dabiskajā vidē, kur sociālam darbiniekam ir iespējams novērtēt ne tikai sadzīves apstākļus, bet arī ģimenes locekļu savstarpējo komunikāciju. 2014. gadā sociālie darbinieki apsekoja klientus viņu dzīvesvietā 9 722 reizes, kas ir par 1 134 reizēm mazāk kā 2013. gadā.

Sociālā gadījuma vadīšanas procesā sociālie darbinieki sadarbojas ar dažādu nozaru institūcijām un speciālistiem (starpinstitucionālā sadarbība) – Rīgas bāriņtiesu, valsts un pašvaldības policiju, izglītības iestāžu sociālajiem pedagogiem, krīzes centriem, kā arī dienas, atbalsta un dienas aprūpes centriem bērniem. Tā kā risināmās klientu situācijas ir komplicētas, skar dažādus sabiedriskās dzīves aspektus, viens no būtiskiem komandas darba instrumentiem ir starpprofesionāļu komandas tikšanās. Tikšanās reizēs profesionāli sniedz rīcībā esošo informāciju par ģimenes sociālo situāciju un izmaiņām tajā, kā arī katra iesaistītā puse izvirza savai kompetencei atbilstošus uzdevumus, lai sekmētu ģimeņu sociālo problēmu risinājumu, vienojas par saskaņotu rīcību. 2014. gadā sociālie darbinieki sociālo gadījumu risināšanas ietvaros ir organizējuši 527 tikšanās reizes ar dažādiem profesionāļiem, kas sekmējis ģimenes sociālo problēmu risināšanu.

2014. gadā aktuāls bija sociālo prasmju, bērnu audzināšanas un aprūpes prasmju trūkums, kurš identificēts 1 344 klientu lietās, kas salīdzinot ar 2013. gadu ir par 86 gadījumiem vairāk.

7. tabula. Sociālo darbinieku darbā ar ģimenēm ar bērniem veiktās darbības

Gads	Konsultācijas klātienē	Konsultācijas pa tālruni	Apsekošanas	Starpprofesionāļu tikšanās reizes	Sagatavotās vēstules, atzinumi
2012	20 872	21 639	8 719	666	3 489
2013	19 692	24 736	10 856	756	3 454
2014	16 475	23 879	9 722	527	3 757

Sociālais darbs ar ģimenēm un bērniem SOS Bērnu ciematu asociācijas „Ģimeņu atbalsta centrā”

2014. gada 28. janvārī tika noslēgts Līgums Nr.DL-14-42-lī starp biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Rīgas domes Labklājības departamentu un Rīgas Sociālo dienestu.

Projekta mērķis ir mazināt sociālās atstumtības un bērnu nokļūšanas ārpusģimenes aprūpē riskus, īstenojot preventīvus pasākumus, bērnu interešu aizstāvību, rehabilitāciju un sociālo pakalpojumu sniegšanu darbā ar ģimenēm un bērniem. Galvenās projekta aktivitātes ir:

1. Preventīvie pasākumi (izglītojošo grupu organizēšana, informatīvo materiālu sagatavošana un izplatīšana, „Savlaicīgas brīdināšanas sistēmas” izveide);
2. Sociālo pakalpojumu sniegšana (sociālais darbs ar ģimeni, speciālistu konsultācijas ģimenēm, atbalsta grupas vecākiem un bērniem, sociālo darbinieku kapacitātes celšana);
3. Bērnu interešu aizstāvība (informatīvu materiālu sagatavošana, kampaņu organizēšana, sabiedrības informēšana un izglītošana).

Projektā plānotais rezultāts - sociālā darba pakalpojuma sniegšana, t.i. uzsākta un nodrošināta pilna apjoma sociālo gadījumu vadīšana 100 ģimenēm ar bērniem. 2014. gadā tika sasniegts Projektā plānotais rezultāts. 2014. gadā projektā strādāja 4 sociālie darbinieki, kuru redzeslokā 2014. gada 31. decembrī bija 98 klientu lietas, savukārt 2014. gadā tika slēgtas 12 klientu lietas, galvenokārt klientu lietu slēgšanas iemesls bija dzīvesvietas maiņa. Galvenās identificētās problēmas bērniem:

- ✓ saskarsmes problēmas/konflikti (šķiršanās, paaudžu konflikti, konflikti izglītības iestādēs, konflikti ar vienaudžiem) – 54 gadījumos;
- ✓ izglītības problēmas (mācīšanās grūtības, skolas kavējumi) – 45 gadījumos;
- ✓ vardarbība – 48 gadījumos, tajā skaitā, pamešana novārtā – 17 gadījumos).

Vecākiem:

- ✓ sociālo prasmju trūkums (bērnu audzināšanas un aprūpes prasmju trūkums, aprūtināta sadzīves vadīšana) – 76 gadījumos;

- ✓ saskarsmes problēmas/konflikti 65 gadījumos;
- ✓ atkarības problēmas – 26 gadījumos;
- ✓ vardarbības – 48 gadījumos;
- ✓ mājokļa problēmas 17 gadījumos.

2014. gadā sociālā darba pakalpojumu „Ģimenes atbalsta centrā” saņēma 330 personas, tajā skaitā, 166 bērni, 164 pieaugušie.

2014. gadā piešķirtais Rīgas domes finansējums projektam EUR 142 000.

RSD darbinieki un citu institūciju pārstāvji savā darbā kā resursu izmanto Mobilās brigādes sniegtos pakalpojumus.

***Mobilā brigāde** ir Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienība, kas sniedz sociālu un informatīvu atbalstu sociālā riska grupu bērniem un viņu ģimenēm, veicot apsekojumus dzīvesvietā, reidus sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju, kā arī reaģējot uz krīzes un ārkārtas situācijām (darbojas no 01.12.2009.). Mobilajā brigādē strādā divi sociālie darbinieki.*

Mobilās brigādes mērķis ir, pamatojoties uz RSD, Rīgas bāriņtiesas u.c. institūciju pieprasījuma, veikt ģimeņu ar bērniem apsekojumus dzīvesvietā vakara stundās, lai izvērtētu sociālo situāciju ģimenēs, kā arī veikt reidus jauniešu pulcēšanās vietās.

Mobilās brigādes darbības funkcijas:

❖ apsekošana dzīvesvietā (Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā) pēc plkst. 17.00 darba dienās (laiks var tikt mainīts atbilstoši iesniegtajam pieteikumam vai pieprasījumam) – pamatojoties uz Rīgas bāriņtiesas, RSD, krīzes centru sniegto Apsekošanas pieteikumu, kā arī Rīgas pašvaldības policijas, skolas sociālā pedagoga sniegto pamatoto pieprasījumu. Pēc apsekošanas tiek sniegts ziņojums pieteikuma iesniedzējam, kā arī vajadzības gadījumā sniegti ieteikumi tālākas situācijas risināšanā; reidi sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju, kas tiek veikti jauniešu pulcēšanās vietās, ja nepieciešams, notiek arī apsekojumi dzīvesvietā; sadarbība ar iesaistītajām institūcijām - Rīgas bāriņtiesu, RSD, krīzes centriem, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijām, vispārējās izglītības iestādēm, Rīgas pašvaldības policiju u.c.

2014. gadā Mobilā brigāde ir veikusi 531 apsekošanas dzīvesvietā, no tām 326 pirmreizējas apsekošanas un 184 atkārtotas apsekošanas, pamatojoties uz RSD, Rīgas bāriņtiesas, krīzes centru un citu institūciju sniegtajiem apsekošanas pieteikumiem.

2014. gadā veikti 5 reidi kopā ar pašvaldības policiju, apsekojot vairākas adreses un veicot preventīva rakstura pārrunas, kā arī pēc RPBJC lūguma, 15 reizes ir veikta RPBJC audzēkņu pārvadāšana vai meklēšana.

Galvenie iemesli apsekošanai dzīvesvietā ir bērna pamatvajadzību nodrošināšana un ģimenes situācijas noskaidrošana apsekošanas brīdī (alkohola lietošana, sadzīves apstākļi u.c.).

Analizējot apsekojumu skaitu salīdzinājumā ar 2013. gadu konstatēts, ka apsekojumu skaits ir samazinājies pa 129, savukārt reidu skaits ir palielinājies par vienu.

Samazinātais apsekojumu skaits liecina, ka samazinās ģimeņu skaits ar augstiem un vidējiem riskiem, kuras nesadarbojas ar RSD, lai uzlabotu savu sociālo situāciju.

8. tabula. Mobilās brigādes veiktie apsekojumi dzīvesvietā un reidi

	2012	2013	2014
Apsekojumu dzīvesvietā skaits	571	660	531
Reidu skaits	4	4	5

Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem

Lai klientu ģimenēm tiktu piedāvāts pēc iespējas pilnīgāks un vajadzībām atbilstošāks pakalpojumu klāsts, sociālie darbinieki izmanto dažādus pieejamos resursus. Tiek izmantoti gan valsts, gan pašvaldību apmaksātie pakalpojumi. Rīgas pašvaldībā tiek nodrošināti sociālie pakalpojumi bērniem no sociālā riska

ģimenēm un viņu ģimenes locekļiem, gan bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem

Sociālpsiholoģisko pakalpojumu mērķis ir nodrošināt klientiem profesionālu psiholoģisko, sociālā darba un informatīvi izglītojošo atbalsta grupu pakalpojumus ģimenēm un bērniem Rīgas pašvaldībā. Sociālpsiholoģiskos pakalpojumus **Individuālās konsultācijas un Bērnu emocionālās audzināšanas grupas** nodrošina Nodibinājums „Centrs Dardedze” un SIA Atbalsta un izaugsmes centrs „Droša skola”.

2014. gadā tika novadītas 27 mazo bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupu nodarbības 60 personām, kas, salīdzinot ar 2013. gadu, ir par 9 grupu nodarbībām vairāk, kā arī pakalpojumu saņēmējas par 44 personām vairāk.

Vienlaikus 2014. gadā tika novadītas 74 grupas nodarbības „Bērnu emocionālā audzināšana” 107 vecākiem.

2014. gadā ģimeņu un bērnu psiholoģiskās izpētes pakalpojumu vardarbības gadījumos ir sniegtas 900 konsultācijas un sagatavoti 166 atzinumi, salīdzinot ar 2013. gadu ir sniegtas par 173 konsultācijām vairāk, savukārt samazinājies sagatavoto atzinumu skaits par 23 atzinumiem. Tas skaidrojams, ar to, ka netiek apmeklētas visas konsultācijas, lai atzinumu varētu sagatavot.

Individuālo psiholoģisko palīdzību ģimenēm nodrošināja gan RSD (psiholoģe G. Krūma), gan pakalpojuma sniedzējs (SIA „Latvian Holidays”). 2014. gadā sniegtas 1463 konsultācijas 214 personām. Arvien lielāku atbalstu sociālajiem darbiniekiem darbā ar ģimenēm un bērniem sniedz ģimenes asistenta pakalpojuma nodrošināšana, savukārt darbā ar sociālā riska ģimenēm būtisku atspaidu sniedz atbalsta ģimenes un uzticības personas pakalpojumi.

Ģimenes asistenta pakalpojums nodrošina personai atbalstu un apmācību sociālo prasmju apgūšanā, bērna aprūpē un audzināšanā, mājsaimniecības vadīšanā saskaņā ar individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu.

Tiesības saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu ir:

- ❖ jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes, kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu patstāvīgas dzīves uzsākšanai (līdz 4 stundām nedēļā vienai personai);
- ❖ ģimenēm ar bērniem, kurām nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē (līdz 14 stundām nedēļā vienai ģimenei);
- ❖ personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām nepieciešams atbalsts un apmācības sociālo prasmju apgūšanā, t.sk. nodarbinātības jautājumu risināšanā (līdz 24 stundām nedēļā vienai personai).

Kopš 2014. gada 3. janvāra ģimenes asistenta pakalpojumu nodrošina 5 līgumorganizācijas: Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”, Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”, „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”, Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, Nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”.

2014. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu saņēma 119 personas. Salīdzinot ar 2013. gadu pakalpojumu saņēmēju personu skaits palielinājies par 35. Pieprasījums pēc ģimenes asistenta pakalpojuma ir palielinājies, un to veido gan personas ar garīga rakstura traucējumiem, gan ģimenes ar bērniem. Mazāk pieprasīts ģimenes asistenta pakalpojums ir jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes.

Ģimenes asistenta pakalpojumam plānotais finansējums 2014. gadā ir EUR 63 756.

Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem

Dienas centri bērniem un jauniešiem (turpmāk – dienas centrs) ir Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības, kas nodrošina bērnu sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu un attīstīšanu, sniedz profesionālu individuālo psihosociālo palīdzību, organizē problēmu risināšanu grupu darbā ar bērniem, nodrošina attīstošu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu, pilnveido un attīsta sociālās prasmes, kā arī veicina bērnu motivāciju mācīties.

Dienas centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ❖ preventīvā darba veikšana (brīvā laika saturiska pavadīšana, attīstot bērna personību, sociālo problēmu pazīmju identificēšana, speciālistu starpinstitucionālā sadarbība);
- ❖ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ❖ dažādu speciālistu individuālo konsultāciju bērniem un viņu ģimenēm nodrošināšana;

❖ grupu nodarbību (izglītojošās, socializācijas, radošās, dzīves prasmju darbnīcas) bērniem un vecākiem realizēšana;

❖ ārpus centra aktivitāšu organizēšana bērnu socializācijas un motivācijas veicināšanai.

Dienas centra klients ir bērns, kuram ir Rīgas Sociālā dienesta rajona nodaļas nosūtījums sociālā pakalpojuma saņemšanai un/vai bērna likumiskā pārstāvja iesniegums, un/vai dienas centra izvērtējums par pakalpojuma nepieciešamību.

2014. gadā dienas centru pakalpojumu nodrošināja četri dienas centri:

❖ Kurzemes rajonā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Skudrupūznis” (Vaidelotes iela 13);

❖ Latgales priekšpilsētā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Čiekurs” (Maskavas iela 285/6) un dienas centrā „Kamene” (Salnas iela 2);

❖ Ziemeļu rajonā – dienas centrā „Vecmīlgrāvis” (Emmas iela 3).

2014. gadā pakalpojumu saņēma 194 bērni, t.sk. 86 meitenes un 108 zēni. Salīdzinoši ar 2013. gada dienas centru pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 271 bērnu.

Straujais pakalpojuma saņēmēju un apmeklējumu skaita samazinājums izskaidrojams ar to, ka sākot ar 2012. gada nogali un 2013. gadu, Dienas centros notika pakāpeniska pāreja uz nosūtījumu sistēmu. Ieviešot nosūtījumu sistēmu tika panākts, ka Dienas centra pakalpojums tiek sniegts saskaņā ar veikto ģimenes funkcionēšanas spēju izvērtējumu un nodrošināts, ka šo pakalpojumu saņem bērni, kuriem ir nepieciešams uzlabot un attīstīt attiecīgās prasmes sociālās funkcionēšanas jomā. Iepriekšējos gados lielo pakalpojuma saņēmēju skaitu veidoja bērni, kuri Dienas centrus apmeklēja neregulāri vai arī nebija nepieciešamības vadīt sociālo gadījumu un uzlabot bērna sociālās funkcionēšanas prasmes.

9. tabula. Dienas centri bērniem un jauniešiem

	2012	2013	2014
Dienas centru bērniem un jauniešiem skaits	5	5	4
Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu	830	465	194

Aktualizējoties jautājumam par iespēju bērniem nodrošināt DC siltās pusdienas, Rīgas pašvaldībā budžeta iespēju robežās rasta iespēja bērniem darba dienās pēc skolas DC piedāvāt pilnvērtīgu silto maltīti.

Dienas aprūpes centri bērniem

***Dienas aprūpes centrs (turpmāk – DAC)** - nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju un iemaņu attīstību, izglītošanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju Rīgas pilsētas pašvaldības bērniem un viņu ģimenēm. Tiek sniegtas dažādu speciālistu individuālās un grupu konsultācijas, kā arī atbalsts bērnu vecākiem, organizējot atbalsta un pašpalīdzības grupas.*

Dienas aprūpes centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

1. saturīgu brīvā laika aktualitāšu nodrošināšana interešu, sociālo un radošo prasmju pilnveides nodarbībās;
2. bērna pamatvajadzību un aprūpes nodrošināšana (ēdināšana, higiēnas pakalpojumi, apģērba mazgāšana, apģērba, apavu izsniegšana/maiņa, primārā veselības aprūpe);
3. dažādu speciālistu (sociālā darbinieka, psihologa, klīniskā psihologa, psihoterapeita, sociālā pedagoga, pedagoga u.c.) individuālo un grupu konsultāciju sniegšana;
4. bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
5. atbalsta grupu un pašpalīdzības grupu vecākiem organizēšana un vadīšana.

2014. gadā dienas aprūpes centra pakalpojumus saņēma 267 bērni, kuriem bija RSD nosūtījums pakalpojuma saņemšanai.

Salīdzinot ar 2013. gadu, DAC pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 75 bērniem, kas izskaidrojams ar to, ka no 2014. gada dienas aprūpes centra pakalpojumu vairs nenodrošina DAC SIA „Ķīpsalas peldbaseins”.

2014. gadā pakalpojumu nodrošināja četras līgumorganizāciju iestādes:

1. SIA „Bērnu oāze” Konsultatīvais dienas centrs „Torņakalns” (Biešu iela 6);

2. reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” dienas aprūpes centrs „Patvērums” (Bruņinieku iela 10a);
3. Latvijas Sarkanā Krusta dienas aprūpes centrs „Stropiņš” (Slokas iela 161);
4. Nodibinājuma „Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centra” Atbalsta centri bērniem un ģimenēm „Roku rokā” (Līksnas iela 13), „Sirdsgaisma” (Ziepju iela 13) un Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs „Paaudzes” (Ūnijas ielā 49).

10. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši dienas aprūpes centra pakalpojumu, un dienas aprūpes centra pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

Dienas aprūpes centra nosaukums	Vietu skaits 2014. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2012	2013	2014
ACBĢ „Roku rokā”	33	61	61	52
ACBĢ „Sirdsgaisma”	25	65	50	49
KDC „Torņakalns”	25	57	52	38
DAC „Patvērums”	10	20	20	20
DAC „Stropiņš”	20	40	37	33
DAC „Ķīpsala”	-	-	58	-
DSPC „Paaudzes”	35	-	64	75
Kopā	148	243	342	267
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR		204 519	283 060	297 681

Dienas centru un dienas aprūpes centru klientu galvenās problēmas ir bērnu saskarsmes un komunikācijas prasību trūkums, sadzīves un pašaprūpes iemaņu trūkums, nesekmība, problēmas mācībās, pedagoģiskā ielaistība, emocionālā vardarbība ģimenē, bērnu pamešana novārtā, sociālās atstumtības problēma, saturīga brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums, valsts valodas nezināšana un grūtības komunicēt ar vienaudžiem.

Dienas centru un dienas aprūpes centru pakalpojuma ietvaros tiek pilnveidotas un attīstītas bērnu sociālās un saskarsmes prasmes, veicināta bērnu motivācija mācīties. Bērniem tiek nodrošinātas dažādas grupu nodarbības: izglītojošās, atbalsta, interešu, socializācijas un radošās dzīves prasību darbnīcas. Kopdarbība dienas centru un dienas aprūpes centru sportiskajās, radošajās, ārpus dienas centra vai citās aktivitātēs ir viens no veidiem, kā bērni tiek sociāli iekļauti un atbalstīti, tiek stiprināts viņu pašvērtējums. Vienlaikus tas ir arī veids, kādā sociālie darbinieki var iegūt citādi nepieejamu informāciju par bērnu, viņa viedokli, problēmjomām un veidot savstarpēju uzticību, nepiespiesti komunicēt ar bērnu par viņam svarīgām tēmām.

Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem

Saskaņā ar SOPA datiem 2014. gadā RSD redzeslokā bija **1393** bērni ar funkcionāliem traucējumiem, kas ir par 268 vairāk kā 2013. gadā. Sociālā darba pakalpojumus nodrošināja 10 sociālie darbinieki, kuri specializējušies darbā ar ģimenēm, kurās ir bērns ar funkcionāliem ierobežojumiem.

Sociālo darbinieku uzdevumi darbā ar ģimenēm, kurās ir bērni ar funkcionāliem ierobežojumiem:

1. sniegt individuālās konsultācijas un psiholoģisko atbalstu;
2. informēt par iespējam saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
3. izvērtēt ģimenes vajadzības, piemērojot atbilstošāko sociālā pakalpojuma veidu;
4. organizēt ģimenei nepieciešamo sociālo pakalpojumu saņemšanu, sadarbojoties ar organizācijām; ar kurām ir noslēgti sadarbības līgumi par pašvaldības finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem.

Rīgas bērniem ar funkcionālajiem ierobežojumiem un viņu ģimenēm nodrošina šādus sociālos pakalpojumus:

- ❖ īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā;

- ❖ sociālās aprūpes pakalpojumi personas dzīvesvietā;
- ❖ sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personas dzīvesvietā.

Lai saņemtu sociālos pakalpojumus, bērna likumiskajam pārstāvim jāvēršas dzīvesvietai tuvākajā RSD teritoriālajā centrā pie sociālā darbinieka darbā ar ģimenēm, kurās aug bērns ar funkcionāliem ierobežojumiem. Klients aizpilda iesniegumu, norādot nepieciešamo pakalpojumu un funkcionālos traucējumus apstiprinošu dokumentāciju. Sociālais darbinieks apmeklē klientu dzīvesvietā, izvērtē klienta pašaprūpes spējas un vajadzības, kā arī ģimenes locekļu līdzdarbības iespējas pakalpojuma nodrošināšanā, aizpildot novērtēšanas karti. Sociālais darbinieks izvērtē pakalpojuma piešķiršanu, pamatojoties uz noteikto Labklājības departamenta 2012. gada 11. janvāra iekšējo noteikumu Nr. DL-12-3-nts „Sociālo pakalpojumu bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem saņemšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā” kārtību.

Izvērtējot pieprasītā pakalpojuma nepieciešamību, sociālais darbinieks sadarbojas ar RSD ergoterapeitu, kurš veic fiziskās vides novērtējumus klienta dzīvesvietā, atkarības pakāpi ikdienas aktivitāšu veikšanai mājās un pēc nepieciešamības izglītības iestādē un sagatavo atzinumu, iekļaujot ziņas par klienta funkcionēšanas līmeni un iespējamajiem risinājumiem fiziskās vides pielāgošanai.

Pēc pakalpojuma novērtēšanas sociālais darbinieks pieņem lēmumu par klientam atbilstošākā sociālā pakalpojuma piešķiršanu un izsniedz nosūtījumu pakalpojuma saņemšanai.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tiek nodrošināti bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojumu mērķis ir nodrošināt bērniem sociālo aprūpi un rehabilitāciju, savukārt bērnu vecākiem sniegt atbalstu ar mērķi pēc iespējas mazināt sociālās atstumtības risku, veicinot nodarbinātību, sociālo integrāciju un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Rīgas pašvaldībā deklarētajiem bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem tiek nodrošināti sekojoši sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi:

Īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem („Atelpas brīdis”)

„Atelpas brīža” pakalpojuma mērķis ir nodrošināt īslaicīgu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju institūcijā līdz 45 dienām gadā, kurā bērniem uztur, attīsta pašaprūpes un sociālās prasmes, nodrošina saturīgu brīvā laika pavadīšanu, vienlaicīgi uz laiku atslogojot klientu piederīgos no aprūpes pienākumu pildīšanas. Pakalpojums ietver sociālā darbinieka, fizioterapeita, ergoterapeita, logopēda konsultācijas un sociālā aprūpētāja, medicīnas aprūpes darbinieku pakalpojumus.

Atelpas brīža pakalpojumu Rīgas pašvaldības bērniem no 2013. gada 1. janvāra nodrošina Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas novietne „Gaiļezers”. 2014. gadā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēma 24 bērni.

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem ierobežojumiem un viņa ģimenei

Dienas aprūpes centra (turpmāk - DAC) pakalpojums – ir pakalpojums, kur dienas laikā tiek nodrošināta bērnu sociālā aprūpe un rehabilitācija. Pakalpojuma mērķis ir sekmēt bērnu pašaprūpes potenciāla attīstību, neatkarības līmeņa paaugstināšanos, sociālo prasmju attīstīšanu un sociālo integrāciju. DAC tiek nodrošināta bērnu vecumam, veselības un funkcionālajam stāvoklim atbilstoša aprūpe, ergoterapija, fizioterapija, logoterapija, mūzikas terapija, kā arī datora apmācība. 2014. gadā trīs dienas aprūpes centros sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus nodrošināja:

- ❖ Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” atbalsta centrā „Asniņš” tika nodrošināta sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija pirmsskolas vecuma bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Tika organizētas nodarbtības pašaprūpes iemaņu apguvei, intelektuālās un fiziskās attīstības veicināšanai. Bērniem bija iespēja saņemt logopēda un fizioterapeita konsultācijas.

- ❖ Biedrības „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”” dienas aprūpes centrā nodrošināta bērna vecumam un veselības stāvoklim atbilstoša sociālā aprūpe, rehabilitācijas pakalpojumi – ergoterapija, logoterapija,

mūzikas terapija, datora apmācība, tematiski pasākumi un brīvā laika pavadīšana, kā arī individuālās konsultācijas un sociālais darbs ar bērna ģimeni.

❖ Rīgas 3. speciālās skolas dienas aprūpes centrs „Torņakalna rūķi” nodrošināja sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem un jauniešiem līdz 24 gadu vecumam ar garīgās attīstības traucējumiem. Pakalpojuma ietvaros tika organizētas sociālā darbinieka, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga un psihologa konsultācijas, interešu izglītība, mājsaimniecības un arodprasmju apguve, smilšu terapija, atbalsta pakalpojumi ģimenes locekļiem.

Vasaras mēnešos Rīgas pašvaldības ģimenēm, kuras audzina bērnus ar funkcionāliem ierobežojumiem, tika piedāvāta vasaras sociālās rehabilitācijas programma. Pakalpojums bija paredzēts bērniem, kuriem nepieciešama uzraudzība, aprūpe un rehabilitācija skolas brīvlaikā. Pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība DAC „Saulsvece””.

2014. gadā DAC pakalpojumus saņēma 67 bērni, kas, salīdzinot ar 2013. gadu, ir par 4 bērniem vairāk.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem ierobežojumiem un viņa ģimenei

Agrīnās korekcijas programma – pakalpojums, kura ietvaros tiek īstenota agrīnās izglītošanas un audzināšanas sistēma (mūzikas un spēļu terapija, sociālās uzvedības un datora nodarbības, mākslas terapija un vecāku izglītošana) bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem – agrīni dzimušiem bērniem, bērniem ar dzemdību traumām, Dauna sindromu, cerebrālo trieku, hidrocefāliju, autismu un citām diagnozēm, kuru dēļ bērniem ir attīstības traucējumi.

Pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”. 2014. gadā agrīnās korekcijas pakalpojumu saņēma 34 bērni.

Individuālo rehabilitācijas plānu izstrādes pakalpojums - ietver fizioterapeita, ģimenes ārsta, ergoterapeita, audiologopēda, psihologa, speciālā pedagoga, sociālā darbinieka un citu speciālistu bērna funkcionālā stāvokļa novērtējumu, kā arī bērnam nepieciešamo konsultāciju, procedūru u.c., t.sk. vecāku atbalsta pasākumu kompleksu noteiktam laika periodam.

Pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””. 2014. gadā rehabilitācijas plāns tika izstrādāts 19 bērniem un viņu ģimenes locekļiem.

Individuālā sociālās rehabilitācijas programma ir pakalpojums, kurā tiek īstenota 10 mēnešu sociālās rehabilitācijas un apmācību programma. Pakalpojuma ietvaros bērniem un vecākiem atbilstoši sākotnējam izvērtējumam tiek nodrošināta fizioterapija, spēļu terapija, psihologa konsultācijas un nodarbības baseinā. Savukārt vecākiem tiek sniegts psiholoģisks atbalsts un konsultācijas ar mērķi apmācīt vecākus bērna aprūpē un rehabilitācijā mājas apstākļos.

Pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem”. 2014. gadā pakalpojumu saņēma 8 bērni un viņu ģimenes locekļi.

Bērnu paliatīvās aprūpes pakalpojums, kura mērķis ir sniegt atbalstu neizārstējamiem un smagi slimiem bērniem un viņu ģimenēm, kā arī sērojošām ģimenēm pēc bērnu nāves. Pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta sociālu un garīgu vajadzību risināšana un apmierināšana, medicīniska sāpju un simptomu remdēšana un psiholoģisku palīdzību. Pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”. Paliatīvās aprūpes pakalpojuma ietvaros tika sniegtas 3190 konsultācijas, t.sk. 2 124 sociālā darbinieka konsultācijas un 1 066 kapelāna konsultācijas.

2014. gadā paliatīvās aprūpes pakalpojumu saņēma 42 bērni un viņu vecāki.

Sociālās rehabilitācijas un agrīnās intervences programma - pakalpojums, kura ietvaros tiek nodrošināta psihosociālā un medicīniskā palīdzība bērniem ar garīgās veselības traucējumiem vecumā no 2 līdz 18 gadiem un viņu ģimenēm. Bērni un viņu ģimenes locekļi saņem kvalificētu speciālistu: sociālā

darbinieka, sociālā pedagoga, speciālā pedagoga un psihologa individuālās konsultācijas, kā arī iespēju apmeklēt atbalsta - izglītojošās grupas, radošās nodarbības, saturīgi pavadīt brīvo laiku.

Pakalpojuma sniegšana uzsākta 2012. gada oktobrī Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas novietnē „Gaiļezers”. 2014. gadā pakalpojumu saņēma 27 bērni.

Sociālpsiholoģiskais pakalpojums - atbalsta grupas vecākiem, kuri audzina bērnus ar īpašām vajadzībām, priekšlaicīgi dzimušus bērnus vai vecāki, kuri zaudējuši savus bērnus, kā arī šo vecāku ģimenes locekļi. Pakalpojuma ietvaros tiek sniegts atbalsts sarežģītā psihoemocionālā situācijā, veicinot personas psiholoģiskās un sociālās stabilitātes atgūšanu, palīdzot sadzīvot ar zaudējumu un veicinot cilvēkos savu spēku apzināšanos, izaugsmi un pašcieņu. Pakalpojuma sniegšana uzsākta 2012. gada aprīlī biedrībā „Apvienība ģimeņu atbalstam „Baltā zvaigzne””, no 2014. gada biedrība mainījusi nosaukumu uz „Emmijas Pikleres biedrība Latvijā”.

2014. gadā novadītas 33 grupu nodarbības 5 personām.

Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem – nodrošina vecākiem psiholoģisku, atbalsta un izglītojošu palīdzību, savukārt bērniem veicina komunikācijas un saskarsmes prasmes, lai veiksmīgi iekļautos sabiedrībā. Psihologa pakalpojums tiek sniegts gan individuāli, gan vecākam ar bērnu, tādējādi stiprinot savstarpējās attiecības un mācot jaunas sadarbības metodes. Konsultācijas vecākiem tiek sniegtas caur praktisku darbošanos un pieredzi, lai palīdzētu apgūt jaunas prasmes un ieraudzītu bērna resursus un spējas. Psihologs savā darbā izmanto tādas metodes kā spēļu terapija, smilšu terapija, mākslas terapija, kognitīvi biheiviorālā terapija u.c. Psihologa konsultācijas tika nodrošinātas līdz 2014. gada septembrim. 2014. gadā sniegtas 187 psihologa konsultācijas 36 personām.

11. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši sociālos pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem un pakalpojumiem izlietotais finansējums

Pakalpojums	Vietu skaits 2014. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2012	2013	2014
Dienas aprūpes centri:				
DAC „Asniņš”	6	7	9	8
DAC „Mēs esam līdzās”	20	29	29	25
DAC „Torņakalna rūķi”	10	14	17	18
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums vasaras brīvlaikā:				
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulesvece”	12	2	8	16
Individuālā sociālās rehabilitācijas programma Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	8	11	11	8
Īslaicīgā sociālā aprūpe (Atelpas brīdis) BKUS novietne „Gaiļezers”	4	24	29	24
Individuālās rehabilitācijas plāna izstrādes pakalpojums:				
Biedrība „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””	60	31	20	19
BKUS novietne „Gaiļezers”		2	5	
PVAC „Ziepniekkalns”		-	6	
Agrīnās korekcijas programma	20	32	35	34

Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”				
Sociālās rehabilitācijas un agrinās intervences programma BKUS novietne „Gailezers”	8	5	20	27
Paliatīvā aprūpe biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”	nav noteikts	82	49	42
Atbalsta grupas vecākiem Biedrība „Apvienība ģimeņu atbalstam „Baltā zvaigzne””	12	12	11	5
Kopā	160	251	249	226
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	187 544	197 983	198 317

2014. gadā Labklājības departaments sadarbībā ar sabiedriskajām organizācijām, līdzfinansēja dažādus projektus, kuros tika iesaistīti bērni ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļi, tā piemēram:

1. Biedrība „Latvijas Autisma apvienība” īstenoja projektu „Vizuālā atbalsta materiālu darbnīcas pozitīvai uzvedībai bērniem un jauniešiem ar uzvedības traucējumiem”, materiālu izstrādei darbam ar bērniem ar uzvedības, tai skaitā autiskā spektra traucējumiem.

2. Biedrība „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem”, sadarbībā ar Labklājības departamentu un biedrību „Mēs saviem bērniem”, 2014. gada 1. septembrī uzsāka projekta „Mēs varam, ja mēs gribam!” Izstrādātās jauniešu sociālās rehabilitācijas programmas mērķis ir uzlabot jauniešu ar īpašām vajadzībām dzīves situāciju, lai viņi spētu dzīvot pilnvērtīgu sociāli un ekonomiski aktīvu dzīvi, veiksmīgi integrējoties sabiedrībā.

3. Latvijas Ģimenes psihoterapeitu biedrību turpināja publisko psiholoģijas lekciju ciklu „Personības attīstība un savstarpējās attiecības!”. Kopumā 2014. gadā lekciju cikla ietvaros notika 9 publiskās lekcijas, kurās tika runāts par dažādām sabiedrībā aktuālām tēmām.

2014. gadā Labklājības departamenta sadarbības organizācijas rīko dažādus seminārus un konferences, kuras apmeklēja sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm, kurās ir bērns ar funkcionāliem ierobežojumiem:

1. Biedrība „Latvijas Pilsoniskas sabiedrības atbalsta centrs” rīkoja seminārus projekta "Salutoģenēze - nozīmīga sociālā atbalsta un iekļaušanā sabiedrībā metode bērniem un jauniešiem ar invaliditāti" ietvaros.

2. Biedrība „Rehabilitācijas centra „Mēs esam līdzās”” projekta „Agrinās attīstības centrs bērniem ar īpašām vajadzībām” ietvaros organizēja Starptautisko konferenci „No izslēgšanas uz iekļaušanos” par jaunumiem cerebrālās triekas epidemioloģijā, diagnostikā un ārstēšanā. Konference notika 2014. gada 8. maijā Rīgā.

3. Biedrība „Latvijas kustība par neatkarīgu dzīvi” 2014. gada 11. septembrī rīkoja semināru par atbalsta pakalpojumu bērnu un jauniešu ar invaliditāti neatkarības veicināšanai. Biedrības eksperti iepazīstināja ar projekta „Jauna un inovatīva pakalpojuma attīstība bērnu un jauniešu ar invaliditāti neatkarības veicināšanai” ietvaros izstrādāto jauno un inovatīvo atbalsta pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti neatkarības veicināšanai un informēja par iespējām saņemt šo pakalpojumu.

4. Ziedot.lv sadarbībā ar biedrību „Bērnu un jauniešu rotaļu un attīstības centrs „Oranžais Stars”” 2014. gada 24. oktobrī rīkoja Vecāku dienas, kuru ietvaros arī RSD un Labklājības ministrijas pārstāvji iepazīstināja ar pakalpojumiem, ko pašvaldība un valsts nodrošina bērniem ar īpašām vajadzībām.

Krīzes centri

Krīzes centrs ir sociālās rehabilitācijas institūcija, kurā tiek sniegta īslaicīga sociāla, psiholoģiska un cita veida palīdzība krīzes situācijā nonākušām personām.

2014. gadā Rīgas pašvaldībā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu krīzes situācijā nonākušiem bērniem vecumā no 2 līdz 18 gadiem, sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem, sievietēm

un ģimenēm, t.sk. tēviem ar nepilngadīgiem bērniem, nodrošināja RPBJC krīzes centrs (60 vietas līdz 2014. gada jūlijam) un 2 līgumorganizācijas (52 vietas). No 2014. gada 1.jūnija krīzes centra pakalpojumu uzsāka sniegt trešā līgumorganizācija - Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” (51 vieta), pārņemot Rīgas pašvaldības krīzes centra „Marsa gatve” ģimeņu nodaļas klientus (36 vietas). Kopumā Rīgas pašvaldībā pieejamas 30 vietas Rīgas pašvaldības krīzes centrā un 103 vietas 3 līgumorganizāciju krīzes centros. Kopš 2014. gada 1. novembra RPBJC struktūrvienībai „Marsa gatve” ir mainīts nosaukums uz „Krīzes centrs”.

2014. gadā krīzes centra pakalpojumu saņēmušas 783 personas, salīdzinot ar 2013. gadu, pakalpojumu saņēmēju skaits samazinājies par 1 personu.

Lai risinātu jautājumu, ka iestāšanās krīzes centrā galvenā problēma ir mājokļa jautājums un krīzes centra pakalpojumu saņemtu personas, kuras nonākušas krīzes situācijā, nevis personas, kurām vienīgā problēma ir mājoklis, 2013. gada aprīlī tika ieviests jauns pakalpojums „Īslaicīgā uzturēšanās mītne”. Kā arī sociālie darbinieki savā darbā aktīvi sāk pielietot Ģimenes asistenta pakalpojumu, kā rezultātā ģimenes nenonāk dziļā krīzes situācijā un sociālās prasmes bērna aprūpē un audzināšanā tiek attīstītas ģimeņu dzīvesvietās.

2014. gadā krīzes centra pakalpojumu nodrošināja četras organizācijas:

- ❖ RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” - pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem (kopējais vietu skaits 30);
- ❖ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” krīzes centrs bērniem un sievietēm „Māras centrs”- pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem un sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem (kopējais vietu skaits - 40);
- ❖ Nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” Ģimenes krīzes centrs „Mīlgrāvis” – pakalpojums sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem un sievietēm (kopējais vietu skaits - 12).
- ❖ Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” Krīzes centrs „Burtnieks” (kopējais vietu skaits - 51).

12. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas krīzes centra pakalpojumu

Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu	Gads		
	2012	2013	2014
Bērni no 2 līdz 18 gadiem	301	295	295
Pilngadīgas personas ar bērniem	400	489	488
t.sk. sievietes	154	171	172
t.sk. vīrieši	20	17	33
t.sk. bērni	226	301	283
Kopā	701	784	783
Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi, EUR	874 356	871 789	554 443

Analizējot krīzes centros esošo bērnu problemātiku, secināts, ka galvenie ievietošanas iemesli ir šādi: pamešana novārtā, vardarbība un konfliktsituācijas ģimenē, vecāku uzturēšanās sabiedriskās vietās alkohola vai psihotropo vielu reibumā. Joprojām aktualitāte ir pusaudži ar klaiņošanas pieredzi un smagām uzvedības problēmām, ieskaitot neatļauto vielu lietošanu, likumpārkāpumus. Jauniešiem ar šādām uzvedības problēmām nepieciešams īpašs pakalpojumu klāsts uzvedības korekcijas veicināšanai.

Viena no galvenajām krīzes centra pakalpojuma saņēmēju mērķa grupām ir nepilnas ģimenes ar bērniem, galvenokārt, sievietes ar bērniem. Analizējot statistikas datus par krīzes centra pakalpojuma pieprasījuma iemesliem, secināts, ka galvenās ģimeņu sociālās problēmas, iestājoties krīzes centrā, ir šādas: dzīvesvietas problēma, konflikti un vardarbība ģimenē, un nespēja nodrošināt bērniem drošu vidi.

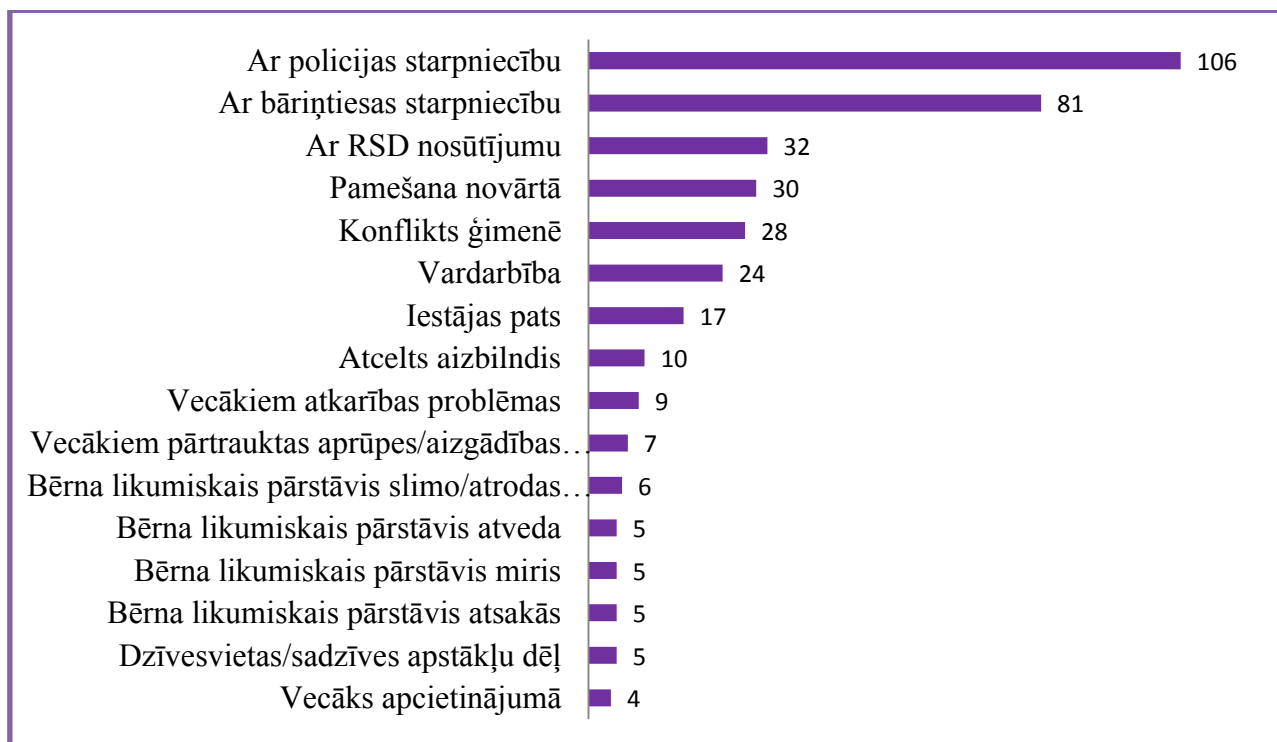
2014. gadā Rīgas pašvaldības krīzes centros salīdzinājumā ar 2013. gadu, samazinājies pakalpojumu saņēmušo personu skaits par 1 personu. 2014. gadā par 16 personām ir pieaudzis vīriešu skaits krīzes

centros. Bērnu skaits no 2 līdz 18 gadiem, salīdzinājumā ar 2013.gadu ir palicis nemainīgs, t.i., 295 personas, taču, salīdzinot ar 2012. gadu, tas ir samazinājies par 6 personām.

2014. gada statistikas dati par krīzes centra pakalpojuma pieprasījuma iemesliem, liecina, ka galvenās ģimeņu sociālās problēmas, iestājoties krīzes centrā, ir šādas (skatīt 8. attēlu).

Dzīvesvietas problēmas - vidēji 70 % no visām krīzes centros uzņemto ģimeņu krīzes situācijas ir saistītas ar dzīvesvietas zaudēšanu. Lielākā daļa no šīm ģimenēm ir zaudējušas mājokli, jo nespēj dzēst parādus par dzīvojamo telpu īri un komunālajiem pakalpojumiem. Minētajām ģimenēm trūkst pietiekamu ienākumu pamatvajadzību, tai skaitā, mājokļa nodrošināšanai. Grūtības ģimenēm sagādā arī augsta pirmā iemaksa, kas jāveic, slēdzot līgumu par dzīvojamo telpu īri.

8. attēls. Bērnu iestāšanās iemesli krīzes centros

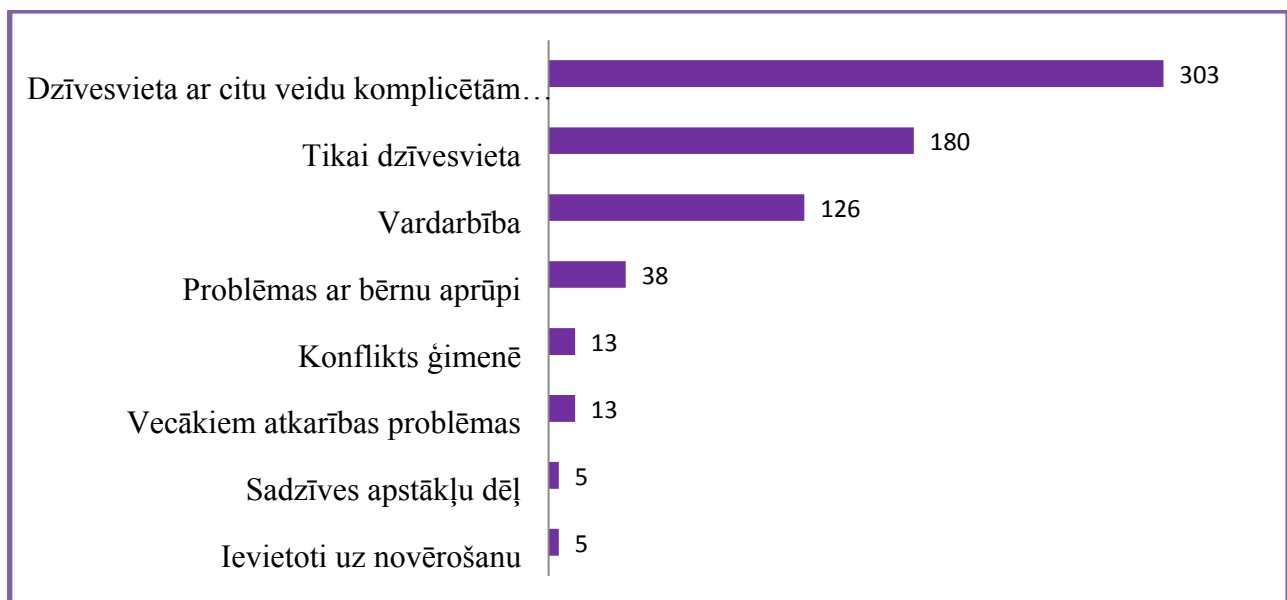
Konflikti un vardarbība ir saistīta ar saasinātām attiecībām ģimenes locekļu starpā. Visbiežāk tieši sievietes ar bērniem pamet dzīvesvietu partnera agresīvas uzvedības rezultātā.

Materiālo līdzekļu trūkums, kas saistīts ar vecāku nodarbinātības problēmām, ja tie ilgstoši ir bez darba, zaudējuši darbam nepieciešamās prasmes vai kļuvuši atkarīgi no pašvaldības sociālajiem pabalstiem. Bieži vien vecāki nav motivēti meklēt algota darba iespējas, jo ienākumi no darba algas ir zemāki par ienākumiem no valsts un pašvaldības sociālajiem pabalstiem.

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra Krīzes centrs bērniem (Maskavas iela 178 A).

9. attēls. Ģimeņu iestāšanās iemesli krīzes centros

Salīdzinot ar 2013. gada statistiku, arī 2014. gadā visbiežāk sastopamais iemesls klientu nonākšanai krīzes centrā ir dzīvesvietas problēmas. 2014. gadā no 306 iestāšanās iemesliem krīzes centros tikai dzīvesvietas problēmas ir 180, pārējiem 126 iemesliem klāt nāk vēl dažāda veida komplikētas problēmas.

Lai risinātu jautājumu par nepietiekamu mājokļu pieejamību ģimenēm ar bērniem, kā viens no alternatīvajiem risinājumiem 2013. gada sākumā tika attīstīts īslaicīgās mītnes pakalpojums.

Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums nodrošina īslaicīgu dzīvesvietu un sociālā darba speciālista palīdzību sociālo problēmu risināšanā ar mērķi atrast personai (ģimenei) pastāvīgu dzīvesvietu. Sociālā darba speciālista konsultācijas nodrošina RSD teritoriālo centru sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm un bērniem. Kopš 2013. gada aprīļa mēneša minēto pakalpojumu Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošina Latvijas Sarkanais krusts. Pašreiz jaunā sociālā pakalpojuma ietvaros ar pagaidu dzīvesvietu līdz 6 mēnešiem tiek nodrošinātas līdz 52 personām dienā. Īslaicīgās mītnes pakalpojums ir ļoti aktuāls un pieprasīts Rīgas Sociālā dienesta klientu vidū un jau vairākus mēnešus visas 52 vietas ir aizņemtas. Visbiežāk īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums tiek nodrošināts ģimenēm un bērniem kā nākamais posms pēc krīzes centra pakalpojuma saņemšanas. 2014. gadā pakalpojumu saņēma 141 personas.

2014. gadā īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumam izlietoti EUR 35 000.

Krīzes intervences pakalpojums

No 2014. gada 22. oktobra līdz 2014. gada 17. decembrim tika realizēts pilotprojekts par „Krīzes intervences pakalpojuma” sniegšanu. Pakalpojuma mērķis, nodrošināt krīzes intervences pakalpojumu ģimenes dzīvesvietā, organizējot speciālistu intervenci krīzes situācijā, piesaistot nepieciešamos pakalpojumus, lai novērstu bērna/u izņemšanu no ģimenes vai veicinātu atgriešanos tajā. Pakalpojumu sniedz trīs līgumorganizācijas un struktūrvienība RPBJC „Krīzes centrs”.

Pakalpojums tika nodrošināts 11 ģimenēm (7 ģimenes līgumorganizācijām un 4 ģimenes RPBJC). Pakalpojuma sniegšanas rezultātā desmit ģimenēs netika pārtrauktas aizgādības tiesības un bērni atgriezās bioloģiskajā ģimenē, savukārt vienā ģimenē nebija iespējams bērna aprūpi un audzināšanu turpināt bioloģiskajā ģimenē.

Pilotprojektam plānotais finansējums līgumorganizācijām bija EUR 2000 vienai ģimenei, bet pēc pilotprojekta noslēguma tika secināts, ka vidēji pakalpojums vienai ģimenei izmaksāja EUR 917 (maks. EUR 2000, min. EUR 688).

Konsultatīvie krīzes centri

Konsultatīvais krīzes centrs nodrošina konsultatīvu profesionālu psiholoģisko, sociālā darba speciālistu un citu speciālistu palīdzību krīzes situācijā (pārdzīvota vardarbība, pašnāvības domas, šķiršanās, tuva cilvēka nāve, pārdzīvoti nelaimes gadījumi). Dienakts krīzes tālruņa pakalpojumu sniedz Biedrība „Skalbes”, nodrošinot psiholoģisko palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām. 2014. gadā kopumā sniegtas 7 817 zvanu konsultācijas, t.sk. 7 187 konsultācijas pieaugušajiem krīzes situācijā un 36 konsultācijas bērniem, kā arī 594 informatīvo zvanu konsultācijas. Salīdzinot ar 2013. gadu, 2014.gadā sniegtas par 207 zvana konsultācijām mazāk.

Pieprasījums pēc krīzes konsultācijām bērniem 2013. gadā un 2014. gadā ir bijis vienāds, t.i., 36 konsultācijas. Bērniem ir iespēja arī izmantot bezmaksas bērnu un jauniešu uzticības tālruni, kura pakalpojumu nodrošina Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija. Aktuālākās problēmas bērniem ir attiecību problēmas un piedzīvotā vardarbība. Pieaugušajiem zvanu iemesls ir vientulība, psihiskas saslimšanas, pašnāvības domas, attiecību problēmas ar partneri. Informatīvo zvanu skaits ir samazinājies par 222 zvaniem.

13. tabula. Konsultatīvā krīzes centra pakalpojums 2012. – 2014. gadā

Pakalpojuma veids	Personu skaits		
	2012	2013	2014
Krīzes tālruņa konsultāciju skaits	7 223	6 614	7 223
Informatīvo zvanu skaits	732	816	594
Kopējais zvanu skaits	7 955	7 430	7 817

Ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpe ir aprūpe, kas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē.

Bērna tiesību un aizsardzību regulējošie normatīvie akti, kā arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums paredz, ka, nodrošinot bērnam ārpusģimenes aprūpi, prioritāri jāvērtē bērna iespējas augt ģimeniskā vidē un tikai tad, ja tas nav iespējams, bērnam nodrošināma institucionāla aprūpe.

Aizbildnība

Aizbildnis ir persona, kas iecelta vai apstiprināta Civillikumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Aizbildnība ir viens no ārpusģimenes aprūpes veidiem. Par aizbildni parasti tiek iecelts kāds no bērna tuvākajiem radniekiem. Ja starp nepilngadīgo radniekiem neatrodas tādi, kuri būtu spējīgi uzņemties aizbildnību, vai arī, ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, ja viņus atlaiž no aizbildņa amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī, ja nepilngadīgajiem nemaz nav radnieku, aizbildņus ieceļ bāriņtiesa no citu personu vidus.

Aizbildnība ir populārākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo, bērnam paliekot bez vecāku gādības, bāriņtiesa, saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, vispirms apzina bērna radniekus un izvērtē iespēju kādam no radnieku vidus kļūt par bērna aizbildni. Bērnam aizbildnība ir labākais un saudzējošākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo bērna turpmākā aprūpe turpinās tuvinieku ģimenē, **bieži vien ierastā vidē tādēļ, ka par aizbildņiem nereti kļūst vecvecāki.** Aizbildnībā nodoto bērnu skaits ir ievērojami lielāks kā audžuģimenēs vai bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits (skat.15. tabulu).

Audzūģimenes

Audzūģimene ir ģimene, kas bārenim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam nodrošina aprūpi līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts vai viņam nodibināta aizbildnība.

2014. gada beigās Rīgā bija 63 audžuģimenes, no tām 58 audžuģimenēs bija ievietoti 93 bērni.

2014. gadā no jauna audžuģimenēs tika ievietoti 56 bez vecāku gādības palikuši bērni un kopumā Rīgā un ārpus Rīgas 112 audžuģimenē atradās 203 Rīgas bērni, kas ir par 11 bērniem mazāk salīdzinoši ar 2013. gadu.

14. tabula. Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits

Ārpusģimenes aprūpes veids	2012	2013	2014
Aizbildnība	1 136	1 114	1 129
Audzūģimene	191	214	203
Bērnu aprūpes iestāde (t.sk. bērnu skaits valsts sociālās aprūpes centros)	494	505	445

Svarīgi ir veidot izpratni iedzīvotāju vidū par ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu vajadzībām, attīstot un popularizējot audžuģimeņu kustību, lai pēc iespējas vairāk bērniem būtu pieejams ārpusģimenes aprūpes pakalpojums ģimeniskā vidē, ja to nav iespējams nodrošināt bērnam paliekot tuvinieku ģimenē – aizbildnībā. Aizbildņiem un audžuģimenēm Rīgas pašvaldībā tiek sniegts gan materiālais, gan konsultatīvi izglītojošais atbalsts.

Materiālais atbalsts aizbildņiem

Aizbildnis saņem šādus valsts noteiktos pabalstus:

- ❖ **valsts sociālo pabalstu** par katru aizbildnībā esošo bērnu EUR 45,53 mēnesī. Ja par bērnu ir piešķirta pensija par apgādnieka zaudējumu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts apgādnieka zaudējuma gadījumā, uzturlīdzekļi no Uzturlīdzekļu garantiju fonda vai ģimenes valsts pabalsts, izmaksājamo pabalstu samazina par attiecīgo summu. Ja par bērnu invalīdu piešķirta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta, izmaksājamo pabalstu par piemaksas apmēru nesamazina;
- ❖ **atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu** EUR 54,07 mēnesī. Atlīdzība nav atkarīga no aizbildnībā esošo bērnu skaita;

❖ valsts sociālos pabalstus, kas paredzēti ģimenēm ar bērniem.

Rīgas pašvaldība, līdztekus valsts noteiktajai atlīdzībai par aizbildņa pienākumu pildīšanu, par katru otro un nākamo bērnu aizbildnim maksā aizbildņa atlīdzību EUR 54,07, tādējādi sniedzot lielāku materiālo atbalstu, ja ārpusģimenes aprūpē nonāk vairāki vienas ģimenes bērni.

2014. gada nogalē aizbildnībā atradās 1 129 Rīgas pašvaldības bērni. Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums aizbildņiem 2014. gadā bija EUR 101 122, 86.

Materiālais atbalsts audžuģimenēm

Valsts atbalsts audžuģimenei:

- ❖ atlīdzība par audžuģimenes pienākuma pildīšanu – EUR 113,83 mēnesī (neatkarīgi no bērnu skaita audžuģimenē);
- ❖ ģimenes valsts pabalsts EUR 11,38 (par pirmo bērnu), EUR 22,76 (par otro bērnu), EUR 34,14 (par trešo un katru nākamo bērnu).

Rīgas pašvaldība papildus valsts noteiktajai atlīdzībai sniedz materiālu atbalstu audžuģimenēm, kurās ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ir ievietots bērns:

- ❖ Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē – EUR 270 (mēnesī par katru bērnu);
 - ❖ Pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei – EUR 163,63 (vienu reizi gadā);
 - ❖ Pašvaldības piešķirtā atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu audžuģimenei, kura ir deklarēta un dzīvo Rīgā un kuras audžuģimenē ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ievietots bērns – EUR 213,43 mēnesī.
- Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums audžuģimenēm 2014. gadā bija EUR 737 714,98.

Lai veicinātu un atbalstītu bērnu ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē sniedzot arī konsultatīvu un izglītojošu atbalstu, Rīgas pašvaldība sadarbībā ar nodibinājumu „Sociālo pakalpojumu aģentūra” kopš 2012. gada realizē sociālo pakalpojumu – „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” (turpmāk – Atbalsta programma).

Audžuģimene, kā arī aizbildnis vai adoptētājs, uzņemas faktiski sveša bērna, kurš ir guvis dažāda veida psihoemocionālas un nereti fiziskas traumas, aprūpi, tādēļ ir svarīgi nodrošināt atbalsta un konsultatīvos pakalpojumus šai specifiskajai mērķa grupai. Atbalsta programma tiek nodrošināta Rīgā deklarētajām audžuģimenēm un audžuģimenēm ārpus Rīgas, kurās ir ievietoti Rīgas bērni, kā arī aizbildņu un adoptētāju ģimenēm, kurām RSD ir konstatējis pakalpojuma nepieciešamību.

Atbalsta programma audžuģimenēm nodrošina konsultācijas ar sociālo darbinieku, psihologu, patronāžas pakalpojumu (audžuģimenes apsekojums dzīvesvietā), mentoru ģimeņu pakalpojumu (pieredzējušo audžuģimeņu atbalsts, padoms, pieredzes apmaiņa), dalību atbalsta grupās, bērna tikšanos ar bioloģisko ģimeni speciālista klātbūtnē, sociālā pedagoga konsultācijas, krīzes konsultācijas pakalpojumu audžuģimenes dzīvesvietā, un psihoterapeita pakalpojumus, kā arī izglītojošo semināru audžuģimenēm un bērnu uzraudzību semināra norises laikā).

2014. gadā Atbalsta programmu audžuģimenēm ir saņēmušas 82 audžuģimenes (213 personas), kas ir par 2 audžuģimeni mazāk nekā 2013. gadā. 2014. gadā Rīgā audžuģimenes statusu ieguvušas 7 jaunas audžuģimenes.

Atbalsta programma aizbildņiem nodrošina sociālā darbinieka, psihologa konsultācijas, patronāžas pakalpojumu, konsultatīvā un informatīvā tālruņa pakalpojumu, psihoterapeita pakalpojumu, krīzes konsultāciju dzīvesvietā, dalību atbalsta grupās un bērnu emocionālās audzināšanas grupas. 2014. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu saņēma 80 aizbildņu ģimenes (143 personas), kas ir par 23 aizbildņu ģimenēm vairāk kā 2013. gadā un par 49 ģimenēm vairāk kā 2012. gadā. Pozitīvi, ka aizbildņu vidū šī atbalsta pakalpojuma pieprasījums pieaug, jo aizbildņi nereti ir bērna bioloģiskās ģimenes radnieki un tādējādi tiek veicināta izpratne par bērna vajadzībām tieši bērna bioloģiskajā ģimenē.

Atbalsta programmas pakalpojumi adoptētājiem nodrošina psihologa pakalpojumu gan adoptētājam, gan bērnam, psihoterapeita, informatīvā tālruņa pakalpojumu un apmācību semināru. Atbalsta programma gūst arvien lielāku popularitāti adoptētāju vidū un aizvien vairāk adoptētāju šos pakalpojumus izmanto. Līdz šim Latvijā normatīvie akti paredz adopcijas noslēpumu, t.i. aizliegumu izpaust ziņas par adopciju bez adoptētāju piekrišanas, un daudzi adoptētāji izvēlas saglabāt adopcijas faktu noslēpumā. Adopcijas popularitāte, izpratne par adopciju un bērna vajadzībām lēnām pieaug. Vērojama pozitīva tendence, ka

adoptētāju skaits, kuri vērsas pēc palīdzības, katru gadu pieaug. 2014. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu ir saņēmušas 17 adoptētāju ģimenes (41 persona), kas ir gandrīz 2 reizes vairāk kā iepriekšējā gadā un 8 reizes vairāk kā 2012. gadā kopš Atbalsta programmas ieviešanas (skat. 15. tabulu).

15. tabula. „Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” pakalpojumu saņēmušo klientu skaits

Mērķa grupa	2012	2013	2014
Audžuģimenes / personas	115 / 254	84 / 217	82 / 213
Aizbildņu ģimenes / personas	31 / 60	57 / 110	80 / 143
Adoptētāju ģimenes / personas	2 / 6	9 / 31	17 / 41

Sociālā pakalpojuma „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” plānotais finansējums 2014. gadam bija EUR 79 531,63, izlietots EUR 77 966.

Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas

Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija (turpmāk - bērnu nams) nodrošina bērnu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu, vispusīgu attīstību un izglītību, sociālo un medicīnisko aprūpi, atbalstot centienus būt patstāvīgam, veicinot bērnu atgriešanos ģimenē un atbalstot bērnu nodošanu adopcijā, audžuģimenē vai aizbildnībā.

2014. gadā bērnu nama pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem sniedza RPBJC 6 struktūrvienības (253 vietas gada sākumā, līdz gada beigām vietu skaits samazināts līdz 236 vietām) un 11 līgumorganizāciju iestādes gada pirmajā pusē, 10 gada otrajā pusē (197 vietas gada pirmajā pusē, 196 gada otrajā pusē, skat. 16. tabulu). Kopumā bērnu nama pakalpojumu 2014. gadā saņēma 524 bērni, kas ir par 68 bērniem mazāk nekā 2013. gadā.

Lai tuvinātu bērnu aprūpi kvalitātes standartu *Quality4children* prasībām – ne vairāk, kā 8 bērni grupā, RPBJC ir samazināts kopējais vietu skaits par 17 vietām, struktūrvienībā „Pārdaugava” par 12 un struktūrvienībā „Vita” par 11 vietām, bet struktūrvienībā „Apīte”, kur tiek nodrošināts jauniešu mājas pakalpojums, veikts telpu remonts, kā rezultātā ir palielināts vietu skaitu par 6 vietām.

Organizējot bērnu nama pakalpojumu tiek izvērtētas bērna intereses, lai bērnam nodrošinātu piemērotāko pakalpojuma sniedzēju. Prioritāte ir bērnu ievietošanai RPBJC struktūrvienībās, īpaši, ja bērna bioloģiskā ģimene uztur kontaktu ar bērnu, tiek izvērtētas bērna individuālās vajadzības un bērna aprūpei tiek nodrošināti atbilstoši aprūpes modeļi - ģimenes tipa aprūpes modelis, jauktas grupas aprūpes modelis, aprūpe bērniem ar attīstības traucējumiem, jauniešu māja. No 2014. gada 2. pusgada struktūrvienībā „Pārdaugava” tiek realizēts jauniešu mājas pakalpojums „nemotivētiem jauniešiem”, t.i. jauniešiem, kuriem ir tendence neapmeklēt skolu, klaiņot. Visi struktūrvienības „Pārdaugava” darbinieki ir piedalījušies mācību seminārā „Pozitīvā bērnu vadīšana un atbalstīšana”, kā rezultātā ir izstrādāta psihosociālās terapijas un rehabilitācijas metodiskā programma darbam ar struktūrvienības „Pārdaugava” jauniešiem.

Ievietojot bērnu aprūpes institūcijā ārpus Rīgas, tiek izvērtētas bērna vajadzības un aprūpe tiek nodrošināta ņemot vērā institūcijas iespējas nodrošināt bērnam atbilstošu izglītības iestādi, veselības aprūpi u.c. bērna vajadzības.

Novērojama pozitīva tendence samazināties institucionālo pakalpojumu saņēmēju skaitam. 2014. gadā institucionālo pakalpojumu ir saņēmušas par 68 personām mazāk nekā 2013. gadā (skat.16. tabulu). Samazinājies gan no jauna iestājušos bērnu skaits - par 77 personām, gan izstājušos bērnu skaits – par 19 personām. Taču statistikas ziņā no jauna iestājušos personu skaits institūcijā nepilnīgi atspoguļo situāciju ārpusģimenes aprūpē nonākušo bērnu, jo gada nogalē krīzes centros atradās 28 bērni, par kuriem bija pieņemts bāriņtiesas lēmums par ievietošanu institūcijā, taču bērnu ievietošana iestādē aizkavējās, jo dažās RPBJC struktūrvienībās tika veikts grupu remonts, kā arī bērnu ilgstošās aprūpes pakalpojuma iepirkuma rezultātā, no 2015. gada pakalpojuma sniegšanā iesaistījās jauna līgumorganizācija, kurā iespējams ievietot

Rīgas pašvaldības ārpusģimenes aprūpē esošos bērnus. 2014. gadā tika izbeigta sadarbība ar līgumorganizāciju - Irlavas bērnu namu – patversmi, kur pakalpojums līdz pilngadības sasniegšanai tika nodrošināts 1 jaunietim.

16. tabula. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās pakalpojumu saņēmušo bērnu skaits 2012. – 2014. gadā

	2012	2013	2014
Vietu skaits	427	494	450/432
No jauna institūcijā iestājušās personas	154	174	97
No institūcijas izstājušās personas	175	190	171
Pakalpojumu saņēmušās personas	593	592	524

Finanšu izlietojumu pašvaldības un līgumorganizāciju bērnu namos atspoguļots 4. tabulā.

Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2014. gadā izlietoti EUR 1 015 327,39.

Līgumorganizācijas, kuras sniedza ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu Rīgas bērniem 2014. gadā:

- ❖ Nodibinājums „Fonds „Grašu bērnu ciemats””;
- ❖ Ventpils novada bērnu nams „Stikli”;
- ❖ Irlavas bērnu nams – patversme;
- ❖ Alojās novada domes bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Zīles”;
- ❖ Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” (pakalpojums SOS bērnu ciematā Īslīcē un SOS bērnu ciematā Valmierā);
- ❖ Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga” filiāles „Rīga” un „Pļavnieki”;
- ❖ Valkas novada atbalsta centrs „Saulīte”;
- ❖ Kokneses novada Ģimenes atbalsta centrs „Dzeguzīte”;
- ❖ Tiskādu bērnu nams;
- ❖ Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”;
- ❖ Biedrība „Asociācija „Dzīvesprieks””.

17. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu un Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi

Gads	Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu		Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi (EUR)	
	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos
2012	351	242	2 929 458	1 091 882
2013	357	235	3 415 093	1 277 477
2014	310	214	3 257 637	1 015 327

2014. gadā pašvaldības bērnu namā ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu saņēmuši par 47 bērniem mazāk kā 2013. gadā un par 41 bērnu mazāk kā 2012. gadā. Ārpusģimenes aprūpē nonākušie bērni prioritāri tiek ievietoti pašvaldības bērnu namā, bet, ja tas nav iespējams, tiek izvērtēta iespēja bērnus ievietot līgumorganizāciju bērnu aprūpes iestādēs. 2014. gadā līgumorganizāciju bērnu namos pakalpojumu ir saņēmuši par 21 bērnu mazāk nekā 2013. gadā un par 28 bērniem mazāk kā 2012. gadā.

2014. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem, ir palielinājies bioloģiskajā ģimenē atgriezto bērnu skaits, par 8 bērniem vairāk kā 2013. gadā un par 11 vairāk kā 2012. gadā. Salīdzinoši ar iepriekšējiem gadiem ir arī palielinājies adoptēto bērnu skaits – par 13 vairāk salīdzinoši ar 2013. gadu un par 2 vairāk salīdzinot ar 2012. gadu. Aizbildnībā nodoto bērnu skaits ir nedaudz palielinājies – par 3 vairāk salīdzinājumā ar 2013. gadu. Audžuģimenēs ievietoto bērnu skaits ir vērojama tendence samazināties – 2014. gadā audžuģimenēs ievietoti par 20 bērniem mazāk salīdzinājumā ar 2013. gadu un par 5 mazāk salīdzinājumā ar 2012. gadu. Samazinājies to bērnu skaits, kuru izstāšanās iemesla norādīts „cits iemesls”, t.i. piešķirts atbilstošāks pakalpojums vai beidzies piešķirtais bērnu nama pakalpojuma saņemšanas termiņš. Izstāšanās iemesli ir šādi:

- ❖ 4 bērniem piešķirts valsts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums;
- ❖ izstājušies 3 jaunieši, kuri uz vecāku iesnieguma pamata saņēma pakalpojumu „Ilgtermiņa korekcijas programma pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem” RPBJC struktūrvienībā „Ilga”;
- ❖ 1 jauniets miris.

18. tabula. Bērnu izstāšanās iemesli no bērnu namiem 2012. - 2014. gadā

	2012	2013	2014
Atgriezušies pie vecākiem	31	34	42
Adoptēti	31	20	33
Nodoti aizbildnībā	15	17	20
Nodoti audzināšanā audžuģimenēs	22	37	17
Uzsākuši patstāvīgu dzīvi	53	51	51
Cits iemesls	23	31	8
Kopā	175	190	171

RPBJC struktūrvienība „Imanta” (Imantas 7.līnijā 4).

RPBJC struktūrvienības „Imanta” vokālā ansambļa „7.līnija” CD disks „Tavs ceļš uz sirdi”.

Sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās

No 2012. gada Rīgas pilsētas pašvaldībā sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem (turpmāk – Bārenis), kuri ir ārpusģimenes aprūpē, 6 mēnešus pirms Bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās un līdz pilngadīga Bāreņa 24 gadu vecumam, tiek veikts saskaņā ar Labklājības departamenta iekšējiem noteikumiem „Kārtība, kādā tiek nodrošināts sociālā darba process darbā ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušu bērnu, kurš ir ārpusģimenes aprūpē un pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās”. Kārtība paredz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju (turpmāk – ārpusģimenes aprūpes institūcija) un RSD obligāti veicamās darbības darbā ar Bāreņiem un pilngadību sasniegušu Bāreņiem.

2014. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica 11 RSD sociālie darbinieki. 2014. gadā sociālo darbinieku redzeslokā bija 969 pilngadīgi Bāreņi (1 darbiniekam vidēji bija 88 klientu lietas, no tām, veicot sociālo darbu ar gadījumu, 1 darbiniekam vidēji 12 klientu lietas bija aktīvas). RSD, pieaugot sociālo gadījumu skaitam, kad nepieciešams aktīvs sociālais darbs ar citām mērķa grupām, visi minētie sociālie darbinieki veica sociālo darbu ar gadījumu arī ar ģimenēm ar bērniem, ar ģimenēm, kurās ir bērns invalīds u.c. mērķa grupām. Salīdzinoši 2013. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica 10 RSD sociālie darbinieki, kuru redzeslokā bija 815 pilngadīgi Bāreņi (1 darbiniekam vidēji bija 82 klientu lietas).

Viens no ārpusģimenes aprūpes galvenajiem mērķiem ir sagatavot Bāreņiem patstāvīgai dzīvei, t.i. Bāreņiem ārpusģimenes aprūpes institūcijā, aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē jāapgūst dažādas sociālās prasmes, kuras nepieciešamas patstāvīgas dzīves uzsākšanai, piemēram, izīrēt dzīvokli, atrast darbu, veikt pašaprūpi, turpināt mācības utt. Ja kādu no patstāvīgas dzīves uzsākšanai nepieciešamajām sociālajām prasmēm Bārenis nav apguvis pietiekami, tad ir nepieciešams sociālā dienesta sociālā darbinieka atbalsts un palīdzības process jeb sociālais darbs ar individuālu gadījumu.

2014. gadā no iepriekš minētajiem Rīgas Sociālā dienesta redzeslokā esošajiem 969 pilngadīgajiem Bāreņiem, sociālais darbs ar gadījumu veikts ar 288 jeb 30% Bāreņiem, t.sk.:

- ar 155 Bāreņiem, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, t.i. ar 26% no kopējā aizbildnībā bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (594);
- ar 99 Bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā, t.i. ar 31% no kopējā institūcijās bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (322);
- ar 7 Bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē, t.i. ar 27% no kopējā audžuģimenēs bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (26).

Salīdzinoši 2013. gadā sociālais darbs ar gadījumu tika veikts ar 522 jeb 64% pilngadīgiem Bāreņiem. Tas nozīmē, ka 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013.gadu sociālais darbs ar gadījumu ar pilngadīgiem Bāreņiem tika veikts par 234 gadījumiem mazāk. Tomēr jāatzīst, ka minētos datus par 2014. gadu nevar objektīvi salīdzināt ar 2013. gada datiem, jo 2014. gadā tika precizēta metodika, un atskaites par darbu ar Bāreņiem aizpildīšanai.

Visbiežāk Bāreņiem konstatētās trūkstošās prasmes un resursi - prasmes vai izglītība darba atrašanā, prasmes mājokļa jautājuma risināšanā, neorientēšanās daudzajos normatīvajos aktos, līdz ar to nepieciešamība pēc juridiskajām konsultācijām (piemēram, dzīvokļa rindas jautājumu risināšanā, īres līguma sastādīšanā u.c.), apgrūtināta saskarsme ar apkārtējiem cilvēkiem. Daļai pilngadīgo Bāreņu ir atkarības, vardarbīga uzvedība, kā arī tendence veikt likumpārkāpumus. 2014. gadā, veicot sociālo darbu ar gadījumu, no 288 Bāreņiem – 52% pilngadīgo Bāreņu sociālie darbinieki identificēja problēmas, kas saistītas ar mājokļa jautājuma risināšanu, 50% - izglītības, 28% sociālo prasmju trūkuma (bērnu audzināšana un aprūpe, sadzīves vadīšana, pašaprūpe), 19% - nodarbinātības, 12% - saskarsmes/konfliktu, 6% veselības, 3,5% - atkarības, 3,5% - nenokārtotu dokumentu, 2,5% - uzvedības (likumpārkāpumi), 1,5% – pret personu vērstas vardarbības un 1,5% gadījumu - valsts valodas atestācijas trūkuma problēmas.

Savukārt 681 jeb 70% gadījumos no kopējā Bāreņu skaita (969), 2014. gadā pēc pilngadīgo Bāreņu sociālās situācijas izvērtēšanas, Bāreņiem sniegts atbalsts, piešķirtas valsts noteiktās sociālās garantijas, bet sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts, t.sk.:

- ar 439 Bāreņiem, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, t.i. ar 74% no kopējā aizbildnībā bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (594);
- ar 223 Bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā, t.i. ar 69% no kopējā institūcijās bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (322);
- ar 19 Bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē, t.i. ar 73% no kopējā audžuģimenēs bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (26).

Sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts:

- 534 jeb 78% gadījumu, ja jaunietis pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās bija spējīgs dzīvot patstāvīgi bez sociālā darbinieka regulāra atbalsta;
- 37 jeb 5% gadījumu jaunietis nebija motivēts sadarboties ar sociālo darbinieku;
- 110 jeb 16% gadījumu, ja pilngadīgo Bāreņu dzīvesvieta bija ārpus Rīgas.

Salīdzinoši 2013. gadā sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts 293 jeb 36% gadījumos no kopējā Bāreņu skaita (815), t.sk. 184 vai 63% gadījumos sociālo darbu ar gadījumu nebija nepieciešamības uzsākt, bet 109 vai 37% gadījumos Bāreņi dzīvoja ārpus Rīgas. Tas nozīmē, ka 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu par 388 gadījumiem palielinājās gadījumu skaits, kad sociālais darbs ar gadījumu ar pilngadīgiem Bāreņiem netika veikts. Tomēr jāatzīst, ka minētos datus par 2014. gadu nevar objektīvi salīdzināt ar 2013. gada datiem, jo 2014. gadā tika precizēta metodika, atskaites par darbu ar Bāreņiem aizpildīšanai.

2014. gadā kā jauni RSD klienti reģistrēti 165 pilngadīgie Bāreņi, no kuriem ar 82 (50%) netika veikts sociālais darbs ar gadījumu, bet ar 83 (50%) tika veikts sociālais darbs ar gadījumu. No minētajiem 83 Bāreņiem, ar kuriem veikts sociālais darbs ar gadījumu, 3 bija no audžuģimenes (2% no kopējā pirmreizēji reģistrēto klientu skaita), 39 – pēc aizbildnības (24% no kopējā pirmreizēji reģistrēto klientu skaita), 41 – pēc ārpusģimenes aprūpes institūcijas (25% no kopējā pirmreizēji reģistrēto klientu skaita) (skat. 19. tabulu).

Neskatoties uz to, ka ar visiem pirmreizēji reģistrētiem Bāreņiem nav nepieciešamības veikt sociālo darbu ar gadījumu, RSD darbinieki pirmā gada laikā pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās Bāreņiem pastiprināti pievērš uzmanību šīm personām un piedāvā sniegt nepieciešamo atbalstu un palīdzību veiksmīgai patstāvīgas dzīves uzsākšanai, t.sk. ne retāk kā vienu reizi pusgadā Bāreņi apmeklē dzīvesvietā, nepieciešamības gadījumā Bāreņiem ir iespēja saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu. Pilngadīgiem Bāreņiem RSD dienestā tiek piedāvāta iespēja saņemt nepieciešamo atbalstu un palīdzību;

2014. gadā RSD redzeslokā esošajiem 30% (288) pilngadīgajiem Bāreņiem pēc ārpusģimenes aprūpes bija grūtības uzsākt patstāvīgu dzīvi (tie bija 155 Bāreņi, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, 99 Bāreņi, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā un 7 Bāreņi, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē). Šiem Bāreņiem RSD sniegts atbalsts un palīdzība sociālo problēmu risināšanā, veicot sociālo darbu ar gadījumu;

Lai ārpusģimenes aprūpes laikā Bāreņi tiktu sagatavoti patstāvīgai dzīvei, aizbildņu ģimenēm un audžuģimenēm tiek sniegts Rīgas pilsētas pašvaldības atbalsts no 2012. gada 1. jūnija nodrošinātā pakalpojuma „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” ietvaros (detalizētāku informāciju skatīt sadaļā „Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem”), kā arī ārpusģimenes aprūpes institūciju galvenajos pienākumos ietilpst aktivitāšu, kas vērstas uz institūcijās dzīvojošo Bāreņu sadzīves un sociālo prasmju attīstīšanas īstenošanu.

19. tabula. Darbs ar pilngadīgiem Bāreņiem Rīgas Sociālajā dienestā 2012. - 2014. gadā

Pārskata periods	Bāreņim sniegts atbalsts, bet nav veikts sociālais darbs ar gadījumu						Ar Bāreņi veikts sociālais darbs ar gadījumu				tai skaitā			Bāreņu skaits kopā	Periodā no jauna reģistrētie Bāreņi	tai skaitā		No jauna reģistrētie Bāreņi, ar kuriem veikts sociālais darbs ar gadījumu		
	no audžuģimenes	pēc aizbīdības	pēc institūcijas	kopā	tai skaitā no kopējā Bāreņu skaita ārpus Rīgas dzīvojošie	tai skaitā no kopējā Bāreņu skaita, cik Bāreņi atlekušies no sadarbības	aktīvas lietas**	neaktīvas lietas**	slēgtas lietas (neiekļūst pūta sociālā gadījuma risināšanai)**	kopā	no audžuģimenes	pēc aizbīdības	pēc institūcijas			nav veikts sociālais darbs ar gadījumu	veikts sociālais darbs ar gadījumu	no audžuģimenes	pēc aizbīdības	pēc institūcijas
2012	9	520	278	807	117	*	92	87	12	240	6	138	96	1047	112	*	*	*	*	*
2013	30	171	92	293	109	*	153	128	28	522	117	233	172	815	132	*	*	*	*	*
2014	19	439	223	681	110	37	127	72	89	288	7	155	99	969	165	82	83	3	39	41

*dati netika uzskaitīti

** Klientu lietu statuss gada laikā ir mainīgs, līdz ar to nevar noteikt precīzu kopējo, aktīvo, neaktīvo un noslēgto klientu lietu skaitu gadā. Tabulā norādīts vidējais klientu lietu skaits ceturksnī.

RPBJC „Vita” audzēkņi apglezno sētu, lai vidi padarītu košāku un interesantāku.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā

Sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā saņem personas, kuras dzīvo vienas, vai gadījumā, ja ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vecuma, veselības stāvokļa vai nodarbinātības dēļ nevar nodrošināt tai nepieciešamo aprūpi.

Rīgas pašvaldība sniedz šādus sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā:

- ❖ aprūpe mājās;
- ❖ silto pusdienu piegāde mājās;
- ❖ pakalpojums „Drošības poga”;
- ❖ pavadoņa - asistenta pakalpojums.

Lai Rīgas iedzīvotājiem radītu vienlīdzīgus nosacījumus aprūpes mājās pakalpojuma vai aprūpes mājās pabalsta izvēlē un, ņemot vērā to, ka aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanas izmaksas ir lielākas nekā pabalsts Rīgas domes 2012. gada 12. septembra saistošajos noteikumos Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un apmaksas kārtība” (spēkā no 14.08.2014.) izdarīti grozījumi, nosakot, ka persona var izvēlēties saņemt aprūpes mājās pakalpojumu pašvaldības iepirkuma ceļā nodrošināta aprūpes mājās pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā vai, ja personas (ģimenes) rīcībā esošie līdzekļi nepārsniedz Latvijas Republikā noteiktās minimālās algas apmēru katram ģimenes loceklim (2014. gadā – EUR 320) - materiāla atbalsta veidā (turpmāk - aprūpes mājās pakalpojums materiālā atbalsta veidā), kas paredzēts samaksai par aprūpes mājās pakalpojuma sniegšanu personas izvēlētam aprūpes mājās veicējam. Līdz 14.08.2014. daļai personu, kuru ienākumi neatbilda noteiktajiem kritērijiem (personas, kuru vidējie ienākumi pēdējo trīs mēnešu laikā pārsniedza EUR 192,09 katram ģimenes loceklim vai atsevišķi dzīvojošai personai darbspējīgā vecumā mēnesī, bet atsevišķi dzīvojošam vecuma vai invaliditātes pensijas vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējam pārsniedza EUR 234,77 mēnesī), nebija tiesību saņemt aprūpes mājās pakalpojumu materiālā atbalsta veidā, bet bija jāizvēlas saņemt aprūpes mājās pakalpojuma sniedzēja sniegts pakalpojums.

2014. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus sniedza 7 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgti 5 pakalpojumu nodrošināšanas līgumi, t.sk. aprūpes mājās pakalpojumu sniedza 6 līgumorganizācijas, pakalpojumu „silto pusdienu piegāde mājās” – 1, pakalpojumu „Drošības poga” – 1, pavadoņa - asistenta pakalpojumu – 1.

2014. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīvesvietā kopumā saņēmušas 6 602 personas. Minēto pakalpojumu nodrošināšanai, t.sk. aprūpes mājās, silto pusdienu piegādes mājās pakalpojuma, pakalpojuma „Drošības poga”, pavadoņa - asistenta pakalpojuma nodrošināšanai un aprūpes mājās pakalpojumam materiālā atbalsta veidā, 2014. gadā kopumā izlietoti EUR 7 195 573 (skat. 20. tabulu).

Pakalpojumu saņēmēju skaits 2014. gadā (6 602) salīdzinoši ar 2013. gadu (5 747) ir par 663 personām jeb 12% lielāks, arī izlietotais finansējums 2014. gadā (EUR 7 157 015) ir par EUR 2 020 221 jeb 39% lielāks nekā 2013. gadā (EUR 5 136 794).

2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu ir pieaudzis aprūpes mājās un „Drošības poga” pakalpojuma saņēmēju skaits. Vislielākais ir aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaita pieaugums - kopā par 568 personām jeb 14%, kā arī šim mērķim izlietotā finansējuma pieaugums par EUR 2 044 916 jeb 49%. Savukārt „Drošības poga” pakalpojumu 2014. gadā saņēma par 34 jeb 9% personu vairāk nekā 2013. gadā, bet finansējuma pieaugums – par EUR 10 952 jeb 19%.

Aprūpes mājās pakalpojuma materiālā atbalsta veidā saņēmēju skaits ir palielinājies par 172 personām jeb 11%. Tendenci var skaidrot ar iepriekš minēto par nosacījumu vienādošanu aprūpes mājās pakalpojuma materiālā atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja sniegta pakalpojuma veidā saņemšanai.

Saistībā ar sociālās aprūpes pakalpojumu saņēmēju regulāru vajadzību pārvērtēšanu un iespēju produktu piegādi un ēdiena pagatavošanu nodrošināt aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros, 2014. gadā pakalpojumu „silto pusdienu piegāde mājās” (479) saņēma par 189 personām jeb 28 % mazāk nekā 2013. gadā (668).

Arī pavadoņa - asistenta pakalpojumu 2014. gadā (54) salīdzinājumā ar 2013. gadu (94) saņēma par 40 personām jeb 43% mazāk. Šī tendence ir skaidrojama ar to, ka saskaņā ar Invaliditātes likumu no 2011.

gada 1. janvāra personām ar I grupas redzes invaliditāti ir iespēja saņemt valsts pabalstu par asistenta izmantošanu, bet no 2013. gada 1. janvāra personām ar funkcionāliem traucējumiem ir iespēja saņemt valsts finansētu asistenta pakalpojumu. Līdz ar to minētā valsts atbalsta saņēmējiem nav nepieciešamība saņemt pašvaldības palīdzība pavadona - asistenta pakalpojuma nodrošināšanā.

Ir vērojama tendence, ka aprūpējamo personu pašaprūpes spējas samazinās, līdz ar to aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros personai nepieciešams nodrošināt lielāku aprūpes stundu skaitu. 2014. gadā salīdzinoši ar 2013. gadu klientu skaits ar noteikto 1. aprūpes līmeni (līdz 4 stundām nedēļā) ir samazinājies par 26 personām jeb 4%, ar 2. līmeni (līdz 6 stundām nedēļā) - palielinājies par 40 personām jeb 4%, ar 3. līmeni (līdz 12 stundām nedēļā) – palielinājies par 243 personām jeb 10%, un ar 4. aprūpes līmeni (līdz 35 stundām nedēļā) – palielinājies par 471 personām jeb 22%. Aprūpē mājās nodrošināto aprūpes stundu skaits 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu pieaudzis par 31%.

Minēto tendenci var skaidrot ar sabiedrības novecošanos, iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos (saskaņā ar VSAA datiem Rīgā 2015. gada 1. janvārī (49 750) bija par 1 676 personām ar invaliditāti jeb par 3,5% vairāk nekā 2014. gada 1. janvārī (48 074)). Savukārt personu skaits ar I grupas invaliditāti 2015. gada 1. janvārī (6788) bija par 538 personām jeb 9% lielāks nekā 2014. gada 1. janvārī (6 250).

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2015. gadā saglabāsies aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaita un apjoma pieaugums. Ņemot vērā šo tendenci, 2014. gada otrajā pusgadā uzsākts izpētes darbs par iespējamu jauna aprūpes mājās pakalpojuma apmaksas modeļa ieviešanu.

20. tabula. Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2012	2013	2014
Personu skaits	5 203	5 748	6 602
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	4 685 878	5 136 795	7 195 573

Aprūpe mājās

Aprūpe mājās nodrošina personas pamatvajadzību apmierināšanu, palīdzību mājas darbos un personiskajā aprūpē personām, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ.

Aprūpes mājās nepieciešamības izvērtēšanu veic RSD sociālā darba speciālists, aizpildot personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karti, kurā tiek noteikts personai nepieciešamās aprūpes līmenis atbilstoši personas pašaprūpes spējām un aktivitātēm, kuras tā nevar veikt pati (skat. 21. tabulu).

21. tabula. Aprūpes mājās pakalpojuma apjoms

Aprūpes līmenis	Sniegtā pakalpojuma ilgums nedēļā
I	Aprūpe nepieciešama līdz 4 stundām nedēļā
II	Aprūpe nepieciešama līdz 6 stundām nedēļā
III	Aprūpe nepieciešama līdz 12 stundām nedēļā
IV	Aprūpe nepieciešama līdz 35 stundām nedēļā

2014. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināja 4 650 personām, pērkot pakalpojumu no 6 līgumorganizācijām - SIA „Aprūpes birojs”, SIA „Mājas aprūpe”, biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” un SIA „Pirmais patronāžas serviss” par kopējo summu EUR 6 183 757 (skat. 22. tabulu).

Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās

Rīgas pašvaldība paredz arī alternatīvu aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināšanas veidu, kad aprūpi mājās veic klienta izvēlēta privātpersona un pašvaldība sniedz materiālu atbalstu aprūpējamajai personai aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai (ja personas (ģimenes) rīcībā esošie līdzekļi nepārsniedz Latvijas Republikā noteiktās minimālās algas apmēru katram ģimenes loceklim (2014. gadā – EUR 320).

2014. gadā aprūpes mājās pakalpojumu materiālā atbalsta veidā saņēma 1 699 personas par kopējo summu EUR 575 871 (skat. 22. tabulu).

Salīdzinot aprūpes mājās pakalpojuma materiāla atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja sniegta pakalpojuma veidā saņēmēju skaitu, var konstatēt, ka ir saglabājusies iepriekšējo gadu tendence, t.i. ievērojami vairāk aprūpējamās personas izvēlas saņemt aprūpes mājās pakalpojumu (73%) nevis materiālu atbalstu ģimenes locekļiem šāda pakalpojuma nodrošināšanai (27%).

22. tabula. Pakalpojuma „Aprūpe mājās” saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2012	2013	2014
Aprūpes mājās pakalpojums	3 604	4 080	4 650
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	3 541 531	4 138 841	6 183 757
Aprūpes mājās pakalpojums materiālā atbalsta veidā	1 431	1 528	1 699
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	557 929	600 964	575 871
Kopā*	5 036	5 608	6 349
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	4 099 459	4 739 805	6 759 628

* Aprūpes mājās pakalpojuma materiāla atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja sniegta pakalpojuma veidā saņēmējiem var būt mainījies finansējuma saņemšanas veids, tādēļ personas, kuras ir uzskaitītas abās grupās, kopējā statistikā ir skaitītas vienu reizi.

Pakalpojums „Drošības poga”

Pakalpojums „Drošības poga” nodrošina nepārtrauktas saziņas iespējas, informatīvu atbalstu un palīdzību 24 stundas diennaktī personām, kurām vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ pastāv risks nonākt bezpalīdzības stāvoklī.

2014. gadā pakalpojumu „Drošības poga” Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Mājas neatliekamā izsaukuma dienests. Pakalpojums „Drošības poga” piešķirts 434 personām par kopējo summu EUR 67 571 (skat. 23. tabulu).

23. tabula. Pakalpojuma „Drošības poga” saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2012	2013	2014
Pakalpojuma saņēmēju skaits	372	400	434
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	53 536	56 619	67 571

Pakalpojums „Silto pusdienu piegāde mājās”

Silto pusdienu piegāde mājās tiek nodrošināta personām, kuras fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ pašas nevar pagatavot siltu ēdienu, kā arī tām personām, kuras to nevar pagatavot sadzīves apstākļu dēļ.

2014. gadā pakalpojums „Silto pusdienu piegāde mājās” piešķirts 479 personām par kopējo summu EUR 327 685 (skat. 24. tabulu).

Minēto pakalpojumu 2014. gadā nodrošināja pilnsabiedrība „COMPLEX FOOD”.

24. tabula. Pakalpojuma „Silto pusdienu piegāde mājās” saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2012	2013	2014
Pakalpojuma saņēmēju skaits	1 015	668	479
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	526 418	336 375	327 685

Pavadoņa-asistenta pakalpojums

Pavadoņa - asistenta pakalpojums nodrošina fizisku un informatīvu atbalstu personām, kurām fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ ir apgrūtināta pārvietošanās ārpus mājokļa, apmeklējot valsts vai pašvaldības iestādes un organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai.

2014. gadā pavadoņa - asistenta pakalpojums piešķirts 54 personām par kopējo summu EUR 2 131 (skat. 25. tabulu).

Minēto pakalpojumu 2014. gadā nodrošināja biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”.

25. tabula. Pavadoņa - asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2012	2013	2014
Pakalpojuma saņēmēju skaits	126	94	54
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	6 467	3 994	2 131

Dienas centri pilngadīgām personām

Dienas centri (turpmāk – DC) ir pakalpojums, kas rada iespēju personai attīstīt sociālās prasmes, izglīties un saturīgi pavadīt brīvo laiku. DC palīdz cilvēkiem veidot sociālos kontaktus, gūt atbalstu, mudina iesaistīties dažādās individuālās, grupas un kopienas aktivitātēs. Klienti lielā mērā ir aicināti veidot DC aktivitāšu saturu paši, viņi piedalās to organizēšanā un apzina citus, kam ir nepieciešams sociāls atbalsts. Iespēja piedalīties DC aktivitātēs ir jebkurai pilngadīgai personai, bet īpaši aicināti ir tuvākajā kopienā dzīvojošie iedzīvotāji (t. sk. personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu, personas ar invaliditāti, personas, kuras nav nodarbinātas, kā arī citas pilngadīgas personas). DC darbojas pēc brīvā apmeklējuma principa. Šo centru apmeklēšanai klientam nav nepieciešams RSD nosūtījums.

DC pakalpojuma ietvaros tiek organizētās individuālās un grupu nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, fizisko aktivitāšu, radošās, interešu u.c. nodarbības speciālistu vadībā), informatīvi-izglītojošie pasākumi (lekcijas, ekskursijas, kultūras pasākumi u.c.). DC klientiem pieejamas sociālā darbinieka un citu speciālistu (piemēram, psihologa, fizioterapeita u.c.) konsultācijas, kā arī tiek sniegti atbalsta pakalpojumi tuviniekiem (konsultācijas, atbalsta, izglītojošās grupas u.c.). Tāpat vairākos DC tiek attīstīta sadarbība un atbalsta sniegšana kopienas nevalstiskajām organizācijām (iespēju robežās nodrošināta iespēja izmantot DC telpas u.tml.).

2014. gadā Rīgā darbojās 13 DC, t.sk. 7 Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības un 6 līgumorganizāciju iestādes.

2014. gadā DC pilngadīgām personām pakalpojumus sniedza:

- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kengarags”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzars”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kamene”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzieds”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Rīdzene”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Vecmīlgrāvis”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kastanis”;

- ❖ Latvijas Neredzīgo biedrības „Strazdumuižas rehabilitācijas dienas centrs” DC „Strazdumuižas dienas centrs”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija”” DC „Aspazija”;
- ❖ Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” daudzfunkcionālais DC „Paaudzes” un DC „Mēs” (darbojas no 07.10.2014.);
- ❖ Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „RASA”;
- ❖ SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” DC „Rītausma” (darbojas no 01.09.2014.).

2014. gadā DC pakalpojumu saņēma 3 453 personas. DC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2014. gadā bija EUR 313 997 (skat. 26. tabulu).

2014. gadā salīdzinoši ar 2013. gadu DC klientiem nodrošināts plašāks pakalpojumu piedāvājums, veiksmīgi tiek organizēta sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām, kā arī gada beigās tika atvērti divi jauni DC. Līdz ar to DC klientu skaits palielinājies par 7%, bet apmeklējumu skaits par 18%.

26. tabula. Dienas centra pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2012	2013	2014
Dienas centru skaits	9	11	13
Klientu skaits	2 333	3 219	3 453
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	220 056	281 332	313 997

Vairākos RSD DC tiek nodrošinātas un organizētas **atbalsta grupas bezdarbniekiem**, turklāt šiem cilvēkiem ir iespēja saņemt arī citus DC piedāvātos pakalpojumus. Atbalsta grupas bezdarbniekiem tiek organizētas ar mērķi atbalstīt bezdarbniekus, motivēt apgūt jaunas prasmes, piedalīties nodarbinātību veicinošos pasākumos un iekļauties darba tirgū, kā arī palīdzēt risināt dažādas sadzīves situācijas (vairāk informācijas skat. sadaļā Nodarbinātības jautājumu koordinācija).

Dienas aprūpes centri personām ar demenci

Dienas aprūpes centri personām ar demenci (turpmāk - DAC) ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina sociālo aprūpi. DAC mērķis ir iespēju robežās uzturēt un attīstīt klientu sociālās prasmes un nodrošināt saturīgu brīvā laika pavadīšanu, bet vienlaicīgi atslogot arī klientu piederīgos no aprūpes pienākumu veikšanas, radot iespēju pilnvērtīgi atgriezties darba tirgū.

DAC pakalpojuma saņemšanai klientam nepieciešams RSD izsniegts nosūtījums.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta klientu uzraudzība, nepieciešamības gadījumā tiek sniegta palīdzība pašaprūpē, organizētas nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, mūzikas, mākslas, kustību terapijas u.c. nodarbības speciālistu vadībā), kultūras pasākumu apmeklēšana, sociālā darbinieka, ergoterapeita, fizioterapeita, psihologa u.c. speciālistu konsultācijas, kā arī atbalsta pakalpojumi (konsultācijas, atbalsta grupas u.c.) klientu tuviniekiem.

2014. gadā Rīgā darbojās 3 DAC (kopā 60 vietas) ,t.sk.: 1) DAC „Ozolaine” (20 vietas) – RSD struktūrvienība; 2) SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (20 vietas), 3) biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (20 vietas) – līgumorganizāciju DAC.

2014. gadā DAC pakalpojumu saņēma 76 personas, kas salīdzinājumā ar 2013. gadu ir par 8 klientiem mazāk (var skaidrot ar to, ka klientu maiņa DAC bija mazāka nekā iepriekšējā gadā). Pieprasījums pēc DAC pakalpojuma pieaug, jo pieaug personu ar demenci skaits (statistikas dati liecina, ka, piemēram, 48 personas jeb 36% no ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pilngadīgām personām pakalpojuma saņemšanai rindā reģistrētajām 135 personām (31.12.2013.) bija personas ar demenci), bet ar esošajiem resursiem DAC pakalpojumu lielākam klientu skaitam nav iespējams nodrošināt.

Ņemot vērā sociālo pakalpojumu izmaksu sadārdzinājumu saistībā ar valstī pieaugošajām preču un pakalpojumu cenām, lai pakalpojuma kvalitāti varētu saglabāt esošajā līmenī, Rīgas pilsētas pašvaldības 2014. gada budžetā no 2014. gada maija paredzēja finansējumu DAC pakalpojuma cenas palielinājumam par 10%.

DAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2014. gadā bija EUR 165 728 (skat. 27. tabulu).

27. tabula. Dienas aprūpes centra personām ar demenci pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2012	2013	2014
Dienas aprūpes centru personām ar demenci skaits	3	3	3
Klientu skaits	86	84	76
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	170 036	166 840	165 728

Apkopojot informāciju par DC/DAC pilngadīgām personām pakalpojumiem, secināms, ka pieaug pieprasījums pēc minētajiem pakalpojumiem. Tāpat arī, lai nodrošinātu DC/DAC pieejamību pēc iespējas tuvāk pakalpojumu saņēmēju dzīvesvietai, būtu nepieciešams izveidot DC Rīgas Pārdaugavas rajona Zemgales priekšpilsētā un Kurzemes rajonā (Bolderājā), bet DAC personām ar demenci Rīgas Latgales rajonā un Ziemeļu rajona Vidzemes priekšpilsētā.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem

Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – DAC) nodrošina uzturēšanos DAC pilnu darba dienu, ēdināšanu, kā arī organizē izglītojošas, sociālo prasmju un darba iemaņu apguves nodarbības.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek organizētās nodarbības (rokdarbi, radošās darbnīcas, konditoreja, klūgu pīšana, mūzika, dzīves mācība u.c.), brīvā laika aktivitātes (ekskursijas, izstāžu un koncertu apmeklēšana u.c.). Tāpat arī DAC speciālisti sniedz konsultācijas klientu ģimenēm par pedagoģijas, sociālajiem un tiesiskajiem jautājumiem, organizē atbalsta un izglītojošas grupas tuviniekiem un atbalsta personām.

Rīgā ir 11 DAC (275 vietas), 9 no tiem personām ar garīgās attīstības traucējumiem (230 vietas), 2 personām ar psihiskās veselības traucējumiem (45 vietas). 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu par 28 vietām ir palielinājies pašvaldības finansēto vietu skaits DAC pakalpojumam, jo no 2014. gada novembra darbību uzsāka divi DAC personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem (biedrības "Rīgas pilsētas Rūpju bērns" DAC, Ludzas ielā 43 (12 vietas) un biedrības "Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi" DAC, Imantas 8. līnijā 1 k-3 (16 vietas)).

Rīgas pilsētas pašvaldība minētos pakalpojumus pērk no 6 līgumorganizācijām (biedrības Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule””, biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars””, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, biedrības "Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi").

DAC pakalpojumu 2014. gadā saņēma 321 rīdzinieks, un visas vietas bija aizpildītas. Palielinoties vietu skaitam, 2014. gadā DAC pakalpojumu saņēma par 34 personām jeb 12% vairāk nekā 2013. gadā.

Ņemot vērā sociālo pakalpojumu izmaksu sadārdzinājumu saistībā ar valstī pieaugošajām preču un pakalpojumu cenām, lai pakalpojuma kvalitāti varētu saglabāt esošajā līmenī, Rīgas pilsētas pašvaldības 2014. gada budžetā no 2014. gada maija tika paredzēts finansējumu DAC pakalpojuma cenas palielinājumam par 10%. DAC pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2014. gadā izlietoti EUR 834 233 (skat. 28. tabulu).

28. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas DAC pakalpojumu, un DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

DAC nosaukums	Vietu skaits 2014. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2012	2013	2014
DAC „Cerību ligzda”	47	40	41	54
DAC „Cerību māja”	26	33	31	33
DAC „Cerību sala” *	0	14	14	0
DAC „Cerību tilts”	24	28	27	26
DAC „Cerību skola”	12	0	0	10
DAC „Mēness māja”	14	15	15	17
DAC „Saule” un DAC „Saule „Ezera filiāle”	76	90	85	87
DAC „Kopā”	15	16	16	16
DAC „Gaismas stars”	25	36	35	38
DAC „Saullessvece”	20	28	23	25
DAC, Imantas 8. līnijā 1 - k-3**	16	0	0	15
Kopā	275	300	287	321
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	772 554	769 641	834 233

* 2014. gadā DAC „Cerību sala” apvienots ar DAC „Cerību ligzda”, turpmāk - DAC „Cerību ligzda”.

Specializētās darbnīcas

Specializētās darbnīcas nodrošina speciālistu atbalstu personām ar garīga rakstura traucējumiem darba prasmju un iemaņu attīstīšanai.

2014. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā tika nodrošinātas 3 veidu specializētās darbnīcas:

- ❖ galdniecības specializētās darbnīcas;
- ❖ šūšanas specializētās darbnīcas;
- ❖ veļas mazgāšana specializētās darbnīcas;
- ❖ šūšanas, papīra-kartona un rokdarbu specializētās darbnīcas.

Specializēto darbnīcu pakalpojums ietver pakalpojuma saņēmēju uzraudzību, ēdināšanu, sociālā darbinieka konsultācijas, darba prasmju un iemaņu attīstīšanu, ko nodrošina speciālisti.

Rīgas pilsētas pašvaldība specializēto darbnīcu pakalpojumu pērk no 3 līgumorganizācijām (kopā 38 vietas, kas ir par 10 vietām jeb 36% vairāk nekā 2013. gadā):

- ❖ Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” specializētajā galdniecības darbnīcā „Skaida” ir nodrošinātas 8 vietas;
- ❖ Nodibinājuma „Fonds KOPĀ” specializētajā šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcā ir nodrošinātas 20 vietas.
- ❖ Biedrība „PINS” specializētajā šūšanas, papīra-kartona un rokdarbu darbnīcā ir nodrošinātas 10 vietas (darbību uzsāka no 2014. gada 1. maija).

2014. gadā specializēto darbnīcu pakalpojumu saņēma 42 personas, t.sk. 9 personas - galdniecības darbnīcā un 23 personas – šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcās, 10 personas – šūšanas, papīra-kartona un rokdarbu darbnīcās.

Specializēto darbnīcu pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2014. gadā bija EUR 114 208 (skat. 29. tabulu).

29. tabula. Pakalpojumu saņēmēju personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Specializētās darbnīcas nosaukums	Pakalpojumu saņēmēju personu skaits		
	2012	2013	2014
Specializētās darbnīcas „Skaida” pakalpojums – galdniecības prasmju un iemaņu attīstīšana	12	10	9
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	23	24	23
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas, papīra-kartona līmēšanas un rokdarbu prasmju un iemaņu attīstīšana*	0	0	10
Pakalpojuma saņēmēju skaits	35	34	42
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	96 166	95 227	114 208

* darbību uzsāka no 2014. gada 1. Maija.

Grupu mājas (dzīvokļi)

Grupu māja (dzīvoklis) ir pastāvīgās uzturēšanās mītne, kurā personas ar garīga rakstura traucējumiem profesionālu vadībā attīsta patstāvīgas dzīves iemaņas. Grupu mājā (dzīvoklī) nodrošina mājokli un atbalstu sociālo problēmu risināšanā personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Galvenais grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma darbības mērķis ir veicināt klienta sociālo prasmju attīstīšanu līdz tādām līmenim, lai persona varētu uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem arī tādas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kurām psihosociāla palīdzība un aprūpe būs nepieciešama pastāvīgi (tomēr ne tik lielā apmērā kā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā), tādēļ šīm personām grupu mājā (dzīvoklī) tiek nodrošināta pastāvīga dzīvesvieta.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniedzēju speciālistu galvenie uzdevumi darbā ar klientiem:

- ❖ sniegt atbalstu un padomu;
- ❖ mācīt konkrētas sociālās prasmes;
- ❖ apkopot informāciju par klientu;
- ❖ sekmēt nodarbinātību un patstāvību orientēties savā sociālajā apkārtņē;
- ❖ palīdzēt plānot finanses, brīvo laiku;
- ❖ nepieciešamības gadījumā sniegt atbalstu pašaprūpē.

Vairākumā gadījumu pārceļšanās uz grupu māju (dzīvokli) palīdz klientam kļūt patstāvīgākam, stimulē vēlmi dzīvot pilnvērtīgi, attīsta spēju uzņemties atbildību par saviem lēmumiem un rīcību.

2014. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu varēja saņemt 8 grupu mājās (dzīvokļos) personām ar garīga rakstura traucējumiem. Kopējais vietu skaits bija 115.

2014. gadā salīdzinoši ar 2013. gadu ir palielinājies pašvaldības finansēto vietu skaits grupu dzīvokļa pakalpojumam par 14 vietām, jo no 2014. gada 3. novembra darbību uzsāka biedrības "Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi" grupu dzīvoklis personām ar garīga rakstura traucējumiem (psihiskām saslimšanām) Imantas 8. līnijā k-3.

Sešas grupu mājas (dzīvokļi) atrodas Rīgā (101 vieta), divas - ārpus Rīgas lauku vidē (14 vietas). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu pašvaldība pērk no 6 līgumorganizācijām (Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Bērnu oāze”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, Camphill nodibinājuma „Rožkalni”, biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”).

Nemot vērā sociālo pakalpojumu izmaksu sadārdzinājumu saistībā ar valstī pieaugošajām preču un pakalpojumu cenām, lai pakalpojuma kvalitāti varētu saglabāt esošajā līmenī, Rīgas pilsētas pašvaldības 2014. gada budžetā no 2014. gada maija paredzēja finansējumu grupu dzīvokļa pakalpojuma cenas palielinājumam par 10%.

2013. gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēma 128 personas ar garīga rakstura traucējumiem. Palielinoties vietu skaitam, 2014. gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēma par 11 personām jeb 9% vairāk nekā 2013. gadā. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumam izlietotais pašvaldības budžeta finansējums 2014. gadā bija EUR 278 788 (skat. 30. tabulu).

30. tabula. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēmušo personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Grupi mājas (dzīvokļa) nosaukums	Vietu skaits 2014. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2012	2013	2014
Rīgas pilsētas teritorijā				
Grupi māja (dzīvoklis) Slimnīcas ielā 2	24	24	26	26
Grupi māja (dzīvoklis) „Šūpoles” Platajā ielā 9	13	13	13	17
Grupi māja (dzīvoklis) „Mēness māja” Putnu ielā 6	14	14	14	15
Grupi māja (dzīvoklis) Biešu ielā 6	12	13	18	12
Grupi māja (dzīvoklis) Maskavas ielā 221	24	28	33	30
Grupi māja (dzīvoklis) Imantas 8. līnijā1 k-3*	14	0	0	14
Ārpus Rīgas				
Grupi māja (dzīvoklis) „Rožkalni” Rencēnu pagastā, Burtnieku novadā	2	2	2	2
Grupi māja (dzīvoklis) „Oāze” Lauderu pagastā, Zilupes novadā	12	10	11	12
Kopā	115	104	117	128
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	-	244 038	250 329	278 788

* darbību uzsāka no 2014. gada 3. novembra

Lai veicinātu grupu mājas (dzīvokļa) klientu motivāciju iesaistīties darba tirgū, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai, Rīgas domes 2012. gada 4. septembra saistošajos noteikumos Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un apmaksas kārtība” (stājās spēkā 14. 11. 2012.) tika noteikts, ka grupu mājas (dzīvokļa) dzīvokļa pakalpojuma saņēmējiem, kuri mācās vai strādā, vai apmeklē specializēto darbnīcu personām ar garīga rakstura traucējumiem, maksa par mājokli tiek noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet nepārsniedzot EUR 42,69 mēnesī. Pārējo samaksas par mājokli daļu sedz pašvaldība. Līdz ar to vairāk līdzekļu no algotā darba, t.sk. arī strādājot nepilnu darba laiku, paliek klienta rīcībā, un tas viņus motivē iekļauties darba tirgū. 2014. gadā minēto pašvaldības atbalstu saņēma 42 personas (33% no kopējā klientu skaita) un konkrētajam mērķim tika izlietoti EUR 6 901.

Sociālās rehabilitācijas rezultātā patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) 2014.gadā uzsākuši 5 grupu māju (dzīvokļu) klienti jeb 4% no visiem klientiem.

Tomēr, neskatoties uz grupu dzīvokļa pakalpojuma ietvaros sniegtajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, kā rezultātā personai, apgūstot nepieciešamās sociālās prasmes, jāuzsāk patstāvīga dzīve ārpus grupu dzīvokļa (iespējams piesaistīt ģimenes asistenta atbalstu), daļa klientu patstāvīgi ārpus grupu dzīvokļa nebūs spējīgi dzīvot nekad, jo grupu dzīvokļa pakalpojumu saņem personas ar dažādu smaguma pakāpi garīga rakstura traucējumiem.

Ņemot vērā pieprasījumu pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma personām ar smagiem garīga rakstura un funkcionāliem traucējumiem (rindā 31.12.2014. bija 12 personas), pašvaldībai nepieciešams plānot papildu vietas šī pakalpojuma nodrošināšanai.

Atbilstoši Latvijas Republikas Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādņēs 2014. – 2020. gadam noteiktam rīcības virzienam „deinstitutionalizācija” paredzēts reformēt ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanas praksi, gan atbalstot klientu iziešanu no ilgstošas sociālās aprūpes institūcijām, gan atbalsta sistēmas radīšanu, lai personas tajā nenonāktu. Plānots, ka deinstitutionalizācijas procesā pašvaldībām būs jāattīsta un jānodrošina pilngadīgu personu ar garīga rakstura traucējumiem vajadzībām atbilstoši sabiedrībā balstītie pakalpojumi. Lai gan deinstitutionalizācijas īstenošanai paredzēts piesaistīt ESF finansējumu, tomēr ņemot vērā to, ka apmaksā par veiktajām aktivitātēm paredzēta kā pēcapmaksā, turpmākajos gados pašvaldībai iespējams būs nepieciešams ievērojams papildu finansējums pakalpojumu izveidei un nodrošināšanai.

Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti

Personas ar invaliditāti ir viena no sociāli mazaizsargātākajām iedzīvotāju grupām, kuru piedalīšanās dažādos sabiedrības procesos ne vienmēr ir iespējama. Būtiski ir censties novērst šķēršļus, kas rodas personām ar invaliditāti, rast viņām iespēju būt neatkarīgām un mazināt nepieciešamību pēc palīdzības pašaprūpē. Rīgas pašvaldība cenšas apzināt un izprast cilvēku ar invaliditāti vajadzības un problēmas. Iespēju robežās tās tiek risinātas, attīstot personām ar invaliditāti nepieciešamos pakalpojumus, piemēram, nodrošinot aprūpes pakalpojumus mājās, pašvaldības finansētus transporta pakalpojumus, ierīkojot speciāli pielāgotus dzīvokļus sociālajās dzīvojamās mājās, kā arī risinot vides pieejamības jautājumus personas dzīvesvietā.

2014. gadā turpinājās 2012. gadā uzsāktais projekts sadarbībā ar nodibinājumu „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons””, lai palīdzētu cilvēkiem ar invaliditāti atrast savām interesēm, fiziskām spējām un profesionālām prasmēm piemērotu darbu.

Transporta pakalpojumu apmaksā personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās

Sociālās integrēšanās iespēju veicināšanai Rīgas pilsētas pašvaldība personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu, papildus valsts pabalstam transporta izdevumu kompensēšanai piešķir līdzekļus transporta pakalpojumu apmaksai (turpmāk - transporta pakalpojumu apmaksā).

Ņemot vērā personu ar invaliditāti vajadzības, tiek nodrošināta iespēja saņemt atbalstu dažādu transporta pakalpojumu izmantošanai:

- ❖ specializētais autotransports (mikroautobuss) – EUR 284,57 gadā;
- ❖ vieglais taksometrs - EUR 284,57 gadā;
- ❖ līdzekļi degvielas iegādei personiskajam autotransportam - EUR 284,57 gadā;
- ❖ transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuriem nepieciešama hemodialīze – EUR 71,14 mēnesī;
- ❖ papildu transporta pakalpojuma apmaksā sociāli aktīvām personām, kuras mācās vai strādā – EUR 21,34 mēnesī;
- ❖ papildu transporta pakalpojumu apmaksā personām, kuras apmeklē sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu saņemšanai – līdz EUR 71,14 gadā.

Transporta pakalpojumu apmaksā 2014. gadā saņēma 5 605 personas un šim mērķim tika izlietoti EUR 1 306 563 no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta. Salīdzinājumā ar 2013. gadu transporta pakalpojumu apmaksā saņēmēju skaits 2014. gadā palielinājies par 618 personām jeb 12%, kā arī par EUR 170 939 jeb 15% palielinājies izlietotais finansējums (skat. 31. tabulu).

Šo tendenci var skaidrot ar personu ar invaliditāti skaita palielinājumu Rīgā. Saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras datiem Rīgā 2015. gada 1. janvārī (49 750) bija par 1 676 personām ar invaliditāti jeb par 3, 5% vairāk nekā 2014. gada 1. janvārī (48 074).

Ņemot vērā to, ka Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums par medicīnisko indikāciju noteikšanu speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un valsts sociālā pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, saņemšanai (uz kura pamata tiek piešķirts finansiālais atbalsts transporta pakalpojumiem Rīgā), tiek izsniegts īpaši smagas invaliditātes gadījumos, jāsecina, ka Rīgā palielinās personu skaits ar smagu invaliditāti. Saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras datiem Rīgā personu skaits ar I grupas invaliditāti 2015. gada 1. janvārī (6 788) bija par 538 personām jeb 9% lielāks nekā 2014. gada 1. janvārī (6 250).

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī **2015. gadā saglabāsies transporta pakalpojumu saņēmēju skaita pieaugums.**

31. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaits	Finansējums, EUR
2012	4 149	988 468
2013	4 987	1 135 624
2014	5 605	1 306 563

Personu ar invaliditāti sociālās integrācijas veicināšanai tiek piešķirta papildu transporta pakalpojumu apmaksu mācību iestādes vai darbavietas apmeklēšanai - EUR 21,34 mēnesī, kā arī papildu apmaksu (līdz EUR 71,14 gadā) institūciju apmeklēšanai, lai saņemtu sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās un/vai medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus.

Papildu apmaksu transporta pakalpojumiem 2014. gadā saņēma 615 persona jeb 11% no visiem transporta pakalpojuma apmaksu saņēmējiem. No visiem 615 papildu apmaksu saņēmējiem 192 personas vai 31% apmaksu izmantoja nokļūšanai darbavietā (EUR 21,34 mēnesī), 163 personas jeb 27% - nokļūšanai izglītības iestādēs (EUR 21,34 mēnesī), 390 personas jeb 63% - institūciju sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai (EUR 71,14 gadā). 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu sociāli aktīvo personu skaits nav mainījies (skat. 32. tabulu).

32. tabula. Papildu apmaksu transporta pakalpojumiem saņēmušās personas

Gads	Mācību iestāžu apmeklēšanai – EUR 21,34/ mēnesī	Darba vietas apmeklēšanai - EUR 21,34/ mēnesī	Citu institūciju apmeklēšanai - līdz EUR71,14 / gadā	Kopā
2012	148	155	405	581
2013	162	172	426	616
2014	163	192	390	615

2014. gadā no visiem transporta pakalpojumu apmaksu saņēmējiem (2 846) 51% izmantoja speciālā autotransporta pakalpojumus, 34% - taksometra pakalpojumus, bet 17 % apmaksu izmantoja degvielas iegādei personīgajam autotransportam (skat. 33. tabulu).

33. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmēju personu skaita sadalījums atbilstoši transporta pakalpojumu veidiem*

Gads	Speciālā autotransporta (mikroautobusa) pakalpojums	Taksometra pakalpojums	Degvielas iegāde personīgajam autotransportam	Transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuri saņem hemodialīzi**	Vienreizējie braucieni**
2012	2 212	1 329	659	22	1 050
2013	2 668	1 670	790	20***	1 175
2014	2 846	1 924	996	24	1 123

* viena persona var izmantot vairākus transporta pakalpojuma veidus

**pakalpojumu saņēmēji izmanto tabulas pirmajās trijās ailēs minētos transporta pakalpojumu veidus

***hemodialīzes saņēmēju, kuriem finansējums tiek pārskaitīts uz kontu, skaits ir iekļauts pirmajās trijās ailēs atbilstoši izmantotā pakalpojuma veidam, bet nav iekļauts ailē, kurā norādīti hemodialīzes saņēmēji (**faktiski 2014. gadā hemodialīzes apmeklēšanai transporta pakalpojums piešķirts 214 personām**)

2014. gadā no visiem transporta pakalpojumu apmaksas saņēmējiem (5 605) 9% ikdienā izmanto riteņkrēslu (skat. 34. tabulu).

34. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits, kuri pārvietojas riteņkrēslā

Gads	Personu skaits
2012	613
2013	549
2014	481

Lai noskaidrotu vai Rīgas pilsētas pašvaldības piešķirtā transporta pakalpojumu samaksa (turpmāk – pakalpojums) sasniedz mērķi, uzlabojot pakalpojuma saņēmēju sociālās integrācijas iespējas, kā arī pakalpojuma saņēmēju viedokli par pakalpojuma nodrošināšanas kvalitāti, laika periodā no 2014. gada decembra līdz 2015. gada 31. martam, Rīgas Sociālais dienests veica pakalpojuma saņēmēju aptauju.

Aptaujā piedalījās 1 002 personas, t.i. 18% no kopējā personu skaita, kuras ir saņēmušas pakalpojumu 2014. gadā. 49% respondenti saņēma speciālā autotransporta (mikroautobuss) pakalpojumu, 32% - vieglā taksometra pakalpojumu, bet 17% respondenti samaksu izmantoja degvielas iegādei personīgajam autotransportam. Savukārt 2% saņēma pakalpojumu kā personas, kurām nepieciešama hemodialīze.

Pakalpojuma saņēmēji visbiežāk izmantoja biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, SIA „Mentamed”, SIA „Volente Deo” transporta pakalpojumu, Rīgas pilsētas vieglo taksometru pakalpojumus, kā arī radnieku, kaimiņu, paziņu sniegto transporta pakalpojumu.

Par transporta pakalpojumu nepieciešamību 12% respondentu norādīja, ka transporta pakalpojumi viņiem nepieciešami vismaz piecas reizes nedēļā, 59% respondentu transporta pakalpojums nepieciešams vairāk kā reizi nedēļā, bet 29% respondentu transporta pakalpojumi nepieciešami retāk kā vienu reizi nedēļā.

81% respondentu norādīja, ka piešķirto samaksu izmanto transporta pakalpojumiem, t.i. atbilstoši mērķim, bet 19% respondentu atzina, ka dažkārt transporta pakalpojumiem piešķirto samaksu izmanto citiem mērķiem.

85% respondentu pakalpojumu izmanto ilgāk nekā 1 gadu. No šiem respondentiem 91% norādīja, ka pakalpojuma kvalitāte ir uzlabojusies.

2010. gadā respondenti pakalpojuma nodrošināšanu 5 ballu vērtējumā novērtēja ar vidējo atzīmi 3, 2012. gadā novērtējums bija 4 balles, 2013. gadā pakalpojuma nodrošināšana tika novērtēta ar vidējo atzīmi 4.3, savukārt 2014. gadā novērtējums bija 4.8. balles.

Vides pieejamība

Pēdējos gados ir pamanāmas daudzas pārmaiņas apkārtējā vidē. Tomēr cilvēkiem ar invaliditāti joprojām eksistē šķēršļi nepielāgotas vides dēļ. Lai palīdzētu risināt šo problēmu, kas ikdienā skar cilvēkus ar kustību traucējumiem, Rīgas dome jau 12 gadus piešķir finansējumu pacelāju ierīkošanai dzīvojamās mājās, kurās dzīvo personas ar kustību traucējumiem, kā arī personām ar invaliditāti, kuras pārvietojas riteņkrēslos, jau 8 gadus ir iespēja saņemt pabalstu mājokļa pielāgošanai.

Pabalsts mājokļa pielāgošanai

2014. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta atbilstoši pieprasījumam pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts 58 personām par kopējo summu EUR 119 268. Maksimālā iespējamā summa viena mājokļa pielāgošanai ir EUR 2134,31. 2014. gadā vidēji viena mājokļa pielāgošanai tika izlietots finansējums EUR 2 056 apmērā. Salīdzinoši 2013. gadā pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts 65 personām par kopējo summu EUR 128 771, vidēji viena mājokļa pielāgošanai izlietojot finansējumu EUR 1 981 apmērā (skat. 35. tabulu). Pabalsts 2014. gadā piešķirts 7 personām mazāk nekā 2013. gadā, bet vidēji izlietotais finansējums viena mājokļa pielāgošanai 2014. gadā bija par EUR 75 lielāks nekā 2013. gadā.

Saskaņā ar Rīgas Sociālā dienesta sniegto informāciju uz 01.01.2015. būvniecības stadijā bija 6 objekti, kā arī 23 personas uzsākušas dokumentu formēšanu pabalsta mājokļa pielāgošanai saņemšanai.

35. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas pabalstu mājokļa pielāgošanai, un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Personu skaits, kurām pielāgoti mājokļi	Izlietotie līdzekļi, EUR
2012	29	61 539
2013	65	128 771
2014	58	119 268

Pacelāju ierīkošana dzīvojamās mājās

Pacelāju ierīkošanas darbus koordinē Labklājības departaments sadarbībā ar RSD strādājošajiem ergoterapeitiem un sociālajiem darbiniekiem. Izvērtējot klientu individuālās funkcionālās vajadzības, kā arī ievērojot konkrētā projekta tehnisko sarežģītību, tiek meklēts optimālākais risinājums katrai personai individuāli. Arī situācijās, kad pacelāju ierīkot šķiet tehniski neiespējami, tiek meklēti alternatīvi risinājumi, piemēram, mobilie pacelāji.

Kopumā Rīgā ir uzstādīti un nodoti privātpersonu lietošanā 157 stacionārie un mobilie pacelāji.

2014. gadā personu, kuras pārvietojas riteņkrēslā, lietošanā ir nodoti 8 pacelāji (3 stacionārie pacelāji un 5 mobilie pacelāji), kuri paredzēti uzstādīšanai minēto personu dzīvojamās mājās, lai nodrošinātu personas iekļūšanu mājoklī un izkļūšanu no tā. Pacelāju iegādei un uzstādīšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības 2014. gada budžeta izlietots finansējums EUR 30 161 apmērā, bet kopā jaunu pacelāju uzstādīšanai, iepriekš uzstādīto pacelāju apkopei un remontam izlietoti EUR 83 586 (skat. 36. tabulu).

Mobilais pacelājs.

36. tabula. Ierīkoto pacēlāju skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Ierīkoto pacēlāju skaits	Izlietotie līdzekļi, EUR
2012	7 un 2*	84 383
2013	10 un 1*	98 084
2014	8	83 586

*esošie pacēlāji pārvietoti no vienas adrese uz citu

Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti

Saskaņā ar Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumiem Nr. 942 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībā” 2013. gada martā uzsākta valsts finansēta asistenta pakalpojuma invalīdiem nodrošināšana. Asistenta pakalpojums paredzēts, lai atvieglotu cilvēku ar invaliditāti pārvietošanos ārpus mājokļa un nokļūšanu vietā, kur cilvēks strādā, mācās, saņem pakalpojumu vai veic sabiedriskās aktivitātes. Pakalpojumu var saņemt:

❖ **pilngadīgas personas** ar I vai II invaliditātes grupu, pamatojoties uz Veselības un darbības ārstu valsts komisijas (turpmāk - VDEĀVK) atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību (personām ar I grupas invaliditāti ar redzes traucējumiem, kā arī ar I un II grupas invaliditāti ar pārvietošanās vai garīga rakstura traucējumiem);

❖ **bērni** no 5 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, pamatojoties uz VDEĀVK atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību smagu funkcionālo traucējumu dēļ.

2014. gadam plānotā summa pakalpojuma finansēšanai bija EUR 2 317 620. 2014. gadā pakalpojumu saņēma 2 200 personas. Labklājības ministrijā iesniegtas atskaites par EUR 3 010 035** (skat. 37. tabulu). 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu pakalpojuma saņēmēju skaits palielinājās par 1 412 personām jeb 2,8 reizes. 2014. gadā pakalpojuma saņēmēju skaits katru mēnesi vidēji pieauga par 100 personām.

Lai vienkāršotu atskaitītāšanās procesu asistenta pakalpojuma sniedzējiem un pakalpojuma administrēšanu, no 2014. gada novembra ir ieviesta elektroniskā asistentu atskaišu nodošanas sistēma, izmantojot Rīgas domes universālās darba vietas (UDV) portālu, kurai ir pieteikušās 307 personas, kas sniedz asistenta pakalpojumu. 2014. gadā decembrī elektroniski atskaites iesniedza 103 asistenti.

37. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas invalīdu asistenta pakalpojumu, un šim mērķim izlietotais finansējums

Pakalpojums*	2013		2014	
	Personu skaits	Finansējums, EUR	Personu skaits	Finansējums, EUR
Asistenta pakalpojums kopā	788	641 621	2 200	3 010 035**
Asistenta pakalpojumi bērniem ar invaliditāti	113		213	
Asistenta pakalpojumi personām ar I grupas invaliditāti	405		1 154	
Asistenta pakalpojumi personām ar II grupas invaliditāti	270		833	
Administratīvie izdevumi pakalpojuma nodrošināšanai	-		-	

* RSD asistenta pakalpojums tiek sniegts no 2013. gada marta
 ** Labklājības ministrijā iesniegtas atskaites par šādu summu, bet faktiski pārskaitītais finansējums EUR 2 396 026 apmērā

Sociālais darbs veselības aprūpes iestādēs

Sociālā darba veselības aprūpes iestāžu mērķis ir sniegt sociālo darbinieku atbalstu veselības aprūpes iestādēs esošām personām, lai nodrošinātu sociālās aprūpes nepārtrauktību, izrakstoties no veselības aprūpes iestādes, kā arī palīdzību citu sociālo problēmu risināšanā.

Līdz 2013. gadam sociālie darbinieki darbam ar klientiem 8 Rīgas veselības aprūpes iestādēs strādāja RSD pakļautībā. 2013. gadā Labklājības departamentā tika izveidota darba grupa ar mērķi izvērtēt RSD sociālā darba organizēšanas modeli veselības aprūpes iestādēs un izstrādāt priekšlikumus tā uzlabošanai.

Darba grupas darbības rezultātā tika secināts, ka Rīgas pilsētas pašvaldība ir vienīgā pašvaldība Latvijas Republikā (turpmāk – LR), kura atbalsta veselības aprūpes iestādēs īstenotā sociālā darba organizēšanu, t.i. nodrošina pašvaldības sociālā dienesta sociālos darbiniekus. Darba grupa, apzinot sociālā darba organizēšanas modeļus valsts mērogā, secināja, ka, izvērtējot tendences, kā arī līdzšinējo pašvaldības pieredzi, sadarbojoties ar ārstniecības iestādēm pacientu sociālo problēmu risināšanā, nepieciešams mainīt līdz šim īstenoto modeli, ieviešot vienādu pieeju rīdzinieku apkalpošanā ārstniecības iestādēs.

Izmaiņu nepieciešamība tika pamatota ar to, ka Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā esošās ārstniecības iestādes nodrošina fizisko darba vietu ne tikai RSD sociālajiem darbiniekiem darbam ārstniecības iestādēs, bet arī paši algo sociālos darbiniekus. Līdz ar to Rīgas pašvaldības teritorijā esošās ārstniecības iestādēs darbojās dažādi sociālā darba organizēšanas modeļi – daļa ārstniecības iestāžu sociālo darbinieku bija tiešā iestādes pakļautībā, savukārt otra daļa dubultā – RSD un ārstniecības iestādes - pakļautībā, kas bija nelietderīgi no pakalpojuma administrēšanas viedokļa.

Rezultātā saskaņā ar RD 2012. gada 18. decembra lēmumu Nr. 5615 „Par pārvaldes uzdevuma deleģēšana” tika nolemts 2013. gadā esošajām sadarbības stacionārajām ārstniecības iestādēm, izņemot VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca”, deleģēt likuma „Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 7. punktā noteiktās pašvaldības funkcijas – nodrošināt iedzīvotājiem sociālo palīdzību (sociālo aprūpi) – izrietošo pārvaldes uzdevumu – nodrošināt Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem, kuri saņem veselības aprūpes pakalpojumus, sociālā darba pakalpojumu:

- ❖ Rīgas pilsētas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām (turpmāk - RPSIA) „Rīgas 2. slimnīca”;
- ❖ RP SIA „Rīgas Dzemdību nams”;
- ❖ VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”;
- ❖ VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”;
- ❖ VSIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs”;
- ❖ VSIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” (turpmāk – Stacionārās ārstniecības iestādes).

Atbilstoši noslēgtajiem pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumiem Stacionārās ārstniecības iestādes apņēmas nodrošināt sociālā darba pakalpojumu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem, kuri minētajās iestādēs saņem veselības aprūpes pakalpojumus. Stacionārajās ārstniecības iestādēs nodrošinātā sociālā darba pakalpojuma ietvaros, kas tiek finansēts no pašvaldības budžeta, tiek nodrošināta:

- ❖ klientu sociālo situāciju izvērtēšana, identificētas sociālās problēmas, veiktas nepieciešamās darbības sociālo problēmu risināšanā, t.sk. palīdzība klientam personu apliecinošu dokumentu atjaunošanā un dokumentu (iesniegumu) sagatavošanā saistībā ar klientu vajadzībām nepieciešamu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības nodrošināšanu, nepieciešamības gadījumā pārstāvētas klienta intereses valsts un pašvaldības institūcijās;
- ❖ sadarbība ar Rīgas Sociālo dienestu un citām valsts un pašvaldības institūcijām, lai nepieciešamības gadījumā klients pēc izrakstīšanas no Stacionārās ārstniecības iestādes varētu saņemt viņa vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus (atbilstoši klienta sociālajai situācijai un viņa vajadzībām organizē medicīniskās vai sociālās aprūpes, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma, transporta pakalpojuma un citu pakalpojumu nodrošināšanu);
- ❖ konsultācijas un informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
- ❖ psihosociālu palīdzību klientam un/vai viņa ģimenes locekļiem u.c.

2014. gadā stacionāro ārstniecības iestāžu sociālie darbinieki saskaņā ar pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumiem ir snieguši atbalstu un palīdzību 7 267 personām, sniegto konsultāciju skaits – 13 237.

Salīdzinoši ar 2013. gadu sociālajiem darbiniekiem 2014. gadā bija par 1 232 vai 17% klientu vairāk. Savukārt sniegtais konsultāciju skaits 2014. gadā bija par 7 626 konsultācijām mazāks nekā 2013. gadā (skat. 38. tabulu), jo 2014. gada sākumā SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīcā” sociālo darbu veica trīs sociālie darbinieki, t.i. par vienu sociālo darbinieku mazāk nekā 2013. gadā.

38. tabula. Sociālā darba pakalpojums ārstniecības iestādēs

	2012	2013	2014
Ārstniecības iestāžu skaits	8	6	6
Sociālo darbinieku skaits	15	.*	.*
Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits	7 742	6 035	7 267
Konsultāciju skaits	23 305	20 863	13 237

*Saskaņā ar RSD un Stacionāro ārstniecības iestāžu noslēgtajiem pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumiem tiek veikta samaksa par stacionāro ārstniecības iestāžu nodrošināto sociālā darba pakalpojumu, nevis par konkrētu sociālo darbinieku skaita nodrošināšanu stacionārajās ārstniecības iestādēs.

Stacionāro ārstniecības iestāžu sociālie darbinieki klientiem palīdzējuši risināt dažādas problēmas, galvenokārt ar klientu veselību saistītus jautājumus, t.sk. aprūpes nodrošināšana, invaliditātes dokumentu noformēšanas u.c. (skat. 39. tabulu).

39. tabula. Stacionāro ārstniecības iestāžu klientu sociālās problēmas 2014. gadā

Problēma	Skaits*	
	Pilngadīgas personas	Bērni
Vardarbība	185	400
Atkarības problēmas	578	82
Saskarsmes problēmas/konflikti	539	22
Izglītības problēmas	11	23
Uzvedības problēmas	231	7
Nodarbinātības problēmas	294	0
Sociālo prasmju trūkums	1 113	23
Mājokļa problēma	166	40
Veselības problēmas	3 818	498
Nenokārtoti dokumenti	306	65
Krīzes situācijas	104	125
Citas problēmas	1 159	70

*Klientu lietās fiksēto identificēto/risināto sociālo problēmu skaits, nevis personu skaits

Finanšu izlietojums sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanai Stacionārajās ārstniecības iestādēs no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2014. gadā bija EUR 92 374.

Īslaicīga sociālā aprūpe ārstniecības iestādē

Īslaicīga sociālā aprūpe ārstniecības iestādē (turpmāk - sociālo gultu pakalpojums) nodrošina diennakts sociālo aprūpi un veselības aprūpi minimālā apjomā pilngadīgām personām, kurām nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu, un kuru ģimenes locekļi nespēj nodrošināt personai nepieciešamo aprūpi nodarbinātības vai citu iemeslu dēļ, personas atveseļošanās periodā vai līdz pakalpojuma saņemšanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Sociālo gultu pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta uzraudzība, palīdzība pašaprūpē, veselības aprūpes pakalpojumi minimālā apjomā (ārsta uzraudzība, ārstējošā ārsta nozīmētās uzturošās

terapijas nodrošināšana, izgulējumu profilakse un virspusēju ārējo brūču (trofiskās čūlas, izgulējumi, apdegumi) ārstēšana, ārstnieciskā fizikultūra un apmācība tehnisko palīglīdzekļu lietošanā u.c.), kā arī sociālo darbinieku atbalsts un palīdzība sociālo problēmu risināšanā.

Sociālo gultu pakalpojumu var saņemt personas, kurām pakalpojums ir piemērotākais sociālais pakalpojums saskaņā ar RSD veiktu personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtējumu.

Rīgas pašvaldība 2014. gadā sociālo gultu pakalpojuma nodrošināšanai finansēja 90 vietas, kas ir izvietotas RP SIA „Rīgas 1. slimnīca”.

Saskaņā ar Rīgas domes 2012. gada 4. septembra saistošajiem noteikumiem Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un apmaksas kārtība”, papildus pašvaldības piešķirtajiem finanšu līdzekļiem sociālo gultu pakalpojuma finansēšanai, daļai klientu pēc ienākumu izvērtēšanas ir jāveic daļēja samaksa par pakalpojumu atbilstoši RSD noteiktajam maksājuma apmēram. Samaksa par sociālo gultu pakalpojumu tiek noteikta tāpat kā par citiem sociālās aprūpes pakalpojumiem personas dzīvesvietā, t.i. tiek vērtēti personas (ar personu kopā dzīvojošo ģimenes locekļu) ienākumi, bet netiek vērtēts materiālais stāvoklis. Pēc pakalpojuma samaksas personas (ģimenes) rīcībā esošie līdzekļi nedrīkst būt mazāki par Latvijas Republikā noteiktās minimālās algas apmēru katram ģimenes loceklim (2014. gadā EUR 320 vienai personai). Līdz ar to 2014. gadā, papildus pašvaldības piešķirtajiem finanšu līdzekļiem, arī 76 klienti ir veikuši RSD noteikto maksājumu, kas kopumā veido EUR 9 791.

2014. gadā sociālo gultu pakalpojumu RP SIA „Rīgas 1. slimnīca” saņēma **949 personas**, no kurām 332 bija vīrieši un 617 sievietes.

2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu par 41 jeb 4% personām ir samazinājies sociālo gultu pakalpojuma saņēmēju skaits, jo saistībā ar klientu slikto un nestabilo veselības stāvokli, kā arī pieaugot rindai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma saņemšanai, palielinājās klientu vidējais uzturēšanās ilgums sociālajās gultās (vidēji par 5 dienām). 2014. gadā 66 klienti sociālo gultu pakalpojumu atbilstoši RSD izsniegtajiem pagarinājumiem saņēma ilgāk par 60 dienām, jo šo pakalpojumu nebija iespēju aizvietot ar citu personas vajadzībām atbilstošu sociālā pakalpojuma veidu.

2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu klientu mirstības rādītājs nav mainījies.

Personu skaits, kuras ievietotas ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās 2014. gadā bija par 3 personām mazāks nekā 2013. gadā.

Sociālo gultu pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2014. gadā izlietoti EUR 653 273 (skat. 40.tabulu).

40. tabula. Sociālo gultu pakalpojumu saņēmušās personas un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Personu skaits	Vidējais uzturēšanās ilgums (dienas)	Mirstība	Nosūtīti uz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām (pansionātiem)	Finansējums, EUR
2012	925	27	31.7%	190	399 254
2013	990	32	37%	180	562 179
2014	949	37	37%	177	653 273

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā pensijas vecuma personām un personām ar I un II grupas invaliditāti nodrošina mājokli, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja personai nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojumu apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpei institūcijā noteikto.

Pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta palīdzība pašaprūpē, ēdināšana, uzraudzība, dzimumam un gadalaikam piemēroti apavi, apģērbs, gultas piederumi, gultas veļa, dvieļi un to centralizēta mazgāšana vai kopšana, personīgās higiēnas priekšmeti, sociālā darba speciālistu pakalpojumi, nodarbības

un speciālistu konsultācijas saskaņā ar personas individuālās sociālās rehabilitācijas plāna ietvaros noteikto, integrācijas sabiedrībā veicināšanas pasākumi (pastaigas, ekskursijas, izbraukumi, sadraudzības, kultūras u.c. pasākumi gan institūcijā, gan ārpus tās), atbalsta pakalpojumi (konsultācijas u.c.) klientu tuviniekiem, veselības aprūpes pakalpojumi (ģimenes ārsta un citu speciālistu nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde, tehnisko palīglīdzekļu nodrošināšana atbilstoši klientu vajadzībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā u.c.).

No 14.08.2014. (grozījumi RD 2012. gada 4. septembra saistošajos noteikumos Nr. 184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un apmaksas kārtības” (turpmāk – RD saistošie noteikumi Nr. 184)) ir noteikta jauna SAC pakalpojuma apmaksas kārtība, kas atbrīvo SAC pakalpojuma saņēmēju apgādniekus no obligāta pienākuma veikt apmaksu par SAC pakalpojuma nodrošināšanu tuviniekam, ja persona SAC pakalpojumu saņem pašvaldības vai pašvaldības līgumorganizācijas (noslēgts pašvaldības iepirkuma līgums) SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā. Šāda kārtība tika noteikta, jo ieguvums neattaisno RSD un SAC pakalpojuma sniedzēju institūciju ieguldītos resursus apgādnieku samaksas par tuviniekam nodrošināto SAC pakalpojumu iekasēšanas procesā. Tāpat RD saistošajos noteikumos Nr. 184 noteikts, ka klients var izvēlēties saņemt SAC pakalpojumu jebkurā SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā, kas reģistrēta sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā (arī tādā, ar kuru pašvaldība nav noslēgusi pašvaldības iepirkuma līgumu) un, ja normatīvajos aktos noteiktā klienta pensijas un/vai citu ienākumu daļa nesedz pilnu pakalpojuma cenu, tiek paredzēts pašvaldības finansiāls atbalsts SAC pakalpojuma apmaksai līdz EUR 250 mēnesī. Tādējādi ir radīta labvēlīgāka vide SAC pakalpojuma kvalitātes attīstīšanai. Jaunā SAC pakalpojuma samaksas kārtība ļauj klientiem izvēlēties jebkuru SAC pakalpojuma sniedzēju, t.sk., arī dārgāku un kvalitatīvāku, ja pakalpojuma saņēmējs, tā apgādnieks, citas fiziskas vai juridiskas personas var apmaksāt starpību starp SAC pakalpojuma cenu un pašvaldības garantēto līdzmaksājumu. Līdz ar to tirgū, radot konkurenci, esošie sociālo pakalpojumu sniedzēji ir gan nevalstiskās organizācijas, gan uzņēmēji, jo tie var būt ieinteresēti veidot un piedāvāt kvalitatīvāku SAC pakalpojumu maksāspējīgiem klientiem. Minētās Rīgas pilsētas pašvaldības garantētās samaksas līdz EUR 250 mēnesī nodrošināšanai Labklājības departaments 2014. gadā uzsāka slēgt sadarbības līgumus ar SAC pakalpojuma sniedzējām institūcijām, kurās pašvaldības iedzīvotāji izvēlas saņemt SAC pakalpojumu (turpmāk – Sadarbības līgums).

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pilngadīgām personām (turpmāk – SAC) pakalpojumu 2014. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja:

3 pašvaldības iestādes:

- ❖ Rīgas SAC „Mežciems” (283 vietas*);
- ❖ Rīgas SAC „Gaiļezers” (277 vietas**);
- ❖ Rīgas SAC „Stella Maris” (116 vietas).

*Vietu skaits, sākot ar 2013. gada 1. septembri samazināts no 290 līdz 283 vietām, lai Rīgas SAC „Mežciems” klientu izmitināšana dzīvojamās istabās-guļamtelpās atbilstu MK 12.12.2000. noteikumos Nr. 431 „Higiēnas prasības sociālās aprūpes institūcijām” noteiktajām minimālajām prasībām pieaugušo sociālās aprūpes institūciju dzīvojamās istabas-guļamtelpas platībai 6m² vienai personai.

**2014. gada 1. janvārī vietu skaits Rīgas SAC „Gaiļezers” bija 290 vietas. Ņemot vērā to, ka Rīgas SAC „Gaiļezers” vietu skaits, ko iepērk Labklājības ministrija saskaņā ar noslēgto līgumu par valsts finansētā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma pirkšanu, neparedz jaunu klientu nosūtīšanu, Rīgas SAC „Gaiļezers” vietu skaits pašvaldības finansētā pakalpojuma nodrošināšanai pakāpeniski palielinās. Līdz ar to vietu skaits līdz gada beigām ir palielināts līdz 297 pašvaldības finansētām vietām.

12 līgumorganizācijas*:**

- ❖ Valsts SAC „Rīga”:
 - ✓ filiāle „Ezerkrasti” (līdz 270 vietām),
 - ✓ filiāle „Jugla” (līdz 6 vietām);
- ❖ SIA „Pansionāts Dzimtene” (līdz 116 vietām);
- ❖ Engures novada domes pensionāts „Rauda” (līdz 75 vietām);
- ❖ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava” (līdz 65 vietām);
- ❖ Biedrības „Dzintarkrasta serviss” SAC „Liepa” (līdz 95 vietām);

- ❖ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” SAC „Stūrīši” (līdz 30 vietām);
 - ❖ Nodibinājuma „VIA VERITAS” starpkonfesionālais kristīgais pansionāts „Ciāna” (līdz 14 vietām);
 - ❖ Kalnciema pilsētas pārvaldes Veselības un sociālās aprūpes centrs (līdz 3 vietām);
 - ❖ Alojās novada domes pansionāts „Urga” (līdz 3 vietām);
 - ❖ Talsu novada pašvaldības pansionāts „Lauciene” (līdz 10 vietām);
 - ❖ IK „Ārlavas pansija” (1 vieta);
 - ❖ Nodibinājuma „Fonds „Cilvēks Cilvēkam” SAC „Pāvilosta” (līdz 10 vietām).
- ***2014. gadā SAC pakalpojums līgumorganizācijās tika iepirkts saskaņā ar Vispārīgo vienošanos, kas veicina konkurenci un ļauj klientiem izvēlēties SAC, kurā saņemt pakalpojumu.

13 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgts Sadarbības līgums:

- SIA „Senior Baltic” rezidence „Dzintara melodija”,
- Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava”,
- Vispārēja tipa pansionāts „Madliena”,
- Engures novada pansionātā „Rauda”
- Skrīveru novada pašvaldības aģentūra” Sociālās aprūpes centrā „Ziedugravas”,”
- Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga”,
- IK „Ārlavas pansija”,
- Alojās novada domes pansionāts „Urga”,
- Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”,
- Balvu novada pašvaldības „Pansionāts „Balvi””,”
- Nodibinājuma „Fonds VIA VERITAS” starpkonfesionālais kristīgais pansionāts „Ciāna”,
- Nodibinājuma „Fonds „Cilvēks cilvēkam”” sociālās aprūpes centrs „Pāvilosta”,
- Līgatnes novada Sociālā dienesta Līgatnes novada sociālās aprūpes centrs,
- SIA „Amicus Pro”,
- Sociālās aprūpes centrs „Trapene”,
- Ozolnieku novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Zemgale”,
- Ērgļu sociālās aprūpes centrs.

2014. gadā kopā tika nodrošinātas 1 403 pašvaldības finansētas SAC pakalpojuma vietas – Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs 696 vietas, līgumorganizāciju iestādēs - līdz 697 vietām, kā arī tika noslēgti Sadarbības līgumi ar 13 SAC pakalpojuma sniedzēju institūcijām, kurās 10 pašvaldības iedzīvotāji izvēlējās saņemt SAC pakalpojumu. SAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2014. gadā bija **EUR 6 901 298** (skat. 41. tabulu).

41. tabula. Vietu skaits SAC un pakalpojuma finansēšanai izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finanšu līdzekļi

	2012	2013	2014
Pašvaldības iestādes	648	683	696
Līgumorganizācijas	līdz 750	līdz 750	līdz 707
Vietu skaits kopā	1 398	1 433	1 403
Izlietotie finanšu līdzekļi kopā, EUR	3 649 569	6 683 425	6 901 298

2014. gadā SAC pakalpojumu uzsākts sniegt 425 personām, bet kopumā pakalpojumu saņēmušas 1 765 personas, no tām 920 personas Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs un 845 personas līgumorganizāciju iestādēs. 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu SAC pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 16 personām jeb 1% (skat. 42. tabulu). SAC pakalpojuma saņēmēju skaita kopējais samazinājums 2014. gadā skaidrojams, ar klientu vēlmi sociālās aprūpes pakalpojumus saņemt pēc iespējas ilgāk dzīvesvietā, kā arī to, ka SAC pakalpojums tiek nodrošināts tikai gadījumos, kad personai nepieciešamais aprūpes apjoms

pārsniedz aprūpes dzīvesvietā maksimālo apjomu, ko nodrošina pašvaldība. Tāpat saistībā ar pakāpenisku sadarbības pārtraukšanu ar līgumorganizāciju - VSAC „Rīga” (VSAC „Rīga” filiālēs „Ezerkrasti” un „Jugla” turpmāk paredzēts nodrošināt tikai valsts finansēto SAC pakalpojumu), t.i. kopš 2013. gada jaunu klientu ievietošana tika pārtraukta Rīgas pilsētas pašvaldības finansētā SAC pakalpojuma nodrošināšanai VSAC „Rīga” filiālē „Jugla”, bet no 2014. gada septembra filiālē „Ezerkrasti” (uz 31.12.2014. VSAC „Rīga” filiālē „Ezerkrasti” bija aizņemtas 246 vietas no 270 un 5 vietas no 6 filiālē „Jugla”).

42. tabula. SAC pakalpojuma saņēmēju skaits

	2012	2013	2014
Pašvaldības iestādes	922	919	920
Līgumorganizācijas	982	869	845
Kopā	1 896*	1 781*	1 765

*Kopējais pakalpojuma saņēmēju skaits nesakrīt ar pašvaldības un līgumorganizāciju iestādēs pakalpojumu saņēmušo personu skaita summu, jo gada laikā vairākas personas saņēmušas pakalpojumu gan pašvaldības iestādē, gan arī līgumorganizācijas iestādē.

2014. gadā RSD ir izskatījis 628 klientu iesniegumus SAC pakalpojuma saņemšanai (skat. 43. tabulu).

43. tabula. SAC pakalpojuma pieprasītāju skaits

	2012	2013	2014
Izskatītie klientu iesniegumi	613	547	628

2014. gada 31. decembrī rindā SAC pakalpojuma saņemšanai bija reģistrētas 135 personas. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu - 2013. gada 31. decembrī rindā SAC pakalpojuma saņemšanai bija reģistrētas 64 personas. Salīdzinājumā ar 2013. gadu 2014. gadā rinda SAC pakalpojuma saņemšanai salīdzinoši ar 2013. gadu ir būtiski palielinājusies. Tas saistīts ar iepriekš minēto līgumattiecību pārtraukšanu ar VSAC „Rīga” filiālēm „Ezerkrasti” un „Jugla”, kā arī ar klientu ievietošanas apturēšanu līgumorganizācijās 2014. gada septembrī (analizējot klientu ievietošanas plūsmu SAC pakalpojuma sniedzējās institūcijās un izlietoto finansējumu, kas paredzēts šī pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2014. gada 8 mēnešos, lai iekļautos iepirkuma līgumā paredzētā finansējuma ietvaros, Labklājības departaments ar 2014. gada septembrī Rīgas Sociālajam dienestam uzdeva apturēt klientu ievietošanu SAC pakalpojuma sniedzējās līgumorganizācijās).

Tāpat kā iepriekšējos gados 2014. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji labprātāk izvēlējās saņemt SAC pakalpojumu Rīgas pašvaldības administratīvajā teritorijā nekā ārpus Rīgas.

2014. gadā saglabājas iepriekšējo gadu tendence, ka SAC pakalpojumu saņēmējiem ir nepieciešams lielāks aprūpes apjoms nekā to var nodrošināt pašvaldība personu dzīvesvietā, t.sk. nepieciešami papildu higiēnas līdzekļi un ir nodrošināma uzraudzība, t.i., pieaug mazkustīgo klientu un klientu ar demenci skaits. Piemēram, 31.12.2014. no rindā uzņemto personu skaita (135) 48 personām, kas gaida SAC pakalpojuma saņemšanu, atbilstoši medicīniskajai dokumentācijai, bija nepieciešama ievietošana personu ar demenci nodaļā. Līdz ar to, lai nodrošinātu kvalitatīvu klientu aprūpi un uzraudzību, sadārdzinās SAC pakalpojuma izmaksas un ir nepieciešams palielināt aprūpes darbinieku skaitu.

Ņemot vērā iepriekš minēto un sociālo pakalpojumu izmaksu sadārdzinājumu saistībā ar valstī pieaugošajām preču un pakalpojumu cenām, Rīgas pašvaldības 2014. gada budžetā no 2014. gada janvāra tika paredzēts finansējums SAC pakalpojuma cenas palielinājumam par 10%, lai pakalpojuma kvalitāti varētu saglabāt esošajā līmenī.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

Rīgas patversme un naktspatversmes

Patversme – sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām diennakti nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus.

Naktspatversme - sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina naktsmītņi, vakariņas un personiskās higiēnas iespējas.

Palīdzības sniegšana personām bez noteiktas dzīvesvietas un krīzes situācijā nonākušām personām (turpmāk – bezpajumtnieki) notiek atbilstoši rīcības plānam „Palīdzības sniegšana bezpajumtniekiem nelabvēlīgos laika apstākļos Rīgā” (turpmāk – Rīcības plāns), kas apstiprināts ar RD 2007. gada 30. janvāra lēmumu Nr. 2001. Lai novērstu gadījumus, kad bezpajumtnieku veselība un dzīvība tiek apdraudēta, saskaņā ar Rīcības plānu no 1. oktobra līdz 30. aprīlim Labklājības departaments realizē papildus pasākumus, lai atbilstoši pieprasījumam bezpajumtniekiem nodrošinātu īslaicīgas uzturēšanās iespējas patversmē/naktspatversmēs, kā arī uzturu, personīgās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus. Rīcības plāna ietvaros tiek palielināts vietu skaits naktspatversmēs, pagarināts darba laiks patversmē/naktspatversmēs, Rīgas patversmes Dienas centrs darbojas arī brīvdienās un svētku dienās, zupas virtuvēs tiek palielināts pakalpojumu apjoms, kā arī tiek izvērstā informatīvā kampaņa plašsaziņas līdzekļos par palīdzības sniegšanu bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā.

Rīcības plānā ir noteikti palīdzības sniegšanas līmeņi no 0 līdz III, atbilstoši kuriem tiek noteikts palīdzības sniegšanas apmērs bezpajumtniekiem.

Rīcības plāns nosaka, ka naktspatversmes darbojas:

- ❖ vasaras periodā no 1. maija līdz 30. septembrim no plkst. 20.00 līdz 7.00;
- ❖ rudens periodā no 1. oktobra līdz 31. oktobrim no plkst. 18.00 līdz 8.00;
- ❖ pavasara periodā no 2. marta līdz 30. aprīlim no plkst. 18.00 līdz 8.00;
- ❖ ziemas periodā no 1. novembra līdz 1. martam no plkst. 17.00 līdz 9.00.
- ❖ naktspatversmes darbojas visu diennakti no 1. oktobra līdz 30. aprīlim, ja saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegto informāciju plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10 °C vai ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s.

Rīgas pašvaldības patversme pakalpojumus nodrošina no 1995. gada, savukārt 2002. gadā tika izveidota Rīgas patversme (Maskavas ielā 208 – 170 vietas, Bārdziņu ielā 2 – 90 vietas). Palielinoties pieprasījumam pēc naktspatversmes pakalpojumiem, no 2003. gada Rīgas pašvaldība uzsāka pirkt naktspatversmes pakalpojumus no vairākām organizācijām. 2014. gadā Rīgas pašvaldība naktspatversmes pakalpojumu pirka no četrām organizācijām, kuras sniedz pakalpojumu piecās vietās Rīgas pilsētas pašvaldībā:

- ❖ reliģiskās organizācijas „Evaņģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”” naktspatversmes pakalpojums vīriešiem (Maskavas ielā 366) – līdz 160 vietām, patversmes pakalpojums 10 personām ar kustību traucējumiem;
- ❖ biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Gaiziņa ielā 7) – līdz 85 vietām;
- ❖ biedrības „PINS” naktspatversmes pakalpojums sievietēm (Tvaika ielā 2/12) – līdz 40 vietām;
- ❖ SIA „V.E.L.G.” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Esplanādes ielā 1 un Kartupeļu ielā 8) – līdz 290 vietām.

Rīgas pilsētas pašvaldība nodrošina naktspatversmes pakalpojuma apjomu atbilstoši pieprasījumam (skat. 44. tabulu).

44. tabula. Kopējais vietu skaits līgumorganizāciju naktspatversmēs

Gads	Vietu skaits
2012	605
2013	595
2014	585

Personu, kuras izmantoja patversmes/naktspatversmju pakalpojumus 2014. gadā, vidējais skaits mēnesī bija 523, kas ir par 45 (8%) personām mazāk nekā 2013. gadā. Lielākais vidējais noslogojums Rīgas patversmē/naktspatversmēs bija vērojams 2014. gada februāra mēnesī – 820 personas. Iestājoties siltākiem laika apstākļiem, vidējais bezpajumtnieku skaits pakāpeniski samazinājās līdz 220 personām augusta mēnesī. 2014. gadā kopā minētos pakalpojumus saņēma 3 906 personas, tajā skaitā 3 298 (84%) vīrieši un 608 (16%) sievietes, kas ir par 326 personām jeb 7% mazāk nekā 2013. gadā, kad patversmes/naktspatversmes pakalpojumus saņēma 4 095 personas (skat. 45. tabulu).

45. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmē/naktspatversmēs

	2012	2013	2014
Janvāris	798	884	802
Februāris	889	870	820
Marts	811	846	755
Aprīlis	694	712	624
Maijs	417	373	360
Jūnijs	331	311	282
Jūlijs	275	297	255
Augusts	280	277	220
Septembris	357	349	306
Oktobris	503	475	512
Novembris	620	647	663
Decembris	809	774	677
Vidēji mēnesī	565	568	523
Klientu skaits gadā	3 769	4 095	3 906

Galvenie iemesli, kāpēc bezpajumtnieki ilgstoši nevar atrisināt savu sociālo situāciju un uzturas patversmē/naktspatversmēs, ir:

- ❖ zems pašvērtējums un motivācijas trūkums iesaistīties savas situācijas uzlabošanā;
- ❖ ilgstoša alkohola atkarība un veselības problēmas.

Ilgstoša alkohola atkarība veicina personas sociālo atstumtību, jo persona būtiski pasliktina savu garīgo un fizisko veselības stāvokli, zaudē darba spējas un starppersonu komunikācijas prasmes. Bezpajumtniecības problemātikai ir daudzšķautņains raksturs, līdz ar to sociālā darba speciālistiem, risinot sociālos gadījumus, vienlaicīgi jārisina vairākas personu sociālās problēmas un to izraisītās sekas.

Apkopojot datus par patversmes/naktspatversmes klientu sociālajām problēmām, var secināt, ka lielākajai daļai klientu tiek identificētas vairākas problēmas, piemēram, nodarbinātības problēmas, atkarības, saskarsmes problēmas. Līdz ar to, lai palīdzētu klientam atrisināt galveno mājokļa problēmu, sociālie darbinieki vispirms palīdz risināt problēmas, kas saistītas ar klienta spēju sociāli funkcionēt. Klientiem identificētās un aktuālākās problēmas ir šādas:

1) saskarsmes problēma/konflikti (98%), kas saistīti ar šķiršanos ģimenē, dažādu paaudžu izraisītajām konfliktsituācijām, kā arī saskarsmes problēmas sociālajā vidē un sociālo kontaktu/svarīgu attiecību trūkums. Līdz ar to saskarsmes problēmas negatīvi ietekmē personas psihosociālo stāvokli un spēju pastāvīgi gādāt par savām pamatvajadzībām;

2) mājokļa problēma (94%). Sociālie darbinieki palīdz personām risināt dzīvesvietas jautājumu, izmantojot dzīvokļu īres tirgus piedāvājumu. Kaut arī īres dzīvokļi tiek piedāvāti par samērīgu īres maksu, grūtības sagādā tas, ka dzīvokļu īpašnieki nevēlas slēgt īres līgumus, kas ir būtiski, lai persona varētu pretendēt saņemt sociālo palīdzību dzīvokļa īres apmaksai. Savukārt 6 % patversmes/naktspatversmes klientiem, kuriem netika identificēta mājokļa problēma, saņem patversmes/naktspatversmes pakalpojumu, jo klients ir nonācis krīzes situācijā, piemēram, ir saskarsmes problēmas ar radniekiem, mājoklis nav piemērots dzīvošanai ziemas periodā.

3) Nodarbinātība (72%). Lai risinātu nodarbinātības jautājumu, klienti tiek iesaistīti dalībai atbalsta grupās bezdarbniekiem, dienas centru aktivitātēs, piedāvājot attīstīt dažādas prasmes, piemēram, datorprasmes, apgūt latviešu sarunvalodas prasmes, angļu valodu. Sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru klienti tiek iesaistīti ESF projektā „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās”, kura ietvaros bezdarbnieki tiek nodrošināti ar apmaksātām pagaidu darba vietām 4 mēnešus gadā, mēnesī saņemot atlīdzību EUR 142,29 apmērā.

4) Atkarības problēma (60%). Klientu vidū plaši izplatīta ir alkohola atkarības problēma, mazāk psihotropo vielu un toksisko vielu izraisītas atkarības. Lai palīdzētu klientiem, sociālais darbinieks piedāvā klientiem apmeklēt Anonīmo Alkoholiķu 12 soļu programmu, kā arī iesaistīties valsts apmaksātajā Minesotas programmā alkohola atkarības ārstēšanā.

Patversmes/naktspatversmes pakalpojumu finansēšanai izlietoto Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļu apjomu skatīt 48. tabulā.

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem

Sociālās rehabilitācijas centrā (turpmāk - SRC) darbā ar klientiem tiek īstenota sociālās rehabilitācijas programma personu integrācijai sabiedrībā. Sociālajā rehabilitācijā ietilpst sociālo prasmju un darba prasmju attīstīšanas pasākumu kopums saskaņā ar katram klientam individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu. Maksimālais uzturēšanās termiņš SRC ir viens gads.

2014. gadā SRC pakalpojumu sniedza 2 līgumorganizācijas biedrība „Labā cerība” (10 sieviešu un 18 vīriešu vietas) un biedrība „Integrācijas sabiedrībai” (20 vīriešu vietas), nodrošinot pakalpojumu 20 sievietēm un 80 vīriešiem (kopā 100 personām). No tām 25 personas sociālās rehabilitācijas rezultātā ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi, īrējot dzīvokli, 5 personas atgriezās patversmē.

Iepriekšējā, 2013. gadā SRC pakalpojumu saņēma 19 sievietes un 47 vīrieši (kopā 66 personas).

Ņemot vērā pieaugošo personu skaitu Rīgas patversmē un naktspatversmēs 2013. gadā un to, ka valsts ir pārtraukusi finansēt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personām pēc soda izciešana brīvības atņemšanas iestādēs, viena no minētajām līgumorganizācijām (biedrība „Integrācija sabiedrībai”) Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem SRC pakalpojumu uzsāka sniegt 2014. gadā (20 vietas vīriešiem).

SRC pakalpojuma finansēšanai izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 48. tabulā.

Rīgas patversmes Dienas centrs

Rīgas patversmes Dienas centrs nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstīšanu, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbību u.c. pakalpojumus.

Rīgas patversmes Dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem Katoļu ielā 57, Rīgā (turpmāk - RPDC) darbu uzsāka 2009. gadā. RPDC var saņemt šādus pakalpojumus:

- ❖ sociālā darba speciālistu pakalpojumus;
- ❖ dažādu prasmju apguves un citus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t. sk. atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības;
- ❖ ģimenes ārsta pakalpojumus;
- ❖ dušas pakalpojumus;
- ❖ dezinfekcijas pakalpojumus;
- ❖ pusdienas klientiem, kuri piedalās RPDC nodarbībās, veic līdzdarbības pienākumus;

❖ veļas mazgāšanas pakalpojumus.

RPDC pakalpojumus persona saņem saskaņā ar sociālā darbinieka veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu. RPDC pakalpojumus 2014. gadā kopā saņēma 901 personas, vidēji dienā 120 personas (skat. 46. tabulu). Ģimenes ārsta pakalpojumus saņēma vidēji 11 personas dienā, dušas pakalpojumus izmantoja vidēji 13 personas dienā, veļas mazgāšanas pakalpojumus vidēji 3 personas dienā, 55 personas vidēji dienā apmeklēja bibliotēku un 68 personas vidēji dienā RPDC saņēma pusdienas. Vislielākais pieprasījums pēc RPDC pakalpojumiem bija ziemas mēnešos, piemēram, februāra un marta mēnešos klientu skaits palielinājās līdz 164 personām dienā, savukārt vasaras periodā samazinājās līdz 80 personām dienā jūnija mēnesī. RPDC pakalpojumus izmantoja 571 (63%) darbaspējīgas personas un 330 (37%) pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti. 2014. gadā DC apmeklētāju skaits salīdzinājumā ar 2013. gadu ir samazinājies par 66 personām jeb 7%.

RPDC pakalpojuma finansēšanai izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 48. tabulā.

46. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmes Dienas centrā

	2012	2013	2014
Janvāris	164	153	153
Februāris	173	164	147
Marts	171	164	142
Aprīlis	157	140	131
Maijs	115	93	103
Jūnijs	105	80	97
Jūlijs	117	85	90
Augusts	82	81	86
Septembris	94	91	78
Oktobris	117	121	105
Novembris	131	124	124
Decembris	151	140	144
Vidēji mēnesī:	131	120	117
Gadā:	900	967	901

Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem

Rīgas patversmes struktūrvienība – Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem (turpmāk – Mobilā brigāde) izveidota 2007. gada novembrī. Mobilās brigādes mērķis sniegt informāciju un atbalstu bezpajumtniekiem. Mobilās brigādes galvenie uzdevumi ir izbraukt dažādus maršrutus Rīgas pilsētā, apzināt un regulāri apsekot bezpajumtnieku pulcēšanās vietas, apsekot konkrētas vietas pēc operatīvās informācijas saņemšanas, noskaidrot katra klienta situāciju, vajadzības un problēmas, informēt par iespējamo palīdzību un tās saņemšanas iespējām, motivēt klientus risināt savas sociālās problēmas un sniegt adekvātu atbalstu klientam atbilstoši katras personas situācijai un vajadzībām, iegūt un nostiprināt bezpajumtnieku uzticību Mobilās brigādes darbiniekiem un sniegtajam atbalstam.

Mobilā brigādē ir iekļauti 3 darbinieki - sociālais darbinieks, aprūpētājs un šoferis. Mobilās brigādes maršruts veidots, iekļaujot zupas virtuvju adreses un citas bezpajumtnieku pulcēšanās vietas. Mobilā brigādē bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā izsniedz siltu tēju un apģērbu, nogādā personas uz naktspatversmēm.

Mobilās brigādes darba laiks ir darba dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00, aukstajā gada periodā (no 1. oktobra līdz 30. aprīlim) divas dienas nedēļā uzsāk darbu vēlāk (no plkst. 11.00) un strādā līdz plkst.19.00, kā arī strādā sestdienās, ja saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegto informāciju plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10 °C vai tad, ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s.

2014. gadā Mobilā brigāde ir sniegusi konsultācijas 1 206 personām, saņēmusi 1 039 tālruņa zvanus, 736 persona nogādāta naktspatversmē vai ārstniecības iestādē (skat. 47. tabulu).

2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu nav novērotas būtiskas izmaiņas sniegto pakalpojumu apjomā.

47. tabula. Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem sniegtie pakalpojumi

Pakalpojumu veids	2012	2013	2014
Konsultācijas	1 644	1 119	1 206
Saņemtie tālruņa zvani	1 157	1 067	1 039
Personu skaits, kas nogādātas patversmē/ārstniecības iestādē	1 351	720	736

Mobilās brigādes apkopotā informācija liecina, ka bezpajumtnieku galvenās problēmas ir mājokļa trūkums, veselības problēmas un informācijas trūkums par dažādām institūcijām, pakalpojumiem un to saņemšanas kārtību.

Mobilās brigādes pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 48. tabulā.

Zupas virtuves

Rīgas pilsētā ir vairākas zupas virtuves vietas, kurās gan bezpajumtnieki, gan arī citi trūcīgie Rīgas iedzīvotāji var saņemt siltu ēdienu. 2014. gadā tika līdzfinansēti 4 līgumorganizāciju sniegtie zupas virtuves pakalpojumi – nodibinājuma Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas „Diakonijas centrs” zupas virtuves pakalpojums, biedrības „Žēlsirdības misija “Dzīvības ēdiens”” zupas virtuves pakalpojums, Latvijas pareizticīgās baznīcas Rīgas svētās Trijādības – Sergija sieviešu klostera zupas virtuves pakalpojums un biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” zupas virtuves pakalpojums. Zupas virtuvēs 5 reizes nedēļā izsniegtas līdz 775 porcijām dienā, 2014. gadā kopā līdzfinansētas 142 065 porcijas par kopējo summu EUR 84 763. Salīdzinoši ar 2013. gadu 2014. gadā līdzfinansētais porciju skaits ir samazinājies par 18 714 porcijām jeb 12%. Samazinājumu var skaidrot ar kopējo trūcīgo personu skaita samazinājumu, kā arī ar iespēju siltu ēdienu saņemt arī 6 ēdiena izdales vietās, kuras pašvaldība nodrošina mazaizsargātajām iedzīvotāju grupām.

Zupas virtuves pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 48. tabulā.

48. tabula. No Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi sociālajiem pakalpojumiem pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

	2012	2013	2014
Rīgas patversme	658 931	606 445	546 073
Rīgas patversmes Dienas centrs	126 827	201 707	202 053
Mobilā brigāde	38 702	32 108	53 452
Līgumorganizāciju naktspatversmes	502 518	493 924	486 066*
Sociālās rehabilitācijas centra pakalpojumi	74 686	76 509	137 232
Līgumorganizāciju zupas virtuves pakalpojums	82 715	85 047	84 763

*tajā skaitā izdevumi par rīcības plāna „Palīdzības sniegšana bezpajumtniekiem nelabvēlīgos laika apstākļos Rīgā”, kas apstiprināts ar Rīgas domes 30.01.2007. lēmumu Nr. 2001, izpildi.

Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem

Ēdināšanas pakalpojums Rīgā mazaizsargāto personu grupām tiek nodrošināts kopš 2010. gada 27. septembra, kad darba dienās tika izdalīts līdz 1 000 porcijām kopā divās vietās Rīgā.

2014. gadā pakalpojums tika nodrošināts 6 ēdiena izdales vietās, izdalot vidēji dienā kopā 2 300 porcijas. Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto personu grupām tiek papildus nodrošināts arī sestdienās un svētdienās, izņemot svētku dienas. Katru dienu tiek piedāvāta cita ēdienkarte: zupa, otrais ēdiens un dzēriens. Ēdienu var ieturēt uz vietas vai arī ņemt līdzi uz mājām (savos traukos).

Silto ēdienu persona var saņemt, uzrādot personalizēto elektronisko viedkarti, kurā elektroniski ir ievadīta RSD izziņa:

- ❖ par atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam;
- ❖ par atbilstību maznodrošinātās ģimenes (personas) statusam;
- ❖ par ēdināšanas pakalpojuma saņemšanu, ja ģimenes (personas) ienākumu līmenis nepārsniedz noteikto ienākumu līmeni, atbilstoši kuram tiek piešķirts maznodrošinātās ģimenes (personas) statuss.

2014. gadā kopā tika izdalītas 666 240 porcijas par kopējo summu EUR 1 395 839. Salīdzinoši 2013. gadā kopā tika izdalītas 676 627 porcijas par kopējo summu EUR 1 204 250. Izdalīto porciju skaita samazinājumu 2014. gadā salīdzinoši ar 2013. gadu varētu skaidrot ar trūcīgo personu samazināšanos - 2014. gadā Rīgā bija par 29% trūcīgo personu mazāk nekā 2013. gadā.

Ēdināšanas pakalpojumu vidēji mēnesī saņēma 2 607 ģimenes (personas), no tām 1 877 personas jeb 72 %, kuras ģimenē dzīvo vienas, 730 ģimenes jeb 28 %, kuru māsainniecībā ir divas vai vairākas personas, tai skaitā bērni. Šāds pašvaldības atbalsts visvairāk nepieciešams pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti, kā arī darbaspējīgām personām un ģimenēm ar bērniem, kuras nonākušas grūtībās bezdarba dēļ.

Sociālās rehabilitācijas centrs „Ratnieki”.

NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA

Viena no Labklājības departamenta funkcijām ir nodarbinātības jautājumu koordinācija Rīgas pašvaldībā.

2012. gadā, pildot starp Labklājības departamentu un Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli (turpmāk – NVA filiāle) noslēgtajā sadarbības līgumā ietvertos uzdevumus par nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānošanu un izpildi pašvaldībā, Labklājības departaments nodrošināja regulāru sadarbību un informācijas apmaiņu nodarbinātības jautājumos starp NVA filiāli un pašvaldības institūcijām:

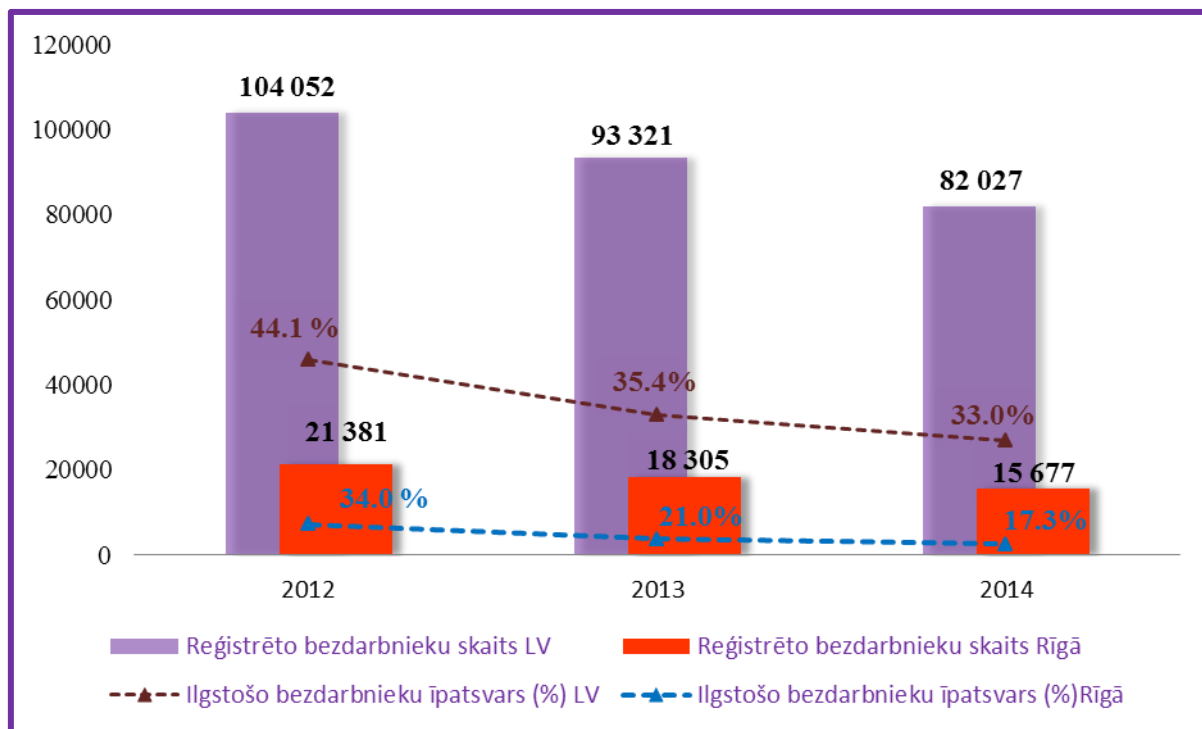
- ❖ piedalījās NVA filiāles organizētajos semināros par Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – NVA) un darba devēju sadarbību nodarbinātības veicināšanā;
- ❖ piedalījās NVA Rīgas reģionālās filiāles aktīvo pasākumu realizētāju izvēles komisijās;
- ❖ regulāri informēja RSD speciālistus par NVA filiāles aktualitātēm;
- ❖ organizēja kopīgus seminārus, lai veicinātu RSD un NVA sadarbību kopīgo klientu sociālo problēmu risināšanā, klientu aktivizēšanā un iesaistīšanā darba tirgū, kā arī darbspējīgo nestrādājošo klientu iesaistīšanā NVA organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos;
- ❖ piedalījās un atbalstīja NVA rīkoto Vakanču gadatirgu, kas norisinājās 10. maijā Kronvalda parkā pie Kongresu nama. Pasākumā piedalījās gan Labklājības departaments, gan citi pašvaldības sociālo pakalpojumu sniedzēji. Vakanču gadatirgus bija publisks pasākums – iespēja satikties darba devējiem ar darba meklētājiem, lai vienotos par iespējamo sadarbību. Darba devēji apmeklētājus informēja par vakancēm, darba nosacījumiem, karjeras izaugsmes iespējām, kā arī veica pirmās darba intervijas ar piemērotākajiem kandidātiem uz brīvajām darba vietām un atrada piemērotus darbiniekus. Atsevišķā telpā darba devēji varēja iepazīstināt apmeklētājus ar savu uzņēmumu. Vakanču gadatirgū interesenti varēja uzzināt arī par NVA sniegtajiem pakalpojumiem, saņemt karjeras konsultācijas, meklēt darbu, izmantojot NVA datu bāzes. Eiropas nodarbinātības dienestu tīkla speciālisti informēja par izglītības un darba iespējām Eiropas valstīs.
- ❖ organizēja trīspusējas tikšanās, kuru laikā tika apzināti RSD un NVA kopīgie klienti, izvērtēta katra klienta situācija un izstrādāts individuāls problēmu risināšanas plāns;
- ❖ sagatavoja un iesniedza NVA pārskatu par 2013. gadā plānoto nodarbinātības veicināšanas pasākumu izpildi un sagatavoja informāciju par Rīgas pašvaldības plānotajām aktivitātēm nodarbinātības jomā 2014. gadā.

Bezdarba situācijas raksturojums Latvijā 2014. gadā⁷

Reģistrētā bezdarba līmenis valstī 2014. gada decembra beigās bija 8,5% (reģistrēto bezdarbnieku īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā). Zemākais bezdarba līmenis 2014. gada decembrī bija reģistrēts Rīgas reģionā – 5,2%, bet Rīgā 4,9%. Kā redzams 10. attēlā 2014. gada decembra beigās Latvijā NVA uzskaitē bija 82 027 bezdarbnieki. No reģistrēto bezdarbnieku kopskaita 2014. gada decembra beigās 55,3% (skaits – 45 336) bija sievietes un 44,7% (skaits – 36 691) vīrieši. 2014. gada decembra beigās NVA uzskaitē ir bijuši 27 039 ilgstošie bezdarbnieki, kas ir 33% no kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaita. Pēdējo 3 gadu laikā, ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars samazinājies no 44,1% 2012. gadā decembrī līdz 33% 2014. gada nogalē. Arī Rīgā ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars samazinās 2012. gadā tie bija 34%, savukārt 2014. gada decembrī vairs tikai 17% no 15 677 Rīgā reģistrētajiem bezdarbniekiem bija ilgstošie bezdarbnieki.

⁷ <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=6&mid=470&txt=483&t=stat>

10. attēls. Bezdarba statistika Latvijā un Rīgā, t.sk. ilgstošais bezdarbs 2012. - 2014. gadam (decembra mēnesis)

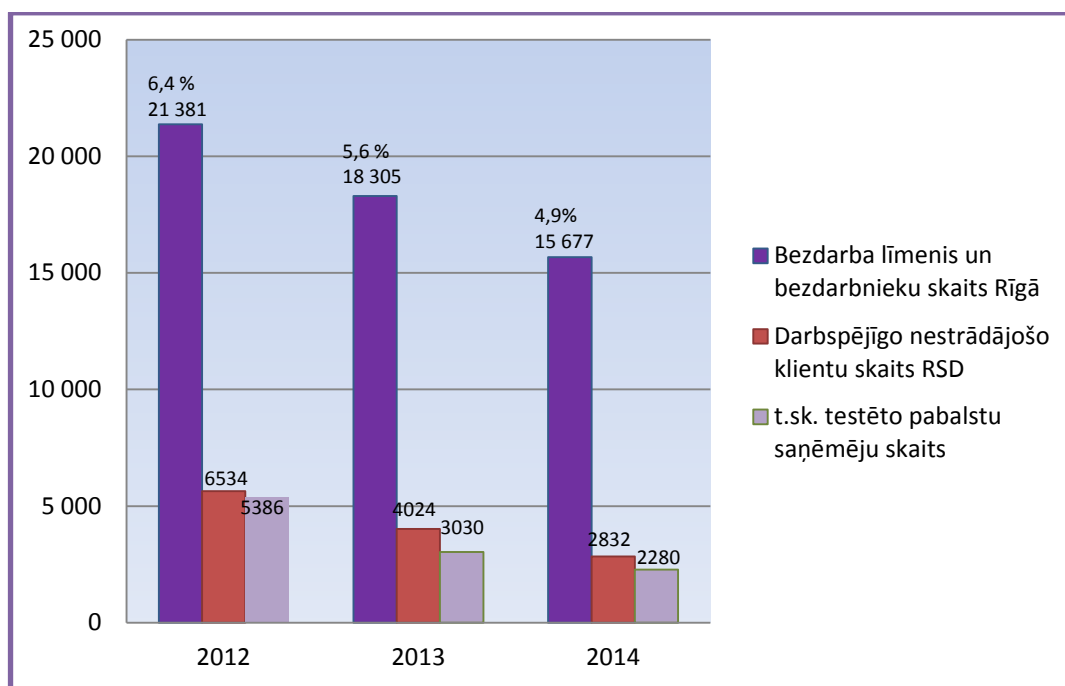
Jāatzīmē, ka valsts mērogā pēc bezdarba ilguma 2014. gada decembra beigās lielāko skaitu veidoja bezdarbnieki ar bezdarba ilgumu līdz 6 mēnešiem – 36 083 jeb 45,2%. Savukārt vidējais bezdarba ilgums ilgstošajiem bezdarbniekiem bija 1031 dienas jeb ~ 2,8 gadi. Salīdzinājumam – 2013. gada beigās vidējais bezdarba ilgums bija 1022 dienas. 2014. gada beigās 2/3 no ilgstošo bezdarbnieku kopskaita bija 40 un vairāk gadu. Lielākās izmaiņas bija vērojamas bezdarbnieku vecuma grupā, sākot no 55 gadiem. 2014. gada griezumā šīs grupas īpatsvars palielinājies par 3,2 procenta punktiem, tātad kopš 2010. gada bezdarba pieaugums šajā vecuma grupā ir pieaudzis par 11,1 procenta punktu. 2014. gada beigās vairāk nekā pusei (51,4%) ilgstošo bezdarbnieku bija zems izglītības līmenis (bez izglītības/ pamatzglītība, vispārējā vidējā izglītība).

Latvijā 2014. gada decembrī bija pieejamas 4148 reģistrētas brīvas darba vietas, no kurām 79% reģistrētas Rīgā, veidojot tādu vakanču situāciju, ka Rīgā uz katru brīvo darba vietu pretendēja 4,8 bezdarbnieki. Brīvo vakanču skaitam ir tendence palielināties. Rīgā 2012. gada decembrī bija 2140 brīvas darba vietas, bet 2014. gada nogalē NVA bija reģistrētas jau 3289 vakances.

Bezdarba situācijas raksturojums Rīgā

2014. gadā Rīgā turpināja saglabāties iepriekšējo gadu tendence – uzlabojoties bezdarba rādītājiem, samazinājās RSD darbaspējīgo nestrādājošo klientu skaits. 2014. gada decembrī NVA reģistrētais bezdarba līmenis no 2012. gada decembrī reģistrētajiem 6,4% ir samazinājies līdz 4,9% (skat.11. attēlu). Salīdzinājumā ar 2012. gada beigām, 2014. gada beigās Rīgā reģistrēto bezdarbnieku skaits ir samazinājies no 21 381 personas 2012. gada decembrī līdz 15 677 personām 2014. gada decembrī. Bezdarbu un nodarbinātību raksturojošie rādītāji ir ietekmējuši arī RSD klientu – darbaspējīgu nestrādājošu personu skaitu, kas pašvaldībā vērsušies pēc sociālās palīdzības un sociālajiem pakalpojumiem. 2012. gada decembrī tās bija 6 534 darbaspējīgas nestrādājošas personas, savukārt 2014. gadā beigās – 2832 personas, kas ir 2,3 reizes mazāk. Pārskata periodā saglabājas arī tendence, ka lielākā daļa RSD darbaspējīgo klientu ir pašvaldības testēto pabalstu saņēmēji – 2012. gadā decembrī pašvaldības testētos pabalstus saņēma 82%, bet 2014. gadā beigās 80,5% no mērķa grupas.

11. attēls. Bezdarba statistika Rīgā un darbspējīgie nestrādājošie RSD klienti – pašvaldības testēto pabalstu saņēmēji 2012. - 2014. gadam (decembris)

Līdzīgi kā visā Latvijā un Rīgā, arī RSD darbspējīgo ilgstoši nestrādājošo personu īpatsvars saglabājas augsts, proti - 2012. gadā 32% no visiem darbspējīgajiem nestrādājošajiem klientiem nestrādāja ilgāk par 12 mēnešiem (klients var nebūt reģistrēts NVA), bet 2014. gadā 27% klientu (skat. 49. tabulu).

49. tabula. RSD darbspējīgo nestrādājošo klientu skaits, t.sk. ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % 2012. – 2014. gadā

	2012	2013	2014
Darbspējīgie nestrādājošie RSD klienti t.sk.:	14 281	8 563	5 656
Ilgstoši nestrādājošie	4 567 (32%)	2 575 (30%)	1 514 (27%)

2014. gadā pašvaldības testētos pabalstus saņēma 4 202 darbspējīgi nestrādājoši rīdzinieki (skat. 12. attēlu). Lai arī 2014. gadā turpināja samazināties testēto pabalstu saņēmēju skaits RSD, tāpat kā visu darbspējīgo nestrādājošo personu skaits, ilgstoši nestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju īpatsvars saglabājas augsts – 32,5 % 2013. gadā un 30,2% 2014. gadā.

Pateicamies Jums par aktīvu un atraktīvu dalību LU Karjeras iespēju dienas izstādē!

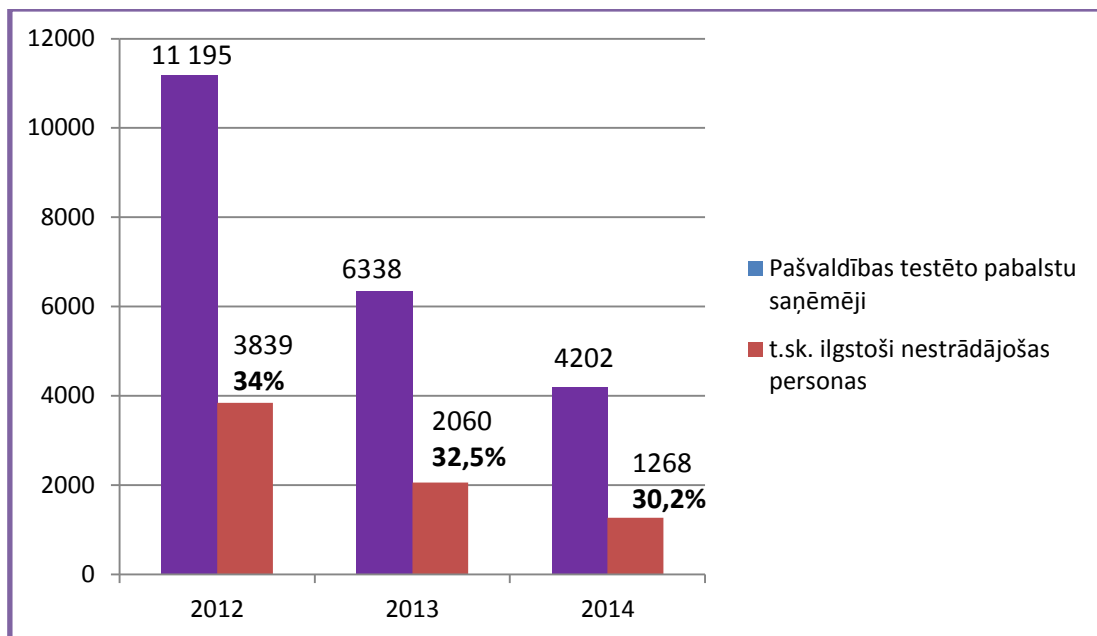
Paldies Jums, ka piedalījāties un piedāvājat studentiem jaunas darba, prakses iespējas Jūsu uzņēmumā.

Mēs ticam Jūsu uzņēmuma izaugsmei un vēlam Jums izdošanos jauno profesionāļu piesaistē!

LU Karjeras centra komanda

12. attēls. RSD darbaspējīgo nestrādājošo klientu - pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju skaits, t.sk. ilgstoši nestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju skaits un īpatsvars % 2012. - 2014. gadā

RSD darbaspējīgo nestrādājošo klientu dzimuma un vecuma struktūra 2014. gadā (skat. 50. tabulu), salīdzinājumā ar 2013. gadu ir līdzīga. Sieviešu īpatsvars kopējo RSD klientu – darbaspējīgo nestrādājošo personu skaitā ir lielāks: 2013. gadā 54%, bet 2014. gadā 53% no mērķa grupas. Kaut arī tendence nav izteikta, jāatzīmē, ka salīdzinājumā ar 2013. gadu par vienu procenta punktu ir pieaudzis jauniešu vecumā no 15 – 24 gadiem īpatsvars, savukārt sieviešu un vīriešu skaits ir gandrīz vienāds. Līdzīgi arī vecuma grupā no 50 līdz 59 gadiem un 60 un vairāk gadiem klientu skaita īpatsvars kopējā skaitā pieaudzis par vienu procenta punktu, turklāt vecumā no 50 līdz 59 gadiem sieviešu un vīriešu skaits ir gandrīz vienāds. Jāsecina, ka sabiedrības novecošanās tendence parādās arī RSD klientu portretā, kas liecina, ka cilvēkiem pēc 50 gadiem atrast darbu kļūst grūtāk.

50. tabula. RSD reģistrētie darbaspējīgie nestrādājošie klienti pēc dzimuma un vecuma

2013. gads			2014. gads		
SIEVIETES	KOPĀ	VĪRIEŠI	SIEVIETES	KOPĀ 5656	VĪRIEŠI
4 651	8 563	3 912	2974	Vecuma grupa	2682
54%		46%	53%		47%
344	15-24 642 jeb 7%	298	184	15-24 370 jeb 6%	186
520	25-29 829 jeb 10%	309	321	25-29 484 jeb 8%	163
2 230	30-49 4 057 jeb 47%	1 827	1 415	30-49 2 649 jeb 47%	1234
1 367	50-59 2 639 jeb 31%	1 272	902	50-59 1 806 jeb 32%	904
190	60+ 206 jeb 5%	206	152	60+ 347 jeb 6%	195

Sociālais darbs ar bezdarbniekiem

2014. gadā RSD visos teritoriālajos centros darbu turpināja 20 sociālie darbinieki, kuru galvenā mērķa grupa ir personas un ģimenes, kurās ir bezdarba izraisītās problēmas un kurām nepieciešams psihosociāls atbalsts. Sociālais darbinieks sociālā gadījuma risināšanas ietvaros sadarbībā ar klientu izvērtē sociālo situāciju, problēmas apjomu un cēloņus, analizē klientam pieejamos resursus, klienta stiprās un vājās puses, atbalsta sistēmu, kā arī spēju un motivāciju risināt savas sociālās problēmas. Kopā ar klientu tiek izstrādāts un realizēts individuāls problēmu risināšanas plāns, sniegtas gan individuālas konsultācijas, gan piesaistīti citi klienta problēmu risināšanai nepieciešamie resursi. Sociālie darbinieki klientu interesēs sadarbojās ar NVA Rīgas reģionālās filiāles speciālistiem, veicot sociālās rehabilitācijas un individuālā darba meklēšanas plāna aktivitāšu saskaņošanu, atbalstot bezdarbniekus viņiem piemērotu RSD un NVA pakalpojumu izvēlē un izmantošanā.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, t.sk. 2013. gadu, risināto sociālo gadījumu skaits RSD 2014. gadā ir samazinājies. 2014. gadā 20 sociālie darbinieki strādāja ar 942 sociālajiem gadījumiem, tostarp risinot 1 473 personu sociālās problēmas, bet 2013. gadā ar 1 038 sociālajiem gadījumiem, risinot 1 492 personu sociālās problēmas (2012. gadā sociālie darbinieki strādāja ar 1 141 sociālajiem gadījumiem, risinot 1 583 personu sociālās problēmas). Risināto gadījumu skaita samazinājums salīdzinājumā ar 2013. gadu varētu būt skaidrojams ar sociālo darbinieku mainību vai ilgstošu prombūtni. Gadījumos, kad sociālais darbs netika uzsākts, bezdarbniekiem tika nodrošinātas sociālā darba speciālista (sociālais darbinieks, sociālās palīdzības organizators) 18 723 bezmaksas konsultācijas (2013. gadā 27 126; 2012. gadā 37 965).

20 sociālo darbinieku klienti bija gan atsevišķi dzīvojošas personas, gan ģimenes, kurās visi ir pieaugušie, gan arī ģimenes ar bērniem. Analizējot sociālo darbinieku klientus pēc ģimenes tipa, redzams, ka 2014. gadā 54% jeb 511 sociālajos gadījumos sociālo darbinieku klienti bija atsevišķi dzīvojošas personas vai ģimenes, kurās visi bija pilngadīgi, bet 46% jeb 431 sociālajā gadījumā bija ģimenes ar bērniem (skat. 51. tabulu). Minētājā tabulā redzams, ka 2014. gadā līdzīgi kā 2013. un 2012. gadā sociālo darbinieku klienti procentuāli vairāk bija atsevišķi dzīvojošas personas vai ģimenes, kurās visi bija pilngadīgi (attiecīgi 2014. gadā 54 %, 2013. gadā 56 % un 2012. gadā 57%) nekā ģimenes ar bērniem. Tai pat laikā ģimeņu ar bērniem īpatsvars, kurām sociālie darbinieki palīdz risināt nodarbinātības problēmas, kopš 2013. gada palielinās no 43% 2012. gadā līdz 46% 2014. gadā.

51. tabula. Sociālo darbinieku klienti pēc ģimenes tipa 2012. – 2014. gadā

Klients ģimene/ persona	Ģimenes tips	Skaits			% no kopējā klientu skaita		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014
1	Persona	481	445	420	42	43	44
3	Ģimene bez bērniem	167	135	91	15	13	10
pilngadīgas personas (1+3)		648	580	511	57	56	54
2	Ģimene ar bērniem	493	458	431	43	44	46
Kopā		1 141	1 038	942	100	100	100

Sociālo darbinieku un klientu sadarbības rezultātā 2014. gada beigās no visām klientu lietām tika slēgtas⁸ 464 klientu lietas jeb 49% no lietu skaita. Iepriekš 2013. gadā slēgtās lietas bija 53% un 2012. gadā 52% no visām lietām (skat. 52. tabulu). Galvenie iemesli, kāpēc lietas tika slēgtas 2014. gadā ir šādi: 41% klientu uzsāka algotu darbu, bet 29% klientu nesadarbojās ar sociālo dienestu - t.sk., vairākos gadījumos klienti rakstiski atteicās no sadarbības ar sociālā darba speciālistiem. Citi lietu slēgšanas gadījumi bija saistīti ar klienta dzīvesvietas maiņu, vecuma pensijas saņemšanu, ilgstošu ārstēšanos, reģistrētu invaliditāti, mācību uzsākšanu u.c. iemesliem. Dati norāda, ka klientu īpatsvars, kuri atrod algotu darbu samazinās, tas varētu būt skaidrojams ar to, ka, palielinoties bezdarba ilgumam, klientu sociālās situācijas sarežģītākas.

52. tabula. Sociālo gadījumu skaits, slēgto lietu skaits

Gads	2012	2013	2014	KOPĀ
Lietu skaits	1 141	1 038	942	3 950
Slēgtas lietas, t.sk.	595 52%	553 53%	464 49%	1 925 vidēji 48%
Uzsākts algots darbs % no slēgtajām lietām	51%	45%	41%	Vidēji 45%
Klients nesadarbojas	32%	32%	29%	Vidēji 32,5%
Personu skaits	1 583	1 492	1 473	5 914

Ilgstoši nestrādājošo klientu sociālais portrets pēdējos gados kļuvis sarežģītāks. RSD sociālā darba ar klientiem, kuri ilgstoši nevar rast iespēju nodrošināt sevi un ģimeni, strādājot algotu darbu, specifika ir saistīta ar to, ka klienti ne vienmēr ir gatavi sākt strādāt algotu darbu, jo primāri jārisina citas klientu sociālās problēmas. Ilgstoši esot bez darba, klientiem ir zems motivācijas līmenis mainīt savu sociālo situāciju, personīgo resursu un pozitīvas pieredzes trūkums traucē risināt radušās problēmas, to ietekmē arī dažādas atkarības, veselības problēmas, sociālo prasmju trūkums, piemēram, pašaprūpes un dzīves prasmju trūkums, apgrūtināta sadzīve, plānojot savu laiku un resursus.

2014. gadā 20 sociālo darbinieku klientu galvenās risinātās sociālās problēmas bija līdzīgas iepriekšējos gados identificētajām problēmām (skat. 53. tabulu):

- ❖ veselības problēmas - 310 gadījumos;
- ❖ valsts valodas prasmju trūkums 229 gadījumos (t.sk., daļai personu nebija valsts valodas prasmi apliecināša dokumenta vai bija zemākais valsts valodas prasmes līmenis);
- ❖ atkarības problēmas – 156 gadījumos;
- ❖ sociālo prasmju trūkums - 101 gadījumā;
- ❖ izglītības problēmas - 73 gadījumos;
- ❖ saskarsmes problēmas - 146 gadījumos;
- ❖ mājokļa problēmas – 89 gadījumos;
- ❖ nenokārtoti dokumenti - 33 gadījumos;

⁸ Klienta lieta tiek slēgta: 1) ja ir sasniegti sociālā darba ar gadījumu mērķi un/vai turpmāk sociālā darbinieka iejaukšanās nav nepieciešama; 2) ja klients atsakās no sadarbības; 3) ja sociālo darbu ar gadījumu pilnībā ir pārņēmusi cita institūcija un 4) ja klients ir mainījis dzīves vietu.

❖ citas problēmas - 56 gadījumos (t.sk., krīzes situācija, ar vardarbību saistītas problēmas, personu uzvedības problēmas un likumpārkāpumi).

53. tabula. Sociālo darbinieku darbā ar bezdarbniekiem klientu risinātās sociālās problēmas

Sociālās problēmas	2012	2013	2014
Kopā risināto sociālo gadījumu skaits	1 141	1 038	942
Latviešu valodas prasmju trūkums	585	283	229
Veselības problēmas	273	319	310
Saskarsmes problēmas	163	151	146
Izglītības problēmas	141	106	73
Atkarības problēmas	136	132	156
Sociālo prasmju trūkums	120	66	101
Mājokļa problēmas	89	60	89
Nenokārtoti dokumenti	51	45	33
Citas problēmas	66	79	56

No sociālo darbinieku uzrādītajiem datiem redzams, ka 2014. gadā līdzīgi kā 2013. gadā, visvairāk risināto problēmu vidū pēc nodarbinātības jautājumiem tika risinātas klientu veselības problēmas (2014. gadā 310 gadījumos, bet 2013. gadā 319 gadījumos). Šāda situācija mudina sociālos darbiniekus sociālo gadījumu risināšanas laikā, palīdzēt klientiem iegūt noteiktu invaliditātes grupu vai arī, plānojot intervenci, rēķināties, ka klienta un sociālā darbinieka sadarbību ietekmēs klienta veselības stāvoklis. Tāpat būtiski atzīmēt, ka daudziem klientiem algota darba atrašanu apgrūtina vājas latviešu valodas prasmes. Valsts valodas prasmes trūkums joprojām ir viena no visbiežāk risinātajām problēmām – 2014. gadā 24% gadījumu, bet 2013. gadā 27% gadījumu. Situācijās, kad cilvēki nesaprot latviešu valodu un nevar tajā sarunāties, ir apgrūtinoši integrēties kopējā darba tirgū, ilgstošie bezdarbnieki ne vienmēr var strādāt arī darba vietās, kas tiek piedāvātas algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos – īpaši veidotās darba vietās ilgstošajiem bezdarbniekiem. Jāatzīmē, ka bezdarbnieku nodarbinātības problēmas risināšanu ietekmē motivācijas trūkums un izteikti zema kapacitāte strādāt algotu darbu. Tāpat 53. tabulas dati norāda, ka sociāliem darbiniekiem 2014. gadā vairāk nekā 2013. gadā risināmo problēmu vidū atzīmēja klientu atkarības problēmas (attiecīgi 156 gadījumos un 132 gadījumos). Turklāt klientiem ir mājokļa jautājuma problēmas (2014. gadā 89 gadījumos, 2013. gadā 60 gadījumos), bet ģimenēs ar bērniem ne vienmēr ir atrisināts bērnu pieskatīšanas jautājums vai arī integrēšanos darba tirgū un sociālā darba pakalpojuma saņemšanu ietekmē bērnu slimošana.

Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem

Lai risinātu klientu komplicētās sociālās problēmas un palīdzētu ilgstoši nestrādājošām personām atkal iekļauties darba tirgū, RSD tika sniegti iepriekšējos gados uzsāktie atbalsta pakalpojumi. Populārākie atbalsta pakalpojumi, lai RSD klienti, kas ir darbaspējīgas nestrādājošas personas sekmīgāk integrētos darba tirgū, ir parādīti 54. tabulā ir: algotie pagaidu sabiedriskie darbi, pašvaldības sabiedriskie darbi, atbalsta grupas bezdarbniekiem, latviešu valodas sarunvalodas treniņgrupas, atkarības profilakses speciālista un psihologa konsultācijas. No 2013. gada noteiktam klientu skaitam ir iespēja iesaistīties motivācijas programmā - psihosociālās rehabilitācijas pakalpojums ilgstošiem bezdarbniekiem.

54. tabula. Atbalsta pakalpojumi RSD darbaspējīgām nestrādājošām personām

Pakalpojums un personu skaits	2012	2013	2014
ESF projekts „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās”	4 127	3 931	2 560
Pašvaldības sabiedriskie darbi (līdz 12 stundām nedēļā)	608	895	576
Atbalsta grupas bezdarbniekiem	418	198	251
Latviešu valodas sarunvalodas treniņgrupas	304	115	117
Atkarības profilakses speciālistu pakalpojumi	121	113	195, (158 RSD klienti; 117 reģistrēti NVA)
Psihologa pakalpojumi	210	183	180
Motivācijas programma bezdarbniekiem – psihosociālās rehabilitācijas pakalpojums ilgstošiem bezdarbniekiem	-	28	25

Atbalsta grupas bezdarbniekiem

2014. gadā RSD dienas centros līdzīgi kā iepriekšējos gados tika organizētas atbalsta grupas darbaspējīgām nestrādājošām personām. 2014. gadā 251 RSD klientam bezdarbniekam tika nodrošināta dalība 25 atbalsta grupās (salīdzinājumam 2013. gadā tika organizētas 23 atbalsta grupas 198 dalībniekiem). Atbalsta grupu pakalpojums tika nodrošināts RSD DC 8 norises vietās – maksimāli tuvu klientu dzīvesvietai. Pakalpojums tika sniegts ar mērķi atbalstīt darbaspējīgas nestrādājošas personas, motivējot uzlabot un apgūt jaunas sociālās prasmes, celt pašapziņu, veidot sociālos tīklus un risināt dažādas sadzīves situācijas, palīdzot integrēties darba tirgū.

Darbaspējīgi nestrādājoši RSD klienti aktīvi izmantoja iespēju saņemt arī citus DC piedāvātos pakalpojumus - apgūt datorprasmes, latviešu, angļu un vācu valodu, kā arī iesaistīties dažādās interešu nodarbībās – rokdarbos, gleznošanā, zīmēšanā un dažādās kustību nodarbībās, kā arī pēc nepieciešamības saņēma sociālā darbinieka un psihologa individuālas konsultācijas.

Latviešu valodas sarunvalodas treniņgrupas

Sociālo darbinieku risināto klientu sociālo problēmu uzskaitē rāda, ka valsts valodas prasmes trūkums ir viena no aktuālākajām problēmām, kas traucēja bezdarbniekus integrēties darba tirgū - 2014. gadā 24% gadījumu, bet 2013. gadā 27% gadījumu bezdarbnieki neprata valsts valodu pietiekamā līmenī. Tādēļ RSD papildus Labklājības ministrijas NVA nodrošinātajiem valsts valodas kursiem bezdarbniekiem, arī 2014. gadā nodrošināja klientiem ar vājām latviešu valodas prasmēm iespēju grupās praktizēt latviešu valodu profesionāla skolotāja vadībā. Uz problēmas būtību norāda arī fakts, ka bezdarbniekiem ne vienmēr ir valsts valodas apliecība, kas nepieciešama darba meklēšanas procesā, vai arī valsts valodas prasmes ir zemākajā līmenī. 2014. gadā darbaspējīgām nestrādājošām personām tika organizētas 9 latviešu sarunvalodas treniņgrupas, kurās 117 darbaspējīgi nestrādājoši RSD klienti uzlaboja latviešu valodas sarunvalodas prasmes (salīdzinājumam 2013. gadā 115 personas). Jāatzīmē, ka 2014. gadā lielākā daļa latviešu valodas nodarbību apmeklētāju bija sievietes, proti no 117 klientiem 81 sieviete un 36 vīrieši. 2014. gada nodarbību apmeklētības datu analīze norāda, ka tikai 16% no visiem klientiem apmeklēja 16 - 20 latviešu valodas nodarbības. Klientu līdzdarbības veicināšana, motivēšana un iesaistīšana savu problēmu risināšanā paliek viens no svarīgākajiem sociālā darbinieka uzdevumiem. Kopā tika noorganizētas 180 latviešu valodas treniņgrupu nodarbības, kurās 20 stundu garumā klienti praktizēja latviešu valodu.

Papildu latviešu valodas treniņgrupām, vēl 52 personas latviešu valodas prasmi apguva ar DC sociālo darbinieku atbalstu.

Motivācijas programma ilgstošajiem bezdarbniekiem

Psihosociālās rehabilitācijas, adaptācijas un motivācijas programma (turpmāk – motivācijas programma) tika uzsākta 2013. gada septembrī sadarbībā ar „Invalīdu un viņu draugu apvienību ”Apeironi””. Pakalpojuma mērķis ir klienta psihosociālās funkcionēšanas stiprināšana, attīstot pietiekamu personības spēku adekvātai sociālajai funkcionēšanai, t.sk. reintegrācijai darba tirgū. Pakalpojuma primārais uzdevums nav palīdzēt atrast darbu, bet intensīvi stiprināt un attīstīt personības psihosociālos resursus, lai klients būtu spējīgs un gatavs iesaistīties darba tirgū – lai būtu vēlēšanās strādāt, motivācija meklēt darbu, attīstītu prasmes un stiprinātu resursi pastāvīgai darba veikšanai. 2013. gadā, uzsākot sociālā pakalpojuma nodrošināšanu, rehabilitācijas ilgums bija 2 mēneši, un to laikā RSD darbaspējīgie nestrādājošie klienti saņēma visaptverošu psihosociālās rehabilitācijas pasākumu kopumu:

- ✓ individuālas psihoterapeita konsultācijas;
- ✓ karjeras konsultācijas grupā;
- ✓ atbalsta/izglītojošas grupas pakalpojumu (sociālā darbinieka vadībā);
- ✓ darba terapiju (brīvprātīgais darbs biedrībās un nodibinājumos).

2013. gadā motivācijas programmas pasākumos iesaistījās 28 RSD klienti – ilgstošie bezdarbnieki. Veicot visaptverošu pakalpojuma novērtēšanu (pakalpojuma sniedzējs, RSD sociālie darbinieki, klienti) tika secināts, ka nepieciešama ilgāka motivācijas programma, lai panāktu izteiktāku klienta sociālās situācijas uzlabošanās dinamiku. Līdz ar to 2014. gadā RSD klienti motivācijas programmā tika iesaistīti trīs mēnešus, un pakalpojumu saņēma 25 klienti. Citas izmaiņas salīdzinājumā ar 2013. gadu pārskata gadā atspoguļo to, ka psihoterapeita konsultācijas tika plānotas gan individuāli, gan grupā. Tādējādi koriģējot pakalpojuma saturu, tika mazinātas izmaksas uz vienu klientu. Tai pat laikā tika saglabāta pieeja, ka ar klientu strādā gan individuālā, gan grupas līmenī. RSD sociālie darbinieki motivēja klientus iesaistīties rehabilitācijas programmā un kopā ar pakalpojumu sniedzēju veica klientu atlasīšanu. Iepriekšējo divu gadu pieredze, īstenojot motivācijas programmu, ir ļāvusi:

- ✓ labāk izprast RSD ilgstošo bezdarbnieku portretu, problēmu cēloņus un saistīt tos ar sekām, kā arī novērtēt klienta situāciju;
- ✓ attīstīt starpdisciplināru pieeju darbā ar ilgstošajiem bezdarbniekiem;
- ✓ veicināt starpprofesionālo sadarbību, kas orientēta uz skaidru klienta situācijas novērtējumu un mērķu sasniegšanu (psihoterapeits, karjeras konsultants, RSD sociālais darbinieks);

✓ secināt, ka RSD klienti ilgstošie bezdarbnieki nav viendabīga sociālā grupa. Lai nodrošinātu klientu nodarbinātības problēmu risināšanu, ir nepieciešami vēl citi īpaši modelēti pakalpojumi (klientiem ar izteikti zemu motivāciju mainīt pastāvošo situāciju, klientiem ar atkarības problēmām, jaunajiem vecākiem). Pēc motivācijas pakalpojuma saņemšanas klienti, kuri nepārtrauca sadarbību ar RSD (piemēram, uzsākot strādāt algotu darbu) turpināja sadarbību ar RSD sociālo darbinieku.

Atsevišķas atziņas par motivācijas programmu:

✓ *RSD sociālie darbinieki*: ir novērojuši pozitīvas izmaiņas klientos pēc pakalpojuma saņemšanas – atrasts darbs, augstāka motivācija un ieinteresētība mainīt esošo situāciju;

✓ *motivācijas programmas klienti*: atzinīgi novērtējuši motivācijas programmas saturu, patika individuāla pieeja, paaugstinājās motivācija un pašapziņa, radās drosmes mēģināt, uzlabojās komunikācijas prasmes.

2014. gadā pateicoties DC „Kamene” atsaucībai, klientiem, kuri iesaistījās motivācijas programmā bija iespēja saņemt slēgta tipa atbalsta grupas pakalpojumu 10 cilvēku sastāvā. Grupa tika komplektēta gan no motivācijas programmas klientiem, gan citiem sociālo darbinieku klientiem, kuri ilgstoši nestrādā. Atbalsta grupas ilgums bija 4 mēneši, bet tikšanās vienu reizi mēnesī. Atbalsta grupā darbs tika organizēts gan praktisku nodarbību veidā, izmantojot mākslas terapijas elementus, gan apmeklējot kultūrizglītojošus pasākumus. Šāda pieeja ļāva nodrošināt pēctecības atbalstu motivācijas programmas klientiem.

Psihologa un atkarības profilakses speciālistu konsultācijas

Tāpat kā iepriekšējos gados arī 2014. gadā RSD bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām tika nodrošinātas psihologa konsultācijas, savukārt bezdarbniekiem ar atkarības problēmām - RSD atkarības profilakses speciālistu un narkologa konsultācijas nepieciešamajā apjomā. Ar sociālā darbinieka atbalstu 2014. gadā:

❖ 180 bezdarbnieki RSD saņēma psihologa un psihoterapeita konsultācijas; līdzīgi 2013. gadā 183 bezdarbnieki saņēma psihologa konsultācijas; 2012. gadā šādas konsultācijas saņēma 210 bezdarbnieki;

❖ lai risinātu atkarības problēmas, 195 klienti (darbspējīgas nestrādājošas personas) saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas (t.sk., 158 RSD klienti un 117 reģistrēti NVA); 2013. gadā 113⁹ personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas; 2012. gadā 121 persona¹⁰.

Nodarbinātības atbalsta pakalpojums invalīdiem

Lai veicinātu aizvien plašāku mērķa grupu integrēšanu darba tirgū un vienlīdzīgu tiesību principa ievērošanu, RSD sadarbībā ar „Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeirons” no 2012. gada realizē nodarbinātības atbalsta pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti, strādājot gan ar konkrēto mērķgrupu, gan uzrunājot potenciālos darba devējus. Pakalpojuma mērķis ir nodrošināt Rīgas pilsētas iedzīvotājiem – cilvēkiem ar invaliditāti pakalpojumu, lai mazinātu un novērstu sociālās izolētības risku, veicinātu personu ar invaliditāti iekļaušanos sabiedrībā un integrāciju darba tirgū. Kopš projekta sākuma 2012. gada jūnijā pakalpojumu kopā saņēmušas 245 personas ar invaliditāti (skat. 55. tabulu), darbā iekārtojušās 60 personas ar invaliditāti.

⁹ Darbspējīgu nestrādājošu personu - APS klientu precīza uzskaitē sāka 2013. gada jūnijā.

¹⁰ Skat. Veselības veicināšanas un slimību profilakses sadaļā.

55. tabula. Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti 2012. - 2014. gadā

Saņemtais pakalpojums	2012.g. 7 mēn. ¹¹	2013.g. 9 mēn. ¹²	2014 12 mēn.	KOPĀ
Pakalpojumu saņēmēju personu skaits	89	69	87	245
Sniegts pakalpojums - konsultācijas (stundas)	2 080	3 014	3 144	8 238
<i>Pakalpojuma summa, EUR</i>	7 584	11 685	13 981	33 250
Iekārtojušies darbā (personu skaits)	10	22	28	60

Personas ar invaliditāti saņēma konsultācijas, izglītojošu informāciju, motivējošu atbalstu un atsevišķas praktiskas apmācību nodarbības, kuru mērķis bija saistīts ar darba atrašanu. Pozitīvi, ka 60 cilvēki iekārtojās pastāvīgā darbā, tādējādi ceļot gan savas dzīves kvalitāti un laužot sabiedrībā pastāvošos stereotipus, gan apliecinot sevi kā vērtīgus darbiniekus konkrētos uzņēmumos. Cilvēki ar invaliditāti uzsāka darbu visdažādākajās profesijās, piemēram, datu operators, pavārs, sētnieks, arhīva darbinieks, iesaiņotājs, garderobists, dežurants, telefona konsultants, skolotājs u.c.

Pašvaldības sabiedriskie darbi

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums nosaka, ka pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības tos darbaspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, iesaistīt **darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos 12 stundas nedēļā** (turpmāk – pašvaldības sabiedriskie darbi). Tādējādi RSD kopš 2012. gada tiek īstenoti pašvaldības sabiedriskie darbi un 2014. gadā sadarbībā ar 109 sadarbības organizācijām tika nodrošinātas 523 sabiedrisko darbu īstenošanas vietas Rīgā, to tām 21 biedrība vai nodibinājums, 88 pašvaldības iestādes, t.sk. sākot ar 2014. gada decembri sabiedrisko darbu vietas tika izveidotas arī RSD 10 dienas centros, kur bezdarbnieki varēja pildīt dežuranta pienākumus (skat. 56. tabulu).

56. tabula. Pašvaldības sabiedrisko darbu veikšanas vietas Rīgā 2014. gadā

Nr.p.k.	Sadarbības partneris	Vietu skaits	Nr.p.k.	Sadarbības partneris	Vietu skaits
1.	Nodibinājums „Baltijas Pastorālais institūts”	1	56.	Rīgas 152. pirmsskola	1
2.	Nodibinājums „Fonds Cerība”	8	57.	Rīgas Mūzikas internātvidusskola	3
3.	Latvijas Sarkanais Krusts	14	58.	Bērnu un jauniešu basketbola skola „Rīga”	4
4.	Nodibinājums „Kraukļa fonds”	11	59.	Rīgas pirmsskola „Dinamo”	4
5.	Tautas palīdzības fonds	22	60.	Rīgas 80. pirmsskola	2
6.	LELB Diakonijas centrs „Sirdsgaisma”	5	61.	Rīgas pirmsskola „Kamolītis”	3
7.	LELB Diakonijas centrs „Roku rokā”	4	62.	Rīgas 10. vidusskola	1
8.	Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija „SUSTENTO”	1	63.	Rīgas Centra humanitārā vidusskola	2

¹¹ 2012. gadā pakalpojums no jūnija.

¹² 2013. gadā pakalpojums no aprīļa.

9.	Biedrība „DIA+LOGS”	2	64.	Rīgas 259. pirmsskola	2
10.	1991. gada barikāžu dalībnieku biedrība	4	65.	Rīgas Kultūru vidusskola	2
11.	Biedrība „Dzintarkrasta serviss”	20	66.	Rīgas pirmsskola „Dzirnaviņas”	1
12.	Rakstnieku muzeju biedrība „Pils”	1	67.	Rīgas 258. pirmsskola	2
13.	Biedrība „PINS”	5	68.	Āgenskalna Valsts ģimnāzija	1
14.	Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””	3	69.	Rīgas 34. vidusskola	2
15.	Latvijas Mākslinieku savienība	5	70.	Rīgas Zolitūdes ģimnāzija	2
16.	Latvijas Mazturīgo atbalsta biedrība „DACE”	5	71.	Rīgas 239. pirmsskola	3
17.	Rīgas Latviešu biedrība	16	72.	Rīgas 167. pirmsskola	2
18.	Biedrība „Žēlsirdības Misija „Dzīvības Ēdiens””	5	73.	Rīgas 180. pirmsskola	1
19.	Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons”	1	74.	Rīgas 3. speciālā pamatskola	1
20.	Fonds „Cerībai”	2	75.	Rīgas 236. pirmsskola „Eglīte”	1
21.	Sociālās aprūpes centrs „Stella Maris”	10	76.	Rīgas 96. vidusskola	5
22.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	16	77.	Rīgas 28. vidusskola	1
23.	Rīgas domes Mājokļu un vides departaments	138	78.	Rīgas 192. pirmsskola	3
24.	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	20	79.	Rīgas pirmsskolas „Priedīte”	2
25.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas gaisma”	3	80.	Rīgas Rīnūžu vidusskola	2
26.	Rīgas 275. pirmsskola „Austriņa”	8	81.	Rīgas pirmsskola „Blāzmiņa”	2
27.	Rīgas 225. pirmsskola	1	82.	Rīgas 254. pirmsskola	2
28.	Rīgas Lietuviešu vidusskola	3	83.	Rīgas Valsts 3. ģimnāzija	2
29.	Rīgas 92. vidusskola	2	84.	Rīgas 5. speciālā internātpamatskola	3
30.	Rīgas Valda Avotiņa speciālā pamatskola-attīstības centrs	2	85.	Rīgas 221. pirmsskola	2
31.	Rīgas 229. pirmsskola	2	86.	Rīgas 247. pirmsskola „Rūķītis”	2
32.	Rīgas Avotu pamatskola	6	87.	Rīgas 255. pirmsskola	2
33.	Rīgas pirmsskola „Sprīdītis”	2	88.	Rīgas 7. pirmsskola	1
34.	Rīgas 220. pirmsskola	2	89.	Rīgas Valdorfskola	3
35.	Rīgas 251. pirmsskola „Mežciems”	1	90.	Rīgas pirmsskola „Zvaigznīte”	3
36.	Rīgas 262. pirmsskola	2	91.	Rīgas Vingrošanas skola	3
37.	Rīgas 79. pirmsskola	1	92.	Rīgas 13. pirmsskola „Ābecītis”	2

38.	Rīgas 197. pirmsskola	4	93.	Rīgas 88. vidusskola	1
39.	Rīgas 71. vidusskola	2	94.	Rīgas pirmsskola „Saulespuķe”	2
40.	Rīgas 4. pirmsskola „Avotiņš”	3	95.	Rīgas pirmsskola „Pīlādzītis”	3
41.	Rīgas 85. vidusskola	2	96.	Rīgas 51. vidusskola	2
42.	Rīgas 68. pirmsskola	1	97.	Rīgas pirmsskola „Rotaļa”	3
43.	Rīgas 24. pamatskola	1	98.	Rīgas 7. pamatskola	1
44.	Rīgas 233. pirmsskola	2	99.	RSD DC „Kamene”	3
45.	Rīgas Pļavnieku pamatskola	3	100.	RSD DC „Ābeļzieds”	3
46.	Rīgas 123. pirmsskola	1	101.	RSD DC „Vecmīlgrāvis”	4
47.	Rīgas Domes Īpašuma departaments	4	102.	RSD DC „Ķengarags”	2
48.	Rīgas pirmsskola „Zilbīte”	2	103.	RSD DC „Ābeļzars”	2
49.	Rīgas pirmsskola „Dzilniņa”	5	104.	RSD DC „Ozolaine”	2
50.	Rīgas 182. pirmsskola	4	105.	RSD DC „Kastanis”	0
51.	Rīgas pirmsskola „Sapņudārzs”	2	106.	RSD DC „Skudrupūznis”	3
52.	Rīgas 216. pirmsskola	2	107.	RSD DC „Čiekurs”	2
53.	Rīgas Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”	4	108.	RSD DC „Rīdzene”	2
54.	Rīgas pilsētas būvvalde	3	109.	Biedrība Rīgas aktīvo senioru alianse	6
55.	Pamatskola „Rīdze”	3		Kopā:	523

57. tabulā redzams, ka kopš 2012. gada pieaug gan sadarbības partneru skaits, gan pašvaldības sabiedrisko darbu vietu skaits. 2012. gadā RSD sadarbojās ar 73 pašvaldības iestādēm un NVO, kurās bija izveidotas 293 darbu vietas, bet 2014. gadā sadarbībā ar 109 pašvaldības iestādēm un NVO tika nodrošinātas 523 darbu vietas. Tai pat laikā pašvaldības sabiedriskajos darbos iesaistīto sociālās palīdzības saņēmēju skaits ir samazinājies no 895 klientiem 2013. gadā līdz 576 klientiem 2014. gadā, kas skaidrojams ar mērķa grupas dalībnieku skaita samazinājumu. Pozitīvi, ka ir samazinājies laužto līgumu par iesaistīšanos sabiedriskajos darbos īpatsvars. Ja 2013. gadā tika pārtraukti 39% noslēgto līgumu par dalību pašvaldības sabiedriskajos darbos, tad 2014. gadā 32% no noslēgtajiem līgumiem. Līgumu laušanas iemesli, līdzīgi kā iepriekšējos gados, bija saistīti ar to, ka personas attaisnoti kavējušas vairāk nekā 12 dienas, personas kavējušas darbu neattaisnotu iemeslu dēļ, klienti uzsākuši dalību, kādā no NVA piedāvātajiem pasākumiem vai arī personas sākušas strādāt algotu darbu. Piemēram, 2014. gadā algota darba attiecības uzsāka 72 personas, bet 2013. gadā 96 personas.

57. tabula. Pašvaldības sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu skaits un sadarbības partneri

Nr.		2012	2013	2014
1.	Sabiedriskajos darbos iesaistītie klienti (skaits)	608	895	576
2.	Noslēgtie līgumi ar klientiem (skaits)	792	943	614
3.	Lauztie līgumi ar klientiem (skaits)	185	607	274
4.	Sadarbības partneri, kur izveidotas darbu vietas (skaits)	73	89	109
5.	Izveidotās darbu vietas (skaits)	293	367	523

Algotie pagaidu sabiedriskie darbi

2014. gadā Rīgas pašvaldība sadarbībā ar NVA turpināja dalību aktīvajā nodarbinātības pasākumā - ESF līdzfinansētā projektā „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās”¹³ (turpmāk - APSD projekts), izveidojot gada sākumā 717 (gada laikā vietu skaits tika samazināts līdz 639 pagaidu darbu vietām), kurās savas darba prasmes uzlaboja 2 560 bezdarbnieki (salīdzinājumam 2013. gadā 1 174 pagaidu darbu vietās iesaistījās 3931 bezdarbnieki) (skat. 59. tabulu). Pasākuma mērķis - nodrošināt bezdarbniekus, kuri nesaņem bezdarbnieka pabalstu un ir reģistrēti NVA, ar apmaksātām pagaidu darba vietām 4 mēnešus gadā, pilnu darba nedēļu pašvaldības iestādēs, biedrībās un nodibinājumos ar atalgojumu EUR 142,29 mēnesī, prioritāri iesaistot tos bezdarbniekus, kuri saņem sociālo palīdzību.

Projekta ietvaros 9 biedrībās un nodibinājumos (55 pagaidu darbavietas) un 11 pašvaldības iestādēs (80 pagaidu darbavietas) Labklājības departaments izveidoja kopā 135 pagaidu darbu vietas (skat. 58. tabulu). (Dati par 2014. gada septembri).

58. tabula. Labklājības departamenta izveidoto algoto pagaidu darbavietu skaits

Nr. p.k.	Rīgas pašvaldības iestādes, struktūrvienības, biedrības un nodibinājumi	Vietu skaits 2012. gadā	Vietu skaits 2013. gadā	Vietu skaits 2014. gadā
1.	Rīgas sociālais dienests	37	42	25
2.	RSAC „Gaīlezers”	27	27	10
3.	RSAC „Mežciems”	20	20	10
4.	RSAC „Stella Maris”	17	17	12
5.	Rīgas Patversme/ DC bezpajumtniekiem	9	9	7
6.	Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	7	7	2
7.	RD Labklājības departaments	4	4	3
8.	RD Īpašuma departaments	3	3	2
9.	RD Pilsētas attīstības departaments	2	2	-
10.	Rīgas pilsētas būvvalde	13	8	3
11.	Rīgas 3. bērnu un jaunatnes sporta skola	8	4	2
12.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas pieminekļu aģentūra”	15	15	4
13.	Fonds „Zilais Krusts”	30	10	15
14.	Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””	18	17	5
15.	Latvijas Sarkanais Krusts	18	22	11
16.	Biedrība „Dzintarkrasta serviss”	17	30	-
17.	Biedrība „Žēlsirdības Misija „Dzīvības Ēdiens””	15	20	11
18.	Nodibinājums „Kraukļa fonds”	9	15	-
19.	Biedrība „Rīgas Latviešu biedrība”	9	9	6
20.	Biedrība „Labā cerība”	8	8	4
21.	Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	5	4	-
22.	Biedrības rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”	3	3	-
23.	Biedrības „Latvijas Mākslinieku	5	9	-

¹³ 2014. gadā APSD bezdarbniekus iesaistīja NVA algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos pašvaldībās laika posmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 30. novembrim.

	savienība”			
24.	Nodibinājums „Kristīgā vadības koledža”	2	2	1
25.	Biedrība „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācija Aspazija””	1	1	1
25.	Nodibinājums „Fonds Cerība”	-	8	-
26.	Bērnu dienas aprūpes centrs „Sapnis”	-	3	-
27.	Biedrība „Izglītības un socializācijas centrs „Zīle””	-	2	-
28.	Biedrība „Sirdsgaisma”	-	2	-
29.	Biedrība „Latvijas Neredzīgo biedrība”	-	1	1
	KOPĀ	302	324	135

APSD projekta organizēšanā tika iesaistītas 7 Rīgas domes struktūrvienības - Labklājības departaments, Mājokļu un vides departaments, Izglītības, kultūras un sporta departaments, Satiksmes departaments, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Rīgas Austrumu izpilddirekcija un Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija.

59. tabula. Algoto pagaidu sabiedrisko darbu vietas Rīgas pašvaldībā

Nr. p.k.	Pašvaldības struktūrvienības nosaukums	NVA apstiprināto pagaidu darbu vietu skaits 2012. gadā	NVA apstiprināto pagaidu darbu vietu skaits 2013. gadā	Pavisam nodarbināti 2013. gadā	NVA apstiprināto pagaidu darbu vietu skaits 2014. gadā	Pavisam nodarbināti 2014. gadā
1.	RD Izglītības, kultūras un sporta departaments	200	215	742	91	331
2.	RD Rīgas Austrumu izpilddirekcija	175	100	407	90	326
3.	RD Satiksmes departaments	60	60	219	49	174
4.	RD Mājokļu un vides departaments	430	254	904	164	719
5.	RD Labklājības departaments	302	298	1092	135	606
6.	RD Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	108	85	268	54	174
7.	RD Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija	105	82	299	65	230
	KOPĀ	1 380 ¹⁴	1 094 ¹⁵	3 931	639 ¹⁶	2 560

¹⁴ 2012. gada sākumā tika izveidotas 810 pagaidu darba vietas – pakāpeniski to skaits tika palielināts līdz 1 380 darba vietām, kopā 2012. gadā nodarbinot 4 127 personas.

¹⁵ No 2013. gada sākuma tika izveidotas 1 174 pagaidu darbu vietas, bet bezdarbnieku skaita samazināšanās dēļ no 2013. gada 1. aprīļa pagaidu darbu vietu skaits tika samazināts līdz 1 094 vietām.

¹⁶ No 2014. gada sākuma tika izveidotas 717 pagaidu darbu vietas, bet bezdarbnieku skaita samazināšanās dēļ no 2014. gada 1. septembra darba vietu skaits tika samazināts līdz 639 vietām.

Darba vietas Rīgas pašvaldības iestādēs tika izveidotas gan RD struktūrvienībās, gan to pakļautībā esošajās iestādēs, piemēram, Rīgas skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs, bibliotēkās, pašvaldības sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijās, kultūras centros - „VEF”, „Ziemeļblāzma” un „Imanta”, „Rīgas pieminēkļu aģentūrā”, u.c. iestādēs. APSD projektā iesaistītie cilvēki atbilstoši savām darba spējām un vēlmēm tika iesaistīti tādos palīgdarbos kā teritorijas labiekārtošana un uzkopšana, telpu remonts, ģenerālā tīrīšana, ikdienas uzkopšanas darbi, sociālās aprūpes darbi, administratīvie un biroja darbi. No projekta sākuma 2012. gadā algotajos pagaidu darbos iesaistījās 10 618 rīdzinieki.

Sasniegtie projekta rezultāti 2014. gadā rāda, ka no visiem iesaistītajiem 84 klienti atrada pastāvīgu darbu (2013. gadā 145, bet 2012. gadā 161 bezdarbnieks). Rezultātu analīze liecina, ka motivētākie klienti uzsāka darba attiecības arī ar pašvaldības iestādēm, kuras piedāvāja darba vietas APSD projekta īstenošanas laikā. Dalību projektā, laužot noslēgto līgumu, pārtrauca 915 personas jeb 35,7% (2013. gadā 1203 jeb 30,6%; 2012. gadā 1405 jeb 34%). Jāsecina, ka lielākā daļa projektā iesaistīto cilvēku (64% - 70%) izmantoja iespēju strādāt visus 4 mēnešus, kas atspoguļoja cilvēku vēlmi strādāt. Biežāk minētie līguma laušanas iemesli – neattaisnoti kavējumi un iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumi (2014. gadā 546; 2013. gadā 571; 2012. gadā 705), veselības problēmas (2014. gadā 161; 2013. gadā 273; 2012. gadā 329), un citi iemesli (2014. gadā 124; 2013. gadā 214; 2012. gadā 210). Statistikas dati līdzīgi kā pētījumi parāda, ka bezdarbnieku veselības problēmas var būt nopietns šķērslis algota darba atrašanai.

APSD projekta bezdarbnieki bija gan sievietes, gan vīrieši (attiecīgi 49% un 51%). Vislielākā iesaistītā vecuma grupa bija cilvēki vecumā no 50 līdz 59 gadiem – 46%, vecumā no 40 līdz 49 gadiem 25%, no 30 līdz 39 gadiem 16%, no 15 līdz 29 gadiem 7%, bet no 60 gadiem un vairāk 6%. Cilvēku izglītības līmenis bija atšķirīgs, proti – 38% bija vidējā profesionālā izglītība, 32% vidējā izglītība, 21% pamatzglītība un 8% augstākā izglītība.

APSD projektā iesaistīto ekspertu novērojumi liecina, ka visvairāk motivēti piedalīties pasākumā bija cilvēki, kuriem esošajā darba tirgū ir ļoti grūti iekļauties – pirmspensijas vecuma cilvēki (no 57 līdz 62 gadiem), vīrieši ap 50 gadiem ar labu, bet ļoti sen iegūtu izglītību, kura neatbilst pašreizējām darba tirgus prasībām, cilvēki ar zemām latviešu valodas prasmēm, personas ar invaliditāti un bezdarbnieki, kuriem ir tikai pamatzglītība. Trīs gadu laikā ir iezīmējušās to ilgstošo bezdarbnieku grupas, kurām šāda veida atbalsts iekļaušanai darba tirgū nav bijis vispiemērotākais – tie ir cilvēki, kas sirgst ar atkarībām, cilvēki ar hroniskām veselības problēmām, vecāki, kuriem nav nokārtots bērnu pieskatīšanas jautājums.

Projekta kopējais finansējums no 2012. gada līdz 2014. gadam bija EUR 4 746 485, Rīgas pašvaldības līdzfinansējums faktiskais izlietojums projektā EUR 1 107 190 vai 23%.

NVO nodarbinātības veicināšanā

2014. gadā Labklājības departaments atbalstīja biedrības „Jauniešu konsultācijas” projektu „Virtuālā prakse”. Projekta ietvaros interneta vietnē www.prakse.lv tika izveidota virtuālā prakse par 10 Rīgas pašvaldības iestādēm: RSD; RSAC: „Stella maris”, „Gaiļezers” un „Mežciems”; Rīgas patversmi; RPBJC, 244. pirmsskolas izglītības iestādi; Bērnu un jauniešu centru „Laimīte; Rīgas Dzemdību namu un Basketbola skolu „Rīga”. Virtuālās prakses tika izveidotas par sporta trenera, sociālā darbinieka, sociālā aprūpētāja, aukles, pirmsskolas un interešu izglītības skolotāja un vecmātes profesijām. Šāda pieeja ļauj jauniešiem un citiem interesentiem gūt virtuālu pieredzi sev interesējošā profesijā, kā arī atrast informāciju par jaunām, mazāk pazīstamām profesijām un uzņēmumiem.

VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBA

Veselības aprūpe 2014. gadā tika nodrošināta atbilstoši MK 2013. gada 17. decembra noteikumos Nr. 1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr. 1529) definētajiem organizēšanas un finansēšanas principiem. Veselības aprūpes finansēšana ir valsts kompetencē. Savukārt pašvaldībām autonomo funkciju nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un nodarbošanos ar sportu nosaka likuma „Par pašvaldībām” 15. pants.

2014. gadā Labklājības departamenta Veselības pārvalde īstenoja RD noteikto veselības aprūpes pieejamību un veselīga dzīvesveida veicināšanas politiku pilsētā ar konkrētiem pasākumiem, kuri tika finansēti gan no dažādiem Rīgas pilsētas pamatbudžeta programmu finanšu līdzekļu avotiem, gan piešķirot finanšu līdzekļus, ar veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanu saistītu projektu realizēšanai (NVO projektu konkursa ietvaros).

Tā kā joprojām veselības aprūpes pieejamības jēdziena skaidrojums nav atrodams nevienā normatīvajā aktā, pārvaldes uzdevums nodrošināt pieejamību Rīgas pašvaldības izpratnē ir definēts pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumos ar pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām un ietver šādas funkcijas:

- ❖ nodrošināt normatīvajos aktos noteiktajām prasībām atbilstošas veselības aprūpē izmantojamās tehnoloģijas un telpu labiekārtojumu;
- ❖ nodrošināt normatīvajos aktos noteiktajām prasībām atbilstošas kvalifikācijas ārstniecības personas, lai sniegtu veselības aprūpes pakalpojumus;
- ❖ nodrošināt veselību veicinošu pasākumu organizēšanu un atbalstīšanu, informācijas pieejamību par sniegtajiem pakalpojumiem, speciālistu konsultāciju pieejamību, un popularizēt veselīgu dzīvesveidu.

Sadarbība ar Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām

Atbilstoši RD 2013. gada 12. novembra lēmumā Nr. 354 noteiktajam, tika veikta Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrību reorganizācija, kuras rezultātā 2014. gada 14. jūlijā veikts ieraksts komercreģistrā par reorganizāciju - apvienošanu. Apvienojot 6 pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrības, tika izveidota komercsabiedrība SIA „Rīgas veselības centrs” (juridiskā adrese: Valdeķu iela 57, Rīga, LV-1058, vienotais reģistrācijas Nr. 50103807561).

Līdz ar to valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus var saņemt šādas Rīgas pašvaldības kapitālsabiedrībās:

- ❖ „Rīgas veselības centrs” www.rigasveseliba.lv:
 - filiāle „Ilģuciems”;
 - filiāle „Kengarags”;
 - filiāle „Torņakalns”;
 - filiāle „Imanta”;
 - filiāle „Bolderāja”;
 - filiāle „Ziepniekkalns”.
- ❖ RP SIA „Rīgas 1. slimnīca”; www.1slimnica.lv
- ❖ RP SIA „Rīgas 2. slimnīca”; www.slimnica.lv
- ❖ RP SIA „Rīgas Dzemdību nams”; www.rdn.lv

Lai uzlabotu veselības aprūpes pieejamību cilvēkiem ar kustību traucējumiem „Rīgas veselības centrs” filiāle „Imanta” 2014. gada 27. oktobrī uzsāka darbu jaunās telpās Rīgā, Imantas 8. līnijā 1 k-1, kuras tika uzbūvētas SIA „Rīgas pilsētībūvnieks” realizētā projekta ietvaros.

Lai uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Bolderājas iedzīvotājiem 2014. gada 27. novembrī SIA „Rīgas veselības centrs” filiāles „Bolderāja” ģimenes ārsts un speciālisti uzsāka darbu doktorātā „Mežrozītes” Rīgā, Mežrozīšu ielā 22-1.

Atbilstoši RD 2011. gada 7. jūnija lēmumā Nr. 3277 „Par pārvaldes uzdevumu deleģēšanu veselības aprūpes jomā” noteiktajam Veselības pārvalde 2014. gadā turpināja veikt ar kapitālsabiedrībām noslēgto pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumu izpildes uzraudzību.

Deleģētais uzdevums neietver veikto ārstniecības pakalpojumu finansēšanu, to veidu un apjomu noteikšanu, plānveida veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas pretendentu rindu veidošanu, kā arī pacientam sniegtās veselības aprūpes kvalitātes novērtēšanu. Visās ambulatorā profila ārstniecības iestādēs tiek sniegta plaša daudzprofilu ambulatorā veselības aprūpe, ir pieejams plašs speciālistu-konsultantu pakalpojumu un diagnostisko izmeklējumu klāsts. Savukārt divās stacionāra profila ārstniecības iestādēs tiek sniegta šaura profila augstas kvalifikācijas ārstnieciskie pakalpojumi – RP SIA „Rīgas Dzemdību nams”-dzemdību palīdzība un RP SIA „Rīgas 2. slimnīca” – traumatoloģiskā palīdzība. Deleģētā uzdevuma izpildes kontrole tika veikta, ņemot vērā līgumā noteiktos kritērijus:

- 1) pieejamo pakalpojumu daudzveidību;
- 2) apkalpoto pacientu skaitu;
- 3) pakalpojumu sniegšanā iesaistīto ārstniecības personu kvalifikāciju un pakalpojumu sniegšanai izmantotās tehnoloģijas, telpu un vides sakoptību un labiekārtotību, tai skaitā pieejamību cilvēkiem ar kustību traucējumiem;
- 4) informācijas pieejamību (informācijas veidi, publicitātes pasākumi u.c.);
- 5) saņemto pamatoto sūdzību skaitu saistībā ar sniegto pakalpojumu;
- 6) izstrādāto un realizēto investīciju apjomu.

2014. gadā ārstnieciskā profila kapitālsabiedrības savu darbību veica saskaņā ar 2012. gadā izstrādātajām Stratēģijām – attīstības plāniem.

Vairums kapitālsabiedrību atbilstoši attīstības plānos iekļautajām prognozēm nodrošināja pieprasījumu pēc valsts apmaksājamiem ambulatorajiem veselības aprūpes pakalpojumiem iepriekšējā gada līmenī. Kopumā visām RPSIA izdevies sasniegt Attīstības plānos pārskata gadam plānotos rezultātus. Visas RPSIA atrodas apdzīvotos mikrorajonos, tām ir izveidotas profesionālas speciālistu komandas, laba sadarbība ar ģimenes ārstiem un citi sekmīgas attīstības priekšnoteikumi.

Sadarbība primārās veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanā

Saskaņā ar valstī noteikto veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtību Nacionālā veselības dienesta Rīgas nodaļa saskaņo ar Rīgas pašvaldību ģimenes ārstu, kuriem ir līgumattiecības ar dienestu, darbības pamatteritoriju.

60. tabula. Primārās veselības aprūpes ārsti Rīgā

Gads	2012	2013	2014
Primārās veselības aprūpes ārsti	454	452	450

Rīgā primārās veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina 450 primārās veselības aprūpes ārsti (turpmāk - PVAĀ), kuru prakses vietas atrodas 97 vietās Rīgas pašvaldības teritorijā. Rīgā 395 PVAĀ strādā savās ārstu praksēs. Liela daļa PVAĀ savas prakses ir iekārtojuši Rīgas pašvaldībai piederošos īpašumos, nomājot telpas prakses saimnieciskajai darbībai gan no Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām, gan no lielākajiem ambulatorajiem veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem, tā saucamajām poliklīnikām un veselības centriem, kuri savukārt nomā telpas no Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas nami”. 76 PVAĀ prakses vietas izvietotas 4 pašvaldības ārstnieciskā profila komercsabiedrībās, no tiem 7 PVAĀ strādā kā darba ņēmēji, pārējie kā pašnodarbinātas personas.

Pa vienam adresē strādā 31 PVAĀ. Pa 2 -3 savās praksēs strādā 76 ārsti un 343 PVAĀ strādā pa 4 un vairāk vienā prakses adresē.

Pie PVAĀ 2014. gadā bija reģistrēti 727 106 (t.sk. 117 920 bērni) pacienti. Vidēji pie viena primārās aprūpes ārsta reģistrēti 1615 pacienti.

2014. gadā turpinājās aizsāktie semināru cikli ģimenes ārstiem, notika 4 semināri Rīgā strādājošiem ģimenes ārstiem: par ģimenes ārstu un RSD sadarbības jautājumiem, izglītojamo atbrīvošanu no valsts pārbaudījumu kārtēšanas, par ārstu izziņām sporta stundām, obligātajai peldēt apmācībai, sporta sacensībām ārpus izglītības iestādes un saslimšanām, kuru dēļ bērni var mācīties speciālās izglītības programmās. 2014. gadā semināros piedalījušies 90 klausītāji. Lai neatrautu ārstus no ikdienas darba un taupītu ģimenes ārstu

dārgo laiku, semināri šajā ciklā tika rīkoti iespējami pietuvināti ģimenes ārstu prakses vietām - ārstniecības iestāžu telpās.

Ambulatorās terapijas īstenošana DOTS programmas ietvaros tuberkulozes slimniekiem

Mērķis – motivēt tuberkulozes slimniekus ambulatorajai terapijai DOTS (*Directly Observed Therapy Short – Course* jeb Tieši uzraugāmās ārstēšanas īsais kurss) programmas ietvaros.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, 2014. gadā Rīgas ambulatorajiem tuberkulozes pacientiem, kuru dzīvesvieta deklarēta Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā un kuri izdzēra zāļu devu medicīnas darbinieka uzraudzībā, tika līdzfinansēti sabiedriskā transporta ceļa izdevumi EUR 1,20 apmērā dienā. Tiem pacientiem, kuri ieradās tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetos (Rīgā, Gogoļa ielā 3 vai Lielvārdes ielā 68), vai kuriem veselības stāvokļa dēļ zāļu deva tika piegādāta viņa dzīvesvietā, apmaksāja pārtikas iegādi EUR 1,50 vērtībā dienā.

Pakalpojumu 2014. gadā organizēja SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”. Kopumā 2014. gadā šim mērķim tika izlietoti EUR 56 136,79.

61. tabula. Darba rādītāji ambulatoro tuberkulozes slimnieku motivēšanas programmā

Rādītājs	2012	2013	2014
Pirmreizējo pacientu skaits, kas vērsušies pēc ambulatorās palīdzības DOTS programmas ietvaros	226	192	193
Ambulatoro tuberkulozes slimnieku skaits, kas saņēmuši palīdzību	1 619	1 294	1 315
Palīdzības par transporta kompensāciju sniegšanas reižu skaits	26 760	20 099	19 434
Kompensāciju reižu skaits par pārtikas iegādi	28 200	18 650	25 846

Kā redzams 61. tabulā, pēdējā gada laikā pēc ambulatorās palīdzības DOTS programmas ietvaros vērsušos pacientu skaits, ir palielinājies.

Latvija ietilpst to piecu Eiropas Savienības valstu grupā, kurās reģistrēti visvairāk saslimušo ar tuberkulozi (pirmreizēji un recidīvi) uz 100 000 iedzīvotājiem: Rumānija (79,4), Lietuva (53,9), Latvija (38,8), Bulgārija (29,0) un Igaunija (22,0). Baltijas valstis ietilpst PVO Eiropas reģiona 18 ar augstu tuberkulozes saslimstību valstu grupā.

Kopš 2000. gada tuberkulozes epidemioloģiskā situācija Latvijā ir uzlabojusies - mazinājusies gan saslimstība, gan reģistrēto multirezistentas tuberkulozes (MR TB) gadījumu skaits.

Donoru kustības atbalsts

Lai veicinātu asinsdonoru kustību, jau kopš 2005. gada Rīgas pilsētas pašvaldība ir radusi iespēju bez atlīdzības asins donoriem Rīgā daļēji kompensēt transporta izdevumus. 2014. gadā kompensācijas apmērs bija EUR 1,20 par katru asins nodošanas reizi. Šo atlīdzību saņēma tie donori, kuri ziedoja asinis valsts SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”, VSIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” asins sagatavošanas nodaļās un Valsts asinsdonoru centrā. Programmu īstenoja biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”, izmaksājot kompensāciju 19 123 donoriem un tādējādi, izlietojot EUR 20 358,97.

62. tabula. Darba rādītāji asinsdonoru kustības veicināšanā

Rādītājs	2012	2013	2014
Izsniegto atlīdzību reižu skaits	19 832	18 486	19 123

Dažādi rīkoti pasākumi, informācija presē, Valsts asinsdonoru centra speciālistu izbraukumi pie uzņēmumu darba kolektīviem, kā arī specializēta autobusa izbraukumi, 2014. gadā ir nedaudz palielinājuši donoru skaitu, kuri ziedo asinis stacionārās asins nodošanas iestādēs.

VESELĪBAS VEICINĀŠANA

Veselības veicināšanas pasākumi un īstenotās programmas

Stratēģijas logotips.

Veselīgas pilsētas logotips.

Pašvaldībām saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 15. pantu ir noteikta autonomā funkcija – nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu.

Veselības veicināšana ir pasākumu kopums, kas mudina individu un sabiedrību kopumā palielināt kontroli pār veselību ietekmējošiem faktoriem (t.sk. atkarību izraisošo vielu lietošanu) un pilnveidot veselības potenciālu. Viena no svarīgākajām veselības veicināšanas komponentēm ir veselīga dzīvesveida veicināšana.

Arī 2014. gadā veselības veicināšanas darbs Rīgā tika īstenots saskaņā ar Rīgas pilsētas pašvaldības 2012. gada 15. maijā apstiprināto Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģiju „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā” 2012. – 2021. gadam (turpmāk – Stratēģija). Stratēģija ir izstrādāta, lai nodrošinātu mērķtiecīgu ilgtermiņa visas pašvaldības darbu iedzīvotāju veselības uzlabošanai. Šis dokuments iezīmē redzējumu, kā uzlabot Rīgas pilsētas iedzīvotāju veselību, identificējot galvenās sabiedrības veselības problēmas un nosakot stratēģiskos darbības virzienus. Stratēģija ir pakārtota Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programma 2014. – 2020. gadam un tā ietver pašvaldības kompetencē esošās darbības.

Stratēģijas mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju veselības stāvokli un mazināt priekšlaicīgas nāves gadījumu skaitu.

Lai sasniegtu mērķi, izvirzīti apakšmērķi:

1. samazināt saslimstību ar neinfekcijas slimībām, tajā skaitā atkarībām;
2. uzlabot iedzīvotāju zināšanas par veselīgu dzīvesveidu;
3. veicināt veselīgu un drošu pilsētas, mācību un darba vidi;
4. uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgas pilsētā.

Lai sekmīgi sasniegtu izvirzīto Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas mērķi un apakšmērķus, sabiedrības veselības veicināšanas pasākumi tiek īstenoti saskaņā ar Rīgas pilsētas Stratēģijas „Veselīgs rīdzinieks - veselā Rīgā” programmu 2012. – 2021. gadam un rīcības plānu 2012. - 2016. gadam.

Programma un rīcības plāns paredz attīstīt, pilnveidot un stiprināt starpsektoru sadarbību pašvaldības līmenī starp Rīgas pašvaldības nozaru departamentiem un iestādēm, pašvaldību aģentūrām u.c. institūcijām. Programmas un rīcības plāna uzdevums ir noteikt pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu Stratēģijā noteikto stratēģisko darbības virzienu īstenošanu, un regulēt minēto pasākumu īstenošanu atbildīgās institūcijas.

Rīcības plāns, kas paredzēts 4 gadiem, aptver 17 stratēģiskos rīcības virzienus, un katru gadu tiek aktualizēts, lai nodrošinātu Sabiedrības veselības stratēģijas īstenošanas gaitas un izvirzīto mērķu monitoringu.

Ar Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģiju un rīcības plānu iespējams iepazīties mājas lapās: www.ld.riga.lv un www.veseligrizidzinieks.lv.

Arī 2014. gadā darbību turpināja Rīgas pilsētas pašvaldības Veselības padome, lai sabiedrības veselības jomā veicinātu starpsektoru sadarbību, sekmīgi īstenotu Stratēģijas un rīcības plānā izvirzītās aktivitātes un nodrošinātu sabiedrības veselības politikas pamatprincipa „Veselība visās politikās” ieviešanu.

Veselības padomi vada Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja Olga Veidiņa. Padomes sastāvā ir gan pārstāvji no visiem RD nozaru departamentiem, Rīgas pilsētas izpilddirektors, RP SIA „Rīgas meži” valdes priekšsēdētājs, gan arī visu frakciju deleģēti deputāti un arī pārstāvis no RP A/S „Rīgas Centrāltirgus”. Veselības padomei ir vadošā loma Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas īstenošanas koordinēšanā un sabiedrības veselības politikas plānošanas dokumentu izstrādē. Veselības padome sekmē informācijas apmaiņu un saskaņotu, uz sabiedrības veselību orientētu aktivitāšu plānošanu starp sektoriem un nozarēm pilsētā.

Rīgas iesaistīšanās starptautiskās un nacionālās sadarbības organizācijās

Labklājības departaments 2014. gadā turpināja aizsākto internacionālo un reģionālo sadarbību sabiedrības veselības jomā. Svarīgākais notikums ir Rīgas pilsētas uzņemšanas Pasaules Veselības organizācijas Eiropas Veselīgo pilsētu tīklā - 2014. gada 6. jūnijā svinīgā ceremonijā Rīgas pilsētas pašvaldības priekšsēdētājam tika pasniegts sertifikāts, kas apliecina Rīgas uzņemšanu Veselīgo pilsētu kustībā.

Iesaistoties šajā tīklā, Rīga sevi Eiropā pozicionē kā veselīgu un uz izaugsmi vērstu pilsētu, kurā iedzīvotāju veselība tiek novērtēta kā pilsētas ekonomiskās izaugsmes stūrakmens. Tāpat tīkls rada atpazīstamību un iespēju sadarboties dalībvalstīm uz iedzīvotāju veselību vērstu projektu īstenošanā.

Arī 2014. gadā Rīgas pilsēta piedalījās Eiropas Sabiedrības veselības asociācijas tīklā *Eurohealthnet*, kas apvieno 43 dalībniekus 27 valstīs (institūcijas, universitātes u.c. sabiedrības veselības profila institūcijas), kuru misija ir mazināt veselības nevienlīdzību Eiropas Savienības dalībvalstīs, veicinot sabiedrības veselības un vispārējo veselības veicināšanas programmu realizāciju. Rīgas pilsēta ir vienīgā Latvijas pārstāve. Iesaistīšanās šajā tīklā sniedz iespēju Rīgas pašvaldībai iesaistīties starptautiskos sabiedrības veselības projektos.

2014. gadā Rīgas pašvaldība turpināja dalību arī Nacionālajā Veselīgo pašvaldību tīklā, kurā iesaistīties Rīgas pašvaldību aicināja LR Veselības ministrijas Slimību profilakses un kontroles centrs. Nacionālā Veselīgo pašvaldību tīkla mērķis ir apvienot Latvijas pašvaldības kopīgā, uz iedzīvotāju veselības uzlabošanu vērsta darbā, kas veicinātu vietējo pašvaldību sadarbību, labās prakses un pieredzes apmaiņu. Tīkls sniedz arī metodoloģisku atbalstu un pilda sabiedrības veselības politikas ieviešanas advokācijas lomu.

2014. gadā Rīgas pašvaldība turpināja savu dalību starptautiskajā organizācijā ECAD (*European cities against drugs*) „Eiropas pilsētas pret narkotikām”, aktualizējot Rīgas pašvaldības izvirzītos mērķus atkarību izraisošo vielu pieejamības ierobežošanai un lietošanas samazināšanai. Šī organizācija apvieno vairāk nekā 200 Eiropas pilsētas no vairāk nekā 15 valstīm, stiprinot to nostāju un spēju ierobežot apreibinošo vielu lietošanu pilsētu iedzīvotāju vidū.

Pētījumi par Rīgas pilsētas iedzīvotāju veselības paradumiem

Pusaudžu vecumā atkarību izraisošu vielu lietošana ir viens no izplatītākajiem veselības riska paradumiem, kas būtiski ietekmē gan fizisko, gan psihosociālo veselību. Jaunietim, kurš lieto atkarību izraisošas vielas, fiziskās veselības problēmas var izpausties arī tikai pēc vairākiem gadiem - pieaugušā vecumā, taču dažādas psihosociālās problēmas rodas jau pusaudža vecumā: skolas kavējumi un sekmju pasliktināšanās, nesaskaņas ģimenē un ar vienaudžiem u.c. Ir vairākas teorijas, kas skaidro atkarību izraisošo vielu lietošanas problēmas aktualizēšanās iemeslus tieši pusaudžu vecumā, uzsverot gan ar indivīdu saistītos faktorus (kognitīvos, psiholoģiskos), gan arī starppersonu attiecību nozīmi ģimenē, skolā un ar vienaudžiem.

Lai novērtētu aktuālo situāciju un veiksmīgi plānotu dažādus atkarības profilakses pasākumus, no 2014. gada septembra līdz novembrim, pēc Labklājības departamenta iniciatīvas, Rīgas pilsētas skolās tika īstenots pētījuma „Riskā un aizsargājošo faktoru ietekme uz atkarību izraisošo vielu lietošanas līmeni jauniešu vidū” 5. posms. Rīgas pašvaldībā pētījums tiek īstenots jau kopš 2006. gada (ik pēc 2 gadiem) Eiropas savienības iniciatīvas *Youth in Europe – A Drug Prevention Programme* ietvaros. Pētījuma 5. posmā tika aptaujāti 2872 jaunieši 15–16 gadu vecumā no 56 Rīgas pilsētas skolām ar mērķi iegūt jaunākos datus par atkarību izraisošo vielu lietošanas izplatību jauniešu vidū, kā arī konstatēt faktorus, kas jauniešus pamudina vai attur lietot atkarību izraisošas vielas.

Pētījuma dati, salīdzinot ar iepriekšējo gadu datiem, uzrāda pozitīvu tendenci, jo samazinājies to jauniešu skaits, kuri smēķē (gan cigaretes, gan ūdenspīpi), lieto alkoholu un marihuānu. Tomēr satraucošs ir fakts, ka 25% jauniešu, kuri pamēģinājuši smēķēt un lietot alkoholu, pirmo reizi to darījuši vecumā līdz 12 gadiem. Savukārt citi pētījumi liecina - jo agrīnāk indivīds sācis lietot atkarību izraisošas vielas, jo lielāka iespēja, ka šo vielu lietošana kļūs nozīmīga problēma vēlāk. (Villeruša A., Teibe U., Gobiņa I., Pudule I., Grīnberga D., Velika B., Tilgale N. „Smēķēšanas un alkohola lietošanas izplatības skolas vecuma bērniem Latvijā”; 2008.)

Pētījumā iegūtie rezultāti apstiprina ģimenes un sabiedrības nozīmi bērnu un jauniešu uzvedības izpausmē. Piemēram, viens no būtiskākajiem faktoriem, kas veicinājis smēķētāju skaita samazināšanos jauniešu vidū, ir smēķēšanas izplatības samazināšanās visā sabiedrībā. Pētījuma dati liecina, ka jauniešu ģimenēs aizvien retāk smēķē vecāki, brāļi vai māsas. Joprojām saglabājas īpaši izteikta negatīva tendence, ka tiem jauniešiem, kuri paši lieto atkarību izraisošas vielas, draugu vidū arī biežāk ir sastopami atkarību izraisošu vielu lietotāji.

Ļoti liela nozīme ir jauniešu un skolotāju savstarpējām attiecībām, skolotāju spējai laikus pamanīt radušos sarežģījumus. Pēc pētījuma datiem jauniešiem, kuri lieto atkarību izraisošas vielas, ir sliktākas sekmes mācībās. 25% šo skolēnu atzīmējuši, ka savas sekmes vērtē augstāk par vidējo, kamēr atkarību izraisošo vielu nelietotāju vidū šādu atbildi sniedza 48%. Jaunieši, kuri lieto atkarību izraisošas vielas, mazāk laika velta mājasdarbu veikšanai un biežāk neattaisnoti kavē mācības. 52% smēķētāju atzīmējuši, ka neattaisnoti kavējuši skolu vismaz vienu dienu, bet nesmēķētāju vidū šādu atbildi sniedza vien 16% respondentu.

Jaunieši, kuri aktīvāk lieto atkarību izraisošas vielas, retāk pavada brīvo laiku kopā ar vecākiem, tāpat atkarību izraisošo vielu lietošana ir raksturīgāka jauniešiem, kuri nāk no nepilnām ģimenēm. Pētījuma dati apliecina, ka brīvā laika pavadīšana ar vecākiem ir nozīmīgs aizsargfaktors, kas samazina dažādu atkarību izraisošu vielu lietošanu.

Viens no virzieniem, kurā Labklājības departaments turpina strādāt, ir izglītojošs darbs atkarību profilaksei, kā arī atbalsta grupas skolēniem, viņu vecākiem un pedagogiem.

Ar pētījumu rezultātiem un secinājumiem iespējams iepazīties, apmeklējot mājas lapas www.ld.riga.lv un www.veseligsridzinieks.lv sadaļu „Pētījumi”.

Publiskie pasākumi sabiedrības informēšanai par sabiedrības veselības jautājumiem

2014. gadā Labklājības departaments organizēja un piedalījās vairākos publiskos pasākumos, kas tika veltīti Pasaules Veselības organizācijas (PVO) atzīmējamām dienām. 30. aprīlī PVO Pasaules veselības dienas ietvaros Esplanādē notika kampaņa „Lielpilsētas ritms pret cilvēka ritmu”, kuras laikā iedzīvotāji vēroja vingrojumu paraugdemonstrējumus, kas īpaši nepieciešami sēdoša darba veicējiem, kā arī vingroja paši.

30. maijā, atzīmējot PVO Pasaules dienu bez tabakas, Labklājības departaments sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitātes Sabiedrības veselības fakultātes studentiem izveidoja īpašu mobilo velobrigādi, kura lielākajās Rīgas pieturvietās un centra parkos iedzīvotājiem atgādināja par smēķētāju ieguvumiem, atmetot smēķēšanu, kā arī par veselības problēmām, kas piemēklē smēķētājus, gan naudas sodu, ko pašvaldības policija var piemērot, ja tiek smēķēts sabiedriskās vietās, kā arī elementārām pieklājības normām pret apkārtējiem (tā sauktajiem pasīvajiem smēķētājiem), kuru tiesības uz svaigu gaisu un veselību bieži tiek pārkāptas.

Pasākums atzīmējot PVO Pasauls dienu bez tabakas.

29. septembrī, atzīmējot ikgadējo PVO Pasaules Sirds dienu, Labklājības departaments Brīvības un Šarlotes ielas krustojumā, kā arī Latvijas Sarkanā Krusta Veselības istabā Šarlotes ielā 1B organizēja pasākumus, kuru laikā iedzīvotāji apmeklēja gan lekcijas par sirds veselību, gan veica bezmaksas pārbaudes un saņēma konsultācijas.

2014. gadā Labklājības departaments sadarbībā ar Latvijas Tautas sporta asociāciju rīdiniem nodrošināja iespēju apmeklēt kādu no brīvdabas trenažieru zālēm un piedalīties fizisko vingrinājumu nodarbībās kopā ar treneri, lai apgūtu brīvdabas trenažieru izmantošanas iemaņas. Savukārt senioriem jau trešo gadu sadarbībā ar Latvijas Tautas sporta asociāciju tika nodrošināts instruktors, nūjas 104 nūjošanas nodarbībām un noslēguma pasākums, ko kopumā apmeklēja 1 862 iedzīvotāji.

Pasākums atzīmējot PVO Pasaules Sirds dienu.

2014. gadā Labklājības departaments turpināja organizēt sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumus rīdiniem par dažādām veselības, tai skaitā psihoemocionālās veselības, veicināšanas, tēmām. Kopumā 2014. gadā notikušas 14 publiskās lekcijas, kuras apmeklējuši 409 dalībnieki. Lekcijas tika organizētas par šādām tēmām:

- ❖ „Ģimenes attiecību musturi”;
- ❖ „Šķiršanās – kā tā ietekmē ģimeni”;
- ❖ „Atkarība. Krīze. Attīstība.”;
- ❖ „Psihosomatiskie un neirostiskie traucējumi bērniem un pieaugušajiem”;
- ❖ „Ēšanas traucējumi pusaudžiem un pieaugušajiem, to rašanās iemesli un ārstēšanās iespējas”;
- ❖ „Pozitīvas disciplinēšanas metodes jeb kā sadarboties ar bērnu”;
- ❖ „Vecāku klātbūtne un pusaudži”;
- ❖ „Jauniešu un pieaugušo efektīva komunikācija”;
- ❖ „Spēja rast personisku līdzsvaru starp garīgu un bioloģisku dzīvošanu pensijas vecumā”;
- ❖ „Bērnu temperamenti un sadarbība ar pieaugušajiem”;
- ❖ „Laika plānošana un jaunās tehnoloģijas vecākiem sadarbojoties ar bērniem”;
- ❖ „Tradīciju un rituālu iespējas ģimenē”;
- ❖ „Atkarības un līdzatkarības ietekme uz bērnu audzināšanu”;
- ❖ „Ģimenes konfliktu ietekme uz bērnu”.
- ❖ 2014. gada oktobrī un novembrī, sadarbībā ar nozares speciālistiem, depresijas profilakses kampaņas ietvaros tika organizēts arī 5 publisko lekciju cikls, kuru kampaņas ietvaros noklausījušies 154 dalībnieki:
 - ❖ „Psihiskās veselības aktualitātes, depresijas veidi un profilakse”;
 - ❖ „Depresija jauniešu vidū”;
 - ❖ „Pēcdzemdību depresija”;
 - ❖ „Emocionālā labsajūta un fiziskā veselība”;
 - ❖ „Depresija un darba vide”.

2014. gada nogalē notika 5 nodarbības „Vecāku nevardarbīgā bērnu audzināšana un agresijas mazināšana”, kuras apmeklēja 70 dalībnieki.

2014. gada oktobrī notika bezmaksas kognitīvās veselības veicināšanas nodarbības un izglītojošas lekcijas vecāka gadagājuma cilvēkiem un viņu tuviniekiem „Tu vari! Tu dari! Tev izdosies!” Kopumā tika organizētas 20 lekcijas 5 dalībnieku grupās (kopskaitā – 58 dalībnieki). Katrai grupai tika organizētas 4 lekcijas par šādām tēmām:

- ❖ „Atmiņa”;
- ❖ „Uzmanība”;
- ❖ „Domāšana”;
- ❖ „Uztvere”.

2014. gadā turpinājās arī 9 lekciju un nodarbību cikls „Veselības veicināšanas seminārs sēdoša darba veicējiem darbaspējīgā vecumā”, kuru laikā dalībnieki tika izglītoti par veselīgas ēšanas paradumiem, kā arī aicināti piedalīties vingrošanas nodarbībā fiziskās veselības, t.sk. balsta aparāta stiprināšanai.

Nodarbību cikls „Veselības veicināšanas seminārs sēdoša darba veicējiem darbaspējīgā vecumā”.

2014. gada decembrī jau ceturto gadu pēc kārtas notika pasākums vecāka gadagājuma iedzīvotājiem „Diena labām domām”, kurā piedalījās ap 130 dalībnieku no RSD Dienas centriem pieaugušām personām.

Pasākums „Diena labām domām”.

Pasākuma dalībnieki pieredzējušu speciālistu vadībā piedalījās radošās nodarbībās, apgūstot jaunas zināšanas un prasmes, lai gūtu atbalstu garīgās un fiziskās veselības, kā arī dzīves kvalitātes uzlabošanā. Nodarbībās varēja iegūt praktiskas zināšanas par veselību stiprinošu zāļu tēju vākšanu un pagatavošanu, apgūt krāsu mācību un trauku apgleznošanu, brošu veidošanu un pārļošanu, bet kustību nodarbībā – apgūt efektīvus vingrinājumus veselības saglabāšanai. Pasākuma noslēgumā tika vadīta prezentācija par pozitīvu mirkļu, ierosmes un motivācijas gūšanu ikdienā dzīves kvalitātes uzlabošanā. Šāds pasākums jau tradicionāli tiek rīkots vecāka gadagājuma iedzīvotājiem, jo iespēja ar radošām un fiziskām aktivitātēm izpaust savas sajūtas un gūt jaunas zināšanas ir ļoti nozīmīgs faktors senioriem, jo laba kognitīvo procesu funkcionēšana saistībā ar garīgās un fiziskās veselības aktīvu novecošanās procesu ir būtisks pamats cilvēka veselībai un labklājībai, turklāt sniedz iespēju turpināt aktīvu sabiedrisko dzīvi.

2014. gadā Labklājības departaments organizēja 3 kampaņas:

1) Atkarības profilakses kampaņa „Skola brīva no narkotikām” ar mērķi informēt iedzīvotājus, īpaši pusaudžus un viņu vecākus, par narkotisko vielu lietošanas risku, sekām un palīdzības iespējām Rīgā,

2) 2014. gadā tika turpināta traumatisma kampaņa „**Pieslēdz galvu!**”, kas aizsākās 2013. gada jūnijā. Rīgas skolās tika novadītas 40 lekcijas pamatskolas vecuma bērniem ar mērķi informēt un uzlabot jauniešu veselības paradumus un mazināt traumatismu jauniešu vidū. Kopumā lekcijas noklausījušies 917 bērni un jaunieši. 2014. gadā tika turpināta sociālo kontu www.facebook.com/piesledzgalvu un www.draugiem.lv/piesledzgalvu uzturēšana (kopā 1 402 sekotāju), kas tika izveidoti kampaņas ietvaros.

3) Depresijas profilakses kampaņa ar mērķi informēt sabiedrību par slimības atpazīšanu, simptomiem, mudināt vērsties pēc palīdzības un uzzināt par tās iespējām, kā arī pievērst uzmanību un izglītēt par neiropsihiskiem traucējumiem, tādējādi cenšoties mazināt sabiedrības aizspriedumus. Kampaņas ietvaros informācija tika publicēta arī sociālajā kontā www.facebook.com/parvaldistresu (648 sekotāju), kas tika izveidots 2013. gada stresa profilakses kampaņas ”Pārvaldi stresu!” un depresijas profilakses kampaņas „Pieņem, runā, pārvaldi” ietvaros.

Veselību veicināšanas un slimību profilakses, tai skaitā atkarības profilakses programmas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem

Veselības veicināšanas pasākumu uzdevums ir izglītēt par veselības veicināšanas iespējām ikdienā, to nozīmi labas pašsajūtas saglabāšanā, savas individualitātes veidošanā un sevis pasniegšanā, vienlaikus sniedzot informāciju par dažādiem veselību ietekmējošiem faktoriem, piemēram, uzturu, fiziskajām aktivitātēm, atkarības vielām, stresu, savstarpējām attiecībām un reproduktīvo veselību.

Slimību profilakses pasākumu ietvaros 2014. gadā visvairāk uzmanības tika pievērsts **veselības veicināšanai un atkarības profilaksei** ar mērķi izglītēt jauniešus par aizsargājošiem un riska faktoriem atkarības attīstībā, īpaši uzsverot veselīga dzīvesveida ieviešanu jauniešu ikdienā. Atkarības profilakses jomā tika sniegta informācija par atkarības vielu lietošanas riskiem, sekām un atbildību, kā arī veicināta prasmju attīstīšana, kas palīdz nostiprināt pretestību atkarību izraisošo vielu lietošanai, saglabājot emocionālā komforta izjūtu un atbilstošu pašpietiekamību.

2014. gadā izglītojošie pasākumi bērniem un jauniešiem tika organizēti 99 izglītības iestādēs, brīvā laika centros, dienas un atbalsta centros. Labklājības departamenta darbinieki 2014. gadā novadīja 672 nodarbības, kurās piedalījās 7 001 bērns un jaunieši.

Speciālistu izglītošana par veselības veicināšanu un slimību profilaksi

Lai veicinātu veselības un, slimību profilakses darba pieejamību pēc iespējas plašākam Rīgas iedzīvotāju lokam, arī 2014. gadā Labklājības departaments turpināja lielu uzmanību pievērst speciālistu izglītošanai un informēšanai par veselību veicinošām aktualitātēm, tendencēm un metodēm darbam ar dažādām mērķa grupām. 2014. gadā notika 26 izglītojoši semināri, kuros piedalījās 353 dažādu jomu speciālisti. Apkopojot informāciju par speciālistu pārstāvētajām profesijām, tika novērota arī iepriekšējiem gadiem raksturīga tendence, ka apmācības apmeklē ne tikai izglītības iestādēs strādājošie speciālisti, bet arī RSD un RPBJC speciālisti.

63. tabula. Informatīvo lekciju un dalībnieku skaits

Speciālisti	Izglītoto speciālistu skaits			Izglītojošo semināru skaits		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Sociālie pedagogi, skolu psihologi, sociālie darbinieki, skolu pedagogi	207	224	306	14	15	24
Rīgas skolu medicīnas darbinieki	20	26	47	1	2	2
Valsts vai Pašvaldības Policijas darbinieki	50	60	—	3	3	—
Citi	7	19	—	1	1	—
Kopā	412	337	353	27	22	26

2014. gadā, saskaņojot ar Rīgas Izglītības un informatīvi metodisko centru (turpmāk – RIIMC), tika izveidotas divas jaunas tālāk - apmācības programmas speciālistiem: apmācību seminārs pirmsskolas un sākumskolas izglītības iestāžu speciālistiem „Veselīga uztura veicināšana pirmsskolas vecuma bērniem” un „Mutes veselības mācība pirmsskolas izglītības iestādēm.” 2014. gada nogalē kopā ar RSD Atkarību profilakses speciālistiem tika izveidota jauna apmācību pilotprogramma ”Stresa pārvaldīšana jauniešiem”, kura paredzēta jauniešiem un viņu vecākiem. Līdzšinējo semināru dalībnieki izteikuši vēlmi apmeklēt Labklājības departamenta seminārus arī turpmāk, it īpaši par agresijas intervenci skolēniem, sociālo prasmju attīstīšanu skolēniem, datoratkarības intervenci jauniešiem, veselīga uztura veicināšanu pirmsskolā un sākumskolā, kā arī par infekciju slimību profilaksi pirmsskolā un sākumskolā. Dalībnieki minēja arī vairākus citus tematus, par kuriem vēlētos izglīties. No tiem biežāk minētie:

1. Sintētiskās narkotikas un to lietošanas sekas.
2. Pozitīvā audzināšana, vecāku un bērnu savstarpējās attiecības.
3. Bērnu hiperaktivitātes sindroms.
4. Sadarbība starp ģimeni un pirmsskolas izglītības iestādes personālu.
5. Darbs ar cilvēkiem ar garīgo atpalcību vai/un ar psihiskajiem traucējumiem.
6. Reproductīvās veselības veicināšana pusaudžiem.
7. Veselīga uztura iespējas ģimenēs ar ierobežotiem līdzekļiem.
8. Sadarbība ar agresīvo bērnu vecākiem.

2014. gadā Rīgā turpinājās 2013. gadā aizsākta iniciatīva „Veselību veicinoša izglītības iestāde”. Līdz 2014. gada nogalei iniciatīvai bija atsaukušās un iesaistījušās septiņas Rīgas izglītojošās skolas, kuras organizē savstarpēju skolu sadarbību, veicot izglītojošus pasākumus skolēniem, pedagogiem un skolēnu vecākiem. Izglītojošo pasākumu kopējā devīze ir „Vesels – gudrs - laimīgs”. 2014. gada 6. jūnijā Rīgā Kultūras pilī „Ziemeļblāzma” notika Labklājības departamenta un Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta organizētā konference „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā”, kā laikā tika apbalvotas visas 7 Rīgas skolas, kuras pirmās atsaucās veselību veicinošo izglītības iestāžu iniciatīvai. Skolas saņēma arī „Veselīgās skolas” sertifikātus.

Labklājības departamentam ir izveidojusies veiksmīga un ilgstoša sadarbība ar Izglītības, kultūras un sporta departamentu (turpmāk – IKSD). Labklājības departamenta speciālisti Rīgas izglītības iestādēs jau vairākus gadus veic profilaktiskus pasākumus, vada diskusijas un lekcijas par dažādām veselību veicinošām tēmām, informē bērnus un jauniešus par riskiem un sekām, ko izraisa atkarību izraisošo vielu ietekme uz cilvēku, kā arī interaktīvi apgūstot dažādas alternatīvās prasmes veselīgai laika pavadīšanai. Tādējādi skolnieki zina gan to, kas ir veselīgs uzturs un fiziskas aktivitātes, gan kopā ar speciālistiem atspoguļo zināšanu praktisko pusi, liekot skolniekiem domāt: „Ja es zinu, kā vajag, kāpēc es tā arī nedaru?”

2014. gadā Latvijā aizvien aktuālāks kļuva jautājums par dažādu psihoaktīvo vielu (t.sk. alkohola, tabakas, dažādu medikamentu) lietošanu jauniešu vidū, kā arī svarīgo skolas lomu iesaistoties profilakses darbā. Skola nespēs atrisināt ar narkotiku lietošanu saistītās problēmas, jo jaunieši iespaidojas no vecākiem,

vienaudžiem, masu medijiem. Tomēr skola var uzņemties koordinējošo lomu un veicināt visu pušu sadarbību, tādējādi sekmējot reālu pārmaiņu procesu un virzot veselības kā vērtības nostiprināšanos sabiedrībā.

Skolu apmeklē visi bērni no 7 gadu vecuma, kas nozīmē gan tiešāku pieeju bērnu mērķauditorijai, gan reālas iespējas veikt profilakses darbu jau no agrīna vecuma, pirms problēma kļūst aktuāla. Skolā bērni, pusaudži un jaunieši pavada nozīmīgu dienas daļu – gan mācību stundu, gan ārpusklases aktivitāšu laikā skolēni var veiksmīgi apgūt zināšanas un attīstīt prasmes, kas nepieciešamas, lai veidotos attieksme pret savu veselību kā vērtību. Ar skolas starpniecību var izglītēt un šajā darbā veiksmīgi iesaistīt arī vecākus un pedagogus.

Lai sekmētu skolēnu izziņas procesu, prasmju un attieksmju attīstību, jāstimulē aktīvā mācīšanās, ko var panākt pielietojot mācību metodes, kuras sekmē skolēna līdzdalību mācību stundā. Labklājības departaments piedāvā skolēnu darbību aktivizējošu metožu aprakstus – grupu darbam, diskusijām, spēlēm, lomu spēlēm, situāciju analīzei un *prāta vētrai* jeb ideju radīšanai, kā arī katras metodes nozīmes un priekšrocības izklāstu. Ir svarīgi aktivitātē izvēlēties vienu no metodēm vai arī tās kombinējot.

64. tabula. Informatīvo diskusiju, atkarības profilakses programmu bērniem, jauniešiem nodarbību un dalībnieku skaits

Auditorija	Dalībnieku skaits			Nodarbību skaits		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Diskusijas par atkarības profilakses tēmām bērniem un jauniešiem	10 114	6 413	4 006	291	337	214
Uzvedības intervences programmas nodarbības	342	162	680	79	38	50
Interaktīvas nodarbības par veselības veicināšanu un psihoemocionālo veselību	559	1 315	707	76	105	52
Citas tēmas, tai skaitā, infekcijas slimību profilakse	—	2 154	1 608	—	92	92
Kopā	11 916	10 044	7 001	601	572	672

*programma sastāv no 12-16 nodarbībām, tēmas ir pielāgotas bērnu un jauniešu uzvedības specifikai, piemēram, smēķējošiem jauniešiem, motivējot pārtraukt smēķēšanu, bērniem un jauniešiem ar agresīvu uzvedību, utt.

Diskusijas par atkarību izraisošām tēmām bija aktuālas arī 2014. gadā, jo Rīgā un tās apkārtnē tirdzniecībā bija nopērkamas nezināmas izcelsmes apreibinošas vielas (Zāļu maisījumi, „Spaiss” u.c). Tā kā šādas pieredzes Rīgā nebija, un nebija arī likuma, kas valstī regulētu tieši šo vielu tirdzniecību, tika ieguldīts liels starpinstitucionāls darbs, sadarbojoties starpnozaru profesionāļiem, talkā nāca arī sabiedrība. Aktuālākā diskusiju tēma: vielu lietošanas riski un to sekas.

65. tabula. Līdzatkarīgo atbalsta grupu nodarbību un dalībnieku skaits

Auditorija	Dalībnieku skaits			Nodarbību skaits		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Atbalsta grupa līdzatkarīgajiem (krievu valodā)	21	22	15	44	44	40
Atbalsta grupa līdzatkarīgajiem (latviešu valodā)	27	27	24	44	44	37
Atbalsta grupa līdzatkarīgajiem (latviešu valodā)	12	—	—	44	—	—
Kopā	60	47	39	132	88	77

RSD darbinieki un citu institūciju pārstāvji savā darbā kā resursu izmanto atkarības profilakses sektora (turpmāk – APS) pakalpojumus. 2014. gadā RSD strādāja 4 atkarības profilakses speciālisti, kuri ikdienā nodrošina regulāru darbu un pakalpojumus katrā pilsētas rajonā (tie ir 3 rajoni – Ziemeļu, Pārdaugavas, Latgales) – sniedzot iedzīvotājiem un speciālistiem konsultācijas ar atkarību saistītos jautājumos, veic individuālas un ģimenes konsultācijas atkarības jautājumos, kā arī vada grupu nodarbības bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem. Kopš 2012. gada 3. septembra metodoloģiski speciālistus vada RSD Sociālā darba nodaļas APS vadītāja, kura organizē un koordinē arī speciālā pedagoga un narkologa pieejamos pakalpojumus RSD.

2014. gadā sniegtas 435 individuālas nodarbības 105 bērniem/jauniešiem pie speciālā pedagoga gadījumos, kad skolas kavējumu vai citu iemeslu dēļ nav apgūta mācību viela un ir nepieciešama individuāla palīdzība mācību vielas apgūšanā. Narkologa pakalpojumi tiek sniegti gadījumos, kad ir jāveic narkoloģiskās saslimšanas diagnostika un/vai jānovērš slimības recidīvi un jāmotivē persona turpmākai ārstēšanai. Šajā laika posmā sniegtas 224 narkologa konsultācijas 184 klientiem.

APS individuālās konsultācijas gan pusaudžiem, gan pieaugušajiem par atkarībām saistītos jautājumos 2014. gadā tika nodrošināts 2 142 klientiem.

Klientu pieteikšanās veids pie APS 2014. gada apkopotajos rezultātos rāda, ka 45% jeb 791 klientu pieteikuši RSD sociālie darbinieki, 21% jeb 363 klienti piesakās personīgi, 13% jeb 230 klientus pieteikuši Rīgas skolu sociālie pedagogi, 4% jeb 63 klientus pieteikusi Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisija, 5% jeb 91 klients ir pieteikts no Valsts probācijas dienesta, 3% jeb 62 klientus ir pieteikusi pašvaldības policija un 9% jeb 165 klientu pieteikšanai ir citi varianti.

Noskaidrojot klientu vecuma struktūru, rezultāti rāda, ka 37% jeb 651 klients ir vecumā līdz 18 gadiem, 36% jeb 639 klienti ir vecumā no 19 līdz 39 gadiem, 25% jeb 438 klienti ir vecumā no 40 līdz 65 gadiem un 2% jeb 34 klienti ir vecāki par 65 gadiem.

Apkopojot klientu skaitu, rezultāti rāda, ka 40% jeb 711 ir pirmreizējie klienti, kuri vērsās pie atkarības profilakses speciālista un 60% jeb 1 056 klienti vērsās pie atkarības profilakses speciālista atkārtoti.

Noskaidrojot atkarības profilakses speciālistu sniegto konsultāciju veidus, rezultāti rāda, ka 72% jeb 1 532 bija individuālas klientu konsultācijas un 28% jeb 610 grupu konsultācijas.

2014. gadā veiktas 610 grupu nodarbības 21 grupai (psihosociālās korekcijas grupas, grupas vecākiem un līdzatkarīgo atbalsta grupas), kurā piedalījušies 412 dalībnieki.

Sadarbībā ar Labklājības departamenta speciālistiem 2014. gadā tika vadītas atbalsta grupas līdzatkarīgajiem, kas ir palīdzība atkarīgu cilvēku tuviniekiem (latviešu un krievu valodās). Gada laikā ir novadītas 77 nodarbības 39 dalībniekiem (skat. 65. tabulu).

HIV profilakses un psihosociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām gan biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS (turpmāk – Biedrība) telpās, gan Rīgas pilsētas priekšpilsētās (rajonos) Biedrības mikroautobusā.

HIV profilakses un psihosociālo pakalpojumu narkotisko vielu lietotāju un to kontaktpersonu mērķis ir mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū, sniedzot pakalpojumu gan Biedrības telpās, gan pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (ar mikroautobusu), tādējādi mazinot risku inficēties ar HIV šo personu tuviniekiem, to kontaktpersonām, kā arī sabiedrībai kopumā.

2014. gadā ar Biedrības starpniecību injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu piederīgajiem un kontaktpersonām bija iespēja veikt HIV eksprestestu, saņemt bezmaksas prezervatīvus un sterilas šļirces, apmeklēt psihologa, sociālā darbinieka un HIV konsultanta konsultācijas, iegūt informāciju par šo un citām infekcijas slimībām, kā arī ar atkarību izraisošo vielu lietošanu saistītiem jautājumiem. Biedrība pakalpojumu sniedza gan biedrības telpās Rīgas centrā, gan arī pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām - mikroautobusā.

2014. gadā Biedrība kopumā ir sniegusi 3 021 konsultāciju injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu ģimenes locekļiem un tuviniekiem gan Biedrības telpās, gan mikroautobusā, kā arī izsniegusi 250 312 tīras šļirces un 58 189 prezervatīvus (skat. 66. tabulu). Šī pakalpojuma realizācijai 2014. gadā novirzīti EUR 75 935.

Biedrības rezultātīvie rādītāji liecina, ka ieguldītie resursi tiek izmantoti lietderīgi, lai sasniegtu Biedrības un Labklājības departamenta kopīgi izvirzīto mērķi – mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū un tādējādi uzlabot Rīgas iedzīvotāju drošību un veselību.

66. tabula. Biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS sniegtā pakalpojuma darba rādītāji HIV profilakses programmā 2012. – 2014. gadā

Rādītājs	2012	2013	2014
Jauno (pirmreizējo) klientu skaits	2 422	1 851	1 323
Psihologa sniegto konsultāciju skaits	824	732	711
Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits	1 111	991	1 050
HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits	981	1 030	1 260
Veikto HIV testu skaits	933	901	1 109
Izsniegto šļirču skaits	198 099	179 464	250 312
Izsniegto prezervatīvu skaits	56 345	60 342	58 189
Konsultāciju skaits kopā	2 916	2 753	3 021

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšana

Veselības istabu darbības nodrošināšanas mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju informētību par veselību ietekmējošiem faktoriem, saslimšanas riskiem un to profilaksi, kā arī par citiem veselības veicināšanas jautājumiem.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, rīdziniekiem 2014. gadā biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” septiņās Veselības istabās (Brīvības ielā 237/2, Aptiekas ielā 8, Aglonas ielā 35/3, Gaiziņa ielā 7, Slokas ielā 161, Šarlotes ielā 1B, Lomonosova ielā 1/19) bija iespēja bez maksas saņemt medicīnas darbinieka konsultācijas, noteikt savu ķermeņa masas indeksu, izmērīt arteriālo asinsspiedienu un saņemt uztura bagātinātājus (skat. 67. tabulu).

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšanai tika izlietots līdzfinansējums EUR 21 585 apmērā.

67. tabula. Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu rādītāji 2012. – 2014. gadā

Rādītājs	2012	2013	2014
Veselības istabu skaits	5	6	7
Veselības istabu apmeklētāju skaits	5 866	7 094	7 371

Vidēji katru mēnesi viena Veselības istaba tika apmeklēta 87 reizes. 2014. gadā kopējais Veselības istabu apmeklējums bija 7 371 reize, pārsniedzot iepriekšējo gadu apmeklējumu skaitu.

Veselības veicināšanas un slimību profilakses informatīvi izglītojošie materiāli

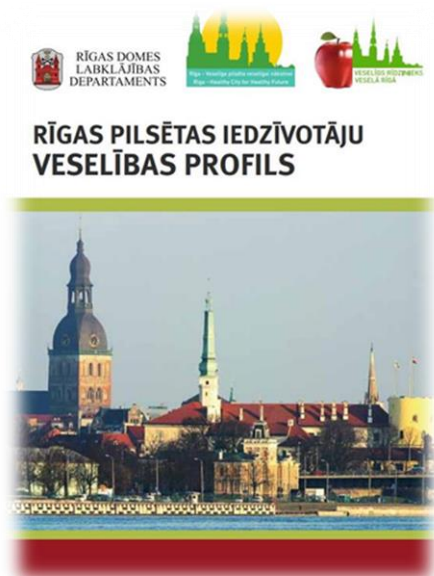
Labklājības departaments izdod informatīvi izglītojošus materiālus par dažādām veselības veicināšanas un slimību profilakses tēmām, kas paredzēti plašam Rīgas iedzīvotāju lokam. Tiek izstrādāti un izdoti gan metodiskie un mācību materiāli dažādu jomu speciālistiem, gan brošūras un bukleti ikvienam interesentam par tādām tēmām kā Gaidību laiks un bērna ierašanās ģimenē un Veselīga uztura ieteikumi un tā pagatavošana. 2014. gadā vairāki metodiskie materiāli par veselības veicināšanas tēmām tika izstrādāti ne vien Labklājības departamenta organizēto apmācību apmeklētājiem – piemēram, Rīgas pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem, bet arī informatīvas brošūras šo pedagogu audzēkņu vecākiem – lai veicinātu interaktīvu nodarbību īstenošanu ne vien mācību procesa laikā, bet mudinātu ieviest veselīgus paradumus arī ģimenes lokā. Tā, piemēram, tika izdots informatīvs materiāls par bērnu mutes veselību vecākiem, iekļaujot gan vizuālus materiālus par pareizu zobu tīrīšanas tehniku, uzturu un zobu bojāšanos, gan interaktīvs uzdevums bērniem, lai sekmētu zobu tīrīšanu katru dienu. Izdotie informatīvie materiāli pieejami arī mājas lapas www.veseligsridzinieks.lv sadaļā „Publikācijas”.

68. tabula. 2014. gadā izdotie informatīvi un interaktīvi izglītojoši materiāli

Nr.p.k.	Metodiskais, informatīvais materiāls	Izdoto eksemplāru skaits	Anotācija par materiālu
1.	„Rīgas pilsētas iedzīvotāju veselības profils (LV, RU, ENG)	2 000	Informatīvs materiāls par Rīgas pilsētas iedzīvotāju galvenajiem sabiedrības veselības rādītājiem un situācijas novērtējumu
2.	„Māmiņas dienasgrāmata”	6 000	Informatīvs un izglītojošs materiāls vecākiem par bērna ienākšanu ģimenē no gaidīšanas perioda līdz pirmajam dzīves gadam
3.	Recepšu grāmata „Veselīga maltīte veselīgai dzīvei”	1 000	Grāmatā iekļautas vienkārši pagatavojamas un veselīgas brokastu, pusdienu, vakariņu un desertu receptes
4.	Metodiska rokasgrāmata „Veselīga uztura paradumu veicināšana pirmsskolas vecuma bērniem”	1 000	Metodisks materiāls pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem darbam ar bērniem vecumā no 4 gadiem līdz skolas gaitu uzsākšanai par veselīgas ēšanas paradumu apguvi
5.	Brošūra „Ieteikumi veselīgiem ēšanas paradumiem ģimenē”	1 000	Informatīvs materiāls pirmsskolas vecuma bērnu vecākiem par veselīga uztura principiem, t.sk. pārtikas

			produkti, receptes un darba uzdevumi
6.	Magnēti par veselīgu uzturu bērniem līdz 7 gadu vecumam	3 000	Uz magnētiem attēloti metodiskās rokasgrāmatas „Veselīga uztura paradumu veicināšana pirmsskolas vecuma bērniem” galvenie tēli
7.	Metodiska rokasgrāmata „Mutes veselības mācības programma pirmsskolas izglītības iestādēm”	150	Programma izstrādāta, lai pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem un medicīnas māsām sniegtu vadlīnijas, gatavojot nodarbības mutes veselībā un sekmētu arī labu sadarbību ar bērnu vecākiem mutes veselības veicināšanā
8.	Brošūra „Zobiņi veseli!”	4 200	Informatīvs materiāls pirmsskolas vecuma bērnu vecākiem par bērnu mutes veselības saglabāšanu un uzlabošanu
9.	Magnēti par mutes veselību bērniem līdz 7 gadu vecumam	4 000	Uz magnētiem attēlots tēls no metodiskās rokasgrāmatas „Mutes veselības mācības programma pirmsskolas izglītības iestādēm”
10.	Smilšu pulkstenīši	300	Mutes veselību veicinošs materiāls ar mērķi veicināt bērnu zobu mazgāšanas procedūru ne mazāk kā divas minūtes
11.	Metodiska rokasgrāmata „Atkarības profilakse pirmsskolā”	150	Metodiska programma pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem darbam ar pirmsskolas vecuma bērniem no 4 līdz 7 gadu vecumam par dzīves prasmju pieeju atkarības profilaksē
12.	Metodiska rokasgrāmata „Sociāli - emocionālo dzīves prasmju attīstīšana”	300	Metodisks materiāls izglītības iestāžu pedagogiem darbam ar skolēniem klases stundu ietvaros par dažādām sociāli – emocionālām dzīves prasmēm
13.	Uzlīmju sērija „Veselības veicināšana”	12 000	Viegli uzskatāma informācija par veselības veicināšanu
14.	Plakātu sērija „Veselības veicināšana”	6 000	Viegli uzskatāma informācija par veselības veicināšanu
15.	Frisbiji	300	Fiziskas aktivitātes veicinošs materiāls ar norādi par papildus iegūstamo informāciju par veselības veicināšanu

16.	Pludmales bumbas	600	Fiziskas aktivitātes veicinošs materiāls ar norādi par papildus iegūstamo informāciju par veselības veicināšanu
17.	Puzles	50	Informatīvi interaktīvs materiāls par atkarību un mutes veselības profilaksi

Informatīvie materiāli veselības veicināšanas jomā.

Vides objekts "Uztura piramīda – ieteicamā dienas deva"

Mazkustīgs dzīvesveids un neveselīgs uzturs ir vieni no galvenajiem riska faktoriem daudzām hroniskajām slimībām. Pēdējo gadu laikā gan Latvijā, gan arī visā pasaulē pieaugusi saslimstība ar sirds un asinsvadu slimībām, audzējiem, 2. tipa cukura diabētu un citām slimībām. Liela loma šo slimību profilaksē ir sabalansētam, mērenam un daudzveidīgam uzturam. Lai gan ēšana ir viena no mūsu ikdienas ierastākajām darbībām, ļoti svarīgi ir iegūt ar pierādījumiem pamatotas zināšanas par šo ikdienišķo, bet tajā pašā laikā tik nozīmīgo dzīves pamatvajadzību.

Lai aicinātu iedzīvotājus pievērst uzmanību ikdienas uztura proporcijām un organismam nepieciešamajam daudzumam Labklājības departamentu RPAS „Rīgas Centrāltirgus” Nēģu laukumā ir izveidojis vides objektu „Uztura piramīda – dienas deva”, kas ikvienam tirgus apmeklētājam kalpos kā palīgs pārtikas produktu izvēlē. Uztura piramīdas ieteikumu pamatā

ir “šķīvja” princips – katrā ēdienreizē ir ieteicams pusi no šķīvja veltīt svaigiem dārzeņiem un saknēm, $\frac{1}{4}$ šķīvja veltīt olbaltumvielas saturošiem produktiem un $\frac{1}{4}$ atvēlēt pilngraudu, balastvielas saturošiem produktiem. Piramīdas ideja un pamats aizgūts no ziemeļvalstu uztura piramīdas, kas sākotnēji ir veidojusies, apvienojoties Norvēģijas, Dānijas, Somijas, Zviedrijas un Islandes uztura zinātniekiem, un izstrādājot uztura vadlīnijas. Ziemeļvalstu uztura piramīdas pamatā ir sezonālitate – vietējie dārzeņi, saknes, ogas, sēnes, pilngraudu produkti, piens, gaļa, zivis – produkti, kas ir vitamīniem un minerālvielām bagāti, jo to sezonālitates augšanas apstākļi – saule un lietus, padara tos unikālus un veselīgus.

RPAS „Rīgas Centrāltirgus” ik dienu pulcē līdz pat 100 000 apmeklētāju, kas ir ieradušies gan iegādāties produktus ikdienai, gan apskatīt Rīgas tirgu. Tā ir vieta, kur vieniet var sastapt visu sabiedrības grupu pārstāvjus, kuri meklē dažādību, izvēli un kvalitāti. Šo iemeslu dēļ Labklājības departaments vides objektu izvēlējās uzstādīt centrālajā tirgus laukumā tādejādi rosinot ikvienam apmeklētājam padomāt par savu “uztura šķīvi”, un to, vai mūsu izvēle ir veselīga. Ierasts uztura piramīdās attēlot porciju skaitu, bet šajā uztura objektā izvēlēts attēlot aptuveni ieteicamos gramus, jo tirgū produkti parasti tiek svērti gramos. Ieteicamās dienas devas ir aprēķinātas vidējas, jo katram cilvēkam tās būs atšķirīgas – gan bērniem, skolniekiem, studentiem, pieaugušajam un senioriem dienas ieteicamās uztura devas atšķirsies, tāpēc Labklājības departaments piedāvā izdarīt izvēli katram pašam. Uztura piramīdas devas un gramu ir norādīti svaigiem, nepagatavotiem produktiem. Uzturs ir nozīmīgs faktors savas veselības veicināšanā, tomēr ir jāpiebilst, ka paralēli veselīgam uzturam nedrīkst aizmirst par regulārām fiziskām aktivitātēm un atbilstošu ūdens patēriņu ik dienu (vismaz 2 litri).

Ģimenes veselības pasākumu īstenošana

Sākot ar 2014. gadu, koncepcijas „Ģimenei draudzīga Rīga” (turpmāk – Koncepcija) aktivitātes tiek īstenotas Rīgas pilsētas pašvaldības sabiedrības veselības stratēģijas „Veselīgs rīdzinieks - veselā Rīgā” īstenošanai apstiprinātā rīcības plāna - budžeta programmas „Veselības aprūpes pieejamības nodrošināšana, veselības un ģimenes veselības veicināšana” ietvaros.

Ģimene ir visas sabiedrības pamats, tās stiprināšana un atbalsta sniegšana ir sabiedrības veselības un labklājības svarīgs priekšnoteikums gan valsts, gan pašvaldības līmenī. Ģimenes veselība ir labklājība un veselības aprūpes pieejamība – no ģimenes plānošanas līdz veselīgai novecošanai.

Sociālo problēmu intensitāte sabiedrībā norāda uz nepieciešamību sniegt atbalstu ne tikai ģimenēm, kuras nonākušas krīzes situācijās un ir sociālā dienesta redzeslokā, bet arī tām ģimenēm, kuras nav klasiski sociālā dienesta klienti.

Mainoties paudzēm, mainās arī izpratne par vērtībām, kuras spēj ietekmēt cilvēka emocionālo attīstību jau kopš agras bērnības. Ģimenē nereti rodas konfliktsituācijas ar bērnu, un vecāki ir tie, kuri rūpējas, lai situācija nesaasinās. Mūsdienās vecāku pienākumus ir izvairīties no vardarbības bērnu audzināšanā, kā arī meklēt ceļus konfliktu mazināšanai.

Veicot sociālpsiholoģisko un izglītojošo darbu, kā arī sniedzot psihoemocionālu atbalstu ģimenēm pašvaldības līmenī, uzsvars tiek likts uz vecāku izglītošanu par bērnu un pusaudžu attīstību, emocionālo

audzināšanu, attiecību veidošanu starp dzīvesbiedriem, konfliktu novēršanu, kā arī par to, kā veidot stabilu vērtību sistēmu ģimenē, atrast motivāciju stiprināt laulību, mācīties atbildīgu attieksmi pret bērniem un ģimeni.

Ņemot vērā iepriekšminēto, 2014. gadā Rīgas pašvaldības ģimeņu sociālpsiholoģiskam atbalstam ir īstenojusi šādas apmācību grupas vecākiem dažādu dzīves prasmju apgūšanai:

1. Bērna emocionālās audzināšanas programma vecākiem, kuriem ir bērni vecumā līdz 7 gadiem. Programmas mērķis ir sekmēt pozitīvu bērnu emocionālo attīstību, uzlabot vecāku un bērnu savstarpējās attiecības, palīdzēt vecākiem labāk izprast savus bērnus un viņu vajadzības, kā arī palīdzēt mazināt bērnu uzvedības problēmas (4 grupas).
2. Speciālistu asistētas vecāku atbalsta (pašpalīdzības) grupas, sniedzot psihoemocionālu atbalstu un informāciju vecākiem, kuru bērni ir vecumā no 5-7 gadiem un gatavojas mācībām pirmajā klasē. Nodarbību mērķis ir sekmēt veiksmīgas sadarbības veidošanu starp vecākiem un iestādi, vecākiem un pedagogiem, vecākiem savā starpā, kā arī palīdzēt bērnam adaptēties jaunajos apstākļos, uzsākot mācības 1. klasē (8 grupas).
3. Vecāku atbalsta grupu nodarbības par vecāku kompetences stiprināšanu un efektīvu bērnu un pusaudžu audzināšanu „Vecāku klātesamības stiprināšana un nevardarbīga bērnu audzināšana”. Nodarbību mērķis ir sekmēt vecāku klātesamību bērnu audzināšanā un saglabāt/atgūt autoritāti bērnu acīs, stiprinot izjūtu par robežām – atļauto un aizliegto, labo un sliktu, kā arī par savu drošību un nākotni (2 grupas).
4. Izglītības programma pāriem attiecību stiprināšanai – saliedējoši un neformāli „Tematiskie vakari rīdziniekiem” pāriem ar vismaz divu gadu kopdzīves pieredzi (2 grupas).

Jau vairākus gadus Rīgā par tradīciju ir kļuvis vides pasākums „Tēva dienas svinības”, 2014. gada 13. septembrī tajā pulcējās ap 2000 dalībnieku. Šī pasākuma ietvaros, popularizējot tēva lomas nozīmīgumu ģimenē un bērna dzīvē, ikviens tēvs bija aicināts piedalīties īpaši tēviem paredzētās fitnesa aktivitātēs, sacensībās un citās izklaidēs, rodot pozitīvas kopā būšanas emocijas visai ģimenei.

Pasākums „Tēva dienas svinības”.

RSD klientiem, kuriem bija RSD nosūtījums mediācijas saņemšanai, tika sniegts atbalsts, īstenojot mediācijas programmu, rodot pieņemamu konflikta/krīzes situācijas risinājumu visām iesaistītajām pusēm. Mediācijas programmas ietvaros tika nodrošinātas 60 mediācijas konsultācijas.

69. tabula. 2014. gada īstenotie ģimenes veselības veicināšanas pasākumi

Nr.p. k.	Pasākuma nosaukums un saturs	Norises laiks	Apjoms
1.	Īstenota Bērna emocionālās audzināšanas programma vecākiem, kuriem ir bērni vecumā līdz 7 gadiem. Programmas mērķis ir sekmēt pozitīvu bērnu emocionālo attīstību, uzlabot vecāku un bērnu savstarpējās attiecības, palīdzēt vecākiem labāk izprast savus bērnus un viņu vajadzības, kā arī palīdzēt mazināt bērnu uzvedības problēmas.	jūlijs - decembris	4 grupas, 42 nodarbības
2.	Nodrošinātas speciālistu asistētas vecāku atbalsta (pašpalīdzības) grupas, sniedzot psihoemocionālu atbalstu un informāciju vecākiem, <i>kuru bērni gatavojas mācībām pirmajā klasē (5-7 gadi, vecākā un sagatavošanas grupa)</i> .	septembris-novembris	8 grupas, 40 nodarbības
3.	Īstenotas vecāku atbalsta grupu nodarbības par vecāku kompetences stiprināšanas un efektīvas bērnu un pusaudžu audzināšanu programmas „Nonviolent resistance” (Vecāku nevardarbīgā pretošanās bērna agresīvai uzvedībai) īstenošanas ietvaros.	aprīlis - augusts	2 grupas, 18 nodarbības
4.	Īstenota izglītības programma pāru attiecību stiprināšanai – saliedējoši un neformāli „Tematiskie pāru vakari rīdniekiem”.	oktobris - novembris	2 grupas, 16 nodarbības
5.	Īstenota mediācijas programma ģimenēm krīzes situācijās, rodot pieņemamu konflikta/krīzes situācijas risinājumu visām iesaistītajām pusēm - sniegtas mediācijas konsultācijas RSD ģimenēm, kurām Pakalpojuma saņemšanai ir RSD nosūtījums.	jūlijs – novembris	60 konsultācijas
6.	Īstenots vides pasākums Tēva dienas svinību ietvaros, popularizējot tēva lomu ģimenē un bērna dzīvē - fizisko aktivitāšu nodarbība tēviem.	6. septembrī	1
7.	Izdots informatīvais materiāls, grāmatas, „Mūsu bērns”, un nogādāts Rīgas dzimtsarakstu nodaļās, informējot jaunos vecākus par bērna aprūpi un veselību ietekmējošiem faktoriem un to profilaksi.	Visu gadu	10 000 eksemplāru
8.	Īstenots pasākums „Diena labām domām” Rīgas senioriem par psihoemocionālo veselību ietekmējošiem faktoriem un tās stiprināšanu. Pasākuma ietvaros seniori piedalījās radošajās rokdarbu un zāļu tēju darbnīcās, kā arī fizisko aktivitāšu un izglītojošajās nodarbībās.	3. decembrī	1

Projekts “Vinnija Pūka skola”

Labklājības departaments sadarbībā ar nodibinājumu "Ilgspējīgas attīstības fonds" 2014. gadā septembrī uzsāka īstenot projektu „Dzīves prasmju un veselības veicināšanas skolas „Vinnija Pūka skola””, kuru administrē Sabiedrības Integrācijas Fonds un to paredzēts īstenot līdz 2015. gada 31. decembrim.

Projekta mērķis ir nevalstiskā sektora aktivitātes paaugstināšana, veidojot hroniski slimo pacientu sociālo integrāciju un dzīves kvalitātes uzlabošanas sistēmu - apmācības programmu „Vinnija Pūka skola”.

Kopumā „Vinnija Pūka skolā” 2014. gadā notika 4 nodarbības par šādām tēmām:

- ❖ Atopiskais dermatīts bērniem un pārtikas alerģijas bērniem, to atpazīšana.

- ❖ Liekā svara problēmas un uztura ieteikumi bērniem.
- ❖ Astma. Kā ar to sadzīvot?
- ❖ Liekā svara problēmas bērniem (2. nodarbība).

Neskatoties uz veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, ļoti svarīga un liela loma dzīves kvalitātes, pēctecīgas ārstēšanas, veselības uzlabošanas nodrošināšanā ir tieši ģimenei. Vecākiem vai aizbildņiem, saskaroties ar bērnam uzstādīto diagnozi un ārstniecības personu sniegto informāciju, jāsaprot slimības gaita un cēloņi, bet līdztekus arī jāizdzīvo psihoemocionāls pārdzīvojums un stress. Šādos brīžos īpaši svarīgi ir sniegt kvalificētu palīdzību un informāciju par visiem ar veselības aprūpes un veselības uzlabošanas iespējām saistītajiem jautājumiem. Tādēļ projekta „Vinnija Pūka skola” nodarbības – semināri ir nozīmīgs informācijas un emocionāls atbalsts par bērnu veselības jautājumiem.

„Vinnija Pūka skolas” nodarbības.

SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome

Kopš 2007. gada Rīgas pilsētas pašvaldībā darbojas ar RD 2007. gada 10. septembra lēmumu Nr. 2890 „Par personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes izveidošanu Rīgas pilsētas pašvaldībā” izveidota Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome (turpmāk - Padome), kuras mērķis ir veicināt personas ar invaliditāti pilsonisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī sadarbību starp personas ar invaliditāti pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām un Rīgas pilsētas pašvaldību. Padomes sastāvā ir Labklājības departamenta un 27 personu ar invaliditāti NVO pārstāvji. 2014. gadā Padomē ir iestājušās vēl 2 Rīgas pilsētas nevalstiskās organizācijas, kuras pārstāv personu ar invaliditāti intereses. Padomes uzdevumi ir:

- ❖ piedalīties ilgtermiņa stratēģijas izstrādē personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanā un sekot tās īstenošanai pašvaldībā;
- ❖ sniegt atzinumus par pašvaldības institūciju un iestāžu normatīvajiem un stratēģiskajiem dokumentiem;
- ❖ izskatīt un sniegt atzinumus par RD lēmumu projektiem, kas skar pašvaldībā dzīvojošo personu ar invaliditāti tiesības;
- ❖ veicināt sabiedrības iesaistīšanos lēmumu projektu izstrādes procesā;
- ❖ izstrādāt un iesniegt priekšlikumus pašvaldības institūcijām un iestādēm veiksmīgākai personu ar invaliditāti integrāciju veicinošo pasākumu īstenošanai un pilsoniskai līdzdalībai;
- ❖ aktualizēt informāciju par personu ar invaliditāti jautājumiem, problēmām, vajadzībām un interesēm pašvaldībā.

Ik gadu notiek ne mazāk kā četras Padomes sēdes, kurās tiek izskatīti personām ar invaliditāti Rīgā aktuāli jautājumi – par sabiedrisko transportu, par vides pieejamību, par iespējamiem atvieglojumiem personām ar invaliditāti, kā arī citi jautājumi, kas saistīti ar personu ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanu. Padomes pārstāvji iepazīstina ar savu organizāciju darbību, aktuālajiem projektiem un labās prakses piemēriem RD deputātus, speciālistus un citu nevalstisko organizāciju pārstāvjus. Aktualizēto jautājumu izskatīšanā un risināšanā tiek iesaistītas atbildīgās RD struktūrvienības.

Vairāki Padomē izskatītie jautājumi bijuši aktuāli ne tikai Rīgas pašvaldībā dzīvojošām personām ar invaliditāti, bet arī personām ar invaliditāti visā valstī. Šādu jautājumu izskatīšanai tiek pieaicināti pārstāvji no atbildīgajām valsts pārvaldes iestādēm.

2014. gadā pēc Padomes ierosinājuma:

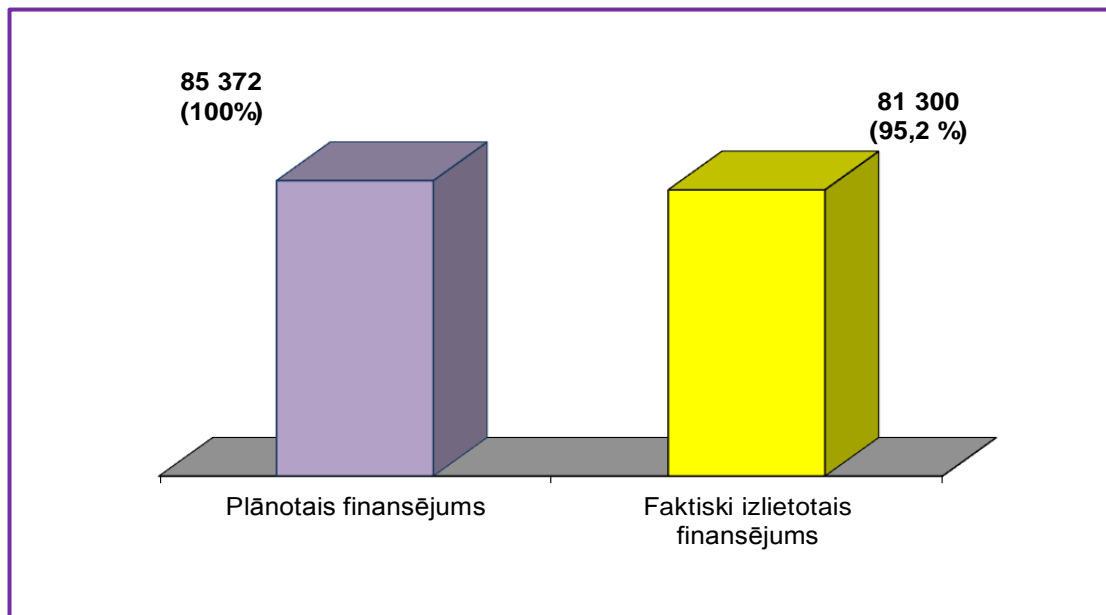
- uzsākta ielas infrastruktūras uzlabošana gājējiem pie Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas Rīgas apvienotās nodaļas Ventspils ielā 53, Rīgā;
- atkārtoti ierosināti grozījumi RD 2011. gada 18. janvāra saistošajos noteikumos Nr.108 „Par kārtību, kādā tiek saskaņota un organizēta ielu tirdzniecība”, paredzot, ka pie ielu tirdzniecības vietām uz gājēju trotuāriem jābūt vismaz 85 cm brīvai taisnai joslai riteņkrēslu un bērnu ratiņu pārvietošanai, izskatītas iespējas uzlabot Rīgas pilsētas vasaras kafejnīcu pieejamību personām ar invaliditāti;
- izveidotas autostāvvietas personām ar invaliditāti pie Rīgas Zooloģiskā dārza, Rīgas Leļļu teātra, NVA (Jēzusbaznīcas ielā 11) un Latvijas Nacionālā teātra;
- Ierosināti vides pieejamības pilnveidojumi personu ar redzes invaliditāti vajadzībām, marķējot vertikālos šķēršļus gājēju ceļā ar dzeltenu krāsu;
- Nacionālajam veselības dienestam un LR Veselības ministrijai lūgts veikt izmaiņas valsts kompensējamo medicīnisko ierīču sarakstā.

Informācija par Padomi pieejama internetā: www.ld.riga.lv sadaļā „Personu ar invaliditāti NVO konsultatīvā padome”.

Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros

Lai atbalstītu nevalstisko organizāciju projektus sociālajā un veselības aprūpes jomā un veicinātu sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu attīstību Rīgā, kā arī atbalstītu NVO darbības nodrošināšanu vai pasākumus, kas paredzēti bērniem no sociālā riska ģimenēm, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma, t.sk., politiski represētām personām u.c. mazaizsargātu personu grupām, Labklājības departamenta budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros 2014. gadā atbalstīti 61 nevalstisko organizāciju projekti par kopējo summu EUR 81 300 (skat. 13. attēlu).

13. attēls. Programma 18.13.00. “Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” (EUR)

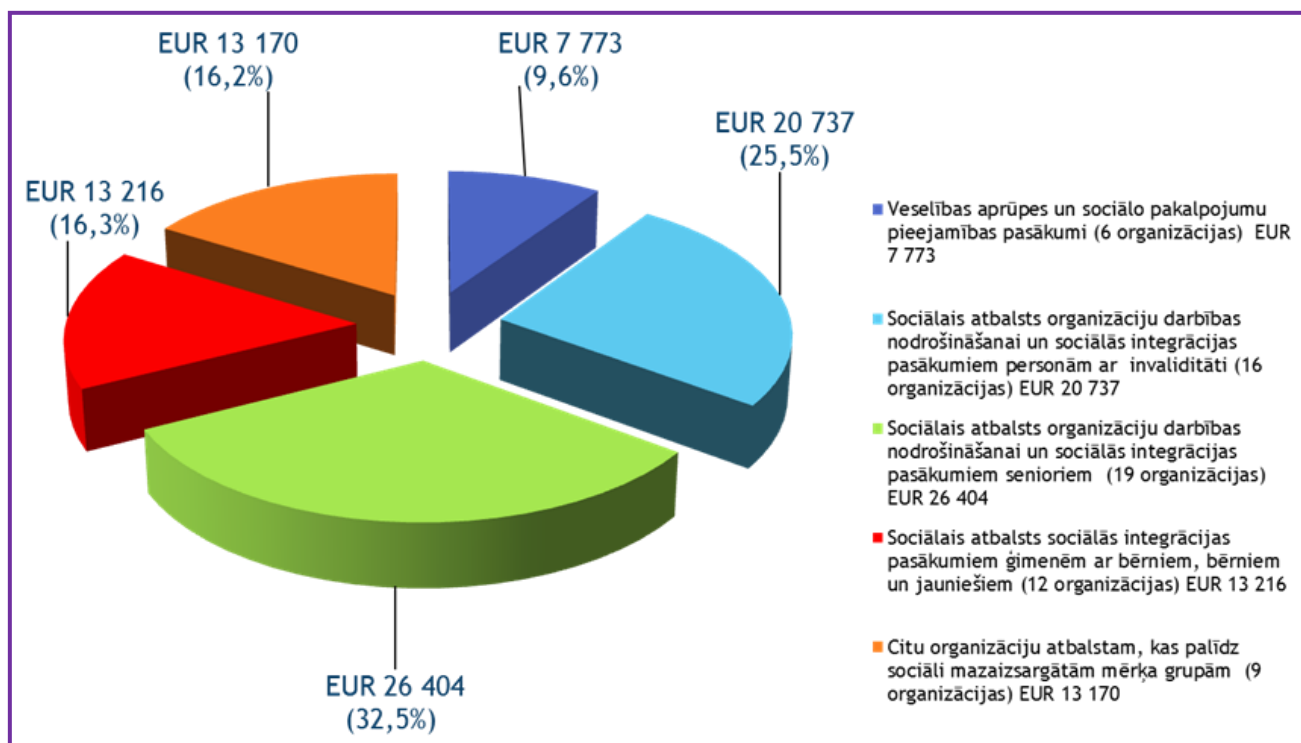
Lai nevalstiskās organizācijas varētu saņemt finansējumu, iesniegtajiem projektiem jāatbilst kādai no tālāk uzskaitītajām prioritātēm:

1. Pasākumi Rīgas pašvaldības sociāli mazaizsargāto grupu sociālās integrācijas jomā;
2. Pasākumi un informatīvi izglītojošie materiāli veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā un tai noteiktajām apakšprioritātēm;
3. Veselības aprūpes profesionāļu, pacientu un sociālā darba profesionāļu biedrību un nodibinājumu īstenotie pasākumi, kas vērsti uz veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamības uzlabošanu;
4. Ģimenes atbalsta pasākumi un informatīvi izglītojošie materiāli, ja tie tiek izplatīti pasākuma laikā, pamatojoties uz koncepcijas „Ģimenei draudzīga Rīga” un tās rīcības plānu;
5. Sociālā atbalsta nevalstisko organizāciju darbības nodrošināšanai pensionāru, invalīdu, politiski represēto u.c. sociāli mazaizsargāto personu grupu apvienībām.

2014. gadā atbalstītās organizācijas pārstāv dažādas iedzīvotāju sociālās grupas un piešķirtas finansējums izlietots atbilstoši dažādu mērķa grupu vajadzībām (skat. 14. attēlu):

- ❖ 31 % senioriem (19 organizācijas);
- ❖ 26 % personām ar invaliditāti (15 organizācijas);
- ❖ 19 % ģimenēm ar bērniem un/vai bērniem un jauniešiem (12 organizācijas);
- ❖ 14 % citām sociāli mazaizsargātām mērķa grupām (9 organizācijas);
- ❖ 10 % veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamības pasākumiem (6 organizācijas).

14. attēls. Programmas 18.13.00. „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” faktisko izdevumu struktūra

2014. gadā NVO piešķirtā finansējuma izlietošanas mērķi:

NVO, kuras pārstāv seniorus, finansējumu ir izlietojušas darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšana, kancelejas precēm, saimniecības precēm), salidojumiem, tikšanās reizēm, piemiņas un atceres brīžiem, citu tautu kultūru izziņāšanas pasākumiem, pieredzes apmaiņas braucieniem pie citu pilsētu senioriem, sportiskām aktivitātēm, sadziedāšanās svētkiem, senioru deju nodarbībām, foto izstādes organizēšanai, dzīves stāstu pierakstīšanai un apkopšanai elektroniskā veidā, radošām darbnīcām, sociālās aprūpes centra klientu iesaistīšanai dzīvesvietas teritorijas apzaļumošanā, dažādiem svētkiem (Liieldienām, Ziemassvētkiem u.c.), semināriem utt.

NVO, kuras pārstāvējušas personas ar invaliditāti, finansējumu ir izlietojušas NVO darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets), kancelejas precēm, saimniecības precēm), ekskursijām, pieredzes apmaiņas braucieniem, dažādiem svētkiem (Liieldienām, Ziemassvētkiem u.c.), radošajām darbnīcām (rokdarbi, šūšana u.c.), laivošanai (personām, kuras pārvietojas riteņkrēslā), salona „Saulgrieze” uzturēšanas izmaksu segšanai, semināriem, dalībai starptautiskā konferencē un zinātniski praktiskā konferencē utt.

NVO, kuras pārstāv ģimenes ar bērniem un/vai bērnus un jauniešus, finansējumu ir izlietojušas semināru organizēšanai, audžuģimeņu kustības popularizēšanai, kulinārijas nodarbībām, radošām darbnīcām, dažādu svētku (ģimenēm) organizēšanai, saliedēšanās pasākumiem, labdarības akcijām, izglītojoša žurnāla sagatavošanai un izdošanai, diskusiju veidošanai, aktuālo problēmu jautājumu aktualizēšanai, ekskursijām, starptautiskā ģimenes gada svētku svinībām utt.

NVO, kuras palīdz dažādām sociāli mazaizsargātām mērķa grupām, finansējumu ir izlietojušas tautas veselības gadagrāmatas izdošanai, pasākumiem par „legālo narkotiku” ierobežošanu bērniem un jauniešiem, virtuālo prakšu izveidei internetā, atbalsta pasākumiem un semināriem bezpajumtniekiem, brīvprātīgo apmācību organizēšanai darbam ar personām ar invaliditāti, kancelejas precēm u.c.

NVO, kuras pārstāv veselības aprūpes un sociālā darba speciālistu intereses, finansējumu ir izlietojušas divu konferenču organizēšanai (7. Eiropas bērnu traumu konference un 7. Ikgadējā Latvijas

Traumatologu Ortopēdu konference), diviem kongresiem (12. Baltijas Dermatovenerologu kongress un 7. Baltijas starptautiskais Anestezioloģijas un intensīvās terapijas kongress), laikraksta „Pacienta balss” izdošanai, informatīvo materiālu sagatavošanai Vispasaules zīdīšanas nedēļas ietvaros, kancelejas precēm u.c.

Tautas palīdzības fonda sadraudzības pasākuma Balvu novada Vīksnes pagastā.

Biedrības Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija” salons „Saulgrieze”.

Senioru un invalīdu izstrādājumu izstāde – tirdziņš.

ĪSTENOTIE PROJEKTI

Sociālajā jomā

„Kopā mēs varam vairāk!”

Nodibinājums „Dzīvnieku policija.lv” sadarbībā ar Labklājības departamentu 2014. gada rudenī uzsāka īstenot projektu „Kopā mēs varam vairāk!” (turpmāk - Projekts). Ar projekta aktivitātēm plānojot sniegt atbalstu sociālā riska grupas jauniešiem, kuriem ir nepieciešams īpašs atbalsts, lai motivētu apgūt profesiju un gūt panākumus. Projekta mērķis - iesaistot jauniešus dzīvnieku aizsardzības aktivitātēs, motivēt viņus iegūt vai turpināt izglītību un iekļauties darba tirgū, mazinot sociālās atstumtības risku, sekmējot cilvēkresursu attīstību. Projektu administrē Sabiedrības Integrācijas Fonds un to paredzēts īstenot līdz 2015. gada 31. augustam.

Projekta ietvaros jaunieši tiek iesaistīti 2 līmeņu aktivitātēs: informatīvajos semināros un brīvprātīgajā darbā. Projekta laikā notiks 10 informatīvie semināri. Katrā seminārā paredzēts iesaistīt kāds īpašs viesis, kas zinās stāstīt par darbu labdarības jomā, par ikviena iespēju darīt labus darbus, par savu profesiju vai hobiju, kas saistīts ar dzīvniekiem. Pēc katra semināra ar jauniešiem, kas atsauksies un ieinteresēsies līdzdarboties dzīvnieku aizsardzības jomā, norisināsies individuāls darbs, to iesaistīšana brīvprātīgos darbos gan dzīvnieku patversmē, gan birojā, gan talkās, akcijās, publiskos pasākumos u.c. aktivitātēs, attīstot dažādas prasmes, kas jaunietim noderēs turpmāk iekļauties sociāli aktīvā dzīvē. Tie jaunieši, kas veiks brīvprātīgo darbu vismaz 120 stundas, saņems apliecinājumu par apgūtajām prasmēm un pieredzi. Plānots, ka projekta aktivitātes piedalīsies vismaz 300 sociālās atstumtības riskam pakļautie jaunieši.

Projekta rezultātā jaunieši būs ieguvuši ticību saviem spēkiem, iegūs jaunas prasmes, kļūs pārliecinātāki savos lēmumos, spēs patstāvīgi noteikt savas dzīves perspektīvu, izvirzīt sasniedzamus mērķus un veiksmīgi iesaistīties darba tirgū tā integrējoties sabiedrībā. Labklājības departaments kā projekta partneris sniedz atbalstu sociālā riska grupas jauniešu apzināšanā un iesaistē projekta aktivitātēs.

„Mēs varam, ja mēs gribam!”

Biedrība „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem” (turpmāk – Biedrība), sadarbībā ar Labklājības departamentu un biedrību „Mēs saviem bērniem”, 2014. gada 1. septembrī uzsāka projekta „Mēs varam, ja mēs gribam!” īstenošanu Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta „NVO fonds” ietvaros. Projekta īstenošanas laiks ir no 2014. gada 1. septembra līdz 2015. gada 31. augustam. Projekta vispārīgais mērķis veicināt sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu integrāciju sabiedrībā. Projekta tiešais mērķis - uzlabota situācija jauniešiem ar invaliditāti, lai tie spētu ticēt saviem spēkiem un dzīvotu pilnvērtīgu dzīvi, būtu sociāli un ekonomiski aktīvi, veiksmīgi integrējoties sabiedrībā. Galvenā projekta aktivitāte - inovatīvas sociālās rehabilitācijas programmas izstrāde un ieviešana. Pārliecinošāka rezultāta sasniegšanai projekta aktivitātēs ir iesaistīti gan jaunieši ar kustību traucējumiem, gan to ģimenes locekļi. Paredzēts, ka sociālās rehabilitācijas programmā piedalīsies 34 jaunieši.

Labklājības departamenta speciālisti kopā ar Biedrības darbiniekiem izstrādāja inovatīvu sociālās rehabilitācijas programmu (turpmāk - Programma). Jaunā sociālās rehabilitācijas programma paredz ciešu sadarbību starp dažādiem speciālistiem – rehabilitologs, fizioterapeits, psihologs. Programmas ietvaros tiek testēta inovatīva rehabilitācijas metode jauniešu uzvedības mainīšanai – „soļu skaitīšana”. Katram Programmas dalībniekam tika izsniegts soļu skaitītājs, ikdienā noieta soļu uzskaitīšanai. Šīs metodes mērķis ir veicināt jauniešu fiziskās aktivitātes un novērtēt to progresu pieaugumu. Otrā Programmā iekļautā inovācija ir „dienasgrāmatas terapijas” ieviešana, kas jauniešiem palīdzēs apzināties savas iespējas, apzināt esošo stāvokli un grūtību pārvarēšanas resursus. Šīs metodes mērķis ir ticības pozitīvām pārmaiņām stiprināšana.

Lai veiksmīgi nodrošinātu jauniešu sociālās rehabilitācijas programmas īstenošanu ir iegādāts mūsdienīgs rehabilitācijas aprīkojums. Ar Labklājības departamenta līdzfinansējuma atbalstu ir iegādāts veloregometrs - trenāžieris. Ar tā palīdzību tiek stiprināta jauniešu ar kustību traucējumiem sirds - asinsvadu

sistēma, regulēta vielmaiņa, novērsta liekās masas (tauku) uzkrāšanās, attīstīta jauniešu fiziskā izturība un elpošanas sistēma.

„Agrīnās attīstības centrs bērniem ar īpašām vajadzībām”.

2014. gada augustā noslēdzās biedrības Rehabilitācijas centrs “Mēs esam līdzās” (turpmāk – Biedrība) sadarbībā ar Labklājības departamentu realizētais projekts „Agrīnās attīstības centrs bērniem ar īpašām vajadzībām”.

Projekta ietvaros tika izstrādāta IT programmatūra – inovatīva, interaktīva spēļu – testu sistēma bērnu attīstības līmeņa un izaugsmes progresa novērtēšanai. Programmatūra pieejama bez maksas interneta vidē jebkuram datoram ar pārlūkprogrammu, kas atbalsta HTML5 standartam.

Programmatūra tika aprobēta Biedrībā, piedaloties interdisciplinārai rehabilitācijas komandai (ārsts, ergoterapeits, logopēds, speciālais pedagogs, psihologs). Programmatūras aprobācijā piedalījās 20 Rīgas pirmsskolas bērni un viņu ģimenes locekļi. Katrs bērns tika individuāli novērtēts un tam tika izveidots individuālais plāns, kurā īpaša vērība tiks pievērsta bērna funkcionālajām spējām, lietojot uz pierādījumiem balstītus novērtēšanas instrumentus. Katram bērnam tika piemeklētas īpašas adaptācijas aprīkojums darbam ar datoru (peles, slēdži, utt.). Projektā tika noorganizētas apmācības vecākiem par programmatūras izmantošanu un pilnveidotas viņu zināšanas par atbalsta sniegšanu bērnam apmācības procesā.

Ar Labklājības departamenta līdzfinansējuma atbalstu tika veikti rehabilitācijas centra „Mēs esam līdzās” vides pieejamības pilnveidošanas pasākumi – pacēlājā ierīkošana uz 2. stāvu Biedrības telpās, Lēdmanes ielā 2.

Veselības aprūpes pieejamība

Lai uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību rīdziniekiem, 2014. gadā turpinājās divi Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk – ERAF) projekti veselības aprūpē:

1) RP SIA „Rīgas 1. slimnīca” realizēja Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta (turpmāk – KPFI) projekts – „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai Rīgas pašvaldības SIA "Rīgas 1. slimnīca" ēkā, Bruņinieku ielā 5, Rīga, LV 1001” (Nr. KPFI-15.2/243).

KPFI finansējums EUR 441 249,89; RP SIA „Rīgas 1. slimnīca” finansējums EUR 845 241,11; (tajā skaitā ir arī neattiecināmās izmaksas), kopējās projekta izmaksas EUR 1 286 488.

2) 2013. gadā uzsāktajā ERAF projektā "Ģimenes ārstu infrastruktūras attīstība Rīgas 1. slimnīcā” Nr. 3DP/3.1.5.1.1/12/APIA/CFLA/097, finanšu aktivitātes nenotika.

Arī trīs ERAF finansiāli atbalstītajos projektos, ko uzsāka RP SIA „Veselības centrs „Imanta””: „Veselības centrs „Imanta”” ģimenes ārstu prakšu attīstībai, 2014. gadā finanšu aktivitātes nenotika.

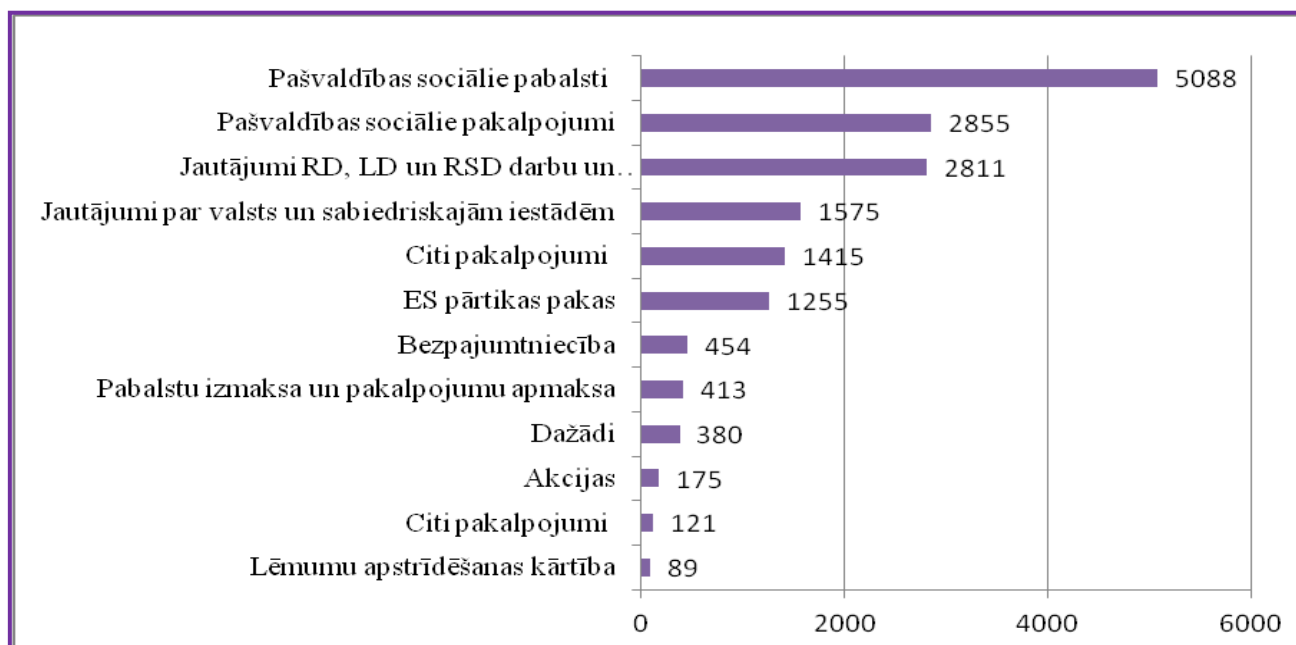
Rīgas 1. slimnīca.

INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM

Labklājības departamenta sabiedrības informēšanas aktivitātes vērstas uz to, lai uzrunātu esošos un potenciālos klientus, iedrošinātu un radītu pārliecību par piedāvāto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību un efektivitāti Rīgas pilsētas pašvaldībā. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 6. pantu klientam ir tiesības „bez maksas iegūt no sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzēja informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, un to saņemšanas nosacījumiem un kārtību”. Labklājības departaments saskaņā ar nolikuma 11.4. punktu „informē sabiedrību par Departamenta funkcijām un uzdevumiem, nodrošina informācijas pieejamību pilsētas iedzīvotājiem par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtību, apjomiem un iespējām, kā arī sekmē iedzīvotāju informētību par veselības aprūpi un izpratni par veselības veicināšanas, profilakses, t.sk. atkarību profilakses, jautājumiem, veic šo jautājumu koordināciju pašvaldībā”.

Iedzīvotāji informāciju par sociālo pakalpojumu un sociālo pabalstu saņemšanas kārtību var saņemt, zvanot pa Labklājības departamenta bezmaksas **informatīvo tālruni 80005055** darbdienās no plkst. 9.00 līdz 17.00, bet ārpus darba laika darbojas balss pastkastīte. 2014. gadā informāciju pa bezmaksas tālruni sniedza divi sociālā darba speciālisti, tika saņemti 16 631 zvani, un sniegtas atbildes uz klientu uzdotajiem jautājumiem. Bezmaksas informatīvais tālrunis darbojas kopš 1999. gada, tas dod iespēju Rīgas iedzīvotājiem saņemt savlaicīgu un viegli pieejamu informāciju par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem.

15. attēls. Galvenās jautājumu tēmas

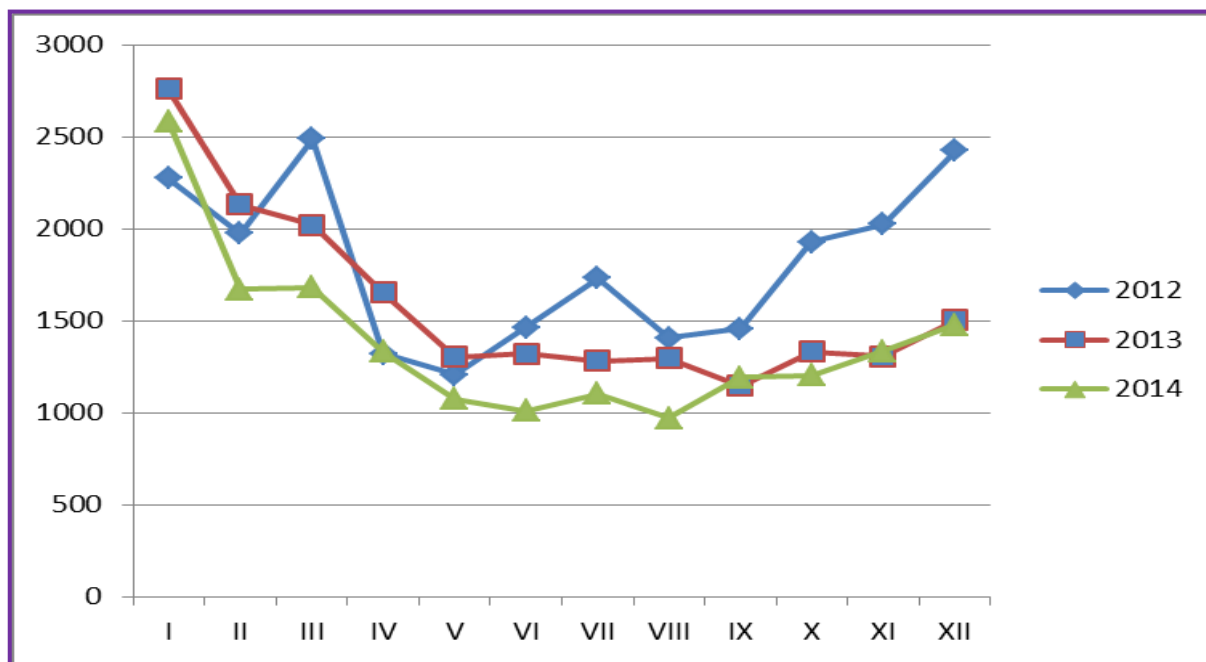

Vislielākais zvanu skaits bija par Rīgas pašvaldības sociālajiem pabalstiem, pabalstu piešķiršanas noteikumiem un iesniedzamajiem dokumentiem – 5 088 zvani, kas ir 31% no zvanu kopskaita, savukārt jautājumā par pabalstiem vislielākā interese bija par vienreizējo pabalstu pārtikas iegādei (2 039 zvani) un dzīvokļa pabalstu (1 257 zvani). Vismazāk ir jautāts par vienreizēju pabalstu ārkārtas situācijā - tikai 28 reizes. 17% jeb 2 855 zvani no kopējā zvanu skaita bija saistīti ar jautājumiem par sociālo pakalpojumu saņemšanas iespējām un samaksas kārtību, 698 reizes tika jautāts par aprūpes mājās pakalpojumu, 288 reizes par asistenta pakalpojuma saņemšanas iespējām, 280 reizes par Rīgas sociālo aprūpes centru sniegtajiem pakalpojumiem, par RSD jurista sniegtajiem pakalpojumu interesējušies 226 reizes, bet 219 zvani tika saņemti par transporta pakalpojumu personām ar aprūtinātu pārvietošanos.

2014. gadā visvairāk zvanu bija janvārī, februārī, novembrī un decembrī, kad rīdzinieki interesējās par vienreizējo pabalstu pārtikas iegādei, dzīvokļa pabalsta saņemšanas kritērijiem, kā arī RSD teritoriālo

centru adresēm un iedzīvotāju pieņemšanas kārtību un laikiem. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem 2014. gadā zvanu skaits ir stabilizējies, pieaugot ziemas periodā un samazinoties vasarā.

16. attēls. Zvanu skaits mēnesī

Mēnesis	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2012	2275	1975	2490	1321	1208	1463	1733	1406	1457	1926	2023	2424
2013	2761	2130	2020	1653	1304	1320	1283	1297	1144	1330	1306	1503
2014	2584	1671	1682	1332	1073	1009	1103	970	1193	1201	1336	1447

Rīdziniekiem informācijas pieejamība par sociālajiem jautājumiem nodrošināta Rīgas Sociālā dienesta teritoriālajos un dienas centros, Rīgas domes struktūrvienībās, bibliotēkās, ārstniecības iestādēs, organizētas sociālās kampaņas sabiedriskajā transportā un sabiedriskā transporta pieturvietās. 2014. gadā plašsaziņas līdzekļiem izsūtīti 168 paziņojumi preseī ar aktuālo informāciju sociālajā jomā Rīgas pašvaldībā. Lielu atsaucību iedzīvotāju vidū ir ieguvušas katru pavasari rīkotās Rīgas sociālās sistēmas atvērtās durvju dienas, kuru laikā var iepazīties ar RSD teritoriālajiem centriem un dienas centriem, kā arī tikties ar darbiniekiem. Lielu interesi iedzīvotāju vidū izraisīja iespēja iepazīties ar pansionātu darbu, telpām, iemītnieku ikdienas ritmu un noskaidrot interesējošos jautājumus pie sociālā darba speciālistiem.

Visiem interesentiem ir pieejama Labklājības departamenta mājaslapa www.ld.riga.lv, kurā var iepazīties ar informāciju par sociālo palīdzību, sociālajiem pakalpojumiem, veselības aprūpes un atkarību profilaksi, naktspatversmēm, ilgstošas sociālās aprūpes institūcijām, RPBJC struktūrvienībām, krīzes centriem Rīgas pilsētā, kā arī iegūt informāciju par iepirkumiem, projektiem un finansējuma pieprasījuma kārtību budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros. Mājaslapā var iepazīties un izdrukāt 37 bukletu latviešu valodā, 10 bukletus krievu valodā par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem rīdziniekiem. Labklājības departamenta mājaslapu 2014. gadā ir apmeklējuši 209 274 interesenti. Mājas lapa ir apskatīta 582 646 reizes. Visvairāk skatītās lapas sadaļas ir tās, kuras sniedz informāciju par sociālo palīdzību (pabalstiem), Rīgas Sociālā dienesta tālruņiem, kā arī bezmaksas informācija un bukleti. Mājaslapā informācija izvietota gan latviešu, gan krievu valodā. To aplūkojuši interesenti Latvijā 96,3%, 0,50% Lielbritānijā, 0,26% Vācijā un citās valstīs.

2014. gada septembrī Labklājības departaments izstrādājis pašvaldības portālu par veselības veicināšanas tēmām un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgā - www.veseligsridzinieks.lv. Mājas

lapu administrē Labklājības departaments. Mājas lapas izveides mērķis - informēt Rīgas pilsētas iedzīvotājus par Rīgas pilsētas pašvaldības kompetenci un īstenotajām aktivitātēm veselības veicināšanas un aprūpes jomā. Mājas lapā ir publicētas sadaļas par ģimenes veselību, veselīgu uzturu, fiziskajām aktivitātēm un drošības jautājumiem, infekciju slimību profilaksi, garīgo veselību, atkarību profilaksi un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Iedzīvotāji mājas lapā var uzzināt par Rīgas pašvaldības kompetenci sabiedrības veselības jomā, dažādiem projektiem un RD līdzfinansētajiem pakalpojumiem, kas iedzīvotājiem pieejami bez maksas – piemēram, Latvijas Sarkanā Krusta Veselības istabām. Tāpat mājas lapā tiek publicēti informatīvi izglītojoši raksti ar speciālistu komentāriem un ieteikumiem par dažādām tēmām, kā arī informācija par semināriem un citiem aktuāliem pasākumiem sabiedrības veselības un labklājības jomā.

Arī 2014. gadā tika nodrošināta mājas lapas www.narcomania.lv darbība, aktualizējot tajā informāciju par atkarību izraisošām vielām, palīdzības iespējām, kā arī sniedzot atbildes uz individuāliem jautājumiem, savukārt no 2015. gada lapas saturs tiks integrēts mājas lapā www.veseligsridzinieks.lv.

Iedzīvotāju papildu informēšana par Labklājības departamenta un sadarbības partneru pakalpojumiem notiek, izmantojot sociālo kontu www.facebook.com/veseligsridzinieks.

2014. gadā, lai informētu sabiedrību par Labklājības departamenta bezmaksas informatīvo tālruni, kā arī mājas lapu www.ld.riga.lv, un pašvaldības kompetenci sabiedrības veselības jomā, kā arī mājas lapu www.veseligsridzinieks.lv, uz Rīgas tiltiem un pilsētvidē tika izvietoti lielformāta plakāti.

Bezmaksas informatīvā tālruņa lielformāta plakāts Skanstes ielas rajonā.